This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
  Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
  Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
  Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
  Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk http://books.google.com/

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 06738591 8

LEOPOLDS SKRIFTER.

ANDRA DELEN.

CARL GUSTAF AF LEOPOLDS

SAMLADE SKRIFTER.

Andra Bandet.

ASTOR LIBRARY NEW-YORK

Andra Upplagan, öfversedd och tillökt.

STOCKHOLM,
ELMÉNS och GRANBERGS Tryckeri, 1815.
På A. Wiborgs förlag.

De tvenne första Bandens innehåll.

Första Bandet.

POETISKA ARBETEN.

Theater-Stycken.

Oden, eller *Asarnas Utvandring*. Tragedi i fem Akter. - - sid. 1.
Virginia, Tragedi i 5 Akter. - 125.
Metromanien eller *Vers-Vurmen*, Komedi i 5 Akter. Öfversättning. - 245.
Den Talande Taflan, Opera-Parade i en Akt. Öfversättning. - 415.
Supliken eller *Pjesen på stund*, Divertissement. 491.

Andra Bandet.

POETISKA ARBETEN,

af blandadt innehåll.

LYRISKA STYCKEN.

Öfver Begäret till ett Odödligt Namn, Ode. sid. 1.
Häfdernas Röst, Ode. - 8.
Det Blinda Nitet, Ode. - 14.

Moralifka Sånger.

Det Onda. - - 24.
Lyckan. - - 29.

För-

INNEHÅLL.

sid.

Försynen. - - 51.
Ett Tillkommande. - 56.

Erotiska Oder.

Den Sofvande och Vakande Sköna. 44.
Mjeltsjukan. - - 47.
Svartsjukan. - - 52.
Förr och Nu. - - 55.

Ord till Begrafningsmusiken, vid Hans Maj:t Konung GUSTAF III:s Jordfästning. - - 58.
Det Slutande Århundradet, Skalde-Sång. 63.
Sång öfver Kellgrens död. - 73.
Julie, Hymeneisk Offer-Sång. - 79.
Sång till Glädjen, efter Schiller. - - 86.

STYCKEN I ANLEDNING AF POLITISKA TILLFÄLLEN.

Sång öfver Sjö-Segern vid Hogland. - 93.
Till Hans Maj:t Konungen efter Dess hemkomst från kriget 1790. - 98.
Till Hans Kongl. Höghet Hertigen Regenten, i anledning af Förordningen mot Yppighet och Öfverflöd 1794. - 113.
Minnes-Skål, egnad Konung GUSTAF III, *då hans Statue aftäcktes* 1808. - 121.
Den Tjugondesjette Januari 1814. - 124.

BLAN-

Innehåll.

Blandade Stycken af allvarsamt innehåll.

sid.

Förtjensten, till * * * - 131.
Religionen. - - - 148.
Predikarn. - - - 156.
Försakelsen. - - - 164.
Menniskoletten. - - 169.
Vänskapen, eller hvad man vill. - 175.
Årens flygt, eller sista akten af Skådespelet. 181.
Sommar och Vinter. - - 187.
Till Sällheten. - - 192.
Bygdens Son till Lyckans. - 194.
Ögonkast på Naturen. - 196.
Sorgens Son, (efter Claudius.) - 197.
Den uppfyllda Bönen. - 199.
Vid en Philosophs Graf. - 201.
Till en Vän, vid Tidningen om hans frus död. 204.
Till en olycklig vän, vid ett lika tillfälle. 207.
Till Fru Weltzin, vid Fru Westbergs likkista. 209.
På tvenne Grafvar i Stralsund. - 213.
Guffars Visa. - - 214.

Blandade Stycken af skämtande innehåll.

Trohets-Visan, (från Bürger). - 221.
Prestvigningen. - - 231.
Hvem har Rätt? Poetisk Betraktelse. 234.
Kärlekens Philosophi. - - 238.

De

INNEHÅLL.

sid.

De tvenne Nunnorna. - - 240.

Vältalighetens Ruin. - - 242.

Gubben, öfversättning från Voltaire. 244.

Gubbens Afsked, efter Voltaire. - 246.

Sändebref till Mäster Allt i Alla. 249.

Ögat och Snusdosan, Fabel till L * *. 254.

Nässlan och Törnrosen, Fabel. - 257.

Täflingen, Fabel. - - 259.

Demosthén och hans Publicum. - 260.

Basilisken eller det goda beviset. - 262.

Kanelen i Lisabon. - - 264.

Leonoras Bigt. - - 267.

Euklingen. - - - 270.

Fidei-Commiss. - - 272.

Mina Nya Rum. - - 274.

SAGOR OCH BERÄTTELSER.

Eglé och Annett. - - 277.

Sethos eller de Tre Kransarna, Scen från det urgamla Babylon. - 290.

Falmas dörr, eller Slutet af Sagan. 301.

Den vackra Bedjerskan, eller Troheten i lif och död. - - 304.

Det Svåraste Miraklet. - - 333.

Dröm, och det endast. - 338.

Jakobinen i Grekland. - - 343.

Talismanen, eller uppfostran till Lycka. 350.

Byxorna, eller Tid och Rum, Saga vid kaklugnen 368.

Den

INNEHÅLL.

sid.
Den Nya Kolònien, eller Revolutionen i Sångkonsten. - - 384.
Hatten, (efter Tyskan.) - 391.
Thelém och Makár, (efter Voltaire.) 405.

SKALDE-BREF.

Till Augustus. Imitation. - 415.
Till Konungen på Ladugårds-Gärdet 1786. 418.
— — *i Göteborg* 1788. - 421.
— *i Finland efter Bataljen vid Uttis* 1789. 423.
— *efter Sjöslaget vid Fredrikshamn* 1790. 425.
— *efter Sjöslaget vid Svensksund* 1790. 429.
— *efter en Sjukdom.* - - 431.
Till Öfv. Kam. Junk. Herr Grefve Oxenstjerna, vid läsningen af Poemet Dagens Stunder. - - 433.
Till en förnäm Herre, då han valdes till Direktör af Svenska Akademien 1786. 436.
Till Den Samma på Drottningholm, 1789. 440.
Till Den Samma i Gefle 1792. - 444.
Till Den Samma i Stralsund 1807. - 450.
*Till Fru Grefvinnan * ** - 453.
Till Fru B. C. O. - - 462.
Till M. C. T. 1788. - - 474.
Till Dom-Prosten Herr Doktor Älf, 1794. 479.
Till Herr Professor Franzén. - 483.
Till Fru Müller, Alcest 1788. - 486.
Till Kellgrens Skugga. - 488.

Till

sid.

Till Herr Hof-Junkarn, sedan Kammar-Herrn och Ridd. Silverstolpe, vid läsningen af Poemet Fosterlandskänslan. 491.
Till Öfverste-Kammar-Junkarn, sedermera Hans Excellens Stats-Rådet Herr Frih. Fleming, Landt-Marskalk 1810. 493.
Till Den Samma i Örebro, 1812. - 494.
Till HofKanslern Hr Friherre af Wetterstedt. 495.
Till Herr Presidenten m. m. Edelcrantz, då han utnämdes till denna värdighet. 496.

SMÅ-STYCKEN AF ÅTSKILLIG ANLEDNING.

Till Hans Maj:t Konung GUSTAF III, *vid emottagandet af en Lagerkrans som Konungen värdigats tillsända författarn.* 501.
Den 26 *Mars* 1807. - - 502.
Inskrift på en Colonne-Rostrale, vid en fête på Kongl. Hofvet 1809. - 503.
Med en Julklapp till Konungen, i Hennes Maj:t Drottningens Namn 1809 - 503.
Verser tillagda i Dramen CHRISTINA, *vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet Kronprinsen* CARL AUGUSTS *hitkomst* 1810. 504.
Verser tillagda i Lyriska Tragedien GUSTAF WASA, *vid tillfälle af Hans Kongl. Höghet KronPrinsen* CARL JOHANS *hitkomst* 1810. - 505.
Under en Transparent år 1814, *som före-*

ställde

sid.
ställde Hans Maj:t Konungen stödd på Svenska skölden. - 506.
Verser afsungne vid Illuminationen i Stockholm år 1814, af en person som föreställde Ryktet. - - 507.
Under en Transparent vid samma högtidlighet, som föreställde H. K. Höghet Kronprinsen - - 507.
Under en Transparent af lika föremål vid samma högtidlighet. - 508.
Under ett Porträtt af H. K. H. Kronprinsen som visades författarn 1813. - 508.
I anledning af en Bust, gjord af Sergell, som författaren först efter hans död hade tillfälle att se. - 508.
Till Fru Grefv. Sparre, (sedan gift Tersmeden) med ett exemplar af författarens Skrifter. - - 509.
Till Fru Commerce-Rådinnan Lenngren, med samma Skrifter. - 509.
En Auktor till sin hustru med ett af sina arbeten. 510.
Under Herr Landshöfdingen v. Rosensteins porträtt, måladt af Hr Prof. Breda. 510.
Under samma porträtt skänkt till en Dame. 510.
Till Herr Hof-Intendenten och Riddaren Sergell, med författarens Skrifter. 511.
På en Portfölj tillhörig H:s Exc. Riks-R. m. m. Grefve Oxenstjerna och som innehöll dess poetiska Skrifter. 511.
Till en förnäm Dame, med ett exemplar af Talande Taflan. - 512.
Till Fru Grefv. Rålamb under en opasslighet. 512.
Till Den Samma, vid en bortresa på landet. 513.
Till Den Samma, i anledning af några ver-

	sid.
ser skrifna af en stor Skald, till författarens beröm, och som visades honom.	513.
Till Hans Exc. m. m. Herr Friherre Fleming, vid läsningen af en bland dess Skrifter. - -	514.
Till en förnäm Dame, med författarens arbeten. - -	514.
Till Fru Grefvinnan Mörner, född Arfvidson, med samma skrifter. -	515.
Till Herr Hof-Kanslern m. m. Friherre af Wetterstedt, med samma skrifter.	515.
Under Herr Expeditions-Sekreteraren Sjöbergs porträtt. - -	515.
De tvenne Förslagen. -	516.
Grekiska Språkets undergång. -	516.
Svårigheten. - -	516.
Våldet på Belindas Lock. -	517.
Dialog. - - -	517.
Rätta Bönen. - -	517.
Röster till Apollo. - -	518.

Rättelser.

I. Delen.

Sid.	rad.	står:	läs:
21.	15.	en Kronans lycka,	en Kronas lycka.
137.	21.	ondska,	ilska.
229.	7.	denne	henne.
349.	24.	adern,	fadern.
443.	7.	Ah nej.	Âh nej!
445.	11.	Hur kan du svara!	Hur du kan svara!
450.	16.	örening	förening.
455.	16.	allt går dock ej så stilla.	ej så illa.

II. Delen.

Sid.	rad.	står:	läs:
221.	21.	längst öfver däfna fält,	längs öfver däfna fält.
464.	8.	Smedjans,	Smidarns.
481.	19.	irrar,	irras.

LYRISKA STYCKEN.

ÖFVER BEGÅRET TILL ETT ODÖDLIGT NAMN.

Ode.

Förgäfves under störtadt lopp
Af sekler som på sekler följa,
Den tunga jordens fasta kropp
Blir sjelf ett rof för tidens bölja;
Förgäfves glömskans djupa famn
Begraft dess fordna väldens namn,
Med deras konster, värf och seder:
Vi födas bland ruinerne,
Vi sexti seklers härjning se,
Och ropa dock: vi trotsa eder!

Och bäst från Ryktets höjda char,
Kring jorden våra storverk skalla,
En fläkt ur österns grottor far,
Vi dricka smittans luft, — och falla!
En mask till grusets glömska dömd,
För dina fjät, i gräset gömd,
Din flykt med dödens lia hinner —

En spillra slår: du är ej mer;
Den sol som tänds, ditt högmod ser,
Den som går ner, din aska finner.

Likväl, insekt, likväl ännu,
Du skryter att beherrska tiden;
Med plantans fibrer, trotsar du
Den kraft som grusar pyramiden!
En slaf af tingens tvungna skick,
Du skapar ej ett ögonblick
Din verkningskrets och dina öden;
I brist af allt, för allt ett rof,
Du har, mot allt, af skydd behof,
Och yfs att segra öfver döden!

Förtruten visar du din rätt,
Att denna fordrans högmod nära,
I glansen af GUSTAFVERS ätt
Och titlarna af Newtons ära.
Hvart helst din blick kring jorden sträcks,
Af företag din stolthet väcks,
Som mensko-snillets styrka tyda:
Der forskas rymd och element,
Der läggs en verld till den du känt,
Och ljus och smak dem begge pryda.

Gack då, beundransvärda djur,
Beherrska jorden, böljan kufva;

Mät stjernans väg, ställ tidens ur,
Sök guldets spår i Chilis grufva;
Höj städer ur den sänkta dyn,
Byt om naturen, res i skyn,
På hafvet bygg, på klippan skörda,
Fördubbla minnesmärkets höjd,
Lägg berg på berg, — sen, gack förnöjd,
Och multna under deras börda!

Ja, frukten fins, vi njuta den
Af fordna seklers långa möda;
Välgerningarna lefva än,
Men de som skänkt dem, äro döda:
Och under det en lättsint hop,
I verldens tomma undrans-rop,
Ett pris för deras vakor finner,
Så hvila deras glömda ben,
Mer känslolösa, än den sten,
På hvilken hennes rökverk brinner.

Om eder samtids röst far vill,
(J som dess dom för intet akten!)
Hvad ger den tid J vädjen till,
Mer värde, än den J förakten?
Och dessa lagrar döden ger,
I grafvens natt, hvad gör det Er,
Med hvilka ljud de helst förenas?
För hvilket prisadt namn de gro,

För Rosenstein, för Cicero?
För Oxenstjerna, för Mecenas?

Jag vill att jordens kända trakt,
Att tretti sekler vörda Eder,
Som stöd af deras väldens makt,
Som daningsmän af ljus och seder:
Hvad? om en dag en mognad verld,
Af sanningen och plågan lärd,
En ny Jean Jacques mot Er bemannar?
Hvad? om hon räknar sitt förderf,
Från dessa ljus, från dessa värf
J skryten af, och han förbannar?

Europa Er sin dyrkan svär,
Men sen, då J den tryggast njuten,
Den jord, som edra tempel bär,
Af böljan och volkanen bruten!
Hvad var hon för sextusen år?
Om hon till kaos återgår,
Att nya haf och stränder föda:
Hvem bärjar då de brutna vrak
Af edra storverk, eder smak,
Och edra tretti seklers möda?

Poeters, hjeltars gyllne dröm,
Olympens himmel, Minnets dager,
Ett evigt frejdadt mods beröm,
Och Snillets evigt gröna lager!

J stolta namn! och hvilka fler
Vår svaghet dessa skuggor ger,
Af dem vår lott är tröstad vorden:
O! ha'n J skänkt åt Minnets famn,
En större glans af dygders namn,
Än dårars tal, och brott åt jorden?

Fördragom till en segers pris,
Att hjelten vild och blodig rusar;
Hans drift är ädel, fast ej vis,
Hans arm ger skräck, hans mod förtjusar.
Förlåtom den som styrka fått
Till stora dygder, stora brott,
Att han ur hopens mörker traktar:
Det är en son af grusets natt,
Med Minnets drömverk sysselsatt,
Som philosophens blick föraktar.

Gån, spriden skräck kring Nevas barm,
Gån, flytten konsterna till Norden;
Med Snillets bloss, med Segerns arm,
Upplysen, eller sköflen jorden;
Förevigen med vapnens dån
Ett Ingo, eller Marathon,
Befästen, hvälfven throners öden;
Europas frihet vacklar än,
Förtrampen eller skydden den,
Sen krönen Er, och trotsen döden.

Men när en svag, en vanlig själ,
För dessa skuggor, dessa dikter,
Förlorar lifvets sanna väl,
Föraktar lifvets kända pligter;
När dåren, under smickrad flärd,
Att prisas af en ofödd verld,
Ett namn med prål åt Minnet egnar,
Som, blott af maktlöst högmod spordt,
Blef kanske brottsligt, aldrig stort,
Då blygs jag på mitt slägtes vägnar.

Må känslan för ett namns beröm
Förtjensten dertill evigt nära!
Beröfvom jorden ej en dröm,
Som gjort dess odling, gjort dess ära.
Men ve den dag Förnuftets hand,
Fullkomligt fri ur fördoms band,
Från verldens ögon doket rifver;
Och blottar, vid sin facklas bloss,
Det *intet*, som belönar oss,
Och den förvillelse oss drifver!

Tänd, Konstens unga son, ditt bröst,
Med hopp att seklers undran göra!
Befaren, Konungar, en röst,
Hvars dom ej hinner edert öra!
Och du, förföljda, glömda Dygd,
Se, lyckligt stolt, i minnets skygd,

Din ära ryckt ur grafvens töcken!
En Gud, vårt svaga slägtes vän,
Satt, till dess tröst, Förblindelsen
Vid ingången af lifvets öcken.

Hon egnade den första stod
Åt Snillets vård om jordens länder,
Och satt, till pris för krigarns blod,
Den första krans i Dödens händer;
Hon lifvar sångarns djerfva slag,
Med sprittningen af det behag
Odödlighetens känsla väcker;
Och forskarn ser, vid lampan böjd,
Ur hennes fjerrglas, arm och nöjd,
Det ljus han genom sekler sträcker.

Bryt denna Trollmakts gyllne staf,
Och inga Snillen längre brinna;
Rom darrar för barbarens glaf,
Athen och Konsterna försvinna;
Det land Europas bäfvan var,
Skall sjelf ej mer, till sitt försvar,
I farans stund en hjelte föda;
Och ingen Kung, som födseln krönt,
Skall byta bort, med otack lönt,
Sitt lugn, mot sina pligters möda.

HÄFDERNAS RÖST.

Ode. 1789.

Det blef då endast Tidens lott,
Att göra rätt åt hjeltars ära!
Och marmorns, kalla marmorns blott,
Att lagrar utan afund bära!
Det fria offer sanning ger,
Då endast får på grafvar brinna!
Och tacksamhetens dag ej mer,
Af all förtjenst, än askan finna!

Säll trefallt den, hvars lugna bröst
Den låga hyddans skugga gömmer:
Han hör ej Smickrets fala röst,
Ej Hatets röst som allt fördömmer!
Mot härars hot och Splitets harm
Han ej om rikens öden kämpar,
Och skyddar ej, med tröttad arm,
Ett folk som honom förolämpar!

Hvad utsigt tröstar edra dar,
J verldens offer, och dess heder?
Af hennes tack? — Dess hopp bedrar!
Af Ryktets lof? — Man smädar Eder!

Af edra storverks evighet? —
De störta under Splitets händer!
Af namnets? Hvem af Eder vet
Hur långt det öfver grafven länder?

Men verld! i hvilka bojors blygd
Af våld och natt, du låge slagen,
Om aldrig jorden födt en dygd,
På sällhetens begrepp bedragen?
Om alla hjertan sökte den
I skuggans trygghet, som dem gömde;
Och ödet ej, till stora män,
Med hemligt våld, en del fördömde?

Den thron, der Despotismen satt,
Om rättvist den är splittrad vorden;
Om mordets jern och Vantrons natt
Ej mer med offer hölja jorden,
Om Folkens rätt, ur stoft och blod,
För verldens ögon hämnad trädde:
Hvem tackar hon? De hjeltars mod,
Som, när de lefde, hon försmädde.

Ja Sverge, ja mitt fosterland,
Du syntes VASAS dygder skona;
Du satt en spira i hans hand,
Och bytte lagern i en krona:
Men lemnade du lika ren,

Och lika fritt från tidig smärta,
Hans ära i sitt första sken,
Och i sitt första lugn hans hjerta?

Ännu är verlden den hon var,
Hon bäfvar hellre än förtryter;
Hon hellre okets tyngd fördrar,
Än styrkan af den arm det bryter;
Hon såras mer af hjeltens dygd,
Än af tyrannens brott och ränker;
Och hatar mer än bojans blygd,
Den ära hennes räddning skänker.

Gån, män af dygder, män af mod,
Som folken edra snillen länen,
Gån, offren krafter, lugn och blod,
Att köpa hat af dem J tjenen:
Hvad blir er framgångs högsta rön?
Att lysa och att förödmjuka!
Och eder samtids skänkta lön?
Dess lagrar och dess afundsjuka!

J hören dessa skarors röst?
J dessa blomsterbanor skåden?
Flyn, — det är rop från hämdens bröst!
Flyn, — det är ormar som J tråden!
Höj klubban, Jofurs unge Son,
Men gläds ej lätt att hydran dödas:

Minuten efter slagens dån,
Dess hundra hufvun återfödas.

Olycklige! hvad plågoband
Förbytt naturen vid ditt möte?
För dig har blodet ej ett band,
För dig har vänskap ej ett sköte;
Din fristad är af ögon full,
Som i din barm förrädligt skåda;
Och bergen bära fram sitt gull,
Att köpa dem som dig förråda.

Men, då på tusen låga sätt
Förtjenstens väg är gillrad vorden,
Hvad har man vågat för dess rätt,
Som fäster än dess fot på jorden?
Hvad båtar dessa suckars gärd,
En verklös vördnad henne lemnar?
Och löftet om en efterverld,
Som *namnet*, icke *hjertat* hämnar?

Hvar fins en arm, som dristigt går
Att höjas för dess ära väpnad?
En manlig röst, i hennes spår,
Som dånar, Smädelsen till häpnad?
En domstol, som hvart brottsligt namn,
Åt dessa hämdens taflor gifver,
Der Minnets hand, i marmorns famn,
För än ej födda slägter skrifver?

Jag vet, det är ej smädarns röst,
Som kan en hjeltes mod förfära:
Hans rätta domstol, är hans bröst,
Ett skyddadt fosterland, hans ära;
Men just i detta stora värf,
Hvad: om han såg sig öfvergifvas?
Hvad: om ett söndradt folks förderf
Så långt, omsider, kunde drifvas?

Ja Cesar, ditt berömda namn
Med köld sig kunde trotsadt höra:
Åt tadlet, ur triumphens famn,
Du sänkte leende ditt öra:
Dess röst var djerf, men var ej låg,
Och när på nytt du gick att strida,
Du än Barbaren blöda såg,
Och Romarn stupa vid din sida.

Du kan ur stoftet, der du stått,
Med högmod, Rom, ditt hufvud resa;
Man läser dina kämpars brott,
Ej deras feghet, deras nesa.
Ja, du har sett en son, sin far
Med frihetsdolken genombåra;
Ja, fasan höljde dina dar,
Men rodnaden var gömd åt våra!

Slit, Svea, slit ur dina hår
De kransar Segern deri lemnat:

Vänd ögat från de hjeltars spår,
Som dig på utländskt högmod hämnat:
Glöm Cimbriska tyranners fall,
Glöm lagerns skörd på Tyska fälten,
Glöm Warschaus hedars segerskall,
Och Selands strand, och Leck, och Bälten!

Nej rys, nej rys, med ädel harm,
Att fräckt beles, af dem du tuktat.
Höj än, ur nordens klyftors barm,
Den fordna glaf Europa fruktat.
Än, kämpar, bären J ej band
Af vildar, dem J strida lärden;
Och ännu dröjer Minnets hand
Att teckna Er för Efterverlden.

Hon kommer, — hon, som skall sitt ljus,
I mörkrets djupa gömmor bära;
Som drar ur fallna murars grus,
Förrädarns brott, och hjeltens ära;
Hon — Gustaf! — hon, hvars djerfva drag
Sin högsta dager skola gjuta,
Just der, hvar Vördnaden, i dag,
Befaller Sanningen att sluta.

DET BLINDA NITET. *)

ODE.

Åt hundra falska Gudars tal
Den blinda jorden offer burit,
Dem hon en brottslig dyrkan svurit,
Och tjent med tusen fromma qval.
Här sväfva de, af Vantron födda,
Som Furier öfver folk och land;
Der resas de af Våldets hand,
Vid bilan eller bålet stödda.

*) Man inser utan svårighet, att ämnet för detta Poem icke är tagit ur närvarande tidehvarf, utmärkt framför andra genom en mild, tålsam, och ingalunda förföljande Religions anda. Men det har ej alltid förhållit sig på samma lyckliga sätt. Sekler efter sekler hafva nästan ej sett annat än mord, krig och ödeläggelser för theologiska meningar. Den som ej känner annan historia derom, finner i Noten till afhandlingen om Moderationen (Se Läsning i blandade Ämnen N:o 23. 24.) en liten sammandragen tafla af dessa rysliga uppträden, till hvilken man hänvisar Läsaren, såsom till det bästa försvar för de känslor och sanningar man sökt uttrycka i närvarande Skaldestycke. Det synes ej onyttigt, att då och då vända ögat tillbaka på dessa försvundna gruffligheter, för att i menniskosinnet underhålla för dem den billiga fasa de böra ingifva. För öfrigt påminnes blott, att ett Poem icke är en afhandling; kan således ej uppfylla samma fordringar, och

Än de Nationers frihet kränkt,
Än härjat dem med svärd och plågor;
Nu låtit himlen regna lågor,
Nu dem i böljans afgrund sänkt:
De män, som tolkat deras ära,
Till Perus berg, från Jordans flod,
Gått fram i spår af uslas blod,
Och bränt de fält dem skulle nära.

Så långt sig deras thordön sträckt,
I tystnad och i stoft fördjupad,
Jag menskan ser till jorden stupad,

bör ej på samma sätt dömmas. Vidden, utförligheten, sjelfva stylen af ett prosaiskt arbete, tillåter undantag, afmätningar, förklaringar, som icke kunna finnas i ett poetiskt. Dess natur är ej att dissertera fint och omständligt öfver ett ämne, utan att på en gång öfverrumpla hela själen med känslan deraf. Poeten måste således ofta lemna rätt mycket till sina läsares egna förstånd och billighet. Det tillhör dem att gifva åt hans uttryck deras rätta sunda mening och nödvändiga inskränkning. Så fordrar till ex. rättvisan, att under all yttrad afsky för förföljelse-andans omenskligheter, likväl förutsätta den oinskränkta vördnaden för sjelfva lärans sublima sanning och nödvändighet. På samma sätt ålägger billigheten, att i motsatsen emellan det naturliga ljuset, de naturliga dygderna, och de så kallade theologiska satserna, icke förstå med dessa sednare sjelfva den frälsande Trons nödvändiga hufvudstycken, med hvilka visserligen ingenting kan jemföras i värde, utan dessa den menskliga klyftighetens tillägg och förfiningar, hvilka ofta ensamt åtskilja den ena Sekten ifrån den andra, och för hvilka tilläfventyrs ännu långt flera bål upptändts, ännu långt mera blod flutit, än för religionens vigtigaste grundsanningar.

Bedragen, dyrkande, förskräckt;
Tartarens eld kring henne flödar,
Och fasan omger hennes Gud:
Hans röst är den af dundrets ljud,
Hans hand en bödels hand, som dödar!

O blygd! o brott! det ären J,
Som bofvar djerfts till medel bruka,
Prelaten, för sin äresjuka,
Despoten, för sitt tyranni.
Så hafva seklers tid förflutit,
Och menskan, som ert offer var,
Har darrat för naturens Far,
Då hon naturens skänker njutit.

Men hvilken ny förhatlig syn!
Hvad slafvisk hop af usla dårar,
Med kinden plöjd af jemrens tårar,
Och ögat lyft med skräck till skyn!
Kring deras half-förtärda kroppar,
Det hvassa taglets gördel går,
Och deras blod, ur djupa sår,
Vid gisselns hugg på jorden droppar!

Olycklige! hvad gören J?
Till denna höjd af dårlig fasa,
Hvem böd Er mot Er sjelfva rasa,

Och

Och edra egna bödlar bli!
O brott! o nitets blinda ifver!
Det är då så, naturens Gud,
Bedragarn tolkar dina bud,
Och villan dem sin lydnad gifver!

Håll opp, håll opp, förförda hop!
Och känn en gång den Gud du dyrkar!
Din lydnad, ej ditt qval Han yrkar,
Din lofsång, ej ditt plågorop.
Om blod af Himlen kan begäras,
Om Han af tårar fröjdas kan,
För sjelfva afgrundens tyrann,
Hvad återstår för sätt att äras?

O Du! som genom tankens lott,
(Din Gudoms aftryck i naturen)
Höjt opp ett stoft, i slägt med djuren,
Till himlens son och jordens drott!
Hvartill det ljus Du menskan unnat,
Om, Villans evigt svurna slaf,
Till Dig allena, som det gaf,
Det henne aldrig leda kunnat?

Hvartill de rop ur hvarje bröst,
De godhets prof, som, hvart vi skåda,
Din nåd, din mildhet menskan båda

Med känslans klara sannings röst;
Om Lögnen Dig med fräckhet målar
I fasans drägt för hennes syn,
Med blixten ständigt höjd i skyn;
Och ögat tändt af vredens strålar?

Med hvad behag har Du väl sett
De tusen altaren Du vunnit,
Der hjertat skälft och blodet runnit
Af hvad Du lif och känsla gett?
Och vore Du oblidklig blifven
Emot en missledd svag natur,
Förutan skränet af de djur
Som styckades af offerknifven?

Men hvad är offerdjurens blod,
Emot den hämd, som nitet föder?
Mot bröder väpnade mot bröder,
Och mensko-offrens tåreflod?
Se dessa bål, der de förtäras!
Se detta svärd, som lyftes der,
Och deras ådror sönderskär! – – –
Gud! är det så Du velat äras?

Nej, andans män, det voren J,
Som stödden svekets brott, med morden;
Och Himlen sjelf till mantel gjorden
För edert högmods raseri;

J, som att herraväldet taga
Utöfver en förblindad verld,
Förstörden genom eld och svärd,
Hvad ni ej lyckats att bedraga.

J voren det, som seklers tal
Med himlens åska folken slogen;
Som Jordans usla söner drogen
För Goas afgrundstribunal;
Och att hos offret öka smärtan,
(Af bålets eld, ej nog förskräckt)
Med djeflar måladen dess drägt:
J togen dem ur edra hjertan.

Men njöt er hämd sin fyllnad än,
Med kroppens qval, och lifvets öden?
Nej, öfver grafvens gräns och döden
Det feltes Er att sträcka den;
Det feltes Er den seger njuta,
Att lägga till förtryckets band,
Till bödelns jern och bålens brand,
En afgrunds qval, som aldrig sluta. *)

*) Det är ej frågan här, som hvar och en lätt finner, om sjelfva Dogmens sanning, hvilken visserligen, såsom grundad i Skriftens läror, ej var något påfund af förföljelse-andan. Uttrycket syftar här blott och endast på Inqvisitorernas omenskliga grymhet, att stundom formeligen fördömma den så kallade brottsliga, på en gång till bålets eld, och helvetets. Man kallade detta att lemna honom Djeflomen i våld. Man målade

Hvad? hämnar då med eld och svärd
En allmakts Gud sin sannings ära?
Barbarer! hädisk är er lära,
Och eder gud min fasa värd.
Hans grymma dyrkan jag ej delar;
Jag känner ej, uti hans röst,
Den Gud, som ropar i mitt bröst:
Förlåt din broder när han felar!

När är det, verldars milde Far,
Du mera straffbar orätt lider:
När man din varelse bestrider?
När man Dig gör till en barbar?
Och hvilken mot ditt väsen döljer
En arghet som Dig hädar mer:
Den blinde, som ditt ljus ej ser?
Det villdjurshjerta, som förföljer?

Från menskans väckta syn, en dag,
Fall skingradt moln af svek och dikter,
Som insatt hatet bland dess pligter,
Och mordet till dess dyrkningslag!
Tänd opp, förnuft, ditt bloss för verlden!
Och, menskor, vågen tro det mer,

skjortan, som påkläddes honom då han fördes till straffet, med djeflar och uppåt stigande lågor. Och detta fall var alltid för handen, då den anklagade antingen ej ville vidgå alla anklagelse-punkterna, eller förblef ståndaktig vid sin läras eller sin sekts skiljaktiga meningar.

Än skenet som förskräckte Er
Från bålen, bilorna och svärden!

I vindens fläkt, på trädets gren,
I böljans dryck, i fältens gröda,
I eder njutning, eder möda,
I allt är godhet, hvart J sen.
Tron ej naturens röst förleder,
Som ropar: Skaparen är god!
Tron hatets röst: Han fordrar blod!
Var alltid den som lög för Eder.

Hvad! blef, af likar, en bestämd
Att i ett brottsligt mörker vandra,
Då himlars Gud förtrott den andra
Sin lag sin åska och sin hämd?
Och ville Han i mörker gömma
Sin dyrkan för en heden verld,
Att se dess blod, för Kristna svärd,
Från pol till pol i vågor strömma?

Nej, tron mig: varelsernas Far
Vill deras väl, och vill blott detta.
Hans lag är enkel: gör det rätta!
Hans äras fordran: lycklig var!
Och om naturens ljus har brister,
Om Han ett nytt åt verlden gett,

Apostlar, Furier, *) har det skett
Att hölja den med mord och twister?

O! sägen ej, att sanningen,
Som J blott rönt, som J blott veten,
Har högre pris än menskligheten,
Och tvingar att förtrampa den.
Är brottens afsky, felens ånger,
Är kärleken till dygd och rätt,
Blott flärd och dunst mot vissa sätt
Af böner, dyrkningar och sånger?

Nej, grymme, tron ej verldens Gud
Förbytt till blott en Gud för kyrkan;

*) Ingen lär vara så oförnuftig att lämpa detta hårda uttryck på någon af de tolf heliga män, som med den kristna kyrkans allmänna vördnad egentligen bära detta stora och vördade namn. Apostel och Missionär betyda, efter ordmeningen, alldeles detsamma. Och desse sednare, som tillika med det första namnet tycktes hafva ombytt äfven sjelfva tänkesättet, tillegnade sig likväl ej sällan äretiteln af den himmelska sanningens sändebud på jorden, under det hela verldsdelar blefvo genom dem höljde med plundring och förstörelse. Spanien utsände Apostlar till Mexico, som predikade försoningsläran med musquetten lagd till ögat, eller svärdet och mordblosset i händerna. De hade, måhända, hjertat uppfyldt af heligt nit, men åtminstone alla andra möjliga gömmor med röfvadt guld och utprejade skatter. Hela blomstrande stater ödelades och många millioner menniskor blefvo deras olyckliga offer. Knappt låta de räkna sig alla de pinor och våldsamheter, som af dem upptänktes, för att framtvinga guldet och trosbekännelsen, för att omvända och plundra, för att vinna själar och rikedomar.

Tron ej, att buden af Hans dyrkan
Tillintetgjort Naturens bud;
Tron, att i kojor, i palatser,
Han skattar, hvarest Han den ser,
En enda rättvis gerning mer,
Än hundra band af mörka satser.

Tron ej Hans höghet smickras kan
Af alla rökverk våldet skaffar.
Tron, hvad Han mer än villan straffar,
Är bröders hat emot hvarann.
Tron, att Han hjertats grunder pröfvar;
Och dömmer, efter dem, en hvar,
Ej på de meningar han har,
Men på de dygder, som han öfvar.

MORALISKA-SÅNGER.

DET ONDA.

Du blef då knappt åt menskan visad,
Naturens vår, besungna tid,
För jordens högsta fägring prisad,
Och säll af hjertats högsta frid!
Hvad skrud, hvad lott naturen byter!
Hvad rymd af sekler för min syn,
Der brottet rasar, hämden ryter,
Och straffets dubbla ljungeld bryter
Ur jordens afgrund och ur skyn!

Se der en här af tigrar vörda
En högre tigers välbehag,
Som tämt och soldar dem att mörda,
Med alla grepp af konstens lag!
Der, — Strombol sina rötter lossa,
Och en volkan, från afgrund spydd,
Ur remnans gap mot himlen blossa,

Som slungar klipporna att krossa
Den dygdige, som bad om skydd!

Se Samhälls-menskan dömd att pröfva
All art af kränkning eller nöd;
Se lagen våld på henne öfva,
Och jorden neka henne bröd:
Nu herrskarns nycker undergifven,
Fegt plogdjur, utan ljus och mod,
Nu, ett förfärligt villdjur blifven,
Vid hämdens bloss af furier drifven,
Och sköljd af sina herrars blod.

Se detta Spöke som dig följer,
Af hungern dig i förväg ställdt:
Ett nät af usla trasor höljer
Hans lemmar, torkade af svält.
Blodsugarn, utan straff af lagar,
Hans tiggda penning sköflar än;
Folktyglarn ryter när han klagar,
Och Yppigheten honom jagar
Ifrån sin dörr och sluter den.

Hör denna hemska suckning dåna
Ur grufvans barm, tartariskt full
Af böjda trälars ätt, som gråna,
Förutan annan sol än gull!
Träd in och räkna dem som qvida

I dessa plågornas palats,
Der Döden går vid läkarns sida,
Och släcker deras qval, som lida,
Att lemna nya offer plats.

Hvad öga har ej tårar gjutit,
Som nånsin dagen skådat har?
Hvar fins ett rum för Plågan slutit?
En skepnad, som hon icke tar?
När hon ej högst ur molnet ryter,
Med dundrets röst och blixtens hot,
Hon sig till ormens art förbyter,
Som hemligt genom gräset flyter,
Och syftar hugg åt vandrarns fot.

Hon möter dig på hofvens bana;
I praktens flärd, i tvångets harm;
I fasan under krigarns fana,
I sveket på den skönas barm;
På thronen hon Monarken följer;
Hon plöjer tyst, med djupa spår,
Den panna klosterdoket höljer;
Och med en dyrk, den hon fördöljer,
Vid Girighetens bädd hon står.

Ditt Sinne, dömdt att aldrig hvila,
Med fjärilns flyktigt njutna fröjd,
Förvilladt förs, som vädren ila,

Från höjd till djup, från djup till höjd;
Begärens oerfarna flockar
Bland lifvets rosor sprida sig:
Ett släpar dig, ett annat lockar,
Och då du tusen blomster plockar,
Du tusen gånger sårar dig.

Den skönas glans, den högas lycka,
Beundrarns pris förgäfves vann:
En mera mäktig kan förtrycka,
En mera skön fördunkla kan.
Den vise på sitt lof bedragen,
Den rikes hvalf du tömda ser;
Den friske skördad, hjelten slagen,
Och verldens under, förra dagen,
Nu, ämnen åt dess ömkan ger.

Den tigerblida Lyckan leker
Med dem hon snärt i sina spår;
Hon ler, hon höjer dem, hon smeker,
Och dricker blod ur deras sår!
Gå, vis din vän hur djupt du blöder:
Hvad har han sett? Ett Skådespel,
Som vämjelse och glömska föder;
I nöjet äro alla bröder,
I plågans lott tar ingen del.

Hvar enda dödlig är bedragen
På hvarje väntad sällhets höjd,

Och lifvet är, från första dagen,
En fortsatt lögn af lofvad fröjd.
Dess gyllne kopp för ögat lyser:
Du rör dess brädd; hvad ljuflighet!
Men knappt du smakat hvad den hyser,
Förr'n du bestört ser bort och ryser,
Med afsky för dess bitterhet!

Likt fågeln, blödande och jagad,
Med tröttad flygt och träffadt bröst,
Du suckar, fridlös och försvagad,
Till slut, mot sista hvilans tröst:
Bland falska fröjder så vi njuta
Ett lif af sanna plågor tärdt,
Hvars sista suck vi ändtlig gjuta,
Med glädje att ett lopp få sluta,
Hvars pris var ej dess mödor värdt.

Men Han, som allt med vishet pröfvar,
Har ock med den bestämt vår lott:
Ett lif, som döden oss beröfvar,
Så ringa värde billigt fått.
Er blinda klagan tysta lären,
J dödlige! om edra fjät
Ej ofta tyngdes af besvären,
Om lifvet fyllde opp begären,
Hvem vore glad att lemna det?

LYCKAN.

Hvi skådar du med såradt öga,
De fästens prakt, dem skryt och våld
I samråd byggt omkring de höga?
Der smickret dårar dem, för sold,
Och der, i trots af tömda länder,
De truga mödans högsta skatt
Ur sjelfva Indiernas händer,
Som sopat sina rika stränder,
Och synat sina grufvors natt?

För dem har Ljuset tömt sin dager,
Och Hvilan sträckt sin lägerstad;
Dem räcker Ärans hand sin lager,
Och Kärlek sina myrtenblad;
Dem hämtar Öfverflödet rätter
Ur skog och luft, från haf och jord;
Och drufvans Gud, från Greklands slätter,
Sin dryck i gyllne skålar sätter
På deras konungsliga bord.

Ja. Men när vällusten försvagar
Med deras krafter deras mod;
När ledsnan fräter deras dagar,
Och smittan glödgar deras blod;

När uslas gråt i svafvelskurar,
Slår ner med folkens hämde-skri,
Och Hatet på sitt offer lurar:
Hvem bor då inom dessa murar?
Min vän, — olycklige som vi.

Det gifs, Monarker, öfver Eder
En Makt, som lag åt Ödet gaf:
Till samma gömda mål den leder,
Blott andra vägar, kung och slaf.
Vi alla till en sällhet fika,
Som vårt förmätna hopp beler;
Och när vi lida, är det lika,
Om det, som fattiga, som rika,
Som höga eller låga sker.

FÖRSYNEN.

Skall jag det enda hopp förlora,
Som än förljufvade min lott?
Försynen vakar för *det Stora:*
Välan! — men för det stora blott?
Är hon för hög att sig besvära
Med mina lägre ödens lag?
Och all dess omsorg, all dess ära,
Att denna klump af jord må bära
En följd af suckande, som jag?

Och dock! — Hvad är, mot jord och himlar,
En enda dödlig? — Ack! ett grand,
Som evigt bortgömdt, vräks och vimlar
I öknars ocean af sand!
Han, som likt bölja trängd af bölja,
Ser slägt på slägt, i evigt skick,
Med hvarje timslag jorden hölja,
Och svämmas bort af dem som följa,
Hvad är en enda för Hans blick?

Hvad flärd af höghet! hvilka frågor!
En Gud för varelsernas hop,
Hvad ser Han, om ej deras plågor?

Hvad hör Han, om ej deras rop?
Han, som ur djup af rymd och tider,
Klädt blommans blad i silfrets dag,
Han har ej (Snillet det bestrider)
Det öga för ett bröst som lider,
Som för en blommas penseldrag!

Låt ej ett stoft Hans blickar draga,
Hvars klagan ensam höjer sig:
Men alla lida, alla klaga;
Han hör då ingen, — eller mig!
Kan Han förvillas af att dela
Sin vård till hvarje väsens lott?
Kan viljans godhet Honom fela?
Och klumpen af det stora hela,
Förtjenar den Hans omsorg blott?

Hur kort vår svaga tanke hinner!
Af sinnlighetens dimma skymd,
Hon i atomen ringhet finner,
Och storhet blott i tal och rymd;
Men Du, som rymdens haf ej tömmer
På alstringskraft i seklers längd,
Du ej med jordisk blindhet dömmer,
Du ej det stoft du lifvat, glömmer,
För massan af Systemers mängd!

För oss, ej för naturens Herre,
Är detta smått, ett annat stort:
Af delar dem vi kalla smärre,
Har Han det *Stora Hela* gjort,
Som sjelft, en prick i rymden flyter! —
Du hör ej detta bladets ljud,
Som faller; — men när stormen ryter,
När blixtens eld ur molnet bryter,
Då tror du se och höra — *Gud!*

Och Han, — insekt, fall ned och bäfva! —
Och Han, när ur de banors lopp,
Hvari planeterna sig häfva,
Och solarne gå ner och opp,
Han verldar hör på verldar falla,
Och tusen himlar, och än fler,
Af deras krossning återskalla;
Då tycker Han, som skapt dem alla,
Sig höra — bladen falla ner!

Säg hvar Hans makt sig ädlast röjer,
Hvar lyser den mest underrik:
I denna suck ditt hjerta höjer?
I himla-sphérernas musik?
I denna jemvigts djupa lagar,
Som bär i toma rymden opp

Det stora bloss naturen dagar?
I detta ömma bröst, som klagar
Sitt qval, och tröstas af sitt hopp?

För hvem består det hela? Svara:
För Gud? — Det dyrkar Honom ej.
Ja himlarna Hans makt förklara;
Men känna de Hans godhet? — Nej.
Än för sig sjelft? — Månn jorden njuter
Det lif som solens låga ger?
Den frukt hon i sitt sköte sluter?
Den svalka middags-regnet gjuter?
J lefvande! Allt är för Er.

Systemet ej till sällhet traktar,
Det har ej qval och ej begär.
Den mask med känsla, du föraktar,
I värde öfver solen är.
Hvart enda lif, som har förmåga
Att njuta, att beklaga sig,
Har rätt att sucka vid sin plåga,
Har rätt sin Skapare att fråga:
Är det den lott, Du lofvat mig?

Och dock, tillfreds med den Han gifver,
Begär ej i Hans plan att se,
Hvad kraft det första hjulet drifver,
Och hvilken kraft det tusende:

Följ blind, men viss, när Han ledsagar,
(Fast du Hans vägar ej förstår)
Att dessa vägar hafva lagar,
Och att du trampar, när du klagar,
Lycksalighetens gömda spår.

Ryck ej ur högsta Rättens händer
Dess vigtskål, dess regerings-glaf.
Spörj ej: hvi blodas dessa länder?
Spörj ej: hvi flödar detta haf?
Högst ur din krets sin irrgång gömmer
Den kedjan af en ordnings bud,
Hvars del du ser, hvars vidd du dömmer;
Ditt vett vill mäta den, och glömmer,
Att sista länken hålls — *af Gud!*

ETT TILLKOMMANDE.

Bedragne slaf i Lyckans boja,
Med sinnesstyrkans länta ton,
För hvilken *låghet* — är en koja,
För hvilken *höghet* — är en thron;
I lasters hägn, som laster dölja,
Med klokhet bygg din timmas lott,
Och gläds, att Glömskans djupa bölja
Med samma natt en gång skall hölja
Din varelse och dina brott.

På dessa torg, der Samhälls-lagen
Rest hämdens bild i allt sitt hot,
Med bilan blixtrande mot dagen,
Och blodet stänkt för hennes fot,
Der sörj för tryggad gång allena!
Men der, — i dessa skumma vrår,
Der brott och mörker sig förena,
Der njut; — ty straffen äro sena,
Och natten höljer dina spår.

Hvad hemlig känsla dig förskräcker?
Du darrar vid en Herres röst,
Hvars öga till din gömma räcker,
Hvars åska räcker till ditt bröst!

Förgäfves i ett smickradt öra,
Begäret ljuger ditt försvar:
Dess dikter ej ditt vett förföra,
Dess nöjen ej din sällhet göra,
Dess följder fräta dina dar!

Hvem gaf, mot dessa lustars hopar,
Den tysta känslans högre lag?
Ur djupet af din själ, hvem ropar:
"Räds hämden, frukta Rättens dag?"
Hvem skickar vämjelsen att tränga
De lockande begärens spår?
Hvem bjuder ålderns hand, att stänga
De sinnens vägar, som förlänga
Din yrsla med din styrkas år?

Hvad? kunde du ej nöjet smaka
Af allt det läckra för din gom,
Af allt det ljufva hos en maka,
Af storhet, vällust, rikedom,
Om ej din själ en syftning närde,
Högt öfver djurlighetens bygd?
Om du med blygd ej slutligt lärde,
Att skatta hela lifvets värde
Långt under värdet af en dygd?

Hvart syfta dessa djupa lagar
För blott ett uselt jordiskt hopp?

Ett sinnligt djur, i styrkans dagar,
Du blir en Vis, när allt hör opp!
Står intet syfte då att finna
Af Himlen bortom grafven satt?
Är det blott dit som du skall hinna?
Och din begynta dygd försvinna,
Med dina fel, i mullens natt?

Vid Flärdens famn som du förlåter,
Hvad fäste dig? Förblindelsen,
Om blott att dö dig stode åter,
Hvi öppnades dig ögonen?
Hvad plan af Skaparn vore denna?
Han dig för verkningsåren gaf
Ett hjerta, som begären bränna;
Men ljus att deras villor känna,
När det? På brädden af din graf!

När allt hvad menskor vårda böra,
Du till begärens offer gör,
Och när begären dig förstöra,
Då är du hvad du skaptes för?
Men när mot retelsen du sluter
Ett bröst, der hon så mäktig var,
Och allt med dygdens harm förskjuter,
Hvad utan brott du icke njuter,
Då står blott dödens offer qvar?

Nej, lär en Styrelse att vörda,
Hvars högre plan du skall förstå,
När döden ger dig vink att skörda,
Hvad lifvet gett dig fält att så:
Då säg: när allt för dig försvunnit,
Hvad har du öfrigt? Minnet blott,
Af lustar, som du öfvervunnit,
Af sanningar, hvars vigt du funnit,
Och af det ringa du gjort godt.

Glöm, om du kan, hvad jag ej glömmer,
Att bortom grafvens slutna port,
En domstol väntar dig, som dömmer
Den väg du följt, mot den du bort;
Men när en lefnad du förlåter,
Som varit dina sinnens lust,
Säg, hvi dess tomhet du begråter,
Och köpte ej dess nöjen åter,
För blott en enda dygds förlust?

Och du, hvars hand med löje skördar
Den lön, som Dygdens fordran var,
Om hon, med lika trohet, vördar
Ditt lugn, din sällhet, dina dar,
Säg, — tror du Skaparn henne ämnar
Att Lastens skyddarinna bli?
Och är det hopp han henne lemnar,

Att Tiden hennes orätt hämnar,
Ett Himmelens bedrägeri?

J Dygder, Tålamod i nöden!
Förtröstan till en högre Makt!
Behag till rätt! Förakt för döden!
Och jordens himmelska förakt!
Nej, Han som stiftat hjertats lagar,
Och hvilkens hand, är Nattens port,
Den gyllne Solens vagn ledsagar,
Ej fästet blott för mulna dagar,
Ej ögat blott för tårar gjort.

Tillfreds, att högst ur molnen dundra,
Och stjernans guld på asurn strö,
Han väckte Er ej blott, att undra,
Att gissa till en Gud, — och dö!
Han Er ej offer födas låter
Af tankens ljus, af hjertats röst,
Att qvida, och att söfvas åter
Till hvila, — likt det barn som gråter, —
Vid jordens moderliga bröst!

Nej! — I den höga rymdens tempel,
Der verldar gnistra kring hvarann,
Der bor ej grymhetens exempel,
Der herrskar ej en låg tyrann,

Som pligtens tunga boja gömmer
Åt dem Hans välde kufvat har;
Men sjelf rättvisans fordran glömmer,
Och verlden efter lagar dömmer,
Från hvilka han sig undantar.

Hvad folk för Honom nederfalla,
Af tusen skilda dyrknings-sätt;
Ur rymdens helgedom till alla,
Han ropar: *Menniska, gör rätt!*
Räds, brottslige, den blixt jag sänder!
Gläds, Dygd, åt en belönings-dag!
Från jordens kryddbevuxna stränder,
Till punkterna der hon sig vänder,
Går skallet ut af samma lag.

Det ljuder i Fakirens öra,
Med kedjan smidd kring hand och bröst:
Druiden tror dess uttryck höra
I åskans dån och vädrens röst:
För tanken, allmänt fruktad, sväfvar
En domstol, öfver molnets höjd,
Hvars röst passionen fåfängt jäfvar;
Förbrytarn nalkas den, och bäfvar,
Och Dygden nalkas den med fröjd.

Hvad utsigt, öfver lifvets öden,
Hvar tids, hvart folks förhoppning gjort?

Se, vid dess gränsor, alltid Döden,
Som öppnar Evighetens port:
Der mötas de, som J förbannen,
Och som J dyrken, dödlige!
Förtryckarn, slafven, medborgsmannen,
Den goda Försten och tyrannen,
Der straffas, der belönas de.

Se der en afgrund full af lågor,
Bebodd af plågoandars här,
Och kringhvärfd af den flodens vågor,
Hvars återfart förnekad är;
Der ryta, kring de heta stränder,
De villdjur utan undanflykt,
Som genomblodat jordens länder,
Och de som kysst de bödlars händer,
Som menskligheten rätt förtryckt.

Men der, — hvad sälla regioner
För dygden, hvad lycksalighet!
Hon som befallt från verldens throner,
Och hon, som lydt med värdighet.
Der hvila dessa stora männer,
Som lyst i tidehvarfvens natt;
Der Vishetens och Snillets vänner,
Hvars namn det gamla Minnet känner,
I deras verk förevigadt.

Åt alla bröst hvad fördom lemnad,
Om än en verld för ögat gömd,
Der Dygden ler belönt och hämnad,
Och Lasten suckar känd och dömd!
Naturen, gränslöst rik att bilda
Så många folk, så många land,
Till art, begrepp och seder skilda,
Har lagt på hyfsade och vilda
Af hopp och fruktan samma band.

J Vise! svaren: är en lära
För hopen blott, och ej för Er,
Med hvilken frid, och rätt, och ära
Bland menniskorna stiga ner?
Och lägger hon på menigheten
En tygel af dess raseri,
På det att J, som bättre veten,
Må hemligt njuta rättigheten,
Att Folkslagens tyranner bli?

EROTISKA ODER.

> Och när din Sångmö blir för tung
> Att skämta i ett flygtigt gille,
> Om visheten och dygden sjung,
> Ett ämne, mera värdt ditt Snille.
> Der hämta trösten, som du, ung,
> Från Sinnligheten hämta ville.
>
> SJÖBERG.

I.

DEN SOFVANDE OCH VAKANDE SKÖNA.

Jag såg Semir af sömn betagen
I gräset vid kaskadens brädd;
Skön, som den yngsta af Behagen,
I Vestas offerdrägt förklädd;
Som månan går i molnets bädd,
Så sönk dess öga till, för dagen.
Än sträckte hon en rundad arm,
Som liljans hvithet tycktes jäfva,
Än sågs de mörka håren sväfva
Kring hennes alabasterbarm,

Och hennes runda bröst med harm,
De glest förbredda lockar häfva.
Jag såg Sephiren flyktigt sträfva,
Att blotta, der, en cyprisk fot,
Der, någon yppig ledamot,
Och hennes tunna mantel bäfva,
För de förmätna fläktars hot.

Men om, förföriskt sköna qvinna,
Du dig i sömnens armar ter
Förtjusande som en Gudinna,
Hur mycket är du det ej mer,
När dina mörka ögon brinna
Med samma glans, som dagen ger?
Ja, när, i det du ljufligt ler,
Jag ser dig mig till mötes träda,
Så tycks mig, att jag Våren ser;
Som kommer att naturen gläda.
Vid skymten af din lätta drägt,
Vid fladdrandet utaf din slöja,
Jag tror mig känna vingens fläkt
Af dufvorna, som draga Fröja.
Och skulle då mitt ödes skick
Ett qval uti min barm fördölja,
Så sjunker det, likt hafvets bölja,
För lugnet och för solens blick.

När dagens vagn har sänkt sig neder,
Och väktarns rop, och nattens bloss,
I vänners lag församlat oss
Omkring det bord, du oss bereder;
Och när, vid klangen af de glas
Som jag förtroligt räcker Eder,
Det visa löjet sjelf bedras
Att från Olympen stiga neder;
När värman af ditt sälla bröst,
Sig öfver dina kinder breder,
Och när du stämt din sköna röst
Till kärlekens och vinets heder;
När dina fingrar smyga sig
Att mina händer sakta trycka,
Till underpant utaf den lycka,
Som denna afton väntar mig:
Då skall, Semir, mig ej förtryta
Att mina svaga likar se
I stjernbeströdda mantlar flyta;
Då kan jag af en lycka skryta,
Som konungar ej mäkta ge,
Och som jag icke ville byta
Mot den metall Spanjorerne
Ur Mexikanska bergen bryta.

II.

MJELTSJUKAN.

Som månans bild och fästets prakt
Begrafvas i en grumlad yta,
När vädrens Gud begynt att ryta;
Och skocka öfver hafvens trakt,
De nya haf i luften flyta;
Så flyr, Semir, så plånar sig
Ur detta bröst, som du bedrager,
Den aftonglans af hoppets dager,
Den falska dröm som dårat mig.
Den dröm? – – – Semir! ja, du är qvinna!
Ve, ve, det oerfarna bröst,
Som gläds att sina dagars tröst
Uti en skönhets armar finna!
Nej, det skall qväljas, det skall brinna,
Skall, under yran af sin brand,
Kanhända drömma om att hinna
En himmelsk verlds förtjusta strand;
Men drömmens sällhet skall försvinna,
Som skuggan flyr vid dagens rand,
Och blomsterbanden sig förbyta
I fasansvärda afgrundsband,
På hvilka ångerns tårar flyta,
Och ingen makt skall kunna bryta.

Väl, — det var jag, som var så säll,
Som dig så hel, så ensam ägde!
Med hvilken skuggan af ett tjäll
Palatsens lycka öfvervägde!
För hvilken ingen hemlighet,
I ditt förtjusta hjerta bodde!
Och på hvars vink det blott berodde,
Att höjden af lycksalighet
I dina öppna armar finna!
Jag, med hvars trohet, hvars försvar,
Förtalet dig en seger var;
Och som hvars blotta älskarinna,
Du ville sluta dina dar!
Semir, då var ditt ryktes fara,
Ej ämnet, som din fruktan tog;
Då sågs du sjelf ej tröstad vara,
Förr'n timmen till vårt möte slog;
Då bad du mig ej ängsligt spara
De suckar jag för din skull drog;
Då hade du ej tårar nog
Din egen ömhet att förklara!

Men, blinda yngling, tro ej mer
Den sol som i sin uppgång ler,
Den himmel som så molnfri lyser,
Den bölja du så stilla ser:

Semir

Semir var falsk: Jag lifvet ger,
Om jorden någon trohet hyser.

Ej fågeln med den snabbhet far,
Ett norrsken mindre hastigt blickar,
Och molnet ej ur sitt förvar,
Så oförmodadt blixten skickar,
Som sig Semir förändrat har.
Dess rum, der jag så hemma var,
För mig, som för en främling stänges,
Och, till belöning för mitt nit,
Af en rival jag derur tränges,
Som sjelf jag öppnat vägen dit.
Semir, som förr ej kunde lida
Ett feladt mötes enda qval,
Som tid från sömn och pligter stal,
Att mig bland däldens skuggor bida,
Hon studsar, vid min blick, i dag,
Som hinden skygger till en sida
Vid strålen af ett åskeslag!
Och som den rädda dufvan svingar,
Förvillad på den krökta stig,
Vid första skymt af örnens vingar,
Så flyr den otacksamma mig!

Min död, — befall den, grymma Flicka!
Blott ej, att jag dig glömma må.
Jag skulle plöja Stygis å,
Jag skulle Lethens bölja dricka,
Och lika älska dig ändå,
Och lika sorgsna suckar skicka,
Upp till den jord du lefver på!
Hör opp förnuftets lag att yrka,
Den är, mot hjertats, utan styrka;
Och dess förgäfves visa bud,
På mina slutna öron falla,
Så kraftlöst, som min lyras ljud
Ifrån ditt bröst tillbaka skalla.
Dock se, jag svär, (lef trygg dervid!)
Af den du svek, skall ingen tid
Din nya fröjd ett hinder tåla;
Och aldrig skall den dagen stråla,
Då nånsin vid hans åsyn mer,
Din brydda blick skall sänkas ner,
Och rodnan dina kinder måla!
Långt från de rum, der du så ömt,
Så trolöst, — svor mig andra öden,
Ett ställe fins, från sekler gömdt
Åt tidens lemningar, och döden:
I denna trakt, dit älskarn går,
Att ljuft förtro en hemlig tår
Åt tystnaden af ålderns minnen;

Och söker, grafvens rörda vän,
Bland skuggorna, som hölja den,
Det lugn, som flytt hans qvalda sinnen;
I denna trakt, från ljuset skild,
För hjertat ljuf, för ögat vild,
Se der, hvar mina dar försvinna,
Hvar min förtviflan väntar tröst, —
Och hvar, — om ångern rör ditt bröst,
Du skall, en dag, min aska finna.
På någon hög, der åldern gömt
En slagen Drott, som verlden glömt,
Jag lik den sorgsna moder hvilar,
Hvars öga flöt för Smintheus pilar.
När Cynthia öfver fälten tömt
Sitt silfver, — eller hennes Broder
Från fästet gjuter dagens floder,
Jag suckar här om dödens slag;
Till ställning, och till anletsdrag,
Ej mindre sten, än dessa stoder
Som stå här än, från hedendag.

III.

SVARTSJUKAN.

J Ynglingar förutan seder,
När hämdens Gud vill straffa Eder,
För hela slägters störda ro,
Bedragna flickors kränkta heder,
Förförda fruars brutna tro,
Och tusende förgätna eder;
Då bäfven, att han Er bereder,
Till lön för brottsliga begär,
De band, som jag med oskuld bär,
De qval jag oförvunnen lider,
Och djupt i edra ådror sprider
Den lågas gift, som mig förtär.
Då, då, förvänten ej att finna
En mö, i blomman af sin vår,
En himmelskt leende Gudinna
Till hvilken edert rökverk går:
Nej, för en Nymph J skolen brinna,
På vägen bortom tretti år;
Hvars panna röjer tidens spår,
Hvars rosor småningom försvinna,
Men som ännu den konst förstår
Att edra svaga hjertan vinna;

Hvars sluga blick, hvars blida röst,
Hvars vettenskap att kyssar dela,
Hvars mörka hår, som kring dess bröst
I ordningslösa lockar spela,
Er lofva skadestånd och tröst,
I frukterna af hennes höst,
För blommor af dess vår, som fela.

Hit, — äfven hit, till hennes fot,
Skall Er en lömsk rival förfölja,
Skall tagas med en fröjd emot,
Som ingen konst skall kunna dölja:
När solen högst på fästet är,
När solen ner i böljan skrider,
På alla stunder, alla tider,
J skolen finna honom der.
Men sjelfve, tände af begär,
J skolen dagar der förnöta,
Och ingen, ingen blick ändå,
Af det förtjusta löje få,
Hvarmed hon flyr att honom möta;
Hvarmed hon följer, när han går,
Hans stolta och förnöjda spår.
J skolen fåfängt Er beklaga,
Till tårar fåfäng tillflykt taga;
Hon skall Er trycka till sitt bröst,
Dess tunga, öfvad att bedraga,

Skall stamma fram ett ljud af tröst,
Men med ett öga, med en röst,
Som vittnar, att det är en saga.
Ve Er, som släpen hennes band,
När hennes ögonkast ibland
På en rival förstucket spelar;
Och hennes välförstådda hand
Åt honom den försäkran delar,
Som i det rädda ögat felar!
Ve Er, när hon sin späda arm
Förtroligt kring hans skullra sluter,
Och när han, säll af eder harm,
En suck i hennes öra gjuter,
Och stjäl en blick i hennes barm!
Då skall på bleka kinden rinna
Den heta tåren långsamt ner:
Förtrutne skolen J försvinna,
Med ed att aldrig synas mer;
Och dock skall nästa morgon Er
Vid hennes dörr å nyo finna!
Den hvila mödan andra ger,
Skall, från er bädd, för evigt skräckas
Af vakande bekymmers flock,
Och er förtärda lampa släckas,
Förrn Sömnens vingar hunnit sträckas
Till edra trötta ögonlock.

IV.

FÖRR OCH NU.

Emilia! dina mörka hår
Försilfras ren af tidens händer.
Din panna flera skrynkor får,
Din vackra mun får mindre tänder.
De rosor dina kinder fly,
Din pensel fåfängt söker härma,
Och din ur blodet flydda värma,
Förgäfves ljuges på din hy.

Förlorad möda! gäckadt hopp!
Ditt tretti somrars segerlopp
Kan ej för andra gången löpas;
Den bunt Kalendrer du bränt opp,
Ur Tidens hand ej återköpas.
Din väg bär fram till Glömskans land,
Och ingen makt dess kosa bryter.
Hvad hjelper nu, då ögat flyter
På öfvergifna kärleksband,
Att ditt porträtt, af konstnärns hand,
Med evig vår, på duken skryter?
Beskyddar målarns trolleri
En barm, hvars skatter tiden plundrar?

Fäll tårar, fordna Emili,
Att när din likhet man beundrar,
Du sjelf går obemärkt förbi!
Ja gråt! se Tidens raseri,
På sjelfva detta namn fullbordas,
Som långsamt våra öron flyr,
Att djupt i krönikorna jordas
Af fordna dagars äfventyr.

Så länge Skådespelet räcker,
Man ensam dig ej mera ser.
Den du vid slutet handen ger,
Ej mer en allmän afund väcker.
Ej mer, vid aftons svala fläkt,
I Floras och Pomonas lunder,
Du, Fröja lik, i gång och drägt,
Ett Skönhetens och Modets under,
Skall synas på den kända stig,
Dit ynglingarne samla sig,
Skall sväfva, trängd från alla kanter,
Inom ett hof af Eleganter,
Som lik din skugga följa dig.
Din blick, så fruktad af de sköna,
För hvilken hjelten gick med lust,
Att höra Elliots åska döna
Mot Afrikas förbrända kust,
Och faran af dess viggar röna,

I dag, i dag, ej mäktig är
Att, ens för tio steg, belöna
Siktern, som dig en kallskål bär.
Nej, räds ej mer den galna skara,
Som alla midnattstimmar förr
Belägrade din glesa dörr;
Kläd af, kläd af dig, utan fara:
Du skall i hvilans lätta skrud,
Så fredad, som en himmelsk brud
I linnet af sin svepning, vara.
Der skall du, till din själs Gemål,
Af ingen störda suckar höja;
Och Sqvallret, om det vårdar böja
Sitt öra till ditt nyckelhål,
Din Biktfars röst allena röja,
Som hostar i ett Skriftermål. —
Emilia! — grafven öppnas — hisna!
Med läppens bleknade korall,
Den höjda barmens sänkta svall,
Och liljorna som redan visna,
Allt, allt, af dig försvinna skall;
Då ofta, hjertats enda värde,
Den fulas kind med blommor spridt,
Som ingen ålders makt förtärde,
Och hennes minne segra lärde
På den tyrann, som hotar ditt.

ORD

TILL BEGRAFNINGS-MUSIKEN VID HANS MAJ:T KONUNG GUSTAF III:S JORDFÄSTNING, I RIDDARHOLMS-KYRKAN, DEN 14 MAJ 1792.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Himmelska Makter, hvad gruflliga öden!
O, hvilken tid öfver Sverge bestämd!
Röst ifrån thronen, af ropande Hämd; —
Natt öfver Templet af Grafven och Döden; —
Samling af qval, med förskräckelse nämd!

Bestörta menighet och fäder!
För Hämnarn öfver skyn, i stoftet sänken Er:
Slån Er för edra bröst, och rifven edra kläder,
Och klagen: GUSTAF är ej mer!

O blodskuld! O brott, öfver suckande länder!
O blygd öfver våra olyckliga dar!
Vår Konung har fallit för mordiska händer,
Till jorden sönk blodig den krona han bar!
O samlade brott öfver suckande länder!
O blygd öfver våra olyckliga dar!

På thronens höjd Tyrannen skryter
Af dygds och menskighets förakt;
Det hämnas ej det blod, som flyter,
Han grånar i en hatad makt:
Och Du! — den mildaste af alla,
Som nånsin styrt ett söndradt land;
Din lön, din lott, det blef att falla
För sveket af en skonad hand!

EN RÖST.

Han är ej mer, o grymma lagar!
Han! — Sverges Hjelte, Kung och Far!

EN ANNAN.

Han är ej mer: — och jorden klagar,
Hvars ära och hvars hopp Han var!

TILLHOPA.

Gråt, Sverge! dina sälla dagar,
En niding deras kedja skär.

Han är ej mer, din Kung och Far.
Hans blod är tömdt, — och jorden klagar,
Hvars ära och hvars hopp, Han var.

Beundrad Han den spira burit,
Som börden i Hans händer lagt;
I striden, Han dess lagrar skurit,
I freden, älskades hans makt.
Den hämd som Våld och Tvedrägt svoro,
Till högre dygder blott Hans ädla hjerta dref;
Hans vapen deremot, välgerningarna voro,
Förlåtelsen Hans seger blef.

Fälld är Han: skördad utan skoning,
För dygders höjd, för bragders glans;
Stoft är Han: grafven är Hans boning,
Och Sverges thron, ej längre Hans.

Ditt lif en kedja var, GUSTAFVERS Son och Like
Af mödors- och af otacks rön!
Den sista stund deraf, som unnades vår bön,
Var än på grafvens brant, en frälsning för ditt rike;
För dina dygder, — hvilken lön!

O samlade brott öfver suckande länder!
O blygd öfver våra olyckliga dar!

ANDRA AFDELNINGEN.

Dygder, Snille, Bördens ära,
Allt hvad lifvet värde ger,
Allt hvad störst en thron fått bära,
Allt i grafven sänkes ner!
Jordens olycksfulla söner,
Sen, hur stoftet jemnar Er:
Slafvens lott Monarken röner;
Fåfäng klagan, spillda böner,
Grafven sluts, — han är ej mer!

* * * * *
* * * *

Dygder, Snille, Bördens ära,
Allt hvad störst en thron fått bära,
Allt i grafven sänkes ner!

O hamn af Hjelte, Far och Maka,
Som skiftat, på så blodigt sätt,
Den thron Du, vådligt stor, beklädt,
Mot en, som intet agg, och inga stormar skaka:
Se ner uppå ditt Folk förlåtande tillbaka,

Och glömsk af menskors oförrätt,
Ännu ifrån din höjd, med samma ömhet vaka
För Sverges väl, och för din Ätt!

Kungars Gud! mot brottets panna,
Slunga dina åskors brand;
Men förtyng ej straffets hand!
Låt ej hämdens fasa stanna,
Öfver ett olyckligt Land!

DET SLUTANDE ÅRHUNDRADET.

SKALDE-SÅNG.

Uppläst i Svenska Akademiens offentliga Sammankomst den 13 November 1799.

Tu Marcellus eris.
Virg.

Stormen har fattat det menskliga sinnet.
Folkslagen uppstå med rytande mod;
Taflor af thronfall och strömmande blod,
Lemnas åt minnet.

Taflor af vålds-brott och pligters förakt;
Upproret lösryckt ur fjättrade hvilan;
Helgade hufvuden, lagsvuren makt,
Fallna för bilan.

Altaren brutna med fräckt barbari;
Flyktande skaror, kring sköflade länder;
Röfvade skatter, som hopat sig i
Mördares händer.

Hafvet, med åskande krigsmoln betäckt,
Ögat med blixtrande flottor förfärar;
Rundt omkring jorden det räknar, förskräckt,
Drabbande härar.

Mars, med förödelsens fackla i hand,
Kastar, med fart af den stormande ilen,
Längst ifrån Themsen dess flygande brand
Ända till Nilen.

Våldet har närt sig af Belgiens merg,
Fåfängt försvaradt af flödande dammar;
Sveitzerland, inom dess trotsande berg,
Blöder — och flammar!

Tyskland, likt hafvet i stormarnas stund,
Svallar, och kringvräker sunken och bergad;
Latien står, likt en vanhelgad lund,
Skymfad och härjad.

Verldsrymdens stora förfärande kropp
Darrar, från Nubiens öknar, till polen;
Hämd-Gudens åskor i östern gå opp,
Icke mer solen.

Höljd under Frihetens blodstänkta dok,
Villan sitt gift bland nationerna sprider;
Märkta med *Natt* stå, i verldsödets bok,
Kommande tider.

Gu

Gudar! hvad lott, för en framtid, af Er,
År då bestämd öfver folkslagen vorden?
Skola då lag-pligt och samfund ej mer
Finnas på jorden?

Skall af förtjenster, af vishet och mod,
Fåfängt mot stormens förstörelser kämpas?
Eldsmassan hvälfva sin tändande flod,
Utan att dämpas?

Skola vi lemna blott armod och brott,
Villande läror, dem bifallet kröner,
Blodade fält, brända tempel och slott,
Åt våra söner?

Skall, åt en framtid, ej skänkas af oss
Någon, som stor och bland folken i ära,
Lär dem att qväfva de mördande bloss,
Som dem förtära?

Någon, som sjelf utaf visheten lärd,
Hjelte och Kung inom fredliga bygder,
Segrar på villan, med bättre än svärd,
Segrar med dygder?

Seklet fullbordar sitt hvälfvande lopp,
Mörker och blod öfver tidshjulet stannat:

Skall det, — ej lyst, vid en strimma af hopp,
Börja ett annat?

Okända makter! hvart förs jag af Er?
Öppnas mig skuggverlden eller det höga?
Till hvilka rum, som jag känner ej mer,
Kallas mitt öga?

Rycks jag till Delphos prophetiska trakt,
Fräjdad i dikternas glänsande dagar? —
Eller till templet, der Ödenas makt
Skipar dess lagar?

Hör jag ej folkskarors täflande rop?
Flamma ej hvalfven af glindrande stjernor?
Ser jag ej bedjande ynglingars hop?
Offrande tärnor?

Allt hvarpå ögat förs häpet omkring,
Sväfvar likt skyhafvets luftiga strömmar:
Vistas jag än ibland verkliga ting, —
Eller bland drömmar?

Öde! hvars fruktade thron blifvit satt,
Att öfver stoftverldens hvälfningar råda!
Kallar du mig, att i framtidens natt,
Bäfvande skåda?

Hvem är Hjeltinnan som röjs för min syn,
Rodnande ljuft, som den började dagen?
Skön, som Cytherens Gudinna i skyn,
Följd af Behagen?

Hvilket det kungliga Barnet hon bär,
Leende vaggadt vid moderligt sköte?
Hvem den Gemål, som dem lågande, der,
Flyger till möte?

Blixtrande fram genom skarorna, nyss,
Ses han vid Barnet välsignande stanna;
Trycker en önskande faderlig kyss
Uppå dess panna!

Bönhörda folk, under skallande fröjd,
Hälsa en ättling af älskade Kungar,
Medan kanonen till skyarnes höjd
Dundrande ljungar.

O, om dess lott blir att styra, en dag,
Någon af jordrymdens skakade bygder,
Skall då hans välde bli — tryggt genom lag?
Kärt genom dygder?

Röst ifrån templet af Ödenas tolk:
"Gläds! detta Barn — (ljuda dånande orden)
"Lofvas din thron, oförvillade folk!
"Lofvas åt jorden!

"Han går att skänkas åt stormande dar,
"Han, som skall högt ibland hjeltarnes söner,
"Vinna sitt rum; — af en konungslig Far
"Väntad, med böner!

"Han, som med fädrens förtjenster och mod,
"En gång skall visa hvar styrande like,
"Hur man, mot folkyrans krossande flod,
"Hägnar ett rike.

"Han som skall se, efter härjning och mord,
"Villan som sansar sig, ryser och gråter,
"Och en förbränd och med blod färgad jord,
"Grönskande åter.

"Mildhet skall bo i hans fredliga barm;
"Vakande vishet stå krönt vid hans sida;
"Härarne fly för hans väpnade arm,
"Tvingad att strida.

"Kriget skall släcka sin mordiska brand;
"Hungern fly bort ifrån armodets vaggor;
"Öppnade haf bära, strand ifrån strand,
Tryggade flaggor.

"Themis skall stå med sin upphöjda våg,
"Och, efter dom af dess darrande vigter,
"Mäta oryggligt, åt hög, som åt låg,
"Fordran, och pligter.

"Slukande yppighet tvinas och dö;
"Hjertan och altaren ges Religionen;
"Oskuld och Seder i drägter af snö,
"Skina krig thronen.

"Sanningen fri, utan skrytande hot,
"Hedra palatsen, och nalkas från kojan;
"Illskan, som härmar den, — under dess fot,
"Bita i bojan.

"Frihet — och Trygghet af välmåga närd,
"Famnas och dansa kring blomstrande länder;
"Straff-Guden trampa sitt obrukta svärd,
"Släppt ur dess händer.

"Så skall han styra; och Förstarnas ätt,
"Lära af honom att thronerna pryda;
"Folken med skyddad, men lagbunden rätt,
"Lära, — att lyda.

"Larfven af Sannings och Frihetens vän,
"Fåfängt blir mer af förstöraren länad;
"Konunga-kärlek på jorden igen,
"Vakna, förtjenad.

"När efter vapnens mångåriga dån,
"Våldskraften, kämpande, svigtar och tynas,
"Då skall han skänkas dig, hjeltarnas Son,
"Då skall han synas.

"Hamnar af Fäder, dem sednaste verld
"Ännu skall ge den beundran de kräfva,
"Skola, kring vaggan, med kronor och svärd,
"Skyddande sväfva.

"Kär, af en Farfars uppkallade namn,
"Stor, af dess Ryktes kringglänsande däger,
"Skall han, i Minnets och Konsternas famn,
"Dela dess lager. — "

Rösten hör opp. Men kring hjeltarnas Son,
Vidt öfver skaran, som lyssnande bäfvar,
Hvalfvens än hörda prophetiska dån
Ljudande sväfvar.

Lofvade skänk åt ett bedjande land!
Framtida Spegel af Konunga-pligten!
Nej, du är ej, med en smickrande hand,
Skapad af dikten!

Ljugande himlars bedrägliga gunst,
Sände ej Sång-Mön hit ner, från det höga,
För att med bildningens magiska dunst,
Gäcka mitt öga!

Alltid ett Storm-Sekels lyktande lopp
Märktes af himlen med ljusnande strimmor,
Som man ser färg-bågen, odlarens hopp,
Uppgå bland dimmor.

Alltid bland vålds-krafters kämpande gny,
Växte den arm, som dem snart skulle styra;
Föddes den röst, som böd tystna och fly,
Stormarnas yra.

Klarnen för jorden, j dagar af ljus!
Dar, då hon, omklädd i skönare drägter,
Bär, på förstörelsens bortgömda grus,
Visare slägter!

Nedstig till dem, i vår mötande famn,
Frids-Drott, som lofvar åt saknande bygder,
Under en Farfars odödliga namn,
Guld-Tidens dygder!

Dock Du är ej, (tackom himlarnas bud!)
Endast för hoppet ett föremål blifven:
Du är på en gång, af ödenas Gud,
Bådad — och gifven.

Väntade Barn! om min önskan är hörd,
Om Du i dröm ej blott visas åt jorden,
Är Du den Gustaf, hvars lyckliga börd
Firas af Norden.

Ren, kring ditt hufvud, jag dikt-molnet ser
Skingras, som skyar dem vindarna sprida:
Sanningen ohöljd står qvar, — att ej mer
Lemna din sida.

Lyckliga, bönhörda Fädernesland,
Skynda med blomster, låt kransarna knytas,
Innan, af Ryktenas väntande hand,
Lagrarna brytas!

SÅNG ÖFVER KELLGRENS DÖD.

Dårar, Laster, fröjden Er!
Och du, tryckta rimmarskara,
Frälst ur sexton-årig fara,
Andas: -- *Kellgren* är ej mer!

Tystnad är din Skald, o VASA!
Grafvens natt det snillet har,
Ljusets Fiender! som var
Eder afund, och er fasa!

Till höjden Svears språk, med trenne Skalder gick.
Det ägde, af *Dalin*, de första rena dragen;
Af Maro-*Gyllenborg*, det styrkans värde fick;
Men först af *Kellgrens* röst, de lyriska behagen.
Voltaires och *Popes* rival, i sjelfva Vinterns land,
Philosophien hans blick, hans pil Satiren hvässte;
Och Gracerna, med blomsterband,
På honom Skämtets koger fäste.
Men din rival, *Horats!* med lyran i sin hand,
Han svenska Sången gaf ett dubbelt upphöjdt värde;
Och genljuden af Tiberns strand
Åt fjellarne kring Mälarn lärde.

Sorgens röst, från Helicon,
Svithiods Skalder, ljuda låten!
Sångmör, gråten eder son!
Gracer, eder älskling gråten!

Men hvad är skönheten af Bildningsgåfvans drag?
Hvad är af Sångens röst, det starka eller ljufva:
Hon oss förskräcka må, med Dunder-Gudens slag,
Hon må förtjusa oss med suckningens behag
Af myrten-skogens turturdufva?
Om Himlen, unge man, ej skänkte dig en själ
Med kraft att sig mot våld och dikt och flärd bemanna;
Ljus, i sin flygt upp till det sanna,
Och brinnande för menskors väl?
Hör Våldets röst ännu en blodad jord förfära;
Förnuftet ropa än mot dårarna om skygd;
Och Du, som yfs af hopp att Minnets lagrar bära,
Du lågar ej af harm? du rodnar ej af blygd?
Onyttig för din fosterbygd,
Du qväder, ljuf och feg, de veka nöjens lära?
Gå! du var född förutan dygd,
Och du skall dö förutan ära!
Om det var så han henne vann,
Den store Skald, hvars död hvart redligt hjerta sårar,
Det vittna Fosterlandets tårar,

Det vittnar saknans suck från hvarje upplyst man,
Det vittnar er triumf, förförare och dårar!

Lasterna och Våldet ryste,
När hans hand på lyran slog;
Menskligheten andan drog;
Dygden under tårar myste;
Sanningen, förskönad, lyste;
Dårskap gret, Förnuftet log.

På denna fruktansvärda panna,
Der Snillet hota sågs i all dess hämde-makt,
Man läste kärlek för det Sanna,
Och dess förföljares förakt;
Från denna mulna blick, den ljungelds-stråle blänkte,
Som slog hvar gäck, hur högt han satt,
Och ända ner på Er, — vid återskall af skratt, —
Det heta löjets gnistor stänkte,
Föraktеliga kryp i vitterhetens natt!

Laster, Dårar, fröjden Er!
Och du, tryckta rimmarskara,
Frälst ur sexton-årig fara,
Andas: *Kellgren* är ej mer!

Men du, som tankens ljus med själens höghet parar,
Som känner, för ett folk, hvad skänk af himmelen,
En *Demosthenisk* röst, som friheten försvarar,
Och en *Voltairisk* hand, som pryder sanningen:
Du gråt det rof som grafven vunnit!
Gråt sångens första Son, om du bär nit för den;
Men dubbelt gråt, om du som vän,
Som menniska och vis, hans värde känna hunnit.
Hvem ställde fram ett bröst som han,
Af vishetens egid försvaradt och beståladt?
Han söng ej blott en *Stadig Man*,
Han var det: och det är sin egen bild han målat.
Af jordens klagan väckt, af hjertats känslighet
Att menskans rätt, att borgarns yrka,
Han skilde vördnans pligt från slafvens mållöshet,
Och öfvermodets skrål, från Patriotens styrka,
Med detta tämda nit, som tingens gränsor vet.
Af hyddan lika gömd för detta dubbla Rykte,
Som öste kransar ner, och dem tillbaka ryckte;
För Vett och Rätt, och Smak, ej för ett namn i strid,
Han njöt, med blygsamt hof, den smickrande minuten,
Och stod med tystnad blott, i orättvisans tid,
Uti sitt värde innesluten,
Ej stolt af sin förtjenst, men endast trygg dervid.
Nej Dårar! Sångens höjd var ej hans höjd af ära;
Nej, hon var rösten blott åt Philosophens lära.

Med hjertat, utan svaghet, godt,
Och ögat uppmärksamt på samfundslifvets lott,
Hvem delte dygdens qval med lifligare smärta?
Hvem slog förtryckarns barm med dristigare skott?
Hur varmt för all förtjenst, hur öppet detta hjerta!
Hur oupplåtligt strängt för dårskaper och brott!
Förnuft, af himlen sändt, att lysa våra dagar,
Du, som en stormig verld allena lugna kan!
Hvem stod mer fast vid dina lagar?
Hvem höll din fackla fram, med större mod än han?
Och du, den vises dygd, så ofta smädad vorden
Af skrymtarns eller svärmarns röst,
Förakt för dikt och skrock, och egen styrkas tröst!
Hvar skådar du, i dag, på den bedragna jorden,
Ett tempel, mera ditt, än denna vises bröst?

Högt, men sundt, sublima sinne,
Sådant var ditt tankesätt!
Baviers och Tartuffers ätt,
Skräna, skräna mot hans minne!
Rosenstein gör honom rätt.

Oxenstjerna och Behagen,
Suckande vid Urnan stå.
Sergel tecknar anletsdragen.
Gyllenborg, af sorg betagen,
Fäster kransen deruppå.

Med den glans Förtjenstens blifvit
Hos en rättvis efterverld,
Står hans namn, af Minnet, skrifvit.
Lyckan, — som en mindre gifvit, —
Rodnar för en sparad flärd.

Men låga Illska, du som följde
Hans lysande förtjenst, i sjelfva grafvens famn,
Och glansen af ett fruktadt namn
Med dina svarta vingar höljde:
Sätt ej ditt hufvud opp, ur träcken af din skam,
Sjung ej triumf! Alcides hvilar,
Men på hans hjelte-stoft, kanske, skall träda fram
En Philoctet, som har hans pilar.

Dygders och Förtjensters tropp!
Saknen, gråten eder broder.
Ner med Smickrets guda-stoder,
Resom Tacksamhetens opp!

JULIE.

HYMENEISK OFFER-SÅNG.

Sång-Gudinna, tag din lyra,
Knyt en krans om dina hår;
Kalla — vettig i din yra, —
Gracerna i dina spår;
Och då de med blomster pryda
Altaret, som färdigt står,
Må din stämma värdet tyda
Af det offer Hymen får!

Ja, le du ljumma hop! som ej begripa hunnit,
Hur man åt all Förtjenst sin dyrkan skyldig är;
Som aldrig annan dygd än guld och titlar funnit,
Och sjelf ej annat lof, än smickrets lögn begär!
Le äfven du, du svaga skara,
Hvars afundsfulla barm, i liljornas förvar,
En orm uti beredskap har
För hvarje nytt behag du tvingas att befara!
Len, med förtrytsam blick, — len, men ert straff skall vara,
(Om ej, ett mål, kanske, för eder ömkan blott)
Att se två ädla Makars lott,
Som Visheten har valt, och Sällheten skall para,

Fast ej från guldets makt och ej från Lyckans flärd,
Och ej från modets galna seder,
De någondera dra den heder,
Som gör, i eder tro, en dödlig henne värd.

Han, i sina mogna dagar,
Med den styrka hälsan ger;
Som ifrån hans kinder ler,
Under måttlighetens lagar,
Nöjets hopp fördubbladt ser.
Ej det nöjet som försvagar
Och som lättingen förtär;
Men som Mödans dotter är,
Och som Arbetet ledsagar,
Under Idoghetens tak,
Medan, på dess flydda smak,
Flärdens trötta hjelte klagar.

Hon, med det fina vett, de blygare behag,
Som ej till handtverk gjort att blända och förtrolla;
Som ej af modet fått en hastig seger-dag,
Men smyga till sin thron, och evigt den behålla;
Med detta ögonkast, der Känslan, i försåt,
I otillslutna bröst en hemlig gnista sänder,
Som icke bränner, men som tänder,
Och med den ljufva röst, som följer henne åt;

Med

Med den naturens ton, som utan sken af våda,
Sig tränger menlöst fram att öfver hjertan råda;
Och framför allt, med denna själ,
Så öppen — men så vis! så öm — och dock likväl,
Så lika jemt beredd att njuta och försaka!
Af all den qvickhet prydd, som ger en flyktig träl,
Och alla tänkesätt, som fängsla vid en maka! —
Med denna rikedom, med denna sälla skörd,
Utur naturens sköt, utaf Behagen förd,
En annan Heloïse till Hymens altar hastar:
Och du, i hvilkens famn hon detta offer kastar,
Som bad, om Gudens nåd, så länge, och så rörd,
Tryck henne till ditt bröst, och känn att du är hörd!

Unga Systrar! J som njuten
Denna yttersta minuten,
Hvilkens väntan Er förskräckt;
Samlens, i högtidlig drägt:
Edra afskedstårar gjuten
På de sälla blomsterband,
Hvari hon, för evigt sluten,
Rycks från Er, af Hymens hand.

* * * * *
* * * *

Och du, de gamla dars Gudinna,
Af äktenskapets helgd förgätna Skyddarinna,

Som flytt, men lemnat qvar din larf
Åt Sinnlighetens dar, åt Flärdens tidehvarf:
Hvars bud från Cynthias läppar ljuda,
Då lustan stämmer hennes röst,
Och hennes tända blick, och obetäckta bröst,
Långt andra Gudars dyrkan bjuda:
Du, af hvars himmelska begär
Den stränga Doris evigt skryter,
Fast hon, i nattens hägn, med hemlig vällust bryter
Det ok som hon, med tvång, i dagens ögon bär:
Dygd! visa dig och vittna här,
Du främling ibland dagens Sköna!
Stig ner i gyllne skyars glans,
Och räck, med dristig hand, den krans
Som skall din Dotters hjessa kröna.

Ja, låga Smädelust! i trots utaf ditt hån,
Skall detta helga namn ännu ditt öra såra:
Gack, att en brottslig tid med dina dikter dåra;
Och troget följ den last, du drar din börd ifrån!
Välj dessa offers namn, som verlden honom skänker;
Lägg till dem han ej fått, men trånade att få;
Finn här ett ögonkast, som dygdens lagar kränker,
Och der en brottslig suck, från stumma läppar gå;
Tryck lustans namn på det som själen blott kan
njuta;
Förgifta det beröm som är Förtjenstens lön;
Och om du ser en vän, en vän i famnen sluta,

Och med en afskeds-tår dess bleka kind begjuta,
Så gäcka detta qval, emellan tvenne kön.
Hör verlden, arg som du, ditt löje återskalla;
Men — Afgrunds-dotter! blygs, — se opp igenom skyn!
Se englar trängas om att njuta denna syn,
Och känslans offer-tår från deras ögon falla!

Skynda, lyckliga Julie,
På din blomster-sådda bana,
Att en makes lycka dana
Och sjelf lyckligare bli!
Gack, att som hans Hus-Gudinna,
Ta hans offer-gärd emot;
När han suckar för din fot,
Skall han morgon-solen finna
Skönare ur böljan rinna;
Aftons svala andedrägt
Friskare hans kinder hinna;
Lifvets börda, som en fläkt,
Från hans skullra skall försvinna;
Och hans öga, vid ditt bröst,
Ljufvare af hvilan slutas,
Lyckligare, vid din röst,
Utaf dagens aken begjutas.

Men, förr än ur min famn, jag dig försvinna ser,
Emottag, af en vän, (som ville vara mer)

Ett trettonårigt lof, som du förtjent behåller:
Om det en fordran är på ett förgudadt lif,
Att endast tro sig född för sina tidsfördrif,
Sin spegel, sin amant, sin granlåt och sitt joller;
Att af en vacker mun, som tröttar oss i ett,
För qvickt, för täckt betjent, för att behöfva vett,
Sin själ med äfventyr och förmaks-pladder föda;
Och, med den fina hand, som kärleken ej gaf,
Att pryda mödornas och skyldighetens slaf,
Sin tid, vid sitt trisett, och vid sin knytning, döda: —
Om detta konsten är att värdig maka bli,
Är könets rättighet till dyrkan — då Julie,
Då äger du ej den, då bör du den försaka.
Men, om det är förtjenst, är värdt hos en maka,
Att, med ett stilla vett, som brinner alltid jemt,
Förutan lexor klok, och verksam under skämt,
Sin syssla, sina steg, sitt umgänge bedaga;
Att, med en känslograd, som visheten bestämt,
Förtjust en lycklig stund, i nöjets armar taga,
Och bojan af sin pligt förutan suckar draga;
Att, i en qvinno-själ, med böjelsernas ro,
Förena känslans höjd i vänskap och i tro;
Den fasthet i beslut, som nöjen eller smärta
Bekriga lika svagt — med detta ömma hjerta,
Som värmes af en blick, som smältes af en tår,
Och sina njutningar af sina offer får:
Om detta är förtjenst att vänners aktning vinna,

Att en lycksalig man för sina fötter finna,
Att en tillbeden Fru, en lycklig Moder bli;
Då föddes du dertill, då blir du det, Julie!

Nöjen, under sång och dansar,
Fästen bojer, flätten kransar,
Kring det Par som hyllat Er;
Aftonstjerna! blicka ner
Ur det flor, som på det höga,
Natten utsträckt öfver oss;
Och du Hymen! göm ditt bloss,
Och drag täcket för mitt öga!

SÅNG TILL GLÄDJEN.

EFTER SCHILLER.

Sällhets-skapande förmåga!
Alla Väsens harmoni!
Glädje! druckne af din låga,
Kring ditt altar samlas vi.
All den skillnad flärden föder
Göms för dig i stoft och skam.
Kung och bonde äro bröder,
Hvar din vinge fläktar fram.

CHOR.

Er vår hälsning myriader,
Dig vår kyss, du verldars här!
Bröder, — öfver stjernor — der,
Bor, förvisst, en mildrik Fader!

Hvem som, till sitt hjertas lycka,
För en väns det öppna får,
Och en makas dertill trycka,
Blande han sin sång med vår!
Men den af ett enda hjerta
Ej får tröst på jordens rund,

Slite sig med yaknad smärta,
Gråtande, ur vårt förbund.

C H O R.

Allt hvad kring naturen vimlar,
Hylle Sympathiens bud!
Upp till stjernorna, — till Gud,
För hon, genom rymd och himlar.

Glädjen kraft och ungdom gifver
Åt den alstrande natur;
Glädjen, glädjen hjulen drifver
I det stora verldens ur.
Blomman hon ur brodden skjuter,
Fästet hon med stjernor sår;
Hvälfver spherer, solar gjuter,
Fler än skådarns fjerrglas når.

C H O R.

Oförskräckt, som Segerhjelten,
Fyllen, Bröder, edert lopp!
Gladt, — som ljusets gyllne kropp
Genomstörtar himlafälten!

Med den kunskap forskarn vinner,
Glädjens ljus hans öga rör.
Mensko-vännen henne finner

Hos den lycklige han gör.
Hjelten, som för äran strider,
Möter hon med Ryktets röst;
Men den dygdige, som lider,
Äger henne i sitt bröst.

C h o r.

För det *Sanna*, för det *Sköna*,
Vågen, liden, dödlige!
Uppe der, bland himlarne,
Sitter Han som skall belöna.

Gudars nåd kan ej betalas,
Likna dem är dygdens höjd:
Må den usle då hugsvalas!
Må den sorgsne känna fröjd!
Flyg din ovän att förlåta,
Dränk hans fel i glömskans haf:
Ingen blodstår må han gråta,
Ingen ånger frätas af.

C h o r.

Låt oss likars svaghet glömma:
Lefve de med oss tillfreds!
Bröder, — öfver stjernors krets,
Dömmer Gud oss, som vi dömma!

Fröjd i hjertan och pokaler!
Nu, — i gyllne drufvors blod,
Dricken mildhet, kannibaler!
Och du svaghet! hjeltemod.
Tron ej himlens ära kränkas,
Af ett offer från er bål.
Må till skyn dess safter stänkas:
Gode Ande! — Dig vår Skål!

CHOR.

Honom, som med himlabanden
Sammanhåller verldars här,
Bröder, — öfver stjernor der,
Detta glas, den *Gode Anden!*

Kraft i motgång, helgd af seder;
Dygdens, sanningens försvar,
Flärdens afsky, hjertats heder;
Slut på verldens barndomsdar;
Manlig stolthet inför kungar;
Åt förtjensten, lagerns lott;
Ingen Gud som blixten slungar,
Ingen träldom, — ordning blott!

CHOR.

Slutom cirkeln, Skalder sjungen
Ljusets seger, jordens ro!

Svärjom menskligheten tro,
Svärjom den; — vid stjerne-Kungen!

Våldets kedja rättvist bruten;
Sanning, trygg bland dödlige;
Ostördt lugn i dödsminuten;
Nåd hos verldens Domare;
Nåd, — jemväl för de fördömda,
Om Hans högsta godhet vill;
Alla synder vare glömda,
Och en evig hämd, — ej till!

C h o r.

Vandrarns staf en gång skall fällas.
Bröder — fridsam afskedsstund!
Och ett mildt ord, från *Hans* mun,
För hvars dom de döda ställas!

STYCKEN

I ANLEDNING

AF

POLITISKA TILLFÄLLEN.

SÅNG ÖFVER SJÖ-SEGERN VID HOGLAND 1788.

Månn ej ett smickradt hopp min tjusta själ bedrager? —
Nej. Sverges fröjd är trygg, och GUSTAF segrat har.
O GUSTAF ADOLFS blod! O fosterlandets far!
Hvad glädje! Äran har ej mera någon lager,
Som ej min Hjeltes hand till första profvet skar!
Han segrar — hvilket ord! och segrar med en ära,
Så värd hans tappra folk, hans rykte, och hans ätt!
Han segrar — hör mig verld! och segrar, på ett sätt,
Som Sverges fiender skall lära,
Att göra hans förtjenst och Svenska namnet, rätt.

Spotsk, sänkte Du din blick, berömda Monarkinna,
På Svensken i det lugn han under GUSTAF njöt.
En Son af Smaken blott Du hemligt log att finna,
Med lyran på den arm, som fordom throner bröt,
Och glömsk af fädrens lag, att stupa, eller vinna. —
Le ej; hans första kall är alltid honom kärt:
Han har ej glömt den konst han sjelf åt andra lärt,
Ej glömt, att krigets blixt mot stolta grannar sända.

Hans kölar ren i fart, hans segel redan spända,
Af himlarne ej mer än vindens gunst begärt.

Stor, af ett Snilles kraft, som verldens välde famnar,
Med Englands köpta vett, till dina flottors makt,
Och skallet af ett namn, som sträcks från tvenne
hamnar,
Du tror att tvenne haf du ren i bojor lagt:
Men räds i utländsk fejd, den inländsk yra tuktat,
Stark är en Hjelte-Son, som talar till sin här.
Var viss, den Konungs namn skall hastigt blifva
fruktadt,
Hvars skullra knekten trängt, bland rökande gevär.
Var viss att Vasa dygd, som än med blodet sprider,
I trenne Prinsars bröst, ett evigt namns begär,
Har mod att pröfva än de svärdens tyngd Du
smider,
Och trötta Ryktets flygt ännu en följd af tider.

Vid dessa kölars gny, som sig mot Sverge vändt,
Neptunus räknar, skrämd, ur böljan dina dukar.
Kanonen, ur sitt gap, din hälsning redan sändt,
Och hafvet, höljdt af rök, en skörd af offer slukar.
Du strider, lika tjent af trenne element;
Vi — emot haf och vind och öfverlägsen styrka.
Hvad konst beskyddar oss? Den äldsta som vi känt,

Den enda säkra konst att segerns fördel yrka,
Den konst — att dö med mod, för den Monark
vi dyrka.

Der, under vädrens våld, med sidan uppvänd sträckt
För dundret af ditt lag, och seglet sänkt i vågen,
Hvars är den djerfva köl, af tusen åskor bräckt,
Som slåss ännu mot tre, slåss, lika oförskräckt,
Med hafvet i sin barm, och ljungelden i tågen?
Känn Carl, förtjente *Greigh!* ej på hans vimp-
lars prakt,
Ej på den gyllne bog, som dunder-molnet höljer;
Men på hans mod att dö, på det beslut han följer:
"Förr sunken eller sprängd, än i en oväns makt!"

Men räds af Segerns hopp att glädjen flyktigt njuta.
Räds, mot en Vasa-Prins, som Svears bistånd fått,
Att åtta segrars längd, med en förlust besluta,
Som röfvar dig ditt namn af böljans Öfverdrott.
Horn! det var gömdt åt dig, att af den äran skryta,
Med äran af ditt rof och med ditt blod betald,
Att låna Carl de slag, som stridens utsigt byta,
Och höra hafvens kung förtviflad fly och ryta,
Lik Nubiens skogars kung, af spjutets hulling qvald.

Så hör det Vasar till att verldens undran göra,
Så föll, för Gustafs arm, i blomman af hans vår,
Med hundra lagrars bädd, från Tillys hvita hår,

Den helgd af Segerns Son han trott i grafven föra,
Och den af härars skräck han fört i tretti år.

Min Konung! från ett bröst som lyfts med Sverges söner,
Förlåt, om nitets höjd ett vågadt utbrott ger:
Med lagerns vundna krans, till den olif Dig kröner,
För din odödlighet, hvad kan Du söka mer?
Ditt rike frälst af Dig; Lag stiftad; Sjelfsvåld tuktadt;
Din blick till jordens vård, till slöjd och handel sträckt;
Förtjensten sökt med nåd; Rätt skyddad; Snillet väckt;
Den Svenska borgarn trygg; det Svenska namnet fruktadt:
Hvad mödor! — och som dock ej Aggets brånad släckt!
Men ryt, förställda barn af kungahatets anda!
Hvart når ditt hesa skrän? Betar det Svenska bröst
I Segerns högre sång, att GUSTAFS ära blanda,
Med Ryktets och Europas röst?
Du kan ej mera här en Smickrets hviskning kalla
De rop, som känslans våld ur våra hjertan ryckt:
Hör dessa samma rop från Hoglands höjder skalla,
Och jaga, vädren likt, de brutna Ryssars flykt.

Och

Och Du, hvars stolta flagg en blodig bölja ärar,
CARL, värd det stora namn, som verlden än
förfärar!
Den Ocean Du gjort till vittne af ditt mod,
Med vördnad, från i dag, skall dina segel gunga,
Dess bölja sänka sig, när dina thordön ljunga,
Och färgas, från din köl, af alltid hämnadt blod!

Och du, Kalliopė, som nu i GUSTAFS länder,
Ej endast Sångens lön, men ock dess ämnen har!
Stig opp, trompeten tag; den egnar GUSTAFS dar.
Fyll med de hjeltars namn Europas hundra stränder,
Som stridt för Sverges rätt, och dött för dess försvar!
Sjung dessa lagrars glans, som de på böljan skurit;
Och må, vid ljudet af din röst,
De mödrar tröstas, som dem burit,
Och glädjen finna väg till deras makars bröst!

TILL HANS MAJESTÄT KONUNGEN,

EFTER DESS HEMKOMST FRÅN KRIGET 1790. *)

Monark, hvars dubbla höjd vi känne,
Som Konung, och som enskilt man;
Med lika glans af dessa tvenne,
Du sanningen ej frukta kan;
Din stora själ är gjord för henne.

*) Anledningen till detta Skaldestycke, behöfver ej tillkännagifvas: den finnes af innehållet. Det är dessutom redan alltför mycket kändt genom en mängd felaktiga afskrifter som kringflugit hufvudstaden och orterna, men hvaraf författaren aldrig utlemnat någon. Förtjensten af poemet må vara någon eller ingen; men kanhända var skaldekonsten sällan använd i bättre afsigt, eller mer på sitt rätta ställe. Poesien, vanligen ansedd som en vacker konst, utan redbar verkning, åtminstone utan inflytande på verldens borgerliga händelser, kunde likväl hoppas att här hafva ett. Man finner med lätthet, att allt i detta skaldebref utgör blott en omväg till det slutliga ändamålet, och att de dristiga skuggorna af den första taflan, icke äro der, utan för att gifva, genom kontrasten, en större dager åt den påföljande. Det utmärkta hägn hvarmed Konungen omfattade vitterheten; den verkligt höga anda hans egna efterdömen meddelte deråt; hans kärlek för allt som bar stämpeln af stor tanke, af ädelt uttryck, och hvilken gick hos honom, man kunde säga, ända till passion, tilläto vid ett tillfälle sådant som detta — icke skalden, — han har aldrig glömt sin personliga ringhet — men skaldekonsten, att upphöja sig till en ton, ett språk, som

Vid bilan stum, af kedjan tung,
Hon kryper i despotens salar;
Hos Dig, från bygdens lägsta dalar,
Hon talar upprätt med en Kung,
Som hon med Philosophen talar.

kunde finnas djerft, nu efteråt, men som var det verkeligen mindre än man torde föreställa sig. Denna ton, detta språk, mera sällan missbrukade af den republikanska frihetsyran, voro ännu på den tiden icke det politiska svärmeriets antagna tungomål. Inskränkta inom vitterheten, voro de den höga känslans, de ädla tänkesättens: de tillhörde Koturnen och den Corneillska Sång-Gudinnan. Det behöfver ej påminnas, att man säger detta mindre med hänseende till dessa närvarande verser, än till detta slag af skaldekonst i allmänhet. Ingen Prins, utom Augustus, har med en så utvidgad makt som Gustaf III. förenat en mera liflig aktning, ett mera varaktigt beskydd för all storhet af tanke och känsla. Intet uttryck syntes honom förmätet, när det bar stämpeln deraf, och dristigheten, långt ifrån att förtörna, smickrade honom. Han såg deri en förutsättning af sitt Augustiska ädelmod; Han visste att det är blott till en stor man som detta språk kan vågas. Ehuru dristig tonen af detta poem således må finnas, var den likväl i grunden intet annat, än ett svagt bemödande till likstämmighet med denna sublima Cesariska själen, för hvilken allt kröp, som ej var ädelt, allt syntes kraftlöst som ej var hjeltespråk, och till hvars högsinnighet sången måste upplyfta sig eller afstå från hoppet att röra honom. Det är ur denna synpunkt, för hvars sanning historien en dag skall vitsorda, som närvarande poem endast kan dömmas med rättvisa. Några förändringar som dervid blifvit gjorda, röra blott stylen och skaldekonsten. I fall någon vidare upplysning derom behöfde tilläggas, skulle den finnas i det sätt fullt af nåd och smickrande bifall hvarmed det blef emottagit, och i det fortfarande hägn, hvarunder författaren allt intill denna stora Konungs död, af Honom innealöts.

Ja, ditt Gustafviskt ädla bröst,
Min Kung, föraktar denna lära,
Som jäfvar undersåtens röst
I frågan om Monarkers ära.
När thronen bär en folkets far,
Som till dess vård, till dess försvar
De heligaste pligter lifva;
Hur stor den gärd af tacksamhet
Som bör nationens offer blifva!
Men hvem dess villkor bättre vet,
Än samma folk som den skall gifva?
Och hvem kan ge den, mera hel,
Mer sann, än sjelfva dessa bygder,
Som blomstra genom Förstens dygder,
Och bära följden af hans fel?
Må tid från tid, till seklers ända,
Föraktets lön bli deras lott,
Som nyttja ljusets fackla blott,
Att upprorsfacklan dermed tända;
Förnuft i raseri förvända,
Och drifva sanningen till brott!
Sublim, förtjent att vördnad väcka,
Är makten att ifrån en thron,
Liksom ur molnens region,
Nu fruktbarhetens spira sträcka,
Nu dundrets öfver en nation.
Men de som jordens öden dela,

Hvad? äro de då Gudar blott,
Om hvilkas vishet, utan brott
Ej tänks en möjlighet att fela?
Kan jorden, trygg för åskans hot,
Ej upp till dem sin anblick hvälfva?
Och måste hon vid deras fot,
Blott sluta ögonen, och skälfva?
Om samma loford måste ges,
Med samma nöjda blickar ses
Välgörarns spira och tyrannens,
Hvad båta tusen dygders rön?
Hvar blir den goda Förstens lön?
Hvar hjeltens och den stora mannens?
Låt svagheten på thronens höjd,
För Prinsars fel en vördnad kräfva,
Som sparar henne, vådligt röjd,
Att för sin egen målning bäfva:
Från den Olympiskt höga spher,
Der GUSTAF ADOLFS like ljungar,
Han skådar obekymrad ner
På denna menighet af Kungar;
Och trots de faror nitet ser
För makten, högheten och flärden,
Åt sanningen och efterverlden
Till rättvis dom dem öfverger.

Med bortvändt öga, som vi böra,
Från skuggornas och ljusets strid

På taflan af vår egen tid,
Låt oss Historiens stämma höra;
Låt hennes minnen ställas opp,
Och hennes hand sin fackla föra.
Välan, bland denna Kungatropp,
Hvars längder tidens början räcka,
Hur många, hvilka verldens hopp
Med sken af dygder vetat väcka,
Som, i ett långt regeringslopp,
De mindre sökt att nå, än gäcka!
Hur många, trots hvad smickrarn sagt,
Som sina länder ödelagt,
Att deras gränsor längre sträcka;
Och att de smärre folk förskräcka,
Med jättespöket af sin makt!
Hur många som sin klokhet hedrat,
Af slag som verldens rysning väckt,
Och smilat, Dionysiskt fräckt,
Åt brott som deras namn förnedrat!
Ja, — hvilken mängd man ändtlig sett,
Med djupt förakt för odlarns svett,
Millioners blod och bergning suga,
Att deras välstånd, med sin prakt,
Sitt guld, och sina gränsors vakt,
Inför Europas ögon ljuga;
Då verlden, under deras makt,
Så långt dess gränsor stått att truga,

Blott röjt ett svagt och söndradt *Helt*,
Nationer trampade som slafvar,
Och fält, som slagit skördarn felt,
Och staten tömd, och landet delt
I sjukhus, öcknar, slott och grafvar!
Förgäfves folkens klageljud,
Sen seklers tid, från jorden stiga,
Att dessa dundrare bekriga:
Med upphöjdt svärd, i blodig skrud,
Vid deras sida, Straffets gud
Befaller lidandet att tiga!

Och dock, (begråtom jordens lott!)
Man vise spår af Prinsar blott,
Hvar helst i verldens häfder gömda,
De vare till dess afsky dömda,
För tyranni, och kända brott,
De vare för sin svaghet glömda,
Som icke till en tid förstått,
Att göra sina namn berömda.
Förtryckarn, stämplarn, nöjets vän,
Som alltid förr, så ständigt än,
Med början flykt till äran syfta,
Och verldens väntan väcks igen;
Men tusende bedraga den,
För några, som sig långsamt lyfta
Till verklig höjd af Stora Män.

O! till hvad tal man Prinsar funnit,
Som en minut, på thronens höjd,
Nationernas beundran vunnit,
Och uppfyllt deras folk med fröjd;
Men hvilkas glans, blott flyktigt röjd,
På en gång framblänkt, och försvunnit!
Så, under aftonvandrarns lopp,
Ur jordens famn sig tränga opp
Och stå en stund deröfver stilla,
De bländsken, som hans fjät förvilla,
Och ljuga skatter för hans hopp.
G — — n nyss en Förste skådat,
Hvars första värf och styrselsätt,
För folkens väl, förnuftets rätt,
Och, för hans namn, det högsta bådat;
Som likväl, mindre stor än djerf,
Med all sin nya klokhetsära,
Blott fann en väg till nytt förderf,
Och sönk förkrossad af de värf
Hans skuldra var för svag att bära.
Hans byggnad föll, af ingen stödd,
Och verlden dömde honom född
Med mer begär, än rätt till ära.

Hvem helst en spira nånsin bar,
Odödlighetens pris begärde;
Men ge varaktighetens värde

Åt det beröm man redan har,
Se der, sen verldens första dar,
Hvad blott den minsta delen lärde.
Ett hopp som sviks, hvad båtar det?
Hvad gagna ljus, som strax försvinna?
Hvart leda dessa första fjät
Som ej till sista målet hinna?
Och är det nog till namn af Stor,
Att början af sin bana göra,
Med värf som gny i verldens öra?
Hur mången lycklig bragd beror
Af händelser som dertill föra?
Hur mången vräks, af deras ström,
Att ärans högsta syften följa,
Som sjunker, ur sin storhets dröm,
Tillbaka ner med samma bölja,
Och öfverlefver sitt beröm?
Det är ej märkt med denna stämpel,
Som Vasas namn i marmorn står,
Som Bourbon gick till Minnets tempel
Och Gustaf Adolf i hans spår;
Ej så, den Tredje Gustaf går
Att blifva tidernas exempel.
Låt smickrarn stå, med upphöjd krans,
Vid maktens thron i alla länder,
Och rycka, härold af dess glans,
Trompeten djerft ur Ryktets händer;

Låt utan blygd, och utan tal,
Sig slafveriets röster sprida,
Att lyfta hvar Sardanapal
Till Titers och Aureliers sida:
Ett Sekels natt i grafvens famn
Gör nog att allt af dem förtära;
Och Minnet vet ej mer de namn,
Som Smickret svor odödlig ära.

Så skall allt falskt, besoldadt lof
I ålderns natt sin glans förlora;
Och storheten inför ett Hof,
Bli skild från det *i Minnet stora.*
Men fåfängt sekler utan slut
Ur tidens hvälfda urna flyta,
Förvandla jordens fordna yta,
Och plåna åldrars minnen ut;
Förgäfves Glömskan allt begrafver,
Monarker, throner, folk och slott;
Mot Antoniner och Gustafver,
Hvad har dess makt ännu förmått?
Hvem har hon höljt ännu, af dessa,
Med massorne af seklens grus?
Och från hvars ärefulla hjessa,
Ryckt bort en stråle af dess ljus?
Med stjernans glans som lyser Norden
De höja sig, till eftersyn,

Ännu, som eldstoder på jorden,
Ur grafvens töcken, opp till skyn.
En lifstid lång är hjeltens möda,
Men Minnets ära, längre än:
De hafva nått, de njuta den;
De hafva uppstått från de döda,
Vid handen af Historien.
Hvem deras efterdömen mana
Till ett odödligt namns begär,
Ej blott af deras början lär
De första lätta stegens vana;
Han deras sista mödor bär,
Han öfverger ej deras bana,
Och döden finner honom der.
Att Ärans ädla hvila smaka,
Han ger ej blott, af styrkans vår,
En dag att hennes rätt bevaka;
Han flyger, efter sjutton år,
Ännu, på hennes vink, tillbaka
I farans öfvergifna spår.
För honom, hofvets prakt ej äger
Nog retelser, att icke flys;
Ej lefnadssättet af ett läger
Nog hårdhet, att af honom skys;
Hans arm ej vapnens trötthet känner,
Hans hy föraktar fältens dam,
Hans fot i drifvan tränger fram,

Och solen ej hans hjessa bränner.
Som yngling, har han höjt sin arm
Mot våldet af partiers harm,
Förent Monark och undersåter,
Och kastat Splitets ormar åter
Tillbaka i dess egen barm;
Som man, för Äran lika varm,
Han mot en våldsam Granne ljungar,
Och somrars längd, på böljans fält,
Vid gränsen af Europa gungar,
För hvilket, ensam bland dess Kungar,
Sitt bröst han till en förmur ställt. —
Hvar lånar jag de värf jag målar?
Hvars hjessa sprider dessa strålar?
Hvars äro dessa företag?
O Du! som frälst ur striders våda,
Möts af ett tacksamt folk i dag;
Hvars härars tåg och tappra slag,
De förutsända Rykten båda:
Må Du, i dessa kända drag,
Din bild, med rättvist bifall skåda!
Se Mälarns folkbetäckta strand,
Njut äran af en Hjeltes möte;
Du for med åskan i din hand,
Och återvänder, till ditt land,
Med Friden, bergad i ditt sköte!
Dig tacke vi att njuta än

Det hägn, en laglig spira skänker;
Dig tacke vi som skyddat den,
Mot öppet våld och dolda ränker;
Dig, att Du vunnit oss igen
Vår aktning af Europas throner,
Vårt fordna namn ibland nationer,
Och vårt bestånd som svenske män.
Du kommer: Ymnighetens dagar
Med Dig förnya deras lopp;
Det uppgår tröstetiders hopp,
För plogens trötta son, som klagar;
Och ockrarn, näpst af dina lagar,
En redan mattad Samhälls-kropp,
Ej längre, strafflöst grym, försvagar.
Så bär Du än, med stridens lans,
Den fordna borgerliga krans,
Hvaråt det sälla Svea myste,
Och sprider samma dygders glans,
Hvaraf din vår så ädelt lyste.
Men då Du folkens vördnad har,
Då Ryktet öfver jorden far,
Att dina dygders tal berömma,
Skall det den *Mildhet* nödgas glömma,
Som deribland den första var?
Och skall ditt folk, i glädjens dar,
En hemlig tår i ögat gömma?
O Konung! satt att Svitiod dömma,

För oss ditt fordna hjerta haf!
Nej, Du ej vill att Segerns glaf
Hvad kriget skonat, genombårar;
Och att den palm Dig Friden gaf,
Förmörkas genom blod och tårar!
Du vill ej, verldens kärlek värd,
Förnya hennes bäfvans tider;
Ej, att det sken som bilan sprider,
Fördunklar glansen af ditt svärd!
Augustus, van att brottsligt spela
Med likars rätt och menskors blod,
Befästad på sin thron, förstod
Att Statens sår med mildhet hela:
Augustus ägde ej ditt mod,
Hans dygder kunna Dig ej fela.
Göm, i en evig natts förakt,
En tidens blygd, en statens gåta,
Och njut, af Cesars vundna makt,
Dess högsta rätt, — den att förlåta!
Hör de bestörta Slägters röst,
Som på din fordna mildhet kalla;
Gif dessa barn och makar tröst,
Hvars tårar på din spira falla;
Hör skaldens, mensklighetens bön!
Och, om det var ett trohets-rön,
Att för din rätt, din ära strida,
Så skänk, att dygdens täflan sprida,

Förförda bröders nåd, till lön
Åt dem, som stupat vid din sida!

Ja Konung! hämdens fackla släck,
Den skrämda Sångmön återväck
Ur dessa fasors dröm; — med minder
Du vill, att hon din lager binder,
Med händer darrande af skräck,
Och dödens färg på sina kinder!

Din ungdoms förta ärestod,
O Konung! hedrar än ditt mod.
Förlåtelsen din Spira stödde;
Du makt och kärlek lika fick,
Och Skaldmön, i den Sång hon födde,
Ej studsade med häpen blick,
Vid syn af hufvuden som blödde! —
Är Gustaf mindre, nu än då?
Gifs nu ett mål dit han ej hinner?
Ett lof, som han ej rättvist vinner?
Skall han sin egen höjd ej nå?
Och då han, rike ifrån rike,
Förgäfves söker mer en like,
Skall han med rätta förebrås,
Att stor af segrar, stor af lagar,
I äran af sin mognads dagar,
Utaf sin ungdom öfvergås?

Prins, vid den trohet vi Dig svurit,
Hör, hör dess röst, och tro den sann:
Ännu man inhemskt blod ej fann
Stänkt på de lagrar, som Du skurit;
Ännu ditt hjerta välja kan
Att helsas för den Största Man,
Som Gustaf Adolfs krona burit!

TILL

TILL HANS KONGL. HÖGHET HERTIGEN REGENTEN,

I ANLEDNING AF FÖRORDNINGEN MOT YPPIGHET OCH ÖFVERFLÖD 1794.

Hvad! har då krigarn ensam än
Den rätt, att folkens vördnad yrka?
Vill jorden oupphörligt dyrka
Dem endast, som förfära den?
Gif akt hur högt dess lofsång stiger,
Bland dundrarns bojor, bloss och svärd.
Han blir dess lof i friden värd:
Gif akt, tvertom, hur all ting tiger!

Dock — lemnom ej en klagan rum,
Som oss med blygsel öfverhopar.
Den sanna vördnaden är stum,
Och ofta Smickret blott, som ropar.
Men, CARL! vid de förtjensters glans,
I hvilka krigarns glaf och lans,
Hos Dig, till Sverges sällhet bytas,
Om denna tystnad skulle brytas;
Om ekens borgerliga krans
Vid lagerns nu begär att knytas:

Då, Prins, förlåt din Fosterbygd,
Och må dess offer åt din dygd,
Ej af din blygsamhet förtrytas!

En krans af ek — O CARL! du ser
Det högsta pris af Äran gifvet;
Det högsta Fosterlandet ger,
För vakor, mödorna och lifvet.
Om sådan var, i fordna dar,
Den borgarns lön, som frälst en like,
Hvad större rätt Du dertill drar,
Från äran af ett frälsadt rike!
Hvem tog i sådan tid som Du,
Emot — en spiras tyngd att föra?
En Kung att vårda, späd ännu?
Ett söndradt Folk att lyckligt göra?
Stort var ditt mod bland vapnens dån,
Och stora, mödorna af striden;
Men större var, Gustafvers Son,
Din dygd, och dess behof i friden!
Om ett förvilladt tänkesätt,
Ett retadt folk sitt hat förklarar
Mot lugn och lag och Förstars ätt,
Du väpnar ej för deras rätt,
Men din regering dem försvarar;
Och då de fleste Kungar ställt
Blott härar, kastade i fält,

Mot läror, dem Revolten sprider,
Gör Du din Konungs rike sällt,
Och det är så Du dem bestrider!
Så börja en förvaltnings år,
Hvars korta häfder Minnet går
Att med odödligt bifall rista:
En lika fortgång återstår,
Och din regerings första spår
Ej skola jäfvas af de sista.
Hvad skillrar mer ditt tänkesätt,
Och hjelte-höjden af ditt sinne:
Din vördnad för din Konungs rätt?
Din trohet mot din Broders minne?
Hvad yrkar mer vår tacksamhet,
Och hedrar mera dina dagar:
Ditt mogna snilles visa lagar?
Ditt ädla hjertas mensklighet?
O Hjelte! värd att hittills kalla
Med alla namn af dygd och mod;
Förlora aldrig, af dem alla,
Det ädlaste: Ditt namn af *god!*
Om dessa moln, bland stormar födda,
Hvarur, — då lugnet oss bedrog,
Mord-Furien blänkte fram — och slog, —
Om dessa molnen flytt förströdda;
Om trygg mot dessa lägre slag,
Hvarmed sig Illskan stundom hämnat,

Du tanken åt sin forskning lemnat,
Och pressen åt sin fria dag;
Om, under skydd af samma lag,
Du allas rättigheter jemnat;
Om, efter tusen prof af mod,
Den sista rest af Sverges blod
Ej för de franska tigrar kastats;
Ej stränderne af Rhenens flod,
Med liken af den ungdom lastats,
Som från Svensksund oss återstod;
Om, mot den list som ljuft förleder,
Det hot, som trotsigt bojan ger,
Vår trötta Stat i trygghet ser,
Sitt lugn, sin sjelfmakt och sin heder:
O Carl! hvad lof kan Sången ge,
Hvad kransar kan Triumfen vrida,
Som blifva Dig nog värdige?
Och snart, till hvilka hjeltars sida,
Skall Du ditt Namn ej lyftadt se!

En enda syn mitt öga sårar:
Jag ser ett land, af solen glömdt,
Af bergen höljdt, af krigen tömdt,
Och vattnadt än med odlarns tårar;
Hvars lifsmerg Öfverflödet dömt
Till rof för yppighetens dårar. —
Hvem hämmar denna fega prakt,

Mer sköflande än stridens dödar,
Ur hvilkens öppna händer flödar
Vår sista must af lif och makt?
Hvem stämplar, med förtjent förakt,
Den rike, ovärd lyckans skänker,
Som smädar med sitt öfverflöd,
En torftig like, sänkt i nöd?
Den gäck, som fröjdas att han blänker,
Då Staten han försmäkta vet?
Bedragarn, som i uselhet
Så många trefna slägter sänker?
Och den som, hemligt brottslig, skänker
Åt främlingen vår redbarhet?
Dig! Dig o CARL! var det förvaradt,
Det dubbelt stora hjeltevärf,
Att rycka, från ett doldt förderf,
Det land Du med ditt blod försvarat!
Din blixt föll tung på fienden,
Ditt öga statens refvor dagar,
Exempel stödja dina lagar,
Och hoppet föds bland Svenske Män.
Det föds för verlden. — Sanningen,
Så långt från Upprors-våldets lära,
Som fegheten af slafvens själ,
Har talat, Prins; och Kungars ära,
Är skattad efter folkens väl.
Ej att hon deras pris förnedrar,

Som Äran krönt med Segerns hand;
Men, då hon hjeltens bragder hedrar,
Hon ser med tårar på hans land.
Förnuftets ljus är tändt, och skiner:
Ej mer det storhet blifva skall,
Att höjas på ett rikes fall,
Och blänka fram bland dess ruiner.
Ej mer, ej mer, nationers makt,
Bli satt i slafveri och prakt;
I segrar blott åt skrytet vundna;
I prof af ett förtvifladt mod;
I länder, köpta genom blod;
I Stats-systemer, konstigt spundna,
Som hata philosophens ljus;
I nya Indiers gyllne grus,
Så hastigt sköflade, som fundna.
Ej längre flärden af ett hof,
Skall fånga, med den glans det sprider,
Ett tomt, bedrägligt utländskt lof,
Förnekadt af ett folk, som lider!
Nej dessa sekler hafva flytt.
Europa gläds att se på nytt
Gå opp för verlden dessa tider,
Saturni fordna gyllne dar,
Då hvarje Stat ett hushåll var,
Fördelt kring idogsfulla bygder,
Och Konungen, nationens Far,

Som gaf den eftersyn af dygder,
Och blott var Stor, till dess försvar!
Se dor det hopp, Du födas låter,
Regent, för trösten af ett land,
Som en Gustafvisk hjelte gråter,
Och hvilkets spira väntar åter
På än en Gustaf Adolfs hand!
Så trygg, o Carl, mot stormens ilar,
Som eken under klippan står,
Så tryggt, från fordna farors år,
I ditt beskydd Hans *Svea* hvilar,
Och slumrar på förbundna sår,
Vid dess i jorden stötta pilar.
Snart skola, kring en lugnad strand,
Dess ögon, vaknande till dagen,
För tvedrägt, blod, och krigens brand,
Se friden, ordningen och lagen;
Se rikt besådda skörde-land;
Se dess till plogar smidda glafven;
Se folkmängd, slöjder, lycklig tid,
Den trötta menskligheteus frid,
Och handelns flaggor fylla hafven.
O Carl! då jorden, denna mor
För hvarje folk som den bebor,
Fått allmänt se förnuftet gälla:
Hvem blir det då, som varit stor?
Den dygdige, som gjort dem sälla!

Ej nya, oförsökta fjät,
Dig återstå att dertill våga,
Ej bragders dån, ej striders låga;
Blif hvad Du är, att vara det!
Då skall, bland tusen brutna stoder,
Din Vård, om sekler, vördas än;
Din tack bli stor bland Svenska män;
Och din odödelige Broder,
Från sin Olymp, bekräfta den.

MINNES-SKÅL,

EGNAD

KONUNG GUSTAF III.

DÅ HANS STATUE AFTÄCKTES 1808.

I EN TALRIK SAMLING AF DENNA KONUNGS FORDNA TJENARE.

Med den samma Bilden i vårt sinne,
Som är här vårt ögas föremål,
Helgom åt den Store Kungens minne,
Vi som sett hans storhet, — denna Skål!
Ren med de sublima anletsdragen,
Reser Hjelte-Stoden sig i dagen,
Lika evig med hans Ryktes röst:
Läggom, till de offer åt hans ära,
Snillet, klippan, och metallen bära,
Känslans offer inom våra bröst.
I som stått i purpurn vid hans sida,
Minnens Statsmans ooh Regentens glans!
I som följden, då Han gick att strida,
Minnens Hjelten, prydd med Segerns krans!
Alle J, hvars fordna år förflutit

I hans tjenst, i vårf dem Han beslutit,
Minnens hur Han var med kärlek lydd;
Och vi andra, — minnoms hur vi njutit
Hans välgerningar och hans beskydd!
Minnoms, huru Sverge, bland Nationer,
Under honom återtog sin rang;
Hur Han agg och yrande faktioner,
Under band af lagligt välde tvang;
Hur en Flotta, hvaraf böljan täcktes,
Uppstod lik en borg kring våra skär,
Medan Handelns flagg kring hafven sträcktes,
Och bar hem en skatt, som spriddes här;
Hur Han gaf åt Konsterna ett Tempel,
Bronsens minnesprakt åt våra torg;
Tände Snillets lif, med sitt exempel,
Gaf det näring, genom sin försorg;
Hur Han, ömsom Demostheners like,
Högt från thronen af ett stormigt Rike,
Hvälfde sinnena med mäktig röst;
Ömsom, vid ett enskilt aftonmöte,
Nedsteg, älskansvärd, i lugnets sköte,
Öppnande för Vänskapen sitt bröst!
Minnoms hur hans Konungsliga välde
Var det milda väldet af en Far;
Hur Han derför ock, när nöden gällde,
Fann i Folkets kärlek sitt försvar!
Minnoms Honom, oförskräckt och härdig,

I de stunder faran förestod;
Sen hon vikit, stor af ädelmod,
Till försoning och välgerning färdig,
Äfven — då han flöt uti sitt blod!
Minnoms Honom, *Ädel*, *stark*, och *god!*
Varom, hvar och en hans minne värdig!
Bärom, djupt i hjertat, härifrån,
Vördnaden för TREDJE GUSTAFS dygder:
Råde den i Svenska bröst och bygder,
Och från fader, gånge den till son!

DEN

TJUGONDESJETTE JANUARI 1814

Be Sure, the Eye of Time, beholds no Name,
So bless'd as Thine, in all the Rolls of Fame.

Pope.

Ej mer af Våldets arm, skall verlden hvälfvas om.
I åldrig glans på nytt, stån opp, Europas throner!
Och Sverge, tag igen ditt rum ibland Nationer!
Så talte Himlen, — och CARL JOHAN kom.

Du Hjeltars fosterjord, du gamla Svea Rike,
Gläds åt en storhets-tid, ännu åt dig beskärd!
Ännu en CARL, de förras Like,
Står opp vid deras Thron, och skakar deras Svärd.
På Honom, som ej hot af Jettars makt förfärar,
Med hoppets blickar, Folken se:
Kring Honom samla sig till rådslag, Förstarne:
För honom fly Förtryckarns härar:
Germanska Oceanens våg,
Till Polen, från de fält der *Asle* *) fordom låg,
Går, med förvånadt lopp, att Svenska stränder skölja

*) Nu för tiden Christiania.

Och *Beltens* Gud flyr ner, förfärad, i sin bölja,
Och mins en äldre CARL, som han med bäfvan såg.

Och DU, som född till arf af detta Namnets dager,
Ditt rum, den TRETTONDE i Hjeltekretsen får;
Som till den vördnadsrätt DU från en Krona drager,
Har lagt en lika stor, af bragder och af år;
DU, som bör tackas främst, att Sverge ännu står:
Odödlig som Du sjelf, O Konung! är den Lager,
Som flätas, af en SON, kring Dina silfverhår.

Ej *Han*, att flärden blott af egen Storhet nära,
Har skakat jordens rymd med sina åskors dön;
Från Folkslag, som Hans ok i blodig träldom båra,
Ej *Han* bevisen drar om *sina* Hjelte-rön.
Hans själ var mera hög, Hans lott blef mera skön.
Att krossa fjettrarna Han gick att Folken lära:
Europas frihet, Sverges ära,
Och Verldens dyrkan, blef Hans lön.

Och hvilken bör då, Gud! ej Sverges dyrkan vara?
Hvad Förste, (Häfderna må svara)
Gaf nånsin, Ädle Prins, åt något Folk ännu,
Ett hopp, som lofvat mer, — och hållit mer —
än DU?
Af skakningarnas våld, låg SVEA snart begråfven,
Med styckad makt, och slocknadt sken.

Du kom. Din hjeltehand tog opp dess fallna Glafven
Och se: Hon sitter nu en mäktig Drottning ren,
På thronen, mellan begge Hafven,
Med tvenne Kronor prydd, — hvaraf DU gifvit en!
Hvad segervanda svärd och dundrande metaller,
I Sekler ej förmått, — DU syns och DU förmår!
Med Dig, i Norden, CARLA-Stjernan rår,
Och, der den TOLFTE föll, den TRETTONDE
befaller!
Ja, SVEA, hvilka ödens lopp!
Knappt ögat från ett Land Du med förtviflan vänder,
Som, bortom Österns våg, af Kriget slukats opp,
Förr än, till Dig, en Half Gud länder,
Och stolt af nya torn, och ökt med nya stränder,
Den jord Du sjelf bebor, fördubblas för ditt hopp!
Ditt hopp? Nej, vörda mer ett mäktigt Ödes lagar:
Ren *stunda* de ej blott, de *lysa* dessa dagar,
Då Norden skall ej mer, till pris af blod och frejd
Två Throners täflan se, och Stat mot Stat i fejd,
Ett stort gemensamt väl, för skilda syften, svika;
Och då, till språk och mod och enkel mannadygd
Två Brödra-Folk hvarandra lika,
Förena sig, o Prins, i dina Lagrars skygd!
Sin kedja nu, på nytt, låt Seger-våldet smida:
Vid Hafvet är dess gräns; — så böd en vis Natur
En stark Nation står opp derur,
Som, mot dess hela makt, skall obesegrad strida

Med CARL på Thron, DIG vid hans sida,
Och Himlen till beskydd, och böljorna till mur.

Se der en Half Guds verk; och nog, att ensamt jemna
Ditt Namn, Odödlige, med alla stora namn,
Som Seklerna med vördnad nämna,
Och hvaraf Minnet gått att vården öfverlemna
Åt Häfdernas och Marmorns famn.
Der läse våra barn om Segerkransen, knuten
På *Dennewitz* och *Leipzigs* fält;
Om Verldsförtryckarns flykt, och Tysklands boja bruten,
Och Sverge till bestånd och heder, återställdt.
Kanhända, vid en tår som Tacksamheten fällt,
Skall Hon, vid Runans slut, ha tillagt dessa orden:
"*Han kom från HENRICS land; och prydde, här i Norden,*
"*En mindre thron än hans, med samma stora Själ;*
"*Som tycktes återskänkt, med ombytt namn, åt jorden,*
"*Till Förstars eftersyn och menskligheten väl.*"

Ja, Prins, vår luft är kall, och våra klippor kala.
Men äfven, trots Naturens dvala,
Fann Storheten, bland dem, sitt vittne och sin tolk.

Om DIG skall Sångens röst, om DIG skall Bronsen tala,
En dag, bland böjda knän af Nordens hela Folk.
Men Himlen Dig, o Prins, en Minnesvård bereder,
Mer värd, än Sångens pris, än Hjeltestodens heder,
Och hvilka Haf, till gräns, DU ock åt Sverge vann:
En SON, som ditt exempel leder,
Skall bli Dig värdig, Store Man!
Skall lära, af sin FAR, att Våldets krafter bryta,
Att göra sällt och stort sitt Fosterland, som Han;
Och Sverges Kungalångd, för andra gången skryta
Af *treme Hjelte-Namn*, som följa på hvarann.

BLAN-

BLANDADE STYCKEN

AF

ALLVARSAMT INNEHÅLL.

FÖRTJENSTEN.

Till * * *

Est brevitate opus, ut currat sententia, neu se
Impediat verbis, lassas onerantibus aures.

HORAT.

I.

Förtjenstens mönster, domare och vän,
Till Sångens ädla ämne, väljom den.

På saknad sällhet menskan evigt ropar,
Och allting under, allting öfver skyn,
Regenter, likar, öde och Försyn,
Med fruktlös klagan, ömsom öfverhopar.
Ett enda glöms, som kanske rättast var:
Att ge sig sjelf den större skuld hon har.
Är hon ej värd det onda hon begråter,
Om, utan kraft att bära sina qval,
Hon likväl bär dem hellre, än förlåter
En likes dygd, som minskar deras tal?
Af intet sår hon mer oläkligt frätes:
Despotens boja trycker, men förgätes;
Det blod i striden flöt, på krigarns bud,
I segern glöms, och slagtarn blir en gud;

Den enda pil som djupt, som dödligt svider,
Med samma fart, i tusen hjertan tryckt,
Som njutning, hvila, sjelfva sömnens tider,
I såret lemna, evigt outryckt,
Det är den stråle som Förtjensten sprider,
Från spherens brant af hennes höjda flygt.
Res brott på brott; lägg fordna dars till dina;
Var Cromwell, Borghia, Nero, Catilina:
Förskräck, slå ner: — det tåls. Men vakta dig,
Att deras motstånd, deras bäfvan vara,
Om du ej vill att, som i allmän fara,
Mot dig allena, allt skall väpna sig.

Så vidt kring jorden ögat når att skåda,
(Jemväl i skrytet af dess mognads-år)
Bland villdjurs hot, och djupa branters våda,
Förtjenstens bana, liksom solens, går.
På detta klot för brottslingar och dårar,
För lek och mord, för gyckleri och tårar,
På detta klot för våld och hämd och flärd,
Ej Cesars blott, men ock Aniti verld,
Var sann, hvad ser du? Jern som ömsom sköljas,
Af slafvens blod, och hjeltens, hans försvar;
Kalumniens furie, värre än hon var;
Det rätta trotsas, och det sanna döljas;
Blodsugarn präktig, idogheten bar,
Den vise stum, och dygderna förföljas!

Hvad ej de Storas flärd, zelotens list,
Och allmän tvedrägt härja och förlora,
Det fräta högmod, afund, enskilt tvist,
Förståndets yrsel, alla dygders brist
Hos smärre dårar, apor af de Stora.
Förfärligt kaos, hvari nöd och brott,
Passioner, dårskap, last, — i stort och smått, —
Likt hafvets böljor, som hvarann bekriga,
Med samladt sky-svall opp till molnen stiga!
Hvar höjs den Treudd, den Neptunska röst,
Hvars gudakraft mot stormens krafter måttas?
Hon dricker vågen i sitt qvafda bröst,
Den mensko-dygd, som här mot hafvet brottas.
I evig cirkel sig det onda rör,
Man lider sjelf, och andras plågor gör.
Och långt ifrån att denna fortgång mota,
(Se der hvad högst beklagadt måste bli)
Lik månadsdåren, i hans raseri,
Gör vådan störst för hvem den söker bota.
I lifvets dram, att se hvad rôle han fått,
Till skådeplatsen lyft på täcket blott:
Betrakta bålen, bilorna och banden;
Se Catos dolk, — och Cesar segrande!
En Cimon, ruttna i sitt fängelse!
En Sokrates, med giftets kopp i handen!
Allt är sig likt, och verlden käns igen:
Hon må, af Statsform, tusen sätt beramma,

Må hata ljuset, vara ljusets vän,
Må bryta bojan, eller bära den,
Mot hvem som gagnar, blir hon dock densamma.
Om då, må hända, under seklers lopp,
En man af dygd, på jorden vaknar opp,
Låt honom allt hvad fabeln diktat, göra:
Lik Amphion, vilden ur hans kulor föra;
I ödemarken kalla städer fram;
Mot allt beredd, på allting uppmärksam,
Slå, ny Alcid, Lernidens gap till rygga;
Ny Triptolem, åt en förstenad bygd,
Ge fruktbarhet, och slöjd och Samfund bygga;
Med Solons lagar menskors sällhet trygga,
Och locka dem med Sokrates till dygd:
Hvad blir den lön hans långa möda njuter?
Ett gränslöst hat, som utan hvila tjuter;
Förföljarns dolkar; lögnarns smädegift;
Ett namn som lyser mindre, än det bränner;
Offentlig otack; nesligt stumma vänner;
Och Tadlets mordbett, ända i sin grift!

Förblanden icke, medelmåttans söner!
Förtjenstens lön, med edra tjensters löner.
Men du, med själen hög af dygd och vett,
Till hvad dig väntar, döm af hvad du sett.
Nämn mig en Kung, en hjelte, VASAS like,
Som borthöll oket från ett söndradt rike,

Som styrkans lag för tvedrägts-våldet skref,
Och icke sjelf sin storhets offer blef!
Nämn mig en redlig man, åt jorden gifven,
Med nit för frihet, ordning eller dygd,
Som, från sitt mål af orättvisan drifven,
Ej suckat, misskänd, af sin fosterbygd!
Nämn mig en sanning, än så stor och nödig,
Ej skydd som skadlig, hädd som öfverflödig!
Med ljus af tretti seklers store män,
De samma våndor samhällslifvet plåga;
Vi ha sett Modet, Snillet allting våga,
Hvad vi ej sett, det är förbättringen.
Välan: se der Förtjenst! — Belönas den?

Bekännom då: hur högt, hur lågt vi skåda,
Allt räds och hatar hennes högre flygt.
Låt henne skyddas, värnlös och förtryckt,
Men hon förföljs der hon står opp att råda.
För *Egenkänslan* är all gräns för trång,
Förnuft och nytta stadga den förgäfves.
Dess krafter svämma under maktens tvång.
Som hafvets bädd af månans tryckning häfves,
Behof och stolthet dela menniskan.
Dess högsta väl, så snart dess bifall tvingas,
I hennes högmod ofta motstånd fann;
Hon hatar tjenster hvaraf hon förringas,
Och hämnar sig på sin välgerningsman.

Vår första blick på Roms och Greklands bygder,
Hvad visar den? Förtrutna landsmäns hat,
Som ropa hämd på hjeltemod och dygder,
Och jaga Skyddarn ur en skyddad Stat.
Ej att en hvar ju hemligt måste vörda
Det dolda välde Dygden, Snillet fått;
Men allt slags välde, när det märks, blir börda,
Dess rätt förgäts, och tyngden kännes blott.
Från då: hvad skiljer mer, förtjenst och brott?

Vänd ögat nu från saken sjelf, till grunden,
Och skåda följden vid sin orsak bunden.
Hvad vill Förtjensten? Säg mig. — Allmänt väl.
Hvad hatar mängden? — Ordningens befäl.
Det ädla, stora, nyttiga och rätta,
Se der det mål hon tröttar sig att nå.
Dit för hon allt. Men se: just detta, detta,
Gör Egoistens hela hat också.
Hvad skattar han en sällhet *i det Hela,*
Så knapp för en som dess milliondel är?
Med färre band, och friare begär,
Han gör en egen, den han slipper dela.
Bland tingens kaos, utan skrankors tvång,
Han älskar mer, kometiskt vågsam svingas,
Än, svag atom, af jemvigts-lagen tvingas,
Inom systemets trygga cirkelgång.
Till allmänt väl, hvad plan som ock må gifvas,

Af gränsor skapas, som för honom skrifvas,
Och der han ställs, bland ömse pligters mängd,
Af någon gynnad, men af tusen stängd.

Der Egennyttan utan styrka strider,
Står Afund fram, att hämna hvad hon lider;
Försåtligt gömd, i mörkret af sitt grus,
Med pilen syftad mot förtjenstens ljus.
Ju mer fördunklad hon sig känner vara,
Ju större gör hon företrädets fara;
Ty duglösheten, till förtviflan bragt,
Är det ej mer, att hämna sitt förakt.
Martyrer för förnuftet, menskligheten,
För allt hvad lifvet tröst och värde ger,
På jorden bilder af gudomligheten,
Som hvilka villdjur Hatet målat Er!
En rättvis dom; J bortom grafven finnen;
Er glans med häpnad efterverlden slår;
Men, då hon räknar edra mödors minnen,
Hvad räknaden J sjelfve? — edra sår!
Voltaire, du bar dem, enligt styrkans lagar,
Med svedans känsla brännande och kort;
Men, o ditt lif, *Rousseau!* O hvilka dagar,
Som hälften tänktes, hälften blöddes bort!

Så tvenne makter jordens öden hvälfva,
Som evig syn af fejd och täflan ge:

De stora själar, som det Hela se;
De låga själar, som blott se sig sjelfva.
Sök då ej mer all grund till ondt och godt,
Långt utom verlden, hos två väsen blott,
Hvars delta makt förnuftet ej begriper.
Hos menskan sök, dess samhälls-lefnad se;
Der finn dem, dessa stridiga principer,
Förtjenst — och *Egoism* — så heta de.
Se här den gång allt haft, och än skall hafva:
Förtjensten bygger på volkanisk lafva;
Förgäfves nå dess bollverk upp till skyn;
I nattens mörker, djupt från hennes syn,
Lik svaflets ämne, egennyttan dväljes;
I början dämpad, aldrig overksam,
Tills, massan ökt, hon slår med styrka fram,
Och öppnar grafven hvaraf allting sväljes.
Så föll du, Snillets fordna fosterbygd,
Athen, så stort af allt, så när som dygd!
Så blef du, Rom, ett rof för de nationer,
Bland dem du fordom väldets krona bar;
Hur långsamt verk din storhet också var,
Af tiden, lyckan, Fabier och Catoner.
Ditt fall har hämnat dina stora män,
I landsflykt glömda, blödande för svärden;
Men hvad är allt, som följt deraf för verlden?
Ett stort exempel, som ej varnar den.

När stormens våld, som smärre motstånd bryter,
Med vördnad skonar ekens djerfva stam;
När flodens våg, mot fängslet af sin dam,
Ej mer förbittrad reser sig och ryter:
Då vänta ock den spådda gyllne tid,
Af Dygdernas och Egoismens frid.
Till dess, skall ofta någon Bourbon ryckas
Af upprors-dolken, från ett frälsadt land;
En svartsjuk nidings gömda bödelshand
Mot någon Vergniaux syfta mord — och lyckas;
En trotsande Neronsk centurio,
Åt någon Seneca förgiftet räcka;
Och någon Talar-stol vår afsky väcka
Med hufvudet af någon Cicero.

II.

O när skall Himlen unna jordens bygder
Ännu en ålder, ej af guld, men dygder?
Så länge verlden, än i stillhet njöt
Den barndoms tid, de sanna gyllne dagar,
Då hvarje tjäll ett Samfund inneslöt,
Lycksaligt styrdt af faderliga lagar;
Då Ärans tecken var en Herde-staf,
En talrik hjord den enda omsorg väckte,
Den närmsta källan törstens låga släckte,
Och gräset bädd, och ullen klädnad gaf.

På denna tid, (men ack! på den allena)
Var frid och rätt Förtjenstens trygga lott;
Dess namn var kärt; man fann det goda godt;
Ty menskors hjertan voro ännu rena,
Och Hatets båge tom ännu på skott.
En vördig husfar njöt den ljufva heder,
Som känslan egnar ålderns silfver-skrud:
Ifrån hans mun kom ej ett gäckadt ljud;
Man lärde dygden af hans enkla seder,
Och lefnans klokhet af hans visa bud.
Främst satt han der, vid nedgången af solen,
Med sina skrynkor och sitt hvita hår,
På den af qvistar vridna, låga stolen,
Och talte vishet, skördad af hans år.
Kring honom suto, lyssnande och rörde,
Hans fromma hustru, barn och tjenstehjon,
Och, botande på lyckligt brukta don,
Med nöjets ifver slöjdade och hörde.
En hvars förrättning blef förtäljd och dömd,
Och ingens flit af laget oberömd.
Den trefna hand, som hjorden troget skötte,
Och bar dess mjölk i grofva käril fram;
Den starkare, som bröt, från trädets stam,
Ett fruktadt värn, och skade-djuren mötte;
Den som, med skatt, från skogen eller sjön,
En tarflig måltids knappa vällust ökte;
Den som, med fynd, en nyttig slöjd försökte;

Och den, som, efter dags-besvärens rön,
I aftonskuggan, pipans toner delte,
Och hvilan gaf de nöjen henne felte,
Gemensamt njöto välbehagets lön.
Så många nyttor man tillhopa lade,
Så många röster tacksamheten hade,
Och ekens löf fans skönt af hvar och en,
På odlarns panna, som på trädets gren.

Men sen man snart naturen öfvergifvit,
Och vid dess bröst, det rum man hittills haft;
Sen samfundsbandet mera utsträckt blifvit,
Och, med detsamma, slappats till sin kraft;
Sen, under tvång af vilda segrars välde,
Man mera skockats, än förenat sig;
Då byttes lugnet i ett allmänt krig,
Der allt var strid, allt fälldes eller fällde.
Med fler behof, man flera motstånd fann;
Såg blott sin brist i hvad en like vann;
Passionens våld, med styrkans, understödde;
Lik skogens villdjur, sönderslet hvarann,
Och glad, åt rofvet, log åt den som blödde!
Så litet, midt bland stormens hvirfvelslag,
Då klippan rystas, brutna stammar hopas,
Och stoft och spillror genom luften sopas,
Man skönjer blomstrets rörande behag;
Så svårt det är, då Tajos bottnar skälfva

Af en Volkan, sin grymma födsel när,
Att se bland gyttjan, som dess böljor hvälfva;
De korn af guld hvarmed den blandad är:
Så litet mäktig blef man snart att röna,
Bland tvisters gny, det rätta eller sköna,
Och, om det sågs, att det sitt värde ge;
Förr, — var det vinning: nu, — försakelse.

Den första ålderns oskuld var förliden,
Barbarisk menskan, vild och ryslig tiden.
I storm och kaos verlden hvälfdes om.
Men ljuset blef; ännu en ålder kom,
Och menskan sågs i dess förädlingsdagar.
Det föddes män, som förde jordens ätt,
Från brist och strid, till njutning, ljus och rätt.
En, gaf system åt illa byggda lagar;
Naturens natt, en annan genombröt,
Och drog behofven ur dess slutna sköt;
Förnuftets fackla af en tredje tändes,
Och skuggan vek, och verkligheten kändes;
Att böja viljan, andras yrke blef:
Man gjorde skön, den pligt man föreskref.
Så, steg från steg, till odling menskan fördes.
Dess vilda lif beqvämligheter fick;
Af nya nöjen hennes sinnen rördes;
Vid målarns härmning, studsade dess blick,
Och Lyrans klang i hennes samqväm hördes.

Den visa Sångmöns nyttigt ljufva röst
Fann snart, från örat, väg till hennes bröst,
Att språk och snille, smak och känslor bilda.
Dess lif blef ljuft, dess seder blefvo milda.
En dubbel verld åt henne skatter bar.
Det grofva halfdjur hon ej längre var,
Hvars lugn var sömnens, och hvars njutning, paras.
Men, om en fråga skulle göras än:
Blef menskan bättre? Hvem besvarar den?
O nej, långt hellre, — må den ej besvaras!

Men tacksam blott? Ack! mån det frågas bör?
Af seklers ljus, man hennes vanor känne!
Hon med Förtjensten, som med jorden, gör:
Dess gåfvor njuter, trampande på henne!
Ju mer dess mödor gjorde lifvet sällt,
Ju större växte hatets mörka liga,
Liksom, om våren, från ett sumpigt fält,
Ju högre sol, ju fler insekter stiga.
Se der dess lott för evighet bestämd:
Till pris vid målet: oförrätt och hämd;
Hvart steg dertill, betaldt med sår och strider;
Af tadel, — chorus; bifalls-röster, — få;
Den krans Berömmet kring dess panna vrider,
Slår smädarn ur dess hand, och trampar på.

Och dock, — hur sorglig hennes lott är vorden,
Med mängdens hat, och ofta ingen vän,

Med motstånd, mödor, ja förföljelsen,
O funne hon blott domare på jorden!
Men ack! en domstol dit hon vädja kan,
Hvar fins den? Tänkarns? — hörs då, tros då
han?
Hvem granskar vidden af det gagn hon gifvit?
Hvem pröfvar hindrens storhet eller mängd?
Hvem syftets godhet? Afsigten som drifvit?
Och medlens rätthet? eller mödans längd?
Af Lyckans Son, när prisas väl hos andra,
De mödors väg han hatar sjelf att vandra?
Med blott behofven, stoftets son tillfreds,
Förstår han, ser han öfver deras krets?
Förtjenst och dygd! hvad ären J för dessa?
Ljus i en rymd, dit ingens blickar nå,
Som pryda hvalfvet öfver vandrarns hjessa,
Och han förgäter, — eller finner små!
Blott om ibland en nytänd stjerna skådas,
Hvars långa sken med vådlig klarhet sträcks,
Då vaknar drömmarn, svagheten förskräcks,
Och pöbeln tror, att verldens ände bådas.
Se der Förtjensten. Sådan är dess lott:
Hon märks ej förr, än då hon fruktas blott;
I lika våda för den dubbla villa,
Att icke kännas, eller kännas illa.

Är sådant öde hennes dygders del,
För tadlets törst, hvad brunn i hennes fel!
För molnets välde, dagens stjerna viker,
Den luft vi andas, smittans dunster bär,
Det gyllne äplet maskens boning är,
All glans har fläckar, och all styrka sviker:
Förträffligheten, hur dess vinge späns,
Har mensklig brist, i allt, likväl till moder,
Har dock, i allt, en viss, fast hemlig gräns,
I *Oxenstjernas* vers, i *Sergels* stoder,
I sjelfva Dygden, huru hög hon käns.
Passionen doldt vid hennes väsen låder,
Som slaggets ämne vid metallens åder.
Den slutna klippan dem förenta ger,
I pröfvarns degel deras söndring sker.
Så, från de dygder vi med fel förena,
Drar Tadlets konst de sednare allena,
Och af den eld, som brann så himmelskt klar,
Förråder stoftet, som dess näring var.
O! med hvad glädje det en svaghet finner!
Hur det fördelar, — och fördubblar den!
Hur den hålls fram, och skådas om igen!
Och hvilka tillrop, allt af mängden vinner!
Ty mängden, van att ledas och bero,
Har brist på tanke; men är rik på tro.
Hur stark basun ock Lögnen låter höra,

Förvånar skallet dock ej hopens öra,
Och ögats syn-glob sperrad opp dertill,
Ser skuggan faslig, och hur stor man vill!
Hvad under? Snarast medelmåttan kännes,
Bredvid en höjd, som rest sig öfver hennes.
Dess tröst är bristen hos en Stor och Vis.
Den grofva stenens lyten, äro inga;
Demantens fläckar räknas, att förringa
Det oerhörda af dess rätta pris.

Känn då en lott, som dina likars vorden,
Från tingens morgon, åtföljt deras dar.
Hvem var, (ty alltid funnos de på jorden)
Den Promethé, som fabeln skildrat har?
Hvem? Jo en vis, de ädla yrkens far,
Hos något folk, hvars vördnad han förtjente!
Och denna eld, som han från himlen lånte?
Välgörandets och snillets låga var!
Och klippans höjd, hvarvid man honom smider?
Och örnens näf, som hackade hans barm? —
Förtjenstens höjd, och qvalen som hon lider,
Af hatets hugg, och grofva själars harm!

J som, likt honom, himla-elden fören
Ibland ett groft och jordiskt mensko-kön!
Ej Jofurs hämd är hvad J frukta bören,
Af egna bröder, vänten sådan lön.

Så länge Ljusets tända fackla brunnit,
Och Dagens öga famnat jordens vidd,
Har han Förtjensten alltid sargad funnit,
Af samma örn, vid samma klippa smidd!

RELIGIONEN.

I smärtans mellanstånd af lifvets få minuter,
Jag sjunger, — också jag — den tröst mitt hjerta njuter;
Jag sjunger Religion. — Ej denna plågomakt,
Som en förslafvad verld i Våldets fjättrar lagt;
Som sväfvat, mörk Furie, emellan jordens poler,
Med bilan, kedjad fast vid blodiga Symboler;
Förnuft och menskelighet, framför sig, biltog gjort;
Satt svärdet mellan bröst, dem hon förena bordt;
Och gudligt djefvulsk, lagt, till evighetens lågor,
En verld af mord och rån och fängelser och plågor.

Med mera saktadt nit, med mindre våldsam röst,
Jag sjunger dygdens hopp, och menskelighetens tröst,
Af tanken på en Gud, som skiftat lifvets öden;
Och på en varelse, som oförstörd af döden,
Skall möta, en gång dömd, i rättvist delad lott,
Belöning för sin dygd, och straff för sina brott.

Låt klyftighetens barn förnuft och känslor jäfva,
Och midt i dagens ljus, bevis för dagen kräfva;
Låt den, o Religion! som dig ej lyda vill,
Begära, sjelfgjordt blind, bevis — att du är till:

Han gaf dem Han som skref, från jordens grundningsdagar,
Sin makt på fästets hvalf, i hjertat sina lagar;
Och himmelskt leende åt tanke-gycklarns flärd,
Du gaf dem snart, du sjelf, i en *förbättrad verld.*

Rättvisan hade flytt från thronerna på jorden,
Och Sanningen, som hon, var Våldets offer vorden.
Hvem gaf dem lif igen, och styrka och försvar?
Du var det, Religion! ditt storverk detta var.
Du höjde hjeltens själ att Våldets hot förakta:
I trots af bödlars jern, som sarga och som slagta
Du tolkade hans pligt, du eldade hans mod,
Och Orättvisan skalf i purpurn, der hon stod.
Förtryckarn räds ditt rop, som öfver molnet skallar,
Och darrar för en Gud, hvars blixt du nederkallar.

Hvem, starkare än du, kan knyta dessa band,
Som fästa borgarns tro vid lag och fosterland?
Förgäfves ärans Gud sin skatt af lagrar tömmer;
Hvem gäldar dessa sår, som Minnets röst förglömmer?
Du ensam, visande för offrets höjda syn,
Förgätna dygders lön förvarad ofvan skyn.

Naturens, hjertats band! en slump ej er bereder,
En Gud er stiftat har, och vakar öfver eder;

En Gud, för jorden mild, i menskans hjerta lagt
Lycksalighetens frö med dessa känslors makt;
Och, vittne till de band hon inför Honom knyter,
Välsignar deras helgd, och straffar den som bryter.
Hvad renhet makars tro vid himlens altar får!
En fars bestraffnings-röst, en mors förmaningstår,
I åsyn af en Gud, hvad dubbel kraft de vinna!
Och, gömda Tacksamhet, så rörande att finna,
Hvars skuld i dagen ställs, hvars offer ingen ser,
Hvem räknar dem? En Gud! och du begär ej mer.

Högt ljuder qvalets rop kring jordens vida länder:
Der, rasar tyranniet med blodbestänkta händer;
Der, lemnar lågans våld, som splittrar jordens famn,
Af en olycklig stad, blott askan och ett namn. —
Här, glömd i kojans natt, en plågad ålder qvider;
Der, mot sitt högsta kraf, den bleka hungern strider,
Och delar, stum af gråt, vid andras öfverflöd,
Åt sina nakna barn, ett knappt och mögladt bröd.
Du, som i ljus och dygd ditt kall, din ära sätter,
Hur ofta tröttas du af menskors oförrätter!
Hur mången suck du drar, för intet annat brott,
Än det, att vara värd ditt slägtes vördnad blott!
I detta djup af qval, hvad tröstar menskligheten?
En Gud; — Hans styrelse; — Hans blick; — och evigheten.

Men blir då, hoppets tröst, den enda tröst hon får?
Har jorden ingen bot för svedan af dess sår?
Höj, Religion, din röst; och tusen hjertan vakna,
Som räcka hungern bröd, och klädnad åt den nakna.
Af hundra tända tak, se lågan förr ej släckt,
Än hjelpen hopar sig, från bröders händer sträckt,
Som, fast med egen brist, när likars tårar strömma,
Af allt hvad dem hör till, blott namnen undangömma.
Af torftighetens barn, se lifvets första dar
I menskligheteus vård, de faderlösas far;
Och smärtans usla rof, vid första rop det sänder,
Med läkedomen sökt af obetalta händer!

Mot oförrätters våld, från kojans upp till throns,
Är hämd, naturens rop, försoning, Religions.
Den stolta vilden tror, med dolken vid sitt bälte,
Dess dom och dess försvar blott värdiga en hjelte;
Och gränslös i sitt hat, som i sitt ädelmod,
Slår ner sin fiende, och badar sig i blod.
Hvad säger jag? han yfs, han deraf sig berömmer;
Slaf, är för honom den som lider och som glömmer:
Fri, den som drar sitt svärd, och när han skymfad är,
Sin vägg med hufvuden af hämdens offer klär.
Du talte, Religion, och verlden bytte seder.
På jorden, i din famn, Förlåtelsen steg neder.

Vid rösten af en Gud, som sjelf förlåta vill,
Föll menskan ner med blygd, och gaf sin broder till.
Barmhertighetens Gud du lärde henne dyrka.
Du lärde henne se, att godheten är styrka.
Hon rördes: Ångerns rop fann väg till hennes bröst;
Försonlighet och hjelp och mensklighet och tröst,
Omkring en blodad verld sin milda ljusning sprida.
Det dygdens stolthet blef att, oförrättad, lida.
Bland qval och bödlars hån, i himmelskt majestät,
En Hjelte trädde fram, som blödde och förlät.
Då vek den låga hämd, som jordens fasor föder;
Förlåtelsen blef dygd, och menniskorna bröder.

Ännu är jorden dock den härjningsplats hon var,
Der Vanskligheten rår, och sina offer tar.
Hvem skådar dagens ljus, som icke tårar gjutit
För någon pil af dem som hennes båge skjutit?
Gläds du, det tillhör dig, hvars hjerta tröstas än,
På jorden, af en mor, en make eller vän;
Men en gång skall ock du till likars öden dömmas,
Hvad kärast var för dig, i stoftets mörker gömmas,
Och du, med smärta skild från alla lifvets band,
Stå ensam främling qvar på dödlighetens strand.
O då, om allt af oss i grafvens natt försvinner,
Om han för evigt får det rof han en gång vinner:
Ve dig, olycklige, om du ett hjerta har

Som känner sin förlust och mins förflutna dar!
Men om, vid hoppets ljus, dig Himlen blicka låter,
I än en bättre verld, den älskade du gråter,
Då gack, att på dess graf ännu en blomma strö,
Och torka tåren bort, och trösta dig, och dö!

Ljus i den mörka natt, som hvilar på naturen!
Bild af dess ursprung, tryckt på konungen bland
djuren!
Föreningslänk, som sträcks från sjelfva Skaparns
thron,
Till stoftet! Röst af Gud, till verlden! Religion!
Du är det, ensam du, som tröst åt lifvet skänker.
Hvad sällhet, utan dig, för stoftets son som tänker?
Med dig, hvad jordiskt qval, hvad djupt oläk-
ligt sår
Sin lindring icke har, sin ljufhet icke får?
O till hvad höjd med dig, är menskan upplyft
vorden!
Jag ser ej mer den mask, föraktligt fäst vid jorden,
Som slumpens alster var, begärens yra för,
Förtviflan följer åt, och grafvens natt förstör;
Den djuriska cynik, blott half ur stoftet dragen,
Som, fjättrad vid sitt nu, sitt väl, sitt hopp för
dagen,
Åt sinnlighetens fröjd sin enda dyrkan ger;
Med löje dygdens hopp, och dygdens offer ser;

Med tröghet ger den hjelp, som likars bördor yrka;
Och, under egnas tyngd, förlåten af sin styrka,
Vid grafvens brädd, till slut, på ålderns krycka stödd,
Förbannar, tom på tröst, det våld att vara född!
Jag ser en varelse, för högre öden buren;
Till sinnlighetens frö, beslägtad med naturen;
Till hoppets föremål, till tankens rena ljus,
Odödlighetens säd i dödlighetens grus.
Jag ser den, full af kraft mot blinda sinnens yra,
Emellan lust och qval, sin gång med jemnhet styra;
Jag ser den, glömsk af sig, men trogen åt den röst
Som höjs, för bröders väl, ur djupet af dess bröst,
Gå, – trots förföljarns dolk och tacklöshetens vana,
För dem, till kamp och sår; — och, ofvanför dess bana,
En Far, som ler ur skyn med himmelskt välbehag,
Och räknar illskans hugg, och gäldar dem en dag!
Jag ser, vid lifvets gräns, i rymden af det höga,
En lyckligare verld sig öppna för hans öga,
Och stoftets trötta gäst, från smärtans låga bygd,
Sig lyfta, viss om lön, till Vittnet af sin dygd.

Se der en Läras verk, från himlen sänd, att föra
På jorden Skaparns värf, och menskan lycklig göra.
Men som, vid brottets hand, i stället för dess tröst,

Ett villdjur ofta blef, som söndерslet dess bröst:
O! att jag vid dess lof, en tår skall nödgas fälla,
Och hennes budskaps brott, vid hennes dygder
ställa!
Nej — trycke glömskans hand i nattens lägsta
famn,
Dess nesa, och det blod som flöt i hennes namn!
Det var ej hennes kall, (må verlden det begripa!)
Att tända hämdens bål och mordets dolkar slipa;
Att — öfver mensklig lag, -- med blixten i sin hand,
Slå Throner ned i grus, och Konungar i band;
Att en förvillad verld i gåtors töcken linda,
Som menniskan till allt, blott ej till dygd förbinda;
Att störta folk mot folk, till strid emot hvarann,
I satsers labyrint, dit aldrig ljuset hann;
Att hålla, — stinn af rof, — i Epicurisk hvila,
Förnuftet qvafdt af skräck, på knä inför sin bila,
Och ge en vaknad verld, som lyssnar till dess bud,
Ett helvete till hopp, och en barbar till Gud! —
O! må det bli, en dag, dess kallelse allena,
Att till en brödraslägt nationerna förena;
Och att, så himmelskt mild hon i sitt ursprung var,
Ledsaga oss till dygd, — och trösta våra dar!

PREDIKAREN.

Min son, tag Läran af min mund:
Gif akt på tidens flykt i dina unga dagar,
Och lyssna i din vår till lefnans visa lagar.
Hon varder kommande den stund,
Den stund af långsam död, den stund af evig dvala,
Då inga ämnen mer till dina sinnen tala;
Då styrkan brutit opp med viljan sitt förbund;
Då mjölnarena mer ej mala,
Och huset darrar på sin grund,
Och tinnarna deraf stå kala,
Och mörkret bryter in igenom fönstrens rund.

Till sällheten, min son, låt vishetén dig föra,
Allt annat irrar dina fjät.
Hör då, hvad tidigt nog en dödlig ej kan höra:
Att lycklig bli, att lycka göra,
De tingen äro två; men få begripa det.

Vill du Naturens väg, till verklig sällhet, veta?
- Se här dess första bud: *Arbeta!*
Det är en dödligs kall, dess ära, dess behof.
Hon sade ej: finn sätt att tiden förnämt döda!
Hon sade: menska, köp din njutning för din möda,
Och gif ej andras svett din orklöshet till rof.

Var nyttig. Nöjet blef till pris åt mödan gifvet.
Dagsverkarns timme flyr, dagdrifvarn släpar lifvet,
Och vänjelsen vid allt, är duglöshetens prof.

Gör rätt åt all förtjenst, min son, och gör det
gerna;
Men pröfva hvar hon fins, och vet att hon är sann.
Skilj kärnan från sitt skal, Magnaten från sin stjerna:
De svara, ofta nog, rätt illa mot hvarann.
Låt ingen fördoms makt och ingen dåres, truga
Det bifall af din mun, du dygden borde ge;
För mensklig ordning dock, (för hvilken allt bör ske)
Inför den höga dåren buga;
Men djupt, så djupt, min son, att han ej ser dig le.

Mot smädarns rop, likväl, din själ, ditt öra härda,
Din stolthet med rättvisan säm.
Man är ej tom på dygd, för det man är förnäm.
Jag har förnäma känt, och känt dem vördnadsvärda.
De hafva fel, min son, dem har hvart dödligt bröst;
Men mången dygd jemväl, som saknats hos de ringa.
Och oftast var det hat, som höjt mot dem sin röst,
Blott hatet mot de band, som folkförförarn tvinga.

Är menskan skapad mer för dygder eller brott?
Hvad bör hon: älskas, hatas mera?
Uppriktigt svaradt: intetdera,

Men tjenas och beklagas blott.
Gör det. Och har din själ nog ljus, nog styrka fått,
Har Gifvarn af ditt lif täckts gåfvor dig förläna,
Att tjena fosterland, förnuft och menskliget,
Uppoffra dig för dem, och nämn ej *tacksamhet.* —
Min son, att menskliget, förnuftet, staten tjena,
Och njuta, ej blott lugn, men rättvisa derför,
Är mer än, på en gång, en dödlig fordra bör.

Tre stora ord, min son, vår Samhällslära pryda,
Upplysning, Frihet, Menskorätt.
Om Himlen unnar dig förstå hvad de betyda,
Förklara dem, en dag, för menskors usla ätt,
Har man ännu förstått dem rätt? *)
Hvad skiljer detta blod, som nu Europa färgar,
Från fanatismens bål och despotismens band?
Det är ej Sanningen, min son, som jorden härjar,
Som öppnar brottets dam. Nej, det är hon hvars hand,
När, likt en skyhög flod, det svämmar utan strand,
Från himlen sträcks, och jorden bergar.

*) Detta skrefs under Fransyska Revolutionens blodigaste epok. Auktor talar här icke om två eller tre Philosophers skarpare urskillning i dessa ämnen. Han har ej glömt hvarken boken om **Upplysningen**, eller den lilla afhandlingen om **Frihet och Jemlikhet**, värd att nämnas bredvid den förra; begge författade på vårt eget språk. Han talar om den allmänna graden af upplysning, om detta slags publika förnuft, denna folkströmmens riktning, hvilken mer än alla böcker styr verldens stora rörelser.

I sanning, som i dygd, min son, en måtta vet;
Räds, att ditt sannings-nit förleder,
Och drif ej dygdens nit till ofördraglighet.
Var sträng i tänkesätt, men len och ljuf i seder.
Naturens första bud är sammanlefnans lag,
Och menskans första pligt, att denna möjlig göra.
Om, till förnuft och dygd, du vill en dödlig föra,
Så stöt ej honom bort, med sättets obehag.
Tänk ej att plumpt är starkt, och blygsamheten
svag.
Tro ej Catoners namn med cynisk fräckhet vinnas:
Var viss att den gör mer, som rodnar ej för ord;
Och vet, att knappt ett brott, så timmerhögt skall
finnas,
Som ej var planta, först, i *Skamlöshetens* jord.

Min son, hör tidigt opp att dårlig omsorg bära,
För lyckans öfverflöd och för ett fåfängt namn.
Hvad vinner du att dig förtära?
Ditt guld är utan själ, och utan kropp din ära!
Sök nöjet hos dig sjelf, och i en älskad famn,
Ty det är sällhet blott. Allt annat är dess hamn.

Välj klokt, om du vill utvaldt njuta,
Det är den vises konst att göra nöjens val,
Och dårens fall, min son, att ingen lust förskjuta.
Beds ej en gunst utaf en fal,

Och bryt ej hvarje frukt du retas att begära.
Sök dig ett eget träd. Var öm, var omtänksam,
Och vattna kring dess rot, och gärda kring dess stam.
Den frukt är dubbelt ljuf, som egna grenar bära,
Och hvilan dubbelt säll skall låta finna sig,
I skuggan af ett träd, som ger den blott åt dig.

Vill du, af vänners tro, dig nånsin lycklig kalla,
Haf den förtjenst, min son, som gör dig värd
en vän.
Ditt hjerta, än så fromt, blir alltid, utom den,
En penning utan halt, som fåfängt bjuds åt alla,
Och hvarför du, med skäl, får ingenting igen.

Behåll ditt lugn, min son, förakta dem som skända:
Ditt namn sitt värde har, om de ej glömma dig.
Så långt som Dagen går att sina strålar tända,
Från morgonrodnans port, till der han badar sig,
Hvad ser han? all förtjenst, mot mörkrets barn
i krig.
Sök dagligt mer förtjent af deras illska blifva.
Mot deras sträckta gadd, sätt fram en häl af stål.
Stick etterblåsan opp med skämtets fina nål,
Och le med mildt behag vid ropen som de gifva;
Det är en lindrig hämd, som Kristendomen tål.

Ett

Sätt, förr än år och trötthet tvinga,
Ett syfte för ditt lopp, en gräns för ditt begär;
En tidig njutning af det ringa,
År bättre än en flygt, som utan hvila är.
Betrakta dårens lott, hvars sista dar försvinna,
I nya trängtningar och ej än fyllda hopp.
Så steg, i vildens bröst, en dag begäret opp,
Att horisontens gränsor hinna,
Som, alltid lika stor, vek undan för hans lopp.

Fly stojet. Rodna ej att undan verlden gömmas.
Mot hennes spotska blick, förnuftets mognad ställ.
Ve den, som för att tro sig säll,
Af andra måste ses, af andra sådan dömmas;
Som trånar med sig sjelf, och hellre än att glömmas,
Dör främling i sitt eget tjäll.

Min son, haf bygden kär; var känslig för naturen:
Man hårdnar under Konstens band.
Byt stadens täppta barm mot sjöar, skog och land;
Se träden utan skrank, och fågeln utom buren.
Säg ofta: det är här naturen menskan ställt;
Här var dess hjerta rent, och hennes tillstånd sällt;
Det är ej här dess dygd sin första bane funnit;
Det är bland slussar, hvalf, kolonner, torn och slott,
Hon lasten pryda lärt, förtryckets boja fått,
Och hennes kungars blod för upprorsbilan runnit.

Så ljuf som skördens glans, som gräsets bädd så len,
År hjertats känsla här och hvart begär den väcker.
Det hårda brottet föds bland dessa block af sten,
Med hvilka det, till skyn, en jemnhög panna sträcker.

Ehuru dröjd, min son, han kommer dock, den dag,
Som skall sin vinterfrost kring dina skullror tömma;
Skall lemna tom din stol i vänners aftonlag,
Och dig till sparsamt bord och enslig säng för-
dömma.
Förstå den svåra konst att åldras med behag!
Naturen blifve här din tröst, liksom din regel.
Den sol som nedergår ännu sin skönhet har;
Och seglarn som, från sjön, sig inåt hamnen drar,
Med sakta vaggad fart och sammandragna segel,
Behagar än vår syn, och håller skådarn qvar.
Hvar tid sitt värde har, sin daning, sina seder.
Erfarenhetens dag ger vigt, om den gör tung.
En grånad philosoph är mensklighetens kung.
Men det är rätt, min son, att åldern saknar heder,
När hon är barnslig nog att vilja synas ung.

Min son, ett sorgligt ord skall min predikan sluta.
Gifs en fullkomligt säll, bland jordens barn?
Ack nej!
Åt ingen dödlig gafs att oupphörligt njuta.
Allt lider ömsevis. Hvarför? Det vet jag ej.

Det gifs ett sätt, likväl, att mildra lifvets öden:
Gör godt; i tysthet följ det gömda qvalets fjät;
Styrk här ett krossadt mod, ryck der en dygd
ur nöden;
Det gifs ett sätt, min son, att mildra sjelfva döden:
Gör godt, — och tro mitt ord: det gifs ej fler
än det!

FÖRSAKELSEN.

MELANKOLISK PHANTASI. *)

EFTER SCHILLER.

Jag, — äfven jag, — var i Arkadien född.
Mig också, svor den leende Naturen,
En lefnadsväg med glädjens rosor strödd.
Jag, äfven jag, var i Arkadien buren,
Som flämtar här vid denna krycka stödd.

Du blomstrar, ungdom, en gång och ej mer.
Ren mina knän på trötta senor vackla.
Den stilla Guden, **) bröder, doppar ner
I nattens flod, min bleka lefnadsfackla.
Naturens syn mitt öga öfverger.

*) Rubriken af Melankolisk Phantasi, gifven åt detta Stycke, hänvisar tillräckligt på rätta förståndet deraf. Långt ifrån att böra förklaras såsom en verklig mening, en sats, en öfvertygelse, innehåller det, som hvar och en lätt finner, ingen ting annat än de önsande föreställningarne af en melankolisk Inbillning alltid böjd att fästa sig vid den sorgligaste. För öfrig saknar det ej en viss philosophisk sida. Ingen ting är vanligare, än att höra klagas öfver den olika lottning af lycksalighet, som här i lifvet träffar menniskor utan förhållande till deras moraliska förtjenst. Genom den tänkvärda jemförelsen mellan Hoppets sällhet oc njutningens, besvaras måhända, till någon del, dett inkast emot Försynens rättvisa.

**) Döden; kallades hos de gamla Sömnens, Hvilans Tystnadens Gud.

Ren, Andars moder, djupa Evighet!
Din bonings förlåt rysligt sakta remnar.
Mitt löftesbref uppå lycksalighet
Jag, ouppbrutit, nu dig öfverlemnar:
Mitt hjerta än af ingen glädje vet.

Upp till din thron lyfts min försagda blick,
För verlden gömda, sista domarinna!
På min planet den glada Sagan gick,
Man skulle här, dig med din vigtskål finna,
Och att, af dig, sin rätta lön man fick.

Här, — här, på Lasten, straffet väntade.
Här skulle dygden en gång lycklig vara.
Djupt skulle du i hjertats vinklar se.
Försynens vägar skulle du förklara,
Och hålla räkning, med den lidande.

Den flyktige fann här sitt hem igen.
Här tog Bekymrets törneban sin ände.
Ett gudabarn, som hette Sanningen,
Som mängden flydde, minsta delen kände,
Min lefnads tyglar grep, och styrde den.

"Skänk mig din ungdom, lyckans fröjd och prakt!
"I andra lifvet skall jag gåfvan gälda.
"Här äger jag blott löften i min makt". —

Jag tog dem än, på andra lifvet ställda,
Och gaf min ungdom, lyckans fröjd och prakt.

"Skänk mig din Laura, som du älskar så!
"Der, bortom grafven, gäldar jag din smärta.
"Der skall ditt qval på högsta ränta stå."
Jag slet mig, dödsblek, från min Lauras hjerta;
Gret högt, sönk ner af sorg; — men gaf ändå.

"Se Tiden fly, med aldrig hämmadt lopp.
"Naturen sträcks der, — skördad af dess glafven, -
"För härjarns fjät, en liflös, visnad kropp.
"När allt förvandlats, jorden, himlen, hafven,
"Då skall min ed bli uppfylld, och ditt hopp." —

På grafven ställdt du hennes skuldbref tar!
Bedragerskan, besoldad af despoter,
(Så, med ett hånskratt, verldens utrop var)
Ger, för ditt guld, en tom förskrifning åter.
Du är ej till, när den förfallit har.

Hvad är en sällhet i de dödas land?
En skugg-dikt, speld på grafvens andra sida,
Hvars bilder, förda af bedragarns hand,
Dig vinka tröst, och bjuda dig att lida,
Med tålamod, förtryck och nöd och band!

Och denna afgrund, der, med mordisk fröjd,
Kring lågans offer, hämdens furier rasa:
Hvad den? — En skräckeld, tänd på tornets höjd,
Att fylla svärmarns phantasi med fasa,
När lagens facklas duglöshet är röjd!

En himmel börjad med förruttnelse;
Odödlighet, som vinnes genom döden;
Och dessa Gudar, dygdens hämnare,
Som menskoklokhet lånat mensko-nöden;
Besinna dig, och säg: hvad äro de?

Emot en lön, som tros, ej pröfvas vill,
Du byter nöjen, budna dig att smaka!
Sextusen år har Döden tegat still:
Kom någon än, ur grafvens mull tillbaka,
Som sade dig, att någon lön var till?

Så talte hon. Med afsky och förakt,
Jag flög att mig från dess förföring rycka.
Men alltid såg jag, hvartut jag gaf akt,
Den fräcka Lasten, skimrande i lycka,
Och Dygdens gråt, förtrampad af dess makt.

Jag Tiden såg försvinna i sitt lopp.
Naturen låg der, — skördad af dess glafven, —
För härjarns fjät, en liflös, vissnad kropp.

Men ingen död kom stigandes ur grafven;
Och lika fast förblef likväl mitt hopp.

Inför din thron, jag frambär nu min bön.
All lifvets glädje jag åt dig har slagtat;
Min tro på dig, har vägrat inga rön;
Mitt nit för dig, har mängdens spott föraktat:
Belönerska! nu fordrar jag min lön!

"En lika vårdnad mina foster få.
(Så var den röst, som sig från thronen sträckte)
"Två blommor, — menskor! akten deruppå:
"Två, lika blommor, blomstra för ert slägte,
"Och *Hopp* och *Njutning* heta dessa två".

"Af dessa blommor, ho den ena fann,
"Må systern ej uppå sin lott begära.
"Den *njuta* må, som intet hoppas kan;
"Den som kan tro, han *sakne*. — Denna lära,
"Gör allas öden lika med hvarann".

"Du hoppades: det var din lön, min vän.
"Du är betald, och räkningen är sluten"! —
Förtviflad skrek jag: Gif mig då igen
Min blinda tro, till yttersta minuten!
"*Du var då,* (svartes) *lycklig genom den?*

MENNISKO-LOTTEN.

Fåglars Kung mot Ljusets flod
Lyfter sig på starka vingar,
Ingen vanmakt honom tvingar,
Han har kraft som han har mod.

Hungerns eld hos Tigern brinner,
Raseriet i ögat bor;
Rofvet, som han gripa tror,
Flyr med fasa och försvinner;
Men det hinns, och blodet rinner
Kring den vilda Frätarns klor.

Trälande för tak och föda,
Hvilka bördor Myran drar!
Hur hon, i sin stacks förvar,
Samlar, med beundrad möda,
Bergningen för vinterns dar!

Så, från Resarna bland djuren,
Intill krypen, märk och lär,
Hur Förmåga och Begär,
Delts med likhet af Naturen.

Så, i alla väsens lott,
Har hon vetat mildt förena

Drift och kraft i lika mått.
Stolta menska! du allena,
Har Begär och Svaghet fått.

För din syn den Lyseld brinner,
Som du kallar Sällheten.
Loppet sträcks; ditt lif försvinner;
Skatten flyr dig, och du hinner
Grafven snarare än den!

Till ett evigt Ryktes ära,
Lyftes ditt förmätna hopp:
Segern dånar i ditt lopp;
Folken dina bojor bära;
Ett ofantligt Väldes kropp
Reser sig att allt förfära;
Men, med njupan af din mull
Skryter knappast Pyramiden,
Förrn han kommer, Jetten Tiden,
Och slår lekverket omkull!

Sannings-facklan vill du tända,
Ljus kring verlden sprida ut:
Dina djerfva tankeslut,
Blott med nya villor blända;
Och vid hela mödans ända,
Står du der du stod förut.

Stjernans ljus sin stråle sänker
Inom ögats rymder dröjd;
Dygdens glans, för tankan röjd,
Öfver verld och sinnen blänker:
"Der, i rena Andars höjd,
"Endast der, är ljus och fröjd!"
Stoftklump! det är så du tänker.
Redan lyfts du, ny Ikar,
Ren din väg åt molnen tar;
Flykten pröfvas, tyngden trossas;
Men hvad förr har skett, det sker:
Vaxet smälter, vingen lossas,
Och från Englars ljusa sphér,
Dimper *Djuret* snöpligt ner!

Sekler börja, sekler sluta,
Öfverallt, en kufvad verld
Hörs Förtryckets klagan gjuta;
Högt är *Friheten* begärd,
Men när fick du henne njuta?
Och när var du henne värd?
För Despotens ok du fasar:
Ja, — men kryper för hans yx;
Och med dårligt högmod rasar,
Hvar minut du ej förtrycks.
Stum och nedböjd under Styrkan,
O! hvar bor *Förnuftets* dyrkan,

Om ej då, inom ditt bröst?
Falla fjettrar, slitas tömmar,
Lik en yr, i feberns drömmar,
Känner du ej mer dess röst.
Dårskapsbranten alltid nära,
Tillber du Beherrskarns ära,
Eller ursinnt smädar den.
Fri, vill du bli slaf igen,
Och kan lika litet lära
Att din boja tåligt bära,
Som att vårda Friheten.

Säg då hvad ditt högmod föder,
Stolta menska! Döm dig nu;
Säg mig: hvaraf skryter du,
Framför djuren, dina bröder?

"Af Förnuftet" har du sagt.
Väl. Men, kloka Doktor, svara:
Hvari röjs hos dig dess makt,
Och dess brist hos djurens skara?

Djuren ha, af Tankans lott,
Ej förvillelsen, ej mödan:
Hvilan, parningen, och födan,
Dertill leder hon dem blott.
Aldrig dref hon dem att hinna
Ljus, som vägrats dem att nå,
För att allestädes finna

Endast Lögn och Natt ändå.
Aldrig att i gräl förspilla
Lifvets dar, bland luntors dam,
För att med beundran gilla
Hvad en gammal narr tänkt illa;
Eller djupsint kläcka fram
Nya lärda drömmars villa.
Aldrig, öfver molnets lopp,
Lyfte hon från betet opp
Deras blick, af konsten väpnad,
För att sjunka straxt, ur skyn,
Från millioner verldars syn,
Till sitt eget stoft, med häpnad!
Aldrig, till ett nekadt väl,
Styrde hon, i deras själ,
Atrån, ur sin dvala vaknad;
Eller gaf dem ljus om dygd,
För att inom sig, med blygd,
Bära vittnet om dess saknad.
Aldrig lärde hon dem sätt
Att med tungans blomster smycka
Hjertats låga tankesätt,
Eller Björns och Buffelns ätt
Att de öfriga förtrycka,
Under namn af Lag och Rätt.
Hvem bland dem, som blott är mätt,
Sen ej mer för Lyckan darrar.

Ärelystnans usla qval
Gör dem ej, i tusental,
Till beklagansvärda narrar.
Döden kommer, en minut,
Att från plågan dem befria;
Men de se ej långt förut
Benraglet med glas och lia,
Båda dem ett rysligt slut;
Se ej, utan värn och skoning,
Gropen dem för ögat satt,
Der Förruttnelse och Natt
Vänta rofvet i sin boning.
Mindre, bortom den ännu,
Någon syn som fasa föder,
Någon ugn som evigt glöder:
Menska! hvaraf skryter du,
Framför djuren dina bröder?

"*Himlen*, jollrar du, *har mig*
"*Till sin afbild velat göra*".
Gack, att med förundradt öra,
Afgrunder och Himlar höra
Med ett hånskratt svara dig! *)

---

*) Man bör ej i detta uttryck finna ett tvifvelsmål emot den Theologiska satsen om Guds Beläte, hvarom ej är fråga, utan endast om huru menniskan uppfyller pligten att likna sitt höga ursprung. Seklers erfarenhet bär derom vittnesbörd.

VÅNSKAPEN,

ELLER HVAD MAN VILL.

Mörka, olycksfulla öden,
Åter, åter rasen J!
Är då lugnets hopp förbi?
Kunna grafven blott och döden,
Emot Er, min fristad bli?

Från min vårdags första stunder,
Var ert hat min kända lott:
Blomman var för ögat blott,
Ormen hväste ren derunder,
Och han har mitt hjerta nått.

Ja, han detta hjerta nådde:
Fåfäng var min oskulds frid,
Fåfäng manna-vettets strid,
Fåfäng dygden; — Furien rådde,
Och har fäst sig derinvid!

En gång sågs en Gudom ila
Till min tröst, i plågans år:
Hoppet glänste i dess spår; —
Men, — så glänser bödelns bila,
Den minut hon höjs och slår!

Som hon kom, hon återvände.
O! då sönk mitt sista mod;
Mina tårar blefvo blod;
Allt slags flärd jag redan kände,
Vänskapens mig återstod!

Hvad? — men gifvas andra öden,
För millioner likars tal?
Har då menskan bättre val?
Föds hon ej att köpa döden,
För en lefnad full af qval?

Glädjen flyr, som vindens stunder,
Dem ett gynnadt segel får;
Sorgen oss i förväg står,
Evigt fast, som klippans grunder,
Mot hvars hällar skeppet slår.

Sanna smärtor själen qvälja,
Allt som heter fröjd, bedrar.
Fins ett bröst som lyckligt var,
Må det höras, och förtälja
Hvilken sällhet lifvet har!

En, men stor, skall någon säga;
Den, hvars ljufhet ofta bytt
Grafvens köld i lif på nytt;
Den du smädar, och vill äga;
Den du ägt, och som dig flytt.

Den, som skänks ett ädelt hjerta,
Vid ett lika ädelt bröst:
Öppna för hvarandras röst;
Delande hvarandras smärta;
Skapande hvarandras tröst.

Den, som byggs på jemlikheten
I förnufts och känslors makt;
Verldens, dårarnas förakt;
Ömkan för fåfängligheten,
Och dess gyllne slafvars prakt.

Den, som föds af Själens värde,
Rättvist hedradt hos hvarann;
Och en tro, i döden sann;
Sådan Ömheten begärde,
Och Förtjensten stundom fann.

Svärma, ädla dåre, svärma!
Tro på diktens verklighet!
Tro på blomstrets evighet!
Tro, att middagsstrålens värma
Ingen tid af skiften vet!

Skryt, lycksalig och bedragen,
Af din ljufva dröms behag;
Men, af sorgens pil en dag,
Liksom jag till jorden slagen,
Lid och göm dig, liksom jag.

O, när du till Himlen beder,
"Himmel unna mig en vän!"
Vet du, när du väljer den,
Hvilken lott du dig bereder:
Smärtan eller *Sällheten?*

Vet du, om den tröst för lifvet,
Hoppet för ditt öga ställt,
Ej skall fly dig likså snällt,
Som ett moln, af vinden drifvet,
Flyr förbi ett visnadt fält?

Vet du, om den tro du vunnit,
Som dig tjust af sällhet gör,
Är en ros, som aldrig dör?

Och när bladen dufna hunnit,
Om ej törnet röjas tör?

Vet du, — förrn sig tänkas låter —
Om ej Flärden återtar
Hvad, kanske, dess gåfva var;
Liksom vågen röfvar åter
Hvad hon sjelf på stranden bar?

Vet du, om ett bröst som ljummas,
Ej skall isas snart, kanske?
Och er vänskaps anlete,
Från en skönhets, bli en gummas,
Visnadt, kallt och trånande?

Vet du, om du ej skall skåda
Den, som svor åt dina dar,
Allt hvad lifvet ömmast har,
Snart med bortvänd blick förråda
Bojans tvång, som blott är qvar?

Och, den ren af bojan tryckta,
Fly, en dag, ur slitna band,
Som du, öfver fält och strand,
Ser den frälsta fågeln flykta
Ur den häpna ägarns hand?

Vet du, om du mer skall njuta
Någon tröstad stund igen?
Eller nånsin finna sen,
Någon vänlig hand, att sluta
De förgråtna ögonen?

Vänskap, Himlarnas försköning,
Evigt flydd från stoftets flärd!
Varė jag din sällhet värd,
Utan hopp till en belöning,
Som blef jorden ej beskärd!

ÅRENS FLYKT;

ELLER SISTA AKTEN AF SKÅDESPELET.

Så hastigt som en storm det spända seglet jagar,
Och hvälfver bort i moln den strand hvarifrån det
kom,
Så hastigt fly, Orest, vår korta ungdoms dagar,
Och åldern slår oss ner, förrn knappt vi sett oss om.

Det glas, inför hvars dom du trotsigt kunde stanna,
Med hy, af blommans färg, och blick af strålens dag,
Hvad ser du ändtlig der? En plöjd, en gulnad
panna,
Ett öga utan eld, och visnade behag!

Hon blir dig tung, Orest, den rustning dig betäcker;
Den Fåle som dig bär, dig tusen faror ger;
Med vatten späder du den bägarn Bacchus räcker
Och ser förvirrad bort från Skönheten, som ler.

I dessa ungdomslag, dem Gracerne bekransa,
Din röst ej längre höjs att lif åt Sången ge;
Du går, bedröfligt klok, till sängs, när andra dansa,
Fast du, af gikten följd, ej sofver mer än de.

Din Årsdag lyser blott att ledsnan dubbel göra:
Af klarinettens drill, förgäfves helsas den;
Du stänger, med förtret, din dörr liksom ditt öra,
Och skickar, obetald, musiken bort igen.

Men hvad? Den flykt af år, som din förtviflan våller,
Fins någon dödlig makt, som hämmar den? Ack nej,
Lysanders bästa frack ej solen stannad håller,
Hans frack har fåfängt vår; hans panna har den ej!

Hvad båtar dyrbar vest, och guldbelagda knappar,
Dentellens fina knut, och diamantens bloss?
Den grymma Parkens hand ej dervid sländan tappar;
Hon spinner, — Ack! jemväl den stund vi pudra oss!

En ljuf, men hastig vår; en långsam vinters månar;
Se der naturens lag: i allt hon lika röjs.

Förgäfves makt och ståt, och guld och namn: —
Allt grånar;
Det hufvud kronan bär; det som vid spaden böjs!

Hvad blygd att jorden se, för dessa korta stunder,
Så blodad, så förstörd, så höljd af våld och list!
Despotens tyranni, eröfrarns blixt och dunder,
Ministrars sluga brott, och helga dårars tvist!

Så långt som ögat når, se skådebanan delas,
Af löjlighet och skräck, som vexla med hvarann,
I denna stora Farce som här på jorden spelas,
Fins ingen sällsynt rôle, mer'n den af *dygdig man*.

Se der en krönt barbar, som glupsk och blodig
ljungar,
Med fröjd, från rof till rof, Hyrkaniens tigrar lik! —
Och der, — en trasig lärd, hvars plumpa bok
mot Kungar,
Går ut på ett af två: råck, — eller Republik!

Der, — en förslafvad hop förtryckarns lofsång skalla;
Hvad är han? Himlens bild; åt jorden Gudars lån!

Der, Frihetens triumph: — Monark och Gudar falla;
Och menskan lycklig gjord af bödeln och hans
son! *)

Det fins ej brott, ej list, ej löjlighet, ej våda,
Som menskor ej försökt, ej djerft till mötes trädt;
En del af törst till guld, en ann af törst att råda,
En ann att ryktbar bli, och mängden att bli mätt.

Hvad mödor! hvilket gny! hvad faror! hvad för-
slager!
Och ändtlig sist, hvad slut på stoj och vidrighet?
Känn, dödlige, ditt hopp: slag; vattensot, podager,
Och sten i blåsorna, och taggar der du vet!

För dessa ädla pris, är menskan skapad vorden,
Med känslor, verksamhet, och högmod och begär:
Dem rasar hjelten för, som ödelägger jorden,
Och Snillets son för dem, i vakor sig förtär.

---

*) Detta skrefs 1793, då den Parisiska Guillotinen var i full gång. Anmärk derjemte, att en af de verksammaste och djerfvaste ifrare för den allmänna oordningens framgång i Frankrike, Danton, berättades vara en son af Bödeln i Marseille.

Se der vår lott, Orest. Oss tiden skall förstöra;
Vårt hull skall pinas bort, vår skullra kröka sig,
Vi må, till dubbelt tal, med dubbel framgång göra
Kabaler, lagar, vers, predikningar och krig.

Din ungdom var en storm i hafvets öppna sköte. —
Hvad är din ålder? – Ack! en vådlig hamn, min vän,
Tänk ej att bergas der: På stranden till ditt möte,
Stå Doktor, Systerbarn, Prest och Värderingsmän.

Orest, mot verldens gång, du löjligt dig förargar,
Försynens visa skick den fromme trösta bör.
Det är ej, (tänk derpå, när fältskärns knif dig sargar)
För bättre trefnads skull, som Gud oss gamla gör.

Fördrag då, utan harm, det onda den ej dämpar;
Nog säll, den stund du skiljs från denna verldsens ö,
Om en med survivance, som lyssnar hur du kämpar,
Ej bannar, vid din säng, din *långsamhet att dö!*

Vår lefnad är en stråt, der vi med trötthet ila.
Hvar dödlig ser ett mål, hvars lugn han uppnå vill.

Vi hinna detta mål, men ack! ej denna hvila;
Och denna mödans gräns vi sågo, — är ej till!

Så jagar oss ett hopp, hvars fyllnad vi ej smaka,
Tills vi på branten stå af glömskans mörka strand.
Väl den, Orest, som ser, då ögat vänds tillbaka,
En blomma eller två, som såddes af dess hand!

Men ve det ögonkast du här tillbaka skickar,
Från dina sista fjät, på dina fordna dar,
Om ingen lemning fins, till tröst för dina blickar,
Af mödor eller dygd, som vittnar hvad du var.

Med smärta skall du då din tomma lefnad finna,
En ryslig öcken lik, till evigt mörker dömd;
Och lik en skingrad dunst din varelse försvinna,
Föraktad af dig sjelf, af efterverlden glömd.

Gör godt: var nyttig: lef i dina mödors minne!
Då skall du, af din dygd, och Landsmäns aktning stödd,
Gå ålderns dag emot, med oförfäradt sinne,
Och dödens, — utan blygd att hafva varit född.

SOMMAR OCH VINTER.

Timon såg Eglé. På hennes mund
Vårens blomster och behagen myste;
Mildradt lifflig ögats stråle lyste,
Stjernans lik en molnfri aftonstund.
Hennes röst med dubbelt välde rörde:
När hon talte, var det qvickheten;
När hon söng, — o då, tvertom igen,
Var det sjelfva känslan som man hörde!

Harpan, tryckt af hennes lätta slag,
Med harmonisk vällust örat smekte;
Och naturen slöste sitt behag
På den duk, der hennes pensel lekte.
Hvarje prydnad, modets föremål,
Dubbelt skön af hennes hand bereddes;
Silkets trådar, silfrets, guldets, — leddes
Med Arachnes konst af hennes nål.
Tog hon pennan att med ömhet visa
Hur en vän af henne älskad blef,
Hvilken styl! hvad uttryck! hvilka bref!
Rousseau, under namn af Eloisa,
Diktade ej bättre dem han skref.

Fåfängt skillrar jag för flärdens dårar
Hjertats godhet, och hur skön hon var,
Då hon, påmint om förflutna dar,
Ofta talte, glänsande af tårar,
Om en saknad mor, en åldrig far;
Om den hembygd hon så lycklig funnit,
(Nu, med tanken blott af henne räckt)
Der, i skötet af en älskad slägt,
Hennes barndoms gyllne år förswunnit.
Om en bror, dess ledare och vän,
Tidigt man, till seder och till sinne;
Mål för allmän aktning, värdig den,
Ack! men ryckt af döden, yngling än,
Ur dess armar, aldrig ur dess minne!
O! när dessa ämnen rördes blott,
Hvilka färgor hennes uttryck togo!
Hvilken ton som känslan ensam fått!
Hvilka rosor kinden öfverdrogo!
Det var då, för öra och för syn,
Ej blott allt hvad liffligast förnöjde;
Det var själens godhet som sig röjde!
Lik en Engel talande ur skyn.

Nu, — man gäspe, längst och bäst man gitter
Åt Idyllens tråkiga chimer;
Fältens ljufva grönska, skogens qvitter,

Grottans svala säten, källans glitter,
På min heder det likväl är der
Philosophen utan fara sitter,
I det sällskap Timon ägde här.
Hör och ser man, sund från all slags yra,
I en älskvärd grupp församlade,
Sommarns blomster, O....s lyra,
Två Grefvinnor, ljufliga som de,
Och ännu en Grace, — kort, alla tre!
Irrande bland gräs och löf, som sprida
Deras vällukt kring en cyprisk trakt,
Der naturens fägring, konstens prakt,
Fältens dag och lundens skuggor strida;
Alltid hos Eglé, vid hennes sida,
O hvem vet hvad Timons hjerta sagt?
Hvad han tillstår sjelf, det är han tänkte,
Att behags och hjertas harmoni,
Ägde rätt att litet firad bli,
Och att ej en rättvis dyrkan kränkte
Åran af en sann Philosophi.
Rom och Grekland henne gifvit hade
(Sade han) de offer Timon ger;
Men som det var allt hvad Timon sade,
Lemnom odömdt, hvad han tänkte mer.

Inom hyddans vinterskymning sluten,
Mins han Sommarns fest; betraktar den

Som en Cyprisk dröm, på blomster njuten,
Och med blomstrens årstid, flydd igen.
Glada skuggverk! Er för tanken gömmen;
Man är smickrad mer, än säll af Er.
Det är ej med Timons lott, man ger
Företräde åt den gyllne drömmen,
För det verkliga man har, och ser!
Men han tillber, som en himmelsk stjerna,
Än med tjusning hvar förträfflighet,
Hvart behag, hvar sann förtjenst han vet,
Och försont af dem förlåter gerna,
Skönheten en liten flygtighet.
Vänskaps-känslan står ej att befalla;
Genom bländglas vi dess ämnen se;
Men rättvisan är en pligt för alla,
Och den har hos Timon, åt Eglé,
Rest ett Tempel, som ej förr skall falla,
Än han mer ej fins bland lefvande.

Må man fritt hans lof ej högt värdera;
I den snöbygd, hvarest ödet böd
Timon frysa och philosophera,
Har man, utan guld och börd, med mera,
Intet värde förr än man är död.
Först när man i jorden sett försvinna
Sista skuggan af hans varelse,

Skall en dag, bland Svenska namn, kanske,
Också hans, en väg till hågkomst finna,
Och det gömda blad ett värde vinna,
Der han tecknat bilden af Eglé.

TILL SÄLLHETEN.

Mål för allt hvad känsla har,
Sköna, gäckande Gudinna!
Hoppets dikt i villans dar!
Ljus förrädligt tändt att brinna,
Som blott vandrarns fjät bedrar!
Skörd, som jorden aldrig bar!
Skatt, som aldrig stod att finna!
Varelse, som aldrig var!

Sällhet! af din saknad sårad,
Öfver allt jag följt din bild;
Ofta, af din skugga dårad,
Alltid, från ditt väsen skild!

Är du, — hvarför denna smärta,
Som mig bränner, mig förtär?
Är du ej, — hvarför ett hjerta,
Som med brånad dig begär?

Om du dig för Lasten döljer,
Hvarför gläds den, rik af år?
Om den högsta Dygd du följer,

Om

Om fördold, i hennes spår,
Du blef skickad, från det höga,
Hvarför dväljs en evig tår
I den vackra *Julias* öga?

Jordens krets af dig är tom.
Intet luftstrek du bebodde.
Hvem har känt din helgedom?
Romarn, i Athén dig trodde;
För Athén, var du i Rom.

Sällhet! om du har ett öga;
Om dess blick kan tränga sig,
Ur det låga, från det höga,
Eller hvar du döljer dig:
Se, kring jordens vida bälten,
Från den isbelupna pol,
Längst till de förbrända fälten,
Öfver dem en stupad sol
Glödande ur böljan häfves,
Hundra folk, af skilda namn,
Alla, sträcka dig sin famn,
Alla, sträcka den förgäfves!

BYGDENS SON, TILL LYCKANS.

Du som för midnatts-bordets lampa
Föraktar morgonsolens fröjd,
Som kan ditt glasgolf mer förnöjd
Än ängens gröna täcken trampa:
Din hand Naturen en gång räck;
Mot fälten byt den gyllne salen,
Ditt kabinett mot videts häck,
Aktrisens drill, mot näktergalen,
Och dina vattsprång mot den bäck;
Som slingrar här igenom dalen:
Ur glansen af de stjernors dag,
Med hvilka Konungar benåda,
Ditt rum bland bygdens skuggor tag;
Att himlarnes en gång beskåda:
Gack, utan minnet af ett brott,
En afton, om du kan, till hvila,
Och vakna, utan tvång att ila,
Till Favorit, Discont och Slott:
Drag här din dryck från egna fårar;
Ät här, en dag, det knappa bröd,
Som kostat intet fjäs för dårar,
Och ingen del i landets nöd,
Och ingen tjenstmans understöd,

Och ingen sköflad bondes tårar;
Tag här den plats, i Lyckans ring,
Som ingen störtad måst försaka,
Och ingen smilar lömskt omkring,
Att störta dig ifrån, tillbaka:
Byt här, af tvungna sällskaps qvalm,
Förtalet, ledsnan, smickret, fjäset,
Mot skuggan under denna alm,
Och mot en vän hos dig i gräset:
För en mätress med rofdjursklor,
Med den du blygs att dig beslägta,
Känn, i din säng, bland nattens flor,
En hustrus armar kring dig sträckta,
En hustrus, — dina söners mor!
Njut först hvad jordens söner njuta,
Vänd sedan om, med spann och bloss,
Att dig i Kungars bojor sluta,
Och döm dig säll, — och le åt oss!

ÖGONKAST PÅ NATUREN.

Oupphörligt, dag från dag,
O Natur! du dig förnyar:
Jordens grönska, luftens skyar,
Allt har ungdom och behag.

Evigt, gyllne Sol, densamma,
Låter du, omätligt spridd,
Dina röda strålar flamma
Deras guld kring fältens vidd.

Klara flod, än slår din bölja
Glittrande, den strand hon slog,
När hon såg den första plog:
Dina blomster-bräddar följa!

Skog, af samma fåglars sång,
Evigt dina grenar ljuda,
Evigt samma skuggor bjuda
Åt den gömda tänkarns gång.

Utan vällust, utan smärta,
Allt sin första daning har:
Endast jag, som fått ett hjerta,
Är ej mera den jag var!

SORGENS SON.

(EFTER CLAUDIUS.)

Vid hafvet, på ensliga stranden,
Satt *Sorgen*, från himmelen skild,
Och formade, tankfull, med handen
Af leret, en mennisko-bild.

Zevs kom, — Hvad är det? hörs han fråga. —
S. O Zevs! blott en skapnad af ler.
Men visa din Guda-*förmåga*:
Skänk lif åt den bilden du ser!

Z. "Han lefve! — Likväl, jag förklarar,
"Min är han, i kraft af mitt lån!" —
Nej, utbrister *Sorgen*, och svarar,
Nej, låt mig behålla min Son!

Af mig är han tillskapad vorden. — —
Z. "Ja, men han har lifvet af mig!"
Som Jofur det sade, kom *Jorden*, *)
Såg bilden och yttrade sig:

*) Jorden eller Tellus var en Gudinna hos de gamla.

Från mig, ur mitt sköt är han röfvad:
Jag åter begär hvad jag mist.
Din rätt, svarte Zevs, skall bli pröfvad;
Saturnus må slita vår tvist.

Han dömde: "Sig ingen beklage!
"Till alla gemensamt han hör.
"Du Zevs, som gaf lifvet, det tage
"Med anden igen, när han dör!

"Du *Jord*, till din egendom göre
"Hans ben; göm dem åter i frid!
"Dig *Sorg!* dig, sin mor, han tillhöre
"Sin hela besvärliga tid!

"Från dig, skall så länge han andas,
"Han aldrig bli skild någon dag;
"Din röst med hans stämma skall blandas,
"Din bild med hans anletes drag!

Så Allmagtens utslag blef gifvet,
Och menskan, i kraft af dess bud,
Blef tillhörig *Sorgen*, i lifvet,
I döden, — *Jorden*, och *Gud!*

DEN UPPFYLLDA BÖNEN *).

En Drottning uti Grekeland,
Med ett af sina barn vid hvardera sin hand,
En högtidsdag i Templet träder.
I Gudar, ropte hon, som hägnen dessa Städer,
Som vaken öfver detta Land,
Beskyddare af mina fäder!
Beskydden dessa barn, dem en lycksalig mor,
Till eder dyrkan böjt, i eder vård förtror!
O! älsken, leden, vården båda:
Och snart, snart unnen mig att begges sällhet skåda
Till höjd af mensklig önskan förd! —
En röst från hvalfven: — *Du är hörd!*
Med känslor, dem en mor fick ensam rätt att njuta,
Och med den säkra fröjd ett himmelskt löfte ger,
Hon skyndar, i sin famn, att nu dem begge sluta:
Min dotter! . . . Gud! . . . Min Son! — De lefde icke mer!

---

*) 1793. Vid tidningen om K. Ludvig XVI:s olyckliga slut.

Monarker, Förstar, jordens höga!
Nu Gudar, genom smickrarns flärd;
Nu, stjelpta från en höjd som båtat Er så föga,
Och, genom mördarns dolk, i fall ej bödelns svärd,
Medömkansämnen för vårt öga, *) —
Var dessas lott beklagansvärd?

---

*) 3 Jan. 1583. — 14 Maj 1610. — 3 Septemb. 1758. — 3 Novemb. 1771. — 16 Mars 1792.

VID EN PHILOSOPHS GRAF. *)

J lärde! J som Er berömmen,
Att tända Sanningarnas dag;
Som gamla villors makt fördömmen,
Men stiften nya villors lag;
Och, under Smickrets lofsång, drömmen
Om ett odödligt namns behag:
J tänken då, att Dödens slag
Er lärda storhet skola vörda?
Att Ryktet sjelf, till undran väckt,
Skall släpa sig, från slägt till slägt,
Med edra djupa satsers börda?
Och aldrig Vanskligheteus fläkt,
Ett blad af eder lager skörda?

O blygd! J ären icke mer,
J under-Snillen bland de gamla!
Jag edra Rykten tröttna ser,
Er djerfva tankebyggnad ramla,
Och yngre tider ämnen samla
Till en, som öfverträffar er.
Af Snillets högmod, sen då flärden:
Knappt forskarn sjelf Er nämna vet;

*) Professorn i Upsala, Mag. J. P. SLEINCOUR, död 1785.

Men du Sokrat, du Epiktet,
Som dygden med er vandel lärden,
Som ingen ärestod begärden,
J njuten än vår tacksamhet,
Och edra namns odödlighet,
Med dagens glans bestrålar verlden.

Kom Philosoph, betrakta här,
Din likes graf; — hvad ser du der
För präktig marmor minnet bära,
Af förr ej kända satsers ära?
Hvad skådar du för talrik hop
Af lärjungar, cypresser skära?
Och hör du väl beundrans rop
Betyga djupet af hans lära?
Nej, han ej sökt, och han ej nått
Det rökverk, Skrytet ger och njuter:
Han var en vis, som gjorde godt.
Den tysta Tacksamheten blott
En tår uppå hans urna gjuter.

Du högre verldars rena ljus,
De sälla andars njutning blifven;
Sublima Sanning! oomgifven
Af dimmorna från stoftets grus!
Du var ej skapad för oss svaga:
Hur skulle vi ditt sken fördraga?

Men du som likar trösta vet,
Du ömma, visa mensklighet,
Kom du att lifvets töcken daga!
Hjelp oss hvarandras fjät ledsaga,
I denna natt, af faror full!
Och gjut, när vi vår dödsstuck draga,
Välsignelser uppå vår mull!

TILL EN VÄN. *)

VID TIDNINGEN OM HANS FRUS DÖD, 1783.

Det var en tid, min sorgsne vän,
Då lifvets väl du ymnigt kände,
Då Snillets Gud din fackla tände,
Och Kärleks-Guden släckte den.

Men denna sälla tid har farit,
Så ifrigt sökt, så kort beskärd;
Och du, som värd vår afund varit,
Är ändtlig våra tårar värd.

Se åt din morgon ej tillbaka,
Och hölj ditt öga för de dar,
Som äldern dig förvarat har:
Hvad qval dig återstå att smaka!
Hvad ljufva nöjen att försaka!
Du har blott stoftet af din maka,
Och minnet af din sällhet qvar!

Ja gråt! Du aldrig mer skall mötas,
Af denna oskuldsfulla blick,

*) Då varande Professoren i Upsala, nu Erke-Biskop och C. af K. N. O. Herr Doktor J. A. Lindblom.

Hvars eld till dina altar gick.
Ditt hus skall aldrig mera skötas;
Med denna vishet, detta skick,
Och aldrig hvilkens ögonblick
I en så älsklig famn förnötas. *)

Må hjelten se med löje an
Det jern hans hjerta genombårar!
Han söker namn: det vinne han.
Men ve den känslolösa man,
Som ej en makas mistning sårar;
Som hennes aska samla kan,
Och ge åt grafven, — utan tårar!

Så njut den tröst du har igen:
Res marmorn opp, och skänk din vän
Den vård af tacksamhet och smärta,
Som hennes minne saknar än:
Du kan ej skänka henne den
Så oskattbar, som hennes hjerta.

*) Denna sorgens och saknadens propheti befinner sig fullkomligen motsagd af utgången. Författaren skulle anse sig skyldig att afbedja den orättvisa, som kunde finnas i dessa rader, eller att alldeles utelemna dem, om de innehöllo annat än den första saknadens vanliga språk, och om man vid sådana tillfällen hade rätt att smickra sin väntan med allt det lyckliga, som kan, möjligtvis, en dag inträffa.

Skrif, att på denna mull, som här,
Camillas aska inneslutit,
En smärtad mor sin klagan gjutit;
En tröstlös makes ögon flutit,
Och att en son skall gråta der.

Dess Grift, för Tidens härjning fri;
Skall menskligheteus vördnad äga:
Och går en Skönhet der förbi,
Skall hon med tysta tårar säga:
Må jag så värd att saknas bli!

TILL EN OLYCKLIG VÄN

VID ETT LIKA TILLFÄLLE.

Hon stod då ej att återvinna?
Förgängelsen sitt offer tog:
Din sista tröst, din Maka dog!
Hon dog, din sällhets skaparinna!
Din slutna famn ej mer förmår,
Att hennes stoft från grafven hägna;
Och dina skumma ögon, regna
Sitt afsked, öfver hennes bår!

Du bör ej njuta, jag ej räcka
Den dryck, som glömskans hand beredt,
Att svaghetens förtviflan släcka.
Jag vet dess underverk; har sett,
Hur hopen dricker, och förglömmer
Sitt korta qval: men ve, min vän,
Den fega hand, som räcker den,
Och den förgätne som den tömmer!

Allt har du ägt, allt har du mist,
Hvad helst ett pris på lifvet sätter:
Till smädehviskarns oförrätter,
Till egennyttans röfvar-list,

Till helsans flykt, till krämpans nätter,
Och dagar hotade af brist,
Lägg detta slag, af Lyckan gifvet,
Och trotsa hvad hon mer förmår:
Du kan ej krossas mer; du står
Uppå ruinerna af lifvet!

När, med den trötthet sysslan ger,
Ditt skumma tjäll du sorgsen hinner;
När dina barn du kring dig ser,
Men ej den ömma moder finner,
Hvars själ i deras blickar ler,
Och vid hvars namn ditt öga rinner;
När hon, som deras tillflykt var,
Ännu med ömhet ropas åter;
Men utan tröst, men utan svar,
Sig evigt, evigt ropas låter:
Då känn det qval, som hvarje dag,
Som hvarje timme dig bereder;
Känn fasan af ditt ödes lag,
Af lifvets tyngd, och böj dig neder,
Och tigg om dödens sista slag!

TILL

TILL FRU WELTZIN,

VID FRU WESTBERGS LIKKISTA.

Du som Vänners efterdöme blifvit,
Trôsterska af deras sista dar!
Som tar vid, när verlden öfvergifvit,
Och i Plågans sällskap stannar qvar!

Du som ej blott Vän i glädjens tider,
Vid martyrens bädd förblef det än;
Kämpade med henne hennes strider,
Och höll räkning med Förgängelsen!

Lemna nu den Förlåt, stängd för dagen,
Der ditt sinnesmod lagt af sitt prof:
Ryslig gräns, ännu i lifvet dragen,
Mellan lifvets verld och grafvens rof!

Icke mer af månars flykt förgäten,
Skall Du der, från ljus och hvila skild,
Sitta lyssnande till Smärtans läten,
Och med ögat fäst på Dödens bild.

Ej med känslor, som i själen blöda,
Under långa plågotimmars lopp,
Låna mer en tröttad arm, att stöda
Hennes qvalda, sammanböjda kropp.

Ej med häpnad, hvar minut af dagen,
Fråga Dig, om det är hon Du ser?
Och i de förstörda anletsdragen,
Fåfängt, fåfängt söka henne mer.

Icke Dig ståndaktigheten felat,
Offrets krafter hafva trutit blott:
Himmelen och Jorden hafva delat;
Och den sista fordrar ut sin lott.

Genom hvilka skiften hon ledsagad,
Hann till målet, såg och säge Du:
Skön, tillbedd, marterad och beklagad;
Blomma, mask, och slutligt Engel nu!

Kampen slutar; skillnans stund är slagen:
I den krets bland oss hon öfverger,
Flärdens öga saknar blott behagen,
Men den vises öga, saknar mer.

Trogna Följerska af hennes öden,
Gråt ej att dem öfverstândna se!
Ädel vän var Du: men dock är Döden
Än en bättre, af den lidande.

Sen Du sjelf, i Helsans glada sköte,
Främst bland vänner, hennes sällhet gjort,
Fann hon Dig vid grafven sig till möte,
Lik en tröstens Engel, vid dess port.

Du har gifvit, allt hvad vänskap äger,
Vård och tårar: hennes lif är släckt;
Du har bäddat hennes sista läger,
Iklädt henne hennes sista drägt.

Andas nu! och med tillfredsställdt hjerta,
Se det qvalda stoftet hvila sig;
Se hur denna kind, förtärd af smärta,
Detta slutna öga, tackar Dig!

Mer än *man*, sublima, ädla Qvinna,
Öfver pris af loford eller guld!
Må Du en gång, vid din dödssäng, finna
Någon, som betalar hennes skuld!

Men om ingen hjelper Dig att lida,
Ingen ber med Dig din sista bön,
Då skall hennes Ande, vid din sida,
Hviska till ditt öra tröst och lön.

Rik af ädla offers långa möda,
Har Du ren, — ditt hjerta glädje sig, —
Trenne Gäldenärer bland de döda,
Som, med tacksam famn, förbida Dig!

Hårdt, i vänskap, har Dig Döden pröfvat:
Hvar gång såg han hjelteprof af den;
Och, med hvarje vän han Dig beröfvat,
Har Du gjort Dig mera värd en vän.

Grafven ej af rof ett enda mister,
En gång den oss alla famna vill:
Lycklig den, som när hans hjerta brister,
Har ett bröst som ditt att lutas till!

Vänskaps-hjelten njöt, i Greklands bygder,
Skaldens lof, odödlighetens lott.
Det är här, ej likheten i dygder,
Det är den i Sång, som saknas blott.

PÅ TVENNE GRAFVAR I STRALSUND,

BELÄGNA STRAX UTMED HVARANDRA. *)

PÅ DEN ENA:

Emottag, Jord! och i din famns förvar,
Med ömhet göm, hvad du med stolthet bar:
En Qvinna, ädlast af sitt eget värde;
Sörjd af en man, som fordom lycklig var,
Och trenne Barn, förenad med det fjerde.
Med Dygdens visher styrde hon sitt hus,
Med Dygdens styrka bar hon Lifvets öden.
För hennes Barn står qvar, exemplets ljus;
För deras sorgsna Far, — allena Döden.

PÅ DEN ANDRA:

Och Döden kom, — och slöt med vänlig hand,
En lefnad prydd af tänkesättets heder,
Af Borgarns nit för Kung och fosterland,
Af Krigarns mod, och Hofmans ädla seder.
Han hade njutit allt hvad lyckligt var;
Men ock af Döden sett, på ålderns dar,
En Maka skördas, tvenne Söner fällas,
Och ägde blott, till önskan, grafven qvar:
Sådant är lifvet; äfvenväl de sällas!

*) Fru Generalskan och Herr Generalen Pollets.

GUFFARS VISA.

När jag vid ditt dop, min Son,
Stod att för dig svara,
Lofvade jag huld och mån
Om din barndom vara.
Du blir snart en stor person,
Läser snällt för Presten,
Herrans Bön, *Guds Bud*, och *Tron*;
Gif nu akt till resten.

Guld och gårdar dig en gång
Egen möda gifve;
Enkla råd i enkel Sång,
Guffars gåfva blifve.
Saknar du, att dem förstå,
Ännu mognadt sinne,
Till sin tid, min Son ändå,
Göm dem i ditt minne.

Lär dig, tidigt i din vår,
Sky och hata flärden;
Värdet man af klädren får,
Lumpnast är af värden.
Granna spännen, ring och ur,

Lysa väl på balen;
Men der står en björn på lur,
När du går ur salen.

Helst i måttlighetens krets,
Sök ditt sällskap finna;
Ögat skådar bäst tillfreds
Hvad man sjelf kan vinna.
Tarflig boning, sparsamt bord,
Mors och döttrars snällhet,
Fromma hjertan, glada ord,
Göra lifvets sällhet.

Sök ett lefnadstillstånd nå
Lagom afundsvärdigt:
Stort Palats får halfbygdt stå,
Måttligt hus blir färdigt.
Den som åtrår, klokt förnöjd,
Jemt hvad han behöfver,
Vinner det, och till sin fröjd,
Merndels litet öfver.

Arbetsam och full af hopp,
Finn all möda liten;
Solen går så vänlig opp,
När han lyser fliten.
Ökta framsteg, ökad ro;

Större fröjd af lifvet,
Och ett tref̄ligt eget Bo
Snart i perspektivet.

Ordning gör all möda lätt,
Haf dess lag i minnet.
Hafs och slarf i lefnads-sätt,
Tyngd och qval i sinnet.
Hurtig gerning plär behag,
Lugn och lättnad gifva;
Tung som bly plär, dag från dag,
Undflydd gerning blifva.

Slösare i unga år,
Du i åldren tigger.
Slanten, enkel då han går,
Ynglar då han ligger.
Derför vårda penningen,
Summan utaf tingen;
Allas tjenst vill egna den,
Som behöfver ingen.

Vid beslutad sak behåll
Håg och tankar fasta.
Lösligt sinne är en boll,
Hvarmed alla kasta.
Den till all ting lätt och gen,

Stundligt ömsar hågen,
Väcklar jemt, föraktligt klen,
Som en spån på vågen.

Var, i låg, ej rädd och skygg:
Våndan blott förökes.
Gerna rides på dens rygg,
Som för alla krökes.
Mins att du ett värde har
Blott som menska redan.
Vördsam, blygsam, höflig var;
Glöm all skillnad sedan.

Stig, för vinning eller hot
Ej från *Sanning* neder.
Yngling! mins, på denna rot,
Grönska väl och heder.
Alltför sent, i ångrens år,
Ljugarn det får sanna,
När föraktet redan står
Inbrändt på hans panna.

Led du nånsin oförrätt?
Göms den i ditt minne?
Väl; dess högre ära sätt
I ett rättvist sinne.
Tänk en dag, min Son, hur skönt,

Om du säga torde:
"Orätt jag af mången rönt;
Men åt ingen gjorde!"

Hvem är afundsvärd? den man,
Som välgerning öfvar.
Dubbelt, dubbelt njuter han
Hvad han sig beröfvar.
Aldrig en dryck vatten den
Åt en usling räckte,
Som ej tror en menskovän,
Sällast af sitt slägte.

Döden allas säkra lott,
Allas öden jemnar:
Deras, som dig föregått;
Deras, som du lemnar.
Skälf ej fegt för grafvens namn,
Hvadan dock ej skoning:
Den är, tro mig, *Glädjens hamn*,
Eller *Hvilans boning!*

BLANDADE STYCKEN,

AF

SKÄMTSAMT INNEHÅLL.

TROHETS-VISAN.

(FRÅN BÜRGER.)

Eho af en käresta gjort sitt val,
Har tusen qval
hof och i städer att röna:
Marskalken *von Holm* fann således för godt,
Från Stad och från Hof, på sitt landtliga Slott,
Att visligt förborga sin Sköna.

Der satt hon enslig, i hvälfdt gemak,
Af göthisk smak,
Omgifvit med bryggor och lundar;
Till utsigt ur fönstren, den vackra natur,
Till sällskap en sjungande fågel i bur,
Och två stora, lurfviga hundar.

Marskalken icke besvärligt fann,
Nu af, nu an,
Att färdas i mörker och dimma.
På ridderlig fyr, han vid tuppsången kom,
Och vände till Förstliga bordstjensten om,
Vid middagens brännande timma.

Bland töcknen, längst öfver däfna fält,
Han jagar snällt,

I kärliga tankars förtjusning:
Flyg, *Windur*, sträck språnget! — sträck starkare
än! —
Och för mig till sällhetens boning igen,
Förr'n morgonen sprider sin ljusning!

Snart ser han Slottet allt mera när,
Och fönstren der
Som guld emot sol-ljuset tindra:
Dröj, — ropar han — väckande ljus! i din fart,
Och stör ej min älskades hvila så snart!
Hör opp att på fönsterna glindra!

Och ren, i skuggiga parkens sköt,
Han springarn knöt
Vid en af dess doftande stammar;
Smög borgen oppför till den sofvandes rum,
Och sig i dess fristad, så enslig och skum,
Den ljufvaste välkomst berammar.

Ren skred han sakta till säng från dörr,
Men aldrig förr
Han sådan förskräckelse pröfvat:
I rum och i bädd voro tomhet och köld! . . .
O, ve! o, hvem har mig med svartaste stöld,
Mitt ädlaste Smycke beröfvat?

Marskalken stormar med afgrundsqval
Från sal till sal,
Och trappa nerför, och opp åter.
Hans skallande rop inga återsvar få;
Men djupt ner ur Slottshvalfven slutligt ändå
En stämma sig urskilja låter.

Det var hans ärliga Slottsvakts rop;
De andras hop
Var flyktad för deltägt i brottet:
Hvem slöt dig, *o Rolf!* i de länkar du bär?
Hvem stötte dig ner ibland hvalf-djupen här?
Fort! fort! hvad har skett här i Slottet?

"Ett missdåd, Herre, af gröfsta slag,
"Är här i dag
"Af Junker *von Steine* bedrifvit:
"Han röfvade Fröken med våld och försåt;
"Och edra två hundar, som följt henne åt,
"Hans byte jemväl hafva blifvit."

Marskalken skalf genom märg och ben;
Med blixtens sken
Framblänker sarrassen från bältet;
Allt Slottet ger dån af förbannelsers larm:
Han stormar till häst i sin brusande harm,
Och spränger i sträck ut åt fältet.

Ett strek i daggen af nylig fart,
Förråder snart
Hvad kosa de flyende tagit.
"Nu, *Windur!* grip an dig, fördubbla ditt språng!
"Håll ut, o håll ut, denna endaste gång,
"Och låt ej mitt hopp bli bedragit!

"Grip fart, som det bar till verldens slut!
"Sträck ut! sträck ut!
"Och nu blott ej tröttna att ila!
"Sen skall du, för alltid, på svällande strö,
"Vid gyllene hafre och doftande hö,
"Tillbringa din lefnad i hvila."

Nu sträcker *Windur;* — och vidt ifrån,
Ger nejden dån
Af Riddarens skakade rustning;
Hans törniga sporrar, hans skräckstämmas makt,
Fördubbla galloppslagens dundrande takt,
Fördubbla näsborrarnas frustning.

Se der, på höjden, en stålblank tropp,
Med jagadt lopp
Fortskynda de dammande fjäten! —
Knappt har han satt efter, till skogkullens fot,
Så fly honom ren hans två hundar emot,
Med fröjdande luftsprång och läten.

"För-

"Fördömda Röfvare! stå, håll an!
Och möt den man,
"Af hvilken dig lönen skall skänkas!
"Stå! eller må helfvetes gapande mund
"Dig öppnas, och du, i dess lågande grund,
"Från tå upp till hjessa försänkas!"

Det rann en blod både stolt och varm,
I Junkerns barm,
Och stål var i arm som i klinga:
Han tumlar sin Skäck vid den trotsiges röst,
Och visar den vilda förföljarn ett bröst,
Som hotet förfärade ringa.

Ren blänka svärden mot sol och sky;
Med krigiskt gny,
De begge ur sadlarna springa.
Så drabba två stormande vindar ihop:
De stridandes stampning och svärdsslag och rop,
Till genljud bergsklyftorna tvinga.

De hugga, de kämpa med lejons mod,
Tills svett och blod
Kring hjelmar och pansaren svalla;
Men ingen, hur väldiga skråmor han gaf,
Hur mäktigt han svingar sin susande glaf,
Ser dock sin motståndare falla.

Som styrkan begge väl tröt, till slut,
Brast Junkern ut,
Med kinden i rodnande låga:
"Herr Marskalk, — en rast! om det täcktes Er så;
"Och troddes jag af Er, jag ville väl då
"Ett ord med uppriktighet våga."

Marskalken sänker sitt svärd, står still,
Och lyssnar till
Hvad Junkern må ärna förklara. —
"Herr Marskalk! hvad slåss vi som Wikingar om?
"Ett fredligt förbund oss långt bättre bekom,
"Och skulle långt klokare vara!"

"Vi hugga oss ärr ifrån hjelm till klack,
"Och ringa tack
"Har Segrarn dock slutligt, kanhända.
"Låt Fröken få välja, som henne syns godt,
"Och blifve hon den, som hon väljer, till lott;
"Vid Gud! så har tvisten ju ända!"

Det stod Marskalken ej illa an:
Mig, tänkte han,
Mig väljer hon visst af oss tvenne:
Hvem älskar väl trognare, han eller jag?
Och hvad, utaf allt, som gör könet behag,
Har jag låtit saknas af henne?

Från mig visst aldrig hon skiljas vill;
För ömt dertill
Vårt band är af kärleken knutit: —
Så var, inom bröstet, hans kärliga tal,
Och inom minuten var, med hans Rival,
Fördraget med glädje beslutit!

Till häst, på höjden som närmast låg,
Den sköna såg
Förbundet, och gladdes ej minder.
Men knappt var det kungjordt, i Riddarnes namn,
Förrän hon — den ormen! — sprang Junkern i famn,
Och höljde med kyssar hans kinder!

Hur lättsint drog hon bj, (kan det tros?)
Sin kos, sin kos,
Af ringaste blygd ej betagen!
På stället stod *Holm* i förtviflande skick,
Med stapplande tunga, med stirrande blick,
Och skalf, som af tordönet slagen.

Nu sönk han blek, utan sansning mer,
På gräset ner
Till sina två trognare hundar;
Hans vänliga sällskap från ungdomens år,
De slicka hans händer, hans blödande sår,
Och hvirfla i skallande rundar.

Det ljudet väcker hans öga ren
Till dagens sken,
Och lifskraft i ådrorna föder.
I tårar hans qval finna småningom tröst;
Han trycker de redliga två till sitt bröst,
Som trofasta, kärliga bröder.

Så, styrkt till sinne så väl som kropp,
Han ren stod opp
Att hemfärden muntrare göra;
Men knappt han med foten i stegjernet kom,
Förr'n hundarna storma, — och hastigt bakom
Ett kallande rop lät sig höra.

Si! på sin löddriga, raska Skäck,
I häftigt sträck,
Von Steine sig återse låter!
"Herr Marskalk, håll an! dröj ett ögonblick qvar!
"Ännu, oss emellan, är saken ej klar,
"En oafgjord punkt står oss åter.

'Den Dame jag vann, och hvars bud jag bär,
"Kan sitt begär
"Till edra två hundar, ej dämpa;
"Jag fordrar alltså att de lemnas af Er,
"Och måste, så framt det i godo ej sker,
"På lif eller död derom kämpa."

Vid slik fördubbling af öfvermod,
Marskalkens blod
Med brusning i ådrorna svällde.
På nytt blänkte svärden; af hjelmarnas klang
Ett sjungande eko kring klipporna sprang,
Och harnesken böjdes och skrällde.

Så byttes hugg, när *von Holm* till slut
Brast harmsen ut,
Med ord, som till spe-tonen svara:
"Herr Junker! hvad slåss vi som Wikingar om?
"Ett fredligt förbund oss långt bättre bekom,
"Och skulle långt klokare vara."

"Vi hugga oss ärr, ifrån hjelm till klack,
"Och ringa tack
"Har Segrarn dock slutligt, kanhända.
"Låt Pudlarna välja, som dem synes godt,
"Och blifve de den, som de välja, till lott;
"Vid Gud! så har tvisten ju ända!"

Hans hån låts Junkern ej akta på,
Och tänker så:
Den segern skall kosta mig ringa!
Han mysslar, han vinkar med lockande hand,
Och lurar på stund, att sitt färdiga band
Dem snällt omkring halsarna svinga.

Han mysslar, han klappar på knä, på ben,
Gör stämman len,
Och lockar med hvetbröd i händren:
Förgäfves! — med vänliga, fägnande hopp,
De springa i famnen på Marskalken opp,
Och visa hans fiende tändren!

Från Junkern, det blomstrande rof han vann,
Tog snart en ann:
(Så hvälfva sig älskandes öden!)
Men hundarna följde sin ägares spår,
Förblefvo hans sällskap i ensliga år,
Och älskade honom till döden.

PRESTVIGNINGEN,

TILL E. *)

Din hvita lapp, din sida kolt,
Och denna långa svarta slöja
Ditt grymma val omsider röja!
Du, för befordringsrätten, sålt
Din rätt att hjertats drift förnöja!
Du offrar dig till Prest och slaf;
Och att, på brädden af din graf,
Ett visthus för din ålder hafva,
Du nu din Ungdom vill begrafva!

Hon ren vid offerbänken står.
Ditt hår, ditt sköna svarta hår
En obarmhertig sax skall stäcka:
Gif akt, att denna låga släcka,
Som från ditt skälmska öga går:
Förqväf den suck, och svälj den tår
Som Cloes ömma blickar väcka:
Fly, att ej detta sköte räcka,

*) Detta lilla Stycke, redan 35 år gammalt, är det äldsta af dem som finnas i denna samling. Författarens ungdom när det skrefs, torde ursäkta den litet friare ton, som röjer sig i början deraf.

Der hjertat under liljor slår:
Du får ej dyrka mer den täcka,
Du endast henne skrifta får.

Träd fram din väg på törnets nålar,
Lyft kedjan på din rygg, och svärj! ...
Se, hur de ryka dessa bålar;
Hur vinets Gud sin purpurfärg
På våra bleka kinder målar;
Lik morgonsolens röda strålar
På spetsen af de kala berg!
Hur syndigt dessa safter strömma!
Vik härifrån, du Herrans vän!
Hvem du? En Bål du skulle tömma?
Så långt ditt helga kall förglömma?
Från Prest, bli menniska igen?
Vik härifrån, du Herrans vän,
Att glädje och att rus fördömma:
Vi skola din Sermon berömma,
Så framt vi ej försofva den.

Så svärmar Skalden i sin yra,
Så rasar icke detta bröst.
Jag vördar ypperst Flacci lyra,
Men högt deröfver, Himlens röst.
Och du, som denna röst skall bära
Inför en stolt och sjelfklok tid;

Som mot dess flärd och falska ära,
Skall tolka en bedröflig lära
Om *kors*, *försakelse* och *strid*;
Din sällhet du i henne finne!
Hon har behöft ditt jemna sinne,
Din stilla dygd, din menskiighet.
Du menniskornas lynnen vet:
Låt Tigern, våldsamt kufvad, föras
Med kedjors tyngd och gisslars hot;
Men hjertan, hjertan, — måste *röras!*
De stå all annan makt emot.
Blif lycklig segrare på dessa,
Och Snillet sjelf, för Korsets fot,
Skall böja ner sin stolta hjessa!

HVEM HAR RÄTT?

POETISK BETRAKTELSE.

När två tuppar om ett korn,
Hålla fejd kring fält och backar;
När, kring hvassa näbbars horn,
Fjädren ryka, bloden lackar:
Hvem har rätt? — Jo den, som hackar
Ögat ut, på trätobrorn.

I de lärdas republiker,
När, med akademiskt rop,
Tvenne tappra Skolastiker
Stöta pannorna ihop:
Hvalfven skalla, ingen viker
Från sin bänk och från sin thes:
Hvem har rätt? — Jo, den som skriker
Ergo längst, och blir ej hes.

När, emellan jordens throner,
Föds ett ministerligt gräl,
Och, till gamman som till väl
För vidkommande nationer,
Deras Majestäters skäl

Ställas opp i bataljoner,
Dels till fot, och dels till häst:
Hvem har rätt? — Det plär väl mest
Den bevisarn, hvars kanoner
Skjuta längst och träffa bäst.

När om flickor, eller heder,
Eller spel, två män af frejd,
Efter företal af eder,
Rusa mot hvarann till fejd;
Och när borden, under kifvet,
Dansa kring med hot och larm:
Hvem har rätt? — Jo den, hvars arm
Först trär värjan genom lifvet
På den andra, i sin harm.

När, med Arons horn i pannan,
Tvenne andans hufvudmän *)
Väpna sig mot djefvulen,
Det vill säga, mot hvarannan;
Och ett hett symboliskt krig,
Ömsesidigt slutar sig
Med förbannelser och amen:
Hvem har rätt, O broder kär? —

*) Förstå, tvenne sekters anförare som förkättra hvarandra.

Den, som bränner bäst, mon cher,
Kättarns djefvulska lekamen,
Långsamt *här* och evigt *ther*.

När, med lansar af kritiken,
Två Skribenter i gevär,
Löpa storm, som ölligt är,
Om ett ord, inför publiken;
När ej minsta reda fås,
Hvarför de i härnad tåga,
Men på begges trummor slås
Larm och fejd, af all förmåga:
Hvem har rätt? — Nå kors, hvad fråga!
Den som skäller, det förstås.

När, på politikens bana,
Tvenne hufven träda opp,
Och, kring hvar sin höjda fana,
Samla, hvar sin lejda tropp:
När den enas rop är: *hufven!*
Och den andras: *vakna slaf!*
Hvem har rätt bland dessa hufven?
Den, som slår de andras af.

Följ från södern, längst åt norden,
Djurens, menniskornas ätt:
Öfver allt har Våldet rätt,

År dess dom bekräftad vorden.
Men kanske, godt folk, J torden
Fråga, om ej väntas får,
Att Förnuftet en gång rår?
Jo bevars! — men ej på jorden.

KÄRLEKENS PHILOSOPHI.

Astrild, räknad än för barn,
Fasligt i Olympen larmar.
Här, en Gud i piltens garn,
Der, Gudinnan i hans armar.
Dagligt något spratt som harmar.
Fåfängt slår, mot bord och vägg,
Jofur sjelf, så thronen gungar:
Skalken ler, och pilen ljungar
Genom Gudens eget skägg.
Jofur, (bör väl slikt beundras?)
Tar sin mine af Gudars Drott,
Och befaller, för sitt brott,
Bofven klädas af och plundras.
Koger, bindel, garn och skott,
Confiskeras, stort och smått.
Astrilds bön ej kallar åter,
Jofurs dom och ödets bud.
Ingen makt . . . men Venus gråter!
Hvilken blick hon stiga låter
Till den vreda Gudars Gud!
Med behagens makt i tonen,
Kinden bleknad, knät på thronen,
Hennes hand som grundat Rom,

Och som sågs Carthago skaka;
Leker kring Allfaders haka,
Och förvandlar Ödets dom.
En skall återställas barnet,
Af de saker som det mist. —
Åh! då tar väl Alstrild visst
Bågen, blosset, eller garnet? —
Intetdera, min Cephis;
Bindeln! — Brist ej ut i löje;
Gossen valde som en vis:
Utan blindhet, intet nöje.

DE TVENNE NUNNORNA.

TILL F. H.. 1786.

Visst är hon mäktigt skön, den Lilla utan namn:
Skön, som en cyprisk ros uti sin spricknings timma;
Men sjufallt lycklig den, som utan bråk att rimma,
Får öfvertyga sig derom, i hennes famn.

Visst är dess öga blått, — som himlen blått och
nådigt;
Men det är icke mer åt mig, som himlen ler.
I hennes anletsdrag förlåtelsen man ser;
Men det hör mig ej till att hoppas öfverdådigt.

Visst höjdes hennes barm, till nöjets altare;
Men icke jag blef född att offerkallet vinna.
Visst skulle hon behag åt dalens skuggor ge;
Men det är ej för mig hon ville bli herdinna.

Den äran tillhör den, hvars raska ungdoms vår
Än lofvar åldrars frist att älska och att njuta;
Som af dess vackra hand sin första myrten får,
Och får sitt spilda lif i hennes armar sluta.

Visst

Visst har Camilla vett; och visst har vettet makt:
Dess samtal höjde mig att andars sällhet smaka;
Men ack! ju mer jag gaf på hennes ögon akt,
Ju mera drogs min själ, från andarna tillbaka.

Förnuftet sade: hör, beundra, och förstå
Hvart ord, som blixten snällt, och spelande som vinden!
Men rosen på dess mun, men liljorna på kinden
De sade: hör ej blott, se hit på oss också!

Man skall, i sinnebild, på S . . s urna skåda
Ett Hymens altar, bygdt uppå en klostergrift.
Med sådana behag, som pryda dessa båda,
Gör man en Republik, och ej ett Jungfru-Stift.

VÅLTALIGHETENS RUIN.

Jag mins ej på hvad fläck vid polens gräns det var,
Ej bland hvad sällsamt folk det hände,
Ej i hvad Kungs regeringsdar,
Att all vältalighet, på en gång, tog en ände.
Hvad? all vältalighet, på en gång? Hvad elände!
Ja visst. — Och med vältalighet,
Jag menar, som J rättvist finnen,
Egenteligen — *Åreminnen.*
Ty säga rent och sant det vigtiga man vet,
Förutan utrop, utan phraser,
Det kallas ej vältalighet;
Hon fordrar större konst, till er och min förtret,
Vidd, omsvep, ståt af ord, och här och der, extaser.
(Extas, enthousiasm, betyda i vår Nord,
Just ej hvad Greken säga ville:
Athén förstod dermed att *fara ut i Snille,*
Hos oss förstås dermed att *fara ut i ord.)*
Nu väl: det gafs ett folk, ett litet folk vid fjällen,
Der denna stora konst, så högt i värde satt,
Gick under på en gång, och föll ihop till platt,
Som blåsan af en fisk gör, under skon, vid smällen.
Farväl med höga drag, farväl med starka ställen!
Man skref, — men ingen ting blef skönt;
Man läste, — allt var tomt på anda.

Den som var krönt en gång, — var krönt;
De andra, (som det sker) de stranda — stranda —
stranda!
Merkurius, i sin hand, förgäfves höll det pris
Som vittra hjernors täflan lockar:
Auktorer hundratals, med mer än slitna rockar,
Slå slag på slag, på hundra vis,
Bom! — Allting föll sig platt, och kändes kallt
som is.
Men är det rimligt? lär man fråga;
Af hvilken trolldoms-makt kan nånsin det bero
Att döda, så med ens, all konst, all Snillets låga?
Förnim då sakens grund, så lär Ni henne tro:
Man hade, Himlen vet på hvilken lärd mans mening,
Dömt bort ur Språket, för dess rening,
Det stora — dråpeliga — *O!*

GUBBEN.

Öfversättning från Voltaire.

Hur lyckligt nu, då Mars omkring Europa dundrar,
Att gömd bland häckens löf, i lugn betrakta få
Af gyllne frukters tyngd hur träden böjda stå,
Att äta opp hvad man beundrar,
Och dricka, med en vän, godt Kap-vin ofvanpå!
Jag älskar en fasan, som spettas á propos;
Min näsa gläds att lukten röna,
Än af en brynt kapun, än af en stufvad höna;
Hvi har jag ej aptit också?

Kring bäcknets svala brädd af stänkande kaskader,
På fältens blomsterduk, i månans silfverglans,
Jag ville tumla om bland dansande Dryader;
Men, utan vador, ingen dans!

Ja, deras växt och färg är danad att förföra;
Ja, deras löje rör, och deras sång bedrar;
Men det behöfdes syn och öra,
Att dessa blickar se, att dessa toner höra.
När man sitt hjerta endast har,
Man djupt i jorden sig en gömma måste göra.

J skolen likna mig en dag,
Ministrar, Konungar, som gifven verlden lag;
J skolen likna mig, hur långsamt än J skriden;
Prelater, Öfverstar, och Råd af alla slag!
Man åldras; och en hvar blir sorgligt klok med
tiden.

Du flyktat, fordna tid af ljufva nöjens hopp!
Ett ögonblick dig gafs att födas och att vara.
Hvad är då lifvets allt, och målet för dess lopp?
Förgänglighet, och narri bara!
O Jofur! hör ett ord af vigt:
Du gjorde, när du skop de dödeligas skara,
Ett skämt alldeles intet qvickt.

GUBBENS AFSKED,

EFTER VOLTAIRE *).

Farväl godt Folk, jag bryter opp,
Och till det landet styr mitt lopp,
Från hvilket Far min ej kom åter!
Farväl, du ömma vänners tropp,
Som säkert mig ej stort begråter!
För er del, skratten J fastmer,
Små hjeltar på den vittra banan.
Rätt, ädle Bröder! Så är vanan,
Men mig i dag, i morgon Er;
Och då J tågen sjelfve neder,
Till Glömskans riken, samma stråt
Som edra Skrifter gått för Eder,
Då blir det Er man skrattar åt.

Jag har ej ägt som Ni, kanhända,
Den stor-poetiska talang,
Att föda mårjor utan ända,
Af bildverk utan sammanhang;
Har ej förstått att göra *Jorden*

*) Originalet kallas Les adieux à la Vie, och begynnes sålunda:
Adieu, je vais dans ce pays,
D'ou ne revint point feu mon pere - -

Till en *omätelig Tulpan*,
Och Dagens bloss till dess *Sultan*; *)
Den fordna Storheten i Norden
Är ej hos mig, (det tillstås med)
Nog luden och nog axelbred.
Fördra'n dock, fast ej nog figurligt,
Mitt lilla franska rimmeri;
Och hvarest *mening* fins deri,
Tillegnen felet, helt naturligt,
Åt ringheten af mitt genie.

Hvem helst på Scenen här i verlden
Har spelt sin lilla rôl till slut,
Kan räkna på att hvislas ut,
Till gunstigt pass på afskedsfärden.
Jag har sett hundra ärans män,
Råd, Hofmän, Krigare, Prelater,
I aftåg från vår verlds-theater,
Men skont af hvislarn, ingen än.
Låt fritt, till höger och till vänster,
I långa loftal räknas opp,
Den gamla flydda själens tjenster
Mot Staten, eller Sångmörs tropp:
Satiren gör i prose och meter

*) Der Jorden en enda omätlig Tulpan,
Uppglödgas i vällust af Solens Sultan.
Poetisk Kalender för 1812.

Tvertom, små glada sammandrag,
Af salig Tromans löjligheter,
Som höras med långt mer behag;
Tills ändtlig, allt hvad minne heter,
Förlorar sig med nästa dag,
Och så är farcen speld till ända!

Nå väl: bland alla dem som lända
Till samma mål för samma färd,
Hvem är då minst beklagansvärd?
Jo den som, undan Flärdens öden,
Af hyddans skugga lyckligt gömd,
Haft klokhet nog att lefva glömd,
Och dör, i godt förstånd med Döden.

SÅNDEBREF TILL MÄSTER ALLT I ALLA.

Min Vittre Mäster *Allt i Alla*,
Din bok om *Helsan*, har jag sett.
Du är dig alltid lik i vett.
Låt Dig, till tack, behaglig falla
En liten saga, anekdot,
Historia, hur Du den vill kalla,
Som ej skall kosta någon *Plåt*.

En man, för trängande affärer,
Fick af en Löpare behof,
Och tog jemväl, som sagan lärer,
En dylik gynnare på prof.
Förgäfves ville man bestrida
Att denna karl ju sprang som fan,
Och var, kanske, i hela stan,
Den bästa Kursor, så till vida:
Det enda fel var blott deri,
Att, hvart han månde skickad bli;
När han ej sprang åt galen sida,
Så sprang han stället långt förbi.

Som allt blef strandsatt på det viset,
Bref, ärender och tidningar,

Och Junkern till, var dyr i priset,
Han afsked fick, med det Beviset:
Att han, — *sprang bra; men som en Narr.*

Om nu, hur liknelsen förklaras,
Du kanske ej så rätt förstår;
Då, Mäster *Allt i Alla*, svaras,
Att ej tillämpningen är svår.
Liksom i *löpa*, så i *skrifva*,
Är farten god; — likväl förstå,
Till målet blott, som syftas på.
I begge två man den kan drifva
Långt långt till fanders, — och kan blifva
En dråplig Narr, i begge två.

Jag hör ditt rop, från Elben, skalla:
"Hvad *Helsan* är för prisvärd lott!"
Godt! Mäster *Allt i Alla*, godt!
Men *Dygd* och *Helsa* derför kalla
Blott skilda namn på samma sak,
Och sjuklingen som qväljs, ett vrak, —
Hvart bär det, Mäster *Allt i Alla?*
O hvad din slutkonst är sig lik,
Och klar, i allt, som himlens dager!
Man är då, efter din logik,
Rätt småföraktlig med Kolik,
Och rent af nedrig med Podager?

Se der, min vördade Publik,
Din man uti *Finans*, *Critik*,
Moral, *Historia*, *Juridik*,
Theologi och *Politik*,
Dietetik, *Charlatanik*,
Och *A-bra-da-bra-ca-da-brik*;
Köp, läs, beundra, *Bravo* skrik,
Och tro att han dig ej bedrager!
Ja, vore Ni, på jordens klot,
Den första man i vett och seder,
Skämd är Ni dock, till dygd och heder,
Med Tarmbråk, eller Vattensot,
Tills någon fältskär botat Eder.
Var deremot, förflugen, bål,
Fantastisk, vettlös, öfvermodig,
Må endast väl, gör styfva mål,
Åt pudding, stockfisk, palt och kål,
Smält maten bra, blif rask och frodig,
Så är Ni en förtjent person,
Värd, för er dygd, att respectera.
Ty tro, om Dygden fins nu mera,
Så är det hos en styf Dragon.

Nej, intet hemligt agg förför mig:
Jag är en man, af ädel själ,
Och mycken dygd, — ty jag mår väl.
Men Mäster *Allt i Alla*, hör mig:

Man skrifver ej en sämre bok,
Tro mig, för det att man är klok:
Din penna styr, om ej din tunga.
Var *Gellert* värdig ditt förakt?
Och i den ädle *Bethels* makt
Att ha, som Du, en felfri lunga? *)
Se denna krympling; unge gäck,
Som släpar armen der i bandet:
Han var den Ryska flaggans skräck,
Han göt sitt blod för Fosterlandet:
Hvad har Du gjutit, Du? — ditt bläck!
Haf, om ej klokhet, likväl hjerta:
Hvem ser Du, i den bleka hamn,
Som släpar der, i kojans famn,
Med tjugo års oläklig smärta,
Ett tjugo års beundradt namn?
Kän *Rousseau.* — I det usla häktet
Af denna kropp, för plågor byggd,
Beundra, kän med rättvis blygd,
Förädlarn utaf menskoslägtet,
Och mönstret af den vises dygd.
Har Du gjort mer för saknans tårar,
Med tio friska fingrars bruk,
Än denna *Kellgren*, ständigt sjuk,
Hvars mistning hela Sverget sårar;
Och som ännu, med tynad hand,

*) Se Essay on Man — 4 Episteln, vers. 125.

Höll fort att risa tidens dårar,
Dig ej förgäten deribland?
Skall Du en lika ära hösta
Med denna plågade *Lidén*,
Som Sverges KronPrins gick att trösta; *)
Med hvilka skäl du dig må brösta
Af mera kött på dina ben?
O Yngling! att Du märka ville
Din brist på slutkonst och försyn,
Och tro, man är till Dygd och Snille,
Ej jemt så frodig som till hyn!
Att helsans ädla värde yrka,
Är för en vis tillräckligt ju?
Håll der, och gack ej längre nu;
Ty mins, att skryta af sin styrka,
Har Oxen större rätt än Du.
Tack vare *Camus*, som Du säger
Förnuftets läkdom skref. — Min vän,
Om Du den rara boken äger,
Lägg allting bort; studera den!

---

*) Prof. Lidén åtnjöt den äran, att på sin sjuksäng emottaga ett besök af H:s Kongl. Höghet dåvarande KronPrinsen, vid en resa genom Norrköping.

ÖGAT OCH SNUS-DOSAN. Fabel.

TILL L**

I ANLEDNING AF EN LITEN ORDVEXLING.

Till *Dosan* en gång *Ögat* sade:
Du är rätt hygglig, lilla sak!
Ditt snus är styggt, och det är skade,
Men din façon ej utan smak.

Ditt blyga papp, vet ej af pocket
Att efter Gullvigt hedradt bli;
Men målningen är fin på locket,
Och spegeln näpen inuti.

Som ögat slutat complimenten,
En blåsvind hvälfde snuset om,
Hvarvid sig tilldrog, hvad J vänten,
Att något korn i ögat kom.

Det sved och rann, kan man väl tänka,
Och i den harm som svedan ger,
Svor, att i all sin tid ej sänka
En vänlig blick på *Dosan* mer.

O du, af Skönheten och Ljuset,
Sublima vän, (var Dosans tal)
Betänk dock, att det Satans Snuset
Min börda blef, och ej mitt val.

Ett hemligt öde, kan jag dömma,
Ger allt, styr allt, här under skyn:
Jag rår ej för, att i min gömma
Kom snus, och intet sockergryn.

Men som i allt fins plan och Snille,
Fins ock i detta, troligtvis:
Naturens djupa vishet ville,
Att mensken tog ibland sin prise.

Fördömd att denna vara hysa,
Jag ej dess tjenster prisa vill:
Men *Dåsigheten* måste nysa,
Och snuset är rätt bra dertill.

För nyttans skull, låt vreden fara,
Jag har det ej för din skull ju?
Men för din Granne Näsans bara,
Oändligt mindre fin än du.

För dig, du lifliga och sköna,
Fick blomman prakt och stjernan ljus;
Blef himlen blå, och fälten gröna,
För dig är allt, — så när som snus.

Min form, min målning och min spegel,
Det har jag, ädla, allt för dig.
Blott, när jag öppnas, mins en regel:
Kom ej, i blåst, för nära mig!

Jag ville, huru dyrt det gällde,
Att allt var ställdt på annat sätt:
Men blåsten är i ingens välde,
Och snuset så förbannadt lätt.

NÄSSLAN

NÄSLAN OCH TÖRNROSEN.

Fabel.

Ned till Näslan, tryckt vid jorden,
Talte Rosen från sin gren:
Illa lottad är du vorden,
Stygg och skydd af hvar och en.
Intet öga dig betraktar,
Inga händer smeka dig;
Den dig ser, han dig föraktar,
Den dig rör, han bränner sig.
Men en hvar, som till dig länder,
Nogsamt kunnig om din art,
Flyr dig, eller gömmer snart
För ditt etter sina händer.

Jag är skarp, var Näslans svar,
Mig Naturen gjorde sådan;
Men jag ingen fägring har
Som förklär och döljer vådan.
Du är skön; men du bedrar.
Född att reta och att locka,
Tycks du kalla hvem dig ser,

Dig att smeka, dig att plocka,
Gömmer taggarna, och ler:
Men med allt hvaraf du skryter,
Oskuld, färgor och behag,
Har du, för den hand dig bryter,
Grufligare spjut än jag.

* * *

Elakheten satt i dagen,
Mindre fara med sig bär;
Men bemantlad af Behagen,
Det är då hon vådlig är.

TÄFLINGEN.

FABEL.

ÖFVERSÄTTNING.

Hvem har skadat menskor mest?
Derom, vid en brädd af Nilen,
Tigern, Panthern, Krokodilen,
Stridde, vid en mötes-fest.

Femton mina offer blifvit,
Krokodiln med stolthet skrek.
Panthern sade: det är lek,
Femti har jag sönderrifvit.

Priset mig och ingen ann,
Ropte Tigern, är förvararadt;
Ty, en krigande Tyrann
Som jag mötte, — har jag sparat.

DEMOSTHÉN, OCH HANS PUBLICUM.

"Tron ej Philippus — han bedrar."
Så hördes Demosthén med vanlig ifver ropa,
På torget i Athén. Men ingen öron har.
Den goda Demosthén, står snart så ensam qvar,
Som en orkan gått fram att hela torget sopa.
Han tystnar. Nästa dag man honom ropa hör:
"En Herre i Athén, en dum och däst Seigneur"...
Hvad han? (skrek folket strax, och strömmade
tillhopa)
Säg oss, o Demosthén! hvad den magnaten gör!
"Jo. — Hellre än sin tid med Statsbekymmer spilla,
"Han sofver i sitt slott helt stilla,
"Med dubbla koppar-portar för,
"Och låter verlden gå sin gång, väl eller illa. —
"Hvad? han ej bryr sig om Athén?
"Visst ej!" — Blott sofver? — "Djupt!" — Väck
honom Demosthén.
"Kan ej; hans slott är stängdt!" — Man bör ej
modet tappa,
Ej vika för hans dubbla port.
Man bör slå på, så det är gjordt,
Och ända tills han vaknar, klappa.

»Lättsinniga Athén» — här fick Oratorn luft —
»Se der hvad jag också mig föresatt att göra:
»Min röst skall dåna jemt mot kopparn af
ditt öra,
»Tills hon, väckt opp en gång, ditt sofvande
förnuft.»

BASILISKEN,

ELLER DET GODA BEVISET.

En Krogvärd, rik på knep att tanklöst folk be-
skatta,
Gaf ut kring bygden, på försök,
Att af hans Tupp, och af hans Katta,
En vacker Basilisk var ynglad i hans kök.
Man stormar till hans krog, från öster och från
väster,
Förundransfull och uppmärksam;
Och, medan djuret väntas fram,
Så går hans sura vin friskt åt ibland hans gäster.
Godt folk, begynner han till slut:
Till en förnäm Baron, hvars namn jag ej får
nämna,
Min vackra Basilisk jag nödgats låna ut;
Men han har låft, att den i afton återlemna.
I tron ej hur besatt den Basilisken är.
Emedlertid, godt folk, förnöjen eder här,
Och dricken, — och besen min katta.
Se der hvar hon sig satt så vänlig på min disk.
Nu gifven akt: Maxys! — De skratta. —
Ge vacker fot! — Jo mins att slynan är polisk.
Men Tuppen hennes dygd förledde.

Af detta samlag kom min vackra Basilisk.
Jag sjelf, bort i en vrå, kom på dem, när det
skedde.

Han talte. Pöbeln drack, och log, och hörde på.
Men dagen skred till slut, och nu gick solen neder.
Då fortfar Krögar-värden så:
"Det blir, för denna gång, för sent kan jag förstå.
Min Basilisk, godt folk, i morgon väntar eder."
Förnöjd, med detta hopp man lemnade hans krog,
Sen man betalt de tömda stopen.
En lustig man, som mötte hopen,
Gaf sig med den i tal, och så till orda tog:
Kamrater, han J sett det rara kreaturet?
Förtäljen mig, är besten stor? — —
"Vi ha ej, (svarte en) ännu sett sjelfva djuret,
Men djurets både far och mor."

KAMELEN I LISABON.

ÖFVERSÄTTNING

FRÅN DANSKAN.

I Lisabon, en puckeldryg Kamel
Med ståt och larm kring stadens gator fördes,
Framför miraklet trummors buller hördes,
På ömse sidor, pipors hesa spel.
Och efterst såg man pack och pojkar surra
Som knuffades, och ropte hurra! hurra!

På djurets rygg ett vänligt brödra-par
Af ludna Apor, skrynkliga i pannan,
I broklapps-tröjor red bakom hvarannan.
Det två små prinsar från Marocko var.
På tusen sätt små prinsarne sig skapte,
Och packet — hi, ha! svärmade och gapte.

Så långt processen med sin värda tropp,
Från hus till hus, på gatan framåt skrider.
Vid första tecken trummans rullning sprider,
Fort, sysslan bort, och port och fönster opp!

Nå kors! — nå tänk! — nå hvilken färd! med mera;
Ty hvem kan utan stojrop admirera?

Nej ser man, skrek en Pater fet och blid,
Hur han på knä förstår att ledarn vörda!
Och dertill bär, med tålig rygg, sin börda,
Så tung man vill, och knorrar ej dervid!
"Han derför ock, med kungligt lof att skådas,
(Anmärkte en *Do Powo* *), här benådas."

En Knaper-Nåd i fönstret stupa låg,
Med trasig stubb och hängande manchetter.
Nå kors, min skatt, hur högt han hufvet sätter!
Nå, om du blott den raka halsen såg!
"Hans hals, min gumma, är mot nyttan ringa;
"Han skaffar kläder, men behöfver inga."

Från godset kom en snorkande magnat,
Och såg en bonde gaffla sig och skratta.
Fä! skrek han, lär Kamelens dygder skatta:
Han gagnar jemt, och fordrar sällan mat.
Arbeta kan han, styft, när man behagar,
Och svälta till, i många, många dagar.

---

*) Ett slags Portugisisk Domare.

I Fru mors knä en liten Grefve satt: —
Nå mamma se små prinsarne på ryggen!
En rider främst och styr den fula styggen —
"Det är en Apa, klädd som folk, min skatt."
"Det söta djuret! går som Apan för det!
"Så bör man lydas: — men ack nu, hvem gör det?"

En hufvud-skönhet som beundras må,
Ett fint behag, som undflytt edert öga,
Är, på hans rygg, det der så prydligt höga,
Den puckeln, — skrek en man med puckel på.
Ni ytans folk, som allting flyktigt dömmen,
Ni små ting sen, och det förnämsta glömmen.

Så synts en hvar hvad honom likar bäst,
Och derpå byggs vårt loford och vårt tadel,
Hvad borgarn rosar, lastar en af adel.
Hvar dödlig söker, älskar, prisar mest,
Sin smak, sin fördel, sina egenskaper,
Hos sina vänner, kända, eller aper.

LEONORAS BIGT. *)

Öfversättning.

Leonora hardt för döden
Att med lugn ur verlden gå,
Vill för Franska Munkar två,
Yppa sina brott och öden.
Hon förstod att tystnaden,
Var ej trygg med Engelsmän.

Saken kom för Kungens öra,
Till sin page han talar så:
Hastigt munke-kåpan på!
Låt oss hennes lefnad höra.
Pagen, som af dundret väckt,
Svarar, knäböjd och förskräckt:

Storligt jag, o Kung! befarar,
Slikt ej länder oss till mån. —
Drif all fruktan långt ifrån,
Konung Henric återsvarar.
Intet, hvad hon yppa må,
Straffas skall, jag svär derpå.

*) Leonora, eller Eleonora af Guienne, var en Gemål åt Konung Henric II i England.

Kom en tärna, som dem leder
Hemligt inför Drottningen.
"Åren J Fransyske män?
"Annars promt i galgen med er." —
Fransmän, komne nyss på stund,
Svarte begge med en mund.

"Kungens page min undersåte
"Delt min säng i trenne år." —
Kungen sade: stor och svår
Är er synd, den Gud förlåte!
Amen, Amen, pagen skrek,
Dödskall, darrande, och blek.

"Led var Henric mig. — Två gånger
"Mot hans lif jag stemplat har."
Fasligt gjordt! var Kungens svar,
Himlen skåde till er ånger!
Amen, Amen, ske alltså!
Röpte pagen åter då.

"Henrics vackra älskarinna
"Trygg i hvilans armar låg.
"Hämden dref mig, och jag såg
"Hennes blod för dolken rinna."
Himmel, också det förlåt!
Brast Monarken ut med gråt.

"De två barnen der, med bollen,
"Äro mina, gode män.
"Prinsen som nu kastar den,
"Hör min page till hel och hållen.
"Skön, och lik i allt sin far,
"Han min hela ömhet har."

"Den der andra stygga ungen
"Är ett verk af min Gemål:
"För min död jag den ej tål." —
Men mig åter, utbrast Kungen,
Mig är han dess mera kär.
Känn mig, vilddjur, hvem jag är.

"Himmel... Henric sjelf!... hvad ser jag!
"Rämna, jord, och dölj ditt rof!"
Drottning, hållt! — och dig, du bof,
Åt ditt samvet öfverger jag.
Var mig ej min ed till men,
Hängde du i galge ren.

ENKLINGEN.

En dödligs önskan aldrig hvilar,
Från mål till mål han ständigt ilar;
En sats, hvars prof vi kunna se
I följande berättelse,
Som, af sin djupa sorg betagen
En enkling gjorde härom dagen.

Man känner, som ni måste lemna,
Ej större fröjd, än i sin vår,
Då, man en skönhets löften får,
Och får sin fästmö henne nämna.
Min *lilla fästmö!* — Detta ord,
Gör, till ett paradis, vår jord.

Men då jag fått en fästmö äga
Var jag ej lycklig nog ännu,
Förr än jag henne fick till fru,
Och fick rent af *min hustru* säga.
Min lilla hustru! — för en man,
Hvad högre sällhet tänkas kan?

Men ack! hos mig, liksom hos alla,
Begären alltid högre gå.
Snart all min önskan blef att få
Min *Salig Hustru* henne kalla.
Och den är nu att snart, min vän!
Få säga allt det der igen.

FIDEI-COMMISS.

Kära Jöran, — jag går hädan:
Men jag först dig gifva vill,
Några lärdomar, emedan
Jag var skuld att du kom till.

Värm dig, gosse, när du fryser,
Ät, när du har mat och smak;
Släck ditt ljus, när solen lyser,
När det regnar, sök dig tak.
Har du mycket brådt om, — ila.
Tröttnar du, — bryt af ditt lopp.
Är du sömnig, — gack till hvila.
Har du sofvit ut, — stig opp.
Kan ditt hus dig ej förnöja,
Väl, — begif dig hem ifrån.
Leds du vid att ute dröja,
Väl, — gack hem igen, min Son.
Fly den fara dig förskräcker,
De behag dig bjudas, njut;
Lef så länge lifvet räcker,
Dö, som jag, när det är slut.

Du

Du skall vist, med dessa seder,
Säll din verld igenomgå.
Tusende, — var viss derpå, —
Lefva der med största heder,
Utan större konst än så.

MINA NYA RUM. *)

Fins, har man sagt, en dikt väl mindre sannolik,
Än Thebes, fordom bygdt af Amphions musik?
Men Amphions bragd är nu med Sanning helt
förenlig.
Som Vogler en *Batalj*, så spelte han en *Stad:*
Köld kom; musiken frös; och hus, vid hus i rad,
Stod Sta'n inpromptu der, solid och ögonskenlig.

Pris åt de män som tändt Förnuftets Tyska ljus!
Och nu, då hyrorna i hvarje minsta hus,
Bli dyra att man dervid ryser;
Så, — för att på en gång bo husfritt och med stat,
Qvitterar jag, i höst, den vindsvrå som mig hyser,
Och flyttar in, vill Gud, i någon grann *Sonat*,
I glad förväntan att den fryser.

---

*) I anledning af en stor Tysk Philosophs påstående, att Architekturen vore ej annat än Frusen Musik.

SAGOR

OCH

BERÄTTELSER.

EGLÉ OCH ANNETT.

SAGA.

Förtjuserskor, som len, — och likväl härjen mer,
Med den förtrollnings-blick J af Behagen lärden,
Än hjelten som steg nyss ifrån St. Bernard ner,
Med hela sin taktik, kanonerna och svärden!
Förtjuserskor, som len, — och likväl styren verlden,
Hur lycklig den poët, som lärt behaga Er!
En röd och hvit Kaptén, med hatt på örat buren,
Blank stöfvel, sabeln bak, half fröken, half dragon;
En muscadin, med frack på franska viset skuren,
Kort påk, tre halsdukar, och tre tums spets på skon,
Tro begge, denna rätt, *dem* egnad af naturen.
Poëten, mer modest, ej samma fordran har,
Blott samma hopp kanske. — O! om J veta kunden,
När, i er vackra hand, han ser sitt exemplar,
Hvad suck, till hjertats gud, han sänder opp den
stunden!
Men att behaga Er, se der, hvartill en hvar
Ej inser lika rätt, hvad väg man måste taga:
En tror att fjäs och flärd, och smicker Er behaga;
En ann, att vett och dygd ert bifall endast få;
För min del, lemnar jag åt tiden och min saga,
Att röja, till hvad klass jag hör, af dessa två.

Eglé, så hette hon, den älskvärda personen,
Som sagan handlar om, — och hette så med rätt;
Född af en förnäm far, uppvaktande vid thronen,
Och af en mor, en fru af ytterst goda tonen,
Med statsvagn, hof-livré, entréer, taburett.
Naturen gaf behag, som Lyckan gifvit ätt.
Eglé var späd ännu: men ren ur ögat lyste
Den eld, hvaraf man strax till vett och qvickhet spår.
På hennes fem års mun satt gracen ren och myste,
Och kinden skuggad var af långa ögonhår.
Man gaf en sällskapsvän åt hennes första år,
Ett fattigt, värnlöst barn af förra pastorns enka;
Täckt, fromt, manerligt ren; Annett var hennes namn.
Det blef en fröjd, ett skratt, en vänskap, kan man tänka;
Man åt, man drack, man sof, — allt i hvarandras famn.
Tillhopa gingo de att sommarns blomster plocka;
Hvar julklapp togs emot med samfäldt glädjerop;
Tillhopa gjorde de visiter till sin docka,
Och greto, längre fram, vid Julias bref ihop.
Men tiden flyr med fart, så äfven sagan göre!
Det fina jollrets språk blef ej för alla gjordt.
Behagens dröjda fjät till Oxenstjerna höre:
Den ej hans gracer fått, hans konst, — förtälje fort.

Eglé var femton år, Annett var sjutton redan,
Förrn bördens olikhet begreps af dessa två.
Omsider lärdes de att begge den förstå:
Den enas ton gaf sår; den andra dolde svedan.
Annett fick fästman snart, och bröllopp strax derpå.
Man skildes vänligt åt, — och såg hvarann ej sedan.
Annetts parti var jemt; var sådant, med ett ord,
En fattig flicka gör som slängt sitt nät i högen:
En odlare, med vinst, af dock ej egen jord,
Ung, stadgad, bergad nog, men långt ifrån för-
mögen.
Såg eljest ut? — Rättså: det väntade jag ren.
Jag kritar då och då små taflor; se här en:
Hans röst var stark och ljuf; hans växt var öfver
laglig;
Brunt hår, högt bröst, frisk hy, blått öga, svarf-
vadt ben;
I grunden allvarsam, i umgänget behaglig.
Eglé var vida skild från afund på sin vän,
Hon fann blott sällsamt nog, att hon var fröken än.

Men med Eglés behag man är det sällan länge.
Man skåde sig blott om, man göre blott sitt val;
Sen rikte man en blick, sen öppne man en schal;
En liten cyprisk fot ur gazens böljor tränge:
Strax är tillbedjarn der, och strax har han rival.
All vård var för Eglé, från hennes barndom, buren:

Likt hennes finger, flög på harpan, ingen anns;
I sångkonst en Siren, en vestanfläkt i dans,
I vext en Fröjas bild, af parisk marmor skuren,
Allt segrade hon i, och allt hos henne fans,
Som fostran, som talang, kan lägga till naturen.
Ej nog: allt röjde snart sin riktiga effekt.
Två grefvar, främst i rang bland hofvets eleganter,
Ren stodo, spets mot spets, i krigisk morgondrägt,
Med foten bakåt förd, och kroppen framåt sträckt;
Ren bars den ena hem af fyra sekundanter,
Blek, fullblödd, armen slak, och ögat nästan släckt.
Och fröken, på en gång, så smickrad, som förskräckt,
Fick afund, frågningar och skämt, från alla kanter.

När frågan blef om val, kan läsarn lätt förstå,
Att förmånsrätt gafs den som lefde, af de två.
Behöfs i många ord hans målning göras eder?
Med föga undantag de likna mest hvarann:
I ögat oblyghet; i hjertat verklig heder;
Stolt gång, väl skuren frack, af guld och tofsar grann;
Belefvenhet, rent språk, fint vett, och skämda seder;
Se der Eglés kusin, — och innan kort, dess man.
Lägg till en månads tid, som temligt långsam faller;
Bestyr om vagnar, spann, och kusk och kock och slat;
En våning, rik af guld, damaster och kristaller;

Ett brölloppsbord, som tyngs af tretti silfverfat;
Ett sällskap innanför, af stjernor och af solar;
På gatan, stoj med bloss och vagnar, fler och fler;
Lakejer, trängsel, spring; pack som begapar Er;
En Elysé af ljus, en präst, två kullerstolar,
En brudsäng: — och Eglé är ren ej fröken mer.

Min pensel har ej färg att skillra hvad de njöto,
De unga sälla två, som kärleken förent.
I fyra långa år var detta nöje rent,
Och fyra långa år, som fyra dar förflöto.
Två andra lefdes bort på föga olikt sätt,
I det förnäma stoj som omger folk af ätt.
Toilett och dejeuné uppfyllde förmiddagen.
Lägg till en promenad, en bodfart utåt stan;
Så kom dinén; så strax, var aftontimmen slagen,
Och frågan ren för hand, om qvällen och dess plan.
Visiter, spel, soupé, bal, opror, assembléer,
Allt knöt sig länk i länk. Det var en evig ring
Af bal, visiter, spel, spektakler och soupéer,
Och ingen half minut att sköta någonting.
Hushållningen var här, som jemt på stora ställen,
Hofmästarns sak; den hölls i riktigt grefligt flor;
Och barnen lemnades (hvad Ni med lätthet tror),
De små i ammans vård, de större åt mamsellen,
För måttlig penning hyrd, att vara deras mor.
Det moln af små besvär som andras himmel
skymmer,

Det flyr från bördens folk, det vets ej af i slott.
Att sörja der för allt, är lägre själars lott.
Det är ej Hennes Nåd som derom har bekymmer,
Man är betald: allt sker: Grefvinnan ringer blott.

De tvenne nästa år begynte dock bli tröga.
Man ledsnar, som vid allt, vid nöjet innan kort;
Eglé tog alla mått att jaga tiden bort,
Men tiden flög ej mer, och allt förnöjde föga.
Visiten tråkig fans; soupén ej liflig mer;
(Man har ej, märkte hon, just roligt fast man ler.)
Spektaklet gaf blott sömn, och tog den bort för
natten,
Nu söktes de behag en verksam lefnad ger:
Man drätslade sitt guld, man satt ett flor i hatten;
Man läste i en bok, man slog på sitt klaver,
Men timmen flöt ej fram, den stod som stannadt
vatten,
Och ledsnans ögonblick beständigt blefvo fler.
Man såg ej Grefven sjelf, så ständigt som man ville.
Sent kom han oftast hem, och mulen utomdess,
Nu hindrad af sin tjenst, nu dröjd i något gille,
Fastän (bekännom det) — väl mest, af sin mätress.
Hvad upptäckt för Eglé! Hvad dödsstyng för en
maka!
Ni vet hvad hämd, förent med ledsnaden, förmår.
Man tröttnar, någon stund, att på sitt hjerta vaka.

Den sårade rival, som sedan åtta år
Ej synts i Grefvens hus, kom småningom tillbaka,
Och klagade ej mer på obelönta sår.
Men mindre styrd i allt af hjertat, än af flärden,
Han alltid vundna pris för nya öfvergaf.
Eglé blef sjuk af sorg, dess färgor föllo af;
Med harm emot sig sjelf, med vämjelse för verlden,
Hon lefde, i sitt hus till slut, som i en graf.

En dag, med hjertat stängdt för allt hvad glädje heter,
Hon sökte, i sin park, den gömda skuggans fred.
Ack! suckade hon tyst, i det hon satt sig ned,
Så ung, — och dock ett lif så fullt af vidrigheter!
Så qvald — och ej en gång en vän att gråta med!
Hon såg, i det hon slöt, och ögat kring sig vände,
Ett indiskt blomsterstånd, som hennes fordna vän,
För fyra somrar sen, från landet henne sände.
En blixt, vid denna syn, sitt ljus hos henne tände.
Hon flög till urnan fram, slöt armarna kring den,
Hon kysste rosens blad, och skrek: "jag har en vän
"Som jag ej nog är värd, som jag ej fyllest kände!
"Annett! i dag ännu vi se hvarann igen!"
För mycket sagdt: ty först den andra morgonen
Hon for, och tredje dan till hennes boning lände.

Nu väntar Ni er visst ett by-palats, med spis,
Och sex tums fönsterglas, och bjelklag under taken;

Röd knut; staket med grind, — på svenskt arkadiskt vis.
Byt om er dikt, jag ber, uti ett paradis,
Der allting visar er naturen prydd af smaken.
Inbilla er ett näs, emellan vattnen sträckt,
Med öar, rundtomkring, som spegla sig i fjerden;
Ett litet landtligt Hem, det vackraste i verlden,
Mot nordens kalla vind af reslig skog betäckt,
För öfrigt, famnadt om af ängsfält och af gärden,
Och trädgårdar med frukt af sann hesperisk slägt.
Här lefde nu Annett i medelståndets trefnad,
Och förde, med sin man, fast rikast på sin ort,
Ännu i lyckans famn, den idogsamma lefnad,
Som deras bergning först, och sedan välstånd gjort.
Eglé, som åt sig sjelf ett nöje ville spara,
Steg af uti allén; kom osedd genom den;
Smög in; — men då Annett i dörr'n fick se sin vän,
Då skulle Ni ha sett ett hopp ur väfstol'n bara!
Hon flög i hennes famn; hon slöt sig fast deri;
Hon kunde ej ett ord för sina känslor finna:
Eglé? Min bästa vän! — min älskade Grefvinna! —
"Låt detta första namn åt mig förvaradt bli —"
Brast ut, med gråt, Eglé. Och begges tårar rinna.

"Du är då, som jag ser, rätt lycklig, min Annett?"
Begynte nu Eglé. — Grefvinna, Ni har rätt;
Ack, läste jag det ock, i ert förgråtna öga!

Men hofvet har, ty värr, ej landets lefnadssätt,
Och ödets dom har skilt de sälla från de höga!
Eglé slog ner sin blick, och gaf en suck till svar.
Allt röjde här ett lugn, som hon ej lärt att smaka.
Annett, hon sjelf, Annett som trånans prägel bar,
I bleka anletsdrag, för åtta år tillbaka,
Var nu en liten rund och landligt glättig maka;
Det bruna ögats eld var tindrande och klar,
Och skalken hade gjort sitt bo i hennes haka.
"Du leds visst aldrig?" — Nej. Sen åtta år ej mer.
Förlåt mig sanningen, och tro mig blott, jag ber:
Hur lågt en högre verld vår sällhet ock må skatta,
Har tiden vingar här, men kryckor blott hos er;
J magren, vi ta hull; J gråten, och vi skratta!
Bland idel tidsfördrif gå alla edra fjät,
Men alla våra dygn bland idel sysslor hvälfva;
Ert folk gör allt för er, vi göra allting sjelfva,
Och det tar tiden bort för ledsnan, tro mig det.
"Din man är glad som du?" — Rätt glad, jag det
bekänne.
Han är, hvad sällan sker, i dag från hemmet skild.
(Hon framsmög detta ord med rodnan på sitt änne,)
Men min Eglé kan se hans lifligt sanna bild:
En gudson väntar lof att visa sig för henne.
Nu öppnades en dörr. Och, likt en tempelslägt,
Af hvita offerbarn, kring altaret som blossar,
Framträdde, par för par, tre flickor och tre gossar,

Med landets menlöshet i anleteten och drägt.
Eglé flög fram förtjust att dem i famnen trycka:
"Min Gud, Annett, till barn hvad englatropp
du har!"
Ni ser om jag är säll, gaf deras mör till svar.
Jag gör, hvad jag förmår, att vara värd min lycka.
Jag är blott till, min Vän, för dem och deras far.

Eglé i detta lugn, så nytt för hennes hjerta,
Förnötte än en dag, och lärde älska det.
Hon såg blott lyckliga, och glömde bort sin smärta.
Hvart sysslan drog Annett, hon följde hennes fjät;
Fann ordning öfver allt, och nyttan, och behagen.
Ni skulle sett ett kök: hvar kopp, som perlan ren;
Hvar panna, blank och ny, som först ur markinan tagen;
Ett visthus, öfverstfullt af allt, — i glas och sten,
I säck och lår, — allt ställdt, allt afdelt efter slagen;
Ett mjölkrum, kärl vid kärl, välluktande af en,
Med sina hvita bord, och gröna skydd mot dagen;
Ett fullträngdt linneskåp, från golfvet opp till tak,
Med allt hvad man till helg, som hvardags, nånsin brukar:
Nu damaster, nu dräll, här lakan, och der dukar,
Till finhet och fason, i tusenfaldig smak.
Beständigt samma syn, hvarthän Eglé sig vänder.
Allt styrdes af Annett, allt vakade hon på.

Nu gnällde vistliusdörrn, nu hördes väfstoln gå.
Hon klädde man och barn, snart sagdt, med egna
händer,
Och hade öfrig tid till dessäs vård ändå.
Jag ville, att en stund Ni dem kring modern såge,
Och henne, jemt hos dem, emellan sysslorna:
En mumlade på *j'aime*, en märkte på sin båge,
Den tredje ritade en lång sned rad med *a*. —
Af dem med kärlek lydd, af allt sitt folk tillbeden,
Hon gaf, inom sitt hus, en lycklig drottnings lag;
Och när, med pannan skön af oskulden och freden,
Hon kom, bland sina barn, på fältet någon dag,
Ni skulle trott er se, med föga undantag,
Vår första sälla mor, bland englarna i Eden.

En rullning hörs af hjul: en vagn för dörren står.
Allt springer till; en hvar sitt byte derur får:
Den ena bok, skatull; den andra käpp och kappa.
Ett hopp, — och ren är Herrn, ur vagnen, på sin
trappa.
Annett med liflig fröjd sin man tillbaka ser;
Till hälsning hon Eglé likväl ett försteg ger.
Men förrn ett ord är sagdt, en vink begriplig vorden,
Hon ren, i Willsons famn, är hyssad, högt från
jorden.
Och kysst på mun och kind, och kysst — än mer —
än mer.

Nu hälsas först Eglé: "Förlåt mig, min Grefvinna!
"Emot en gäst som Ni, jag vördnans pligter vet;
"Men denna Skaperskan af min lycksalighet,
"Har, framför alla, rätt att första offret vinna.
"Allt hvad, i denna stund, mitt lif ett värde ger,
"Hvad i ett lyckligt bröst kan sälla känslor föda,
"Allt, allt är hennes verk, är skänk af hennes möda,
"Allt, — intill denna jord som pryds i dag af Er."
Hans uttryck ägde grund; och tacksamheten styrde,
Men sanningen jemväl, hans målning af Annett:
Rik, genom hennes flit, och kloka lefnadssätt,
Han ägde nu den jord som han tillförne hyrde.

Eglé, vid denna syn, vid detta tal, vid allt,
En känsla njöt — och led — på en gång ljuf och
bitter.
Gud! sade hon sig sjelf, hur uselt och hur kallt,
Är, mot ett sådant lif, ej hela flärdens glitter!
Eglé, bekännom det, var en af dessa få,
Som vanan, det är sant, och brukets välde föra;
Men, när de se hvad väg det tillhör dem att gå,
Stå stilla, ge förnuft och sanningen sitt öra,
Och äga vishet nog, att deras röst förstå.
I nattens enslighet, sig sjelf blott öfverlemnad,
Hon tänkte, nu på sig, nu stundom på Annett.
Hon såg, vid pröfningen af begges lefnadssätt,

Hur

Hur litet deras rätt till sällheten, var jemnad.
Hon såg, att hjertats frid är fyllda pligters lön;
Att större gifvas ej, än de af mor och maka;
Och skattade en dag så uppfylld, mera skön,
Än allt det tomma stoj hon tänkte sig tillbaka.
Hon såg, med känslans blick och vid exemplets ljus,
Att inga mödors namn en fru och mor förnedra.
Att vård om sina barn, och styrseln af sitt hus,
Ge värde framför börd, och framför fägring hedra.
Hvar föllig, sade hon, ett kall, ett syfte fått,
Att bli dess omsorgs mål, att vistas för dess minne:
Hvem deraf mödan flyr, olycklig är hans lott;
Man köper andras tjenst, ej bifall af sitt sinne,
Och man har icke gjort, hvad man betalar blott.
Ur dessa tankars dröm, med morgonsolen vaknad,
Hon for, med dessa ord till afsked åt sin Vän:
"Jag kom att gråta här en sällhet, länge saknad,
"Men jag har lärt af dig, att blifva värdig den!"
Hon blef det; återvann det lugn som flyktat hade;
Tvang snart en rättvis man att hennes värde se:
Och ofta sen, en mor, (förtälja sagorne,)
Med dottern på sitt knä, emellan kyssar sade:
Blif skön och vördnadsvärd och lycklig, som Eglé!

SETHOS,

ELLER

DE TRE KRANSARNA:

SCEN FRÅN DET URGAMLA BABYLON.

(1812)

O, hvad jag älskar *Bagdads* fordna stränder;
Med sina trollverk af geniets händer:
Dess jette-mur, i ändlös rundel böjd!
Dess lunder, gungade i molnets höjd!
Men främst af allt, som gör det folkets heder,
Behaga mig dess stiftelser och seder,
Och detta bifall, mer än grekiskt skönt,
Hvarmed Förtjensten sågs, och blef belönt.

Invid der Euphrat, mellan blomsterbräddar,
Gick fängslig fram, i djupt beredda bäddar,
Man tänke sig en banas majestät,
Der marmorn dånar under vandrarns fjät;
Der palm och pisang honom skuggor bjuda,
Och slott och tempel omkretsen förguda.
Det var en Cirk af mera ädelt slag,
Än Romarn skröt af, sen, en yngre dag:

Der i sitt blod ej tjur och lejon flöto,
Men stora män Nationens hyllning njöto.
Från dagens anblick, tills dess ljus försvann,
En tallös folkhop trängde här hvarann.
På jemlikt afstånd, trenne Stoder höjdes,
Hvarvid, med tjusning, skådarns öga dröjdes:
Först kom och såg man *Kärleks-Gudens* bild,
Med bloss och koger, men från bindeln skild;
Sen *Ärans*, prydd med *Ryktets* öfver henne;
Sidst *Fosterlandets*, skönast af de trenne.
En hvar af dem en krans i handen bar,
Hvars slag var olikt, som dess mening var.

Den första var af *Myrten*. Dermed kröntes
Den lycklige, hvars ömma tro belöntes
Af den förnämsta Skönhets ädla hand,
Som, på den tiden, prydde Bagdads strand.
Ty, så var sed; och sådan *Zerduts* Lära:
"*Näst Sanningen, håll Skönheten i ära!*

Den andra var af *Lager*; jemlikt skön:
Talangens pris, och hjeltemodets lön.
De, hvilkas blod i tappra strider flutit,
De, hvilkas röst det högsta bifall njutit,
Med Folkets vördnad och med ryktets glans,
Kring stolta hjessor slöto denna krans.

Af *Ekens* blad, var tredje kransen knuten,
Och blef, med pragt, till lön åt dem besluten,
Åt hvilkas vishet, hvilkas medborgsdygd,
En skyddad, vårdad, upphöjd fosterbygd,
Fans ypperst skyldig tacksamhetens ära.

Det var den högsta krans, som gafs att bära.
Och när den ädle sjelf gått saknad af,
Då pryddes bilden dermed, på hans graf,
Och ställdes sen, till framtidens exempel,
Bland stora mäns, i *Fosterlandets* tempel:
Ofantlig Dôme, hvars stolta Kolonnad,
Steg in på Cirken, med sin främsta rad;
Men af hvars vigda inkrets, heligt sluten,
Blott hvarje årsfest, skådningen var njuten.
Då såg man der, i marmorn lefva än,
Bland Bagdads Kungar, dessa stora män,
Som hedrat deras råd-sal, deras härar.
Främst BELOC ses, bland dem som Minnet ärar:
Med liknöjd blick, han Kronan tar emot,
Och Medens boja trampas af hans fot.
En ätt af hjeltar, sig från honom sprider:
Sidst deribland, ett stöd i stormens tider,
Man ser NICANOR, hur sublim han står,
Och, fast med Kronan tryckt på silfverhår,
Dock, med en arm af striders dån beryktad,
Upplyfter Bagdad, till hans fötter flyktad,

Och svär, med blick af Hjelte och af Far,
Sitt sista blod, ännu åt dess försvar.

Näst honom ställd, en ädel Förste skådas,
Hvars korta tid af dödens skuggor bådas,
Som, rundt om honom, sorgligt stiga opp.

Men, invid smärtans syn, hvad syn af hopp!
Der, med en blick som aktar döden ringa,
Men stödd på en af segrar tecknad klinga,
Till Bagdads hägn, en Hjelte träder fram.
Han bär ej drag af inländsk Kunga-stam.
Geniet och *Ryktet* kring hans hufvud svväfva.
Hvem honom ser, skall älska, — eller bäfva.
Med stolt föragt, för Persiens öfverflöd,
Hans mun tycks säga: *Vi ha Svärd och Bröd!*
Och Bagdad sluter, knäböjd vid hans möte,
Hans unga Son, med tjusning till sitt sköte.

Men hvem kan skilra, likt med konstnärns hand,
Hvar man af storhet, ägd af detta land,
Och alla minnen, här i marmorn gömda?
J voren, J, bland dem ej heller glömda,
Arzan och *Acmon!* ädla Hjelte-par,
Som räddat allt; och som då Staten var,
Af egen Prins åt fallet öfverlåten,
Höll thronen opp, och hvälfde ner despoten.

Odödlig syn, till skräck för tyranniet,
Af Hjeltens mod och Patriotens nit,
J stoden här för seklerne att skåda,
Som Ledas barn, på samma fot-stod båda;
Med bragdens blick, som än i ögat brann,
Och edra kransar, knutna i hvarann,

Sådant var Templet, prydt af Konstens händer,
Och sådan lyste, invid Euphrats stränder,
Den stolta Cirk, som, af Förtjenstens lön,
I åldern ryktbar, och i minnet skön,
Barbarers fjät, och boskapens nu trycka.

Hit kom, en dag, betagen af sin lycka,
Från Hymens tempel, bönhörd af dess Gud,
Den ädle Sethos, med sin sköna Brud.
Bland unga män, som då af Ryktet nämdes,
Till ingens lof, så många röster stämdes,
Och bland det kön, som tjusar med sin blick,
Ej någons fägring, Falmas öfvergick.
Vid deras ankomst, flydda skaror, bida.
Hvar bortvänd blick, vänds om åt deras sida.
Omkring den väg, der deras kosa förs,
Ett vänligt sorl af allmänt bifall hörs;
Och tusen ögon se blott dessa tvenne:
Med afund honom, med förtjusning henne.

De hade hunnit Kärleks-Gudens Stod.
Hit hvälfs, med ständigt gny, en stormig flod,
Af unge män, som på hans bistånd kalla;
Med hjertat fullt af *evig dyrkan*, alla,
Och prisande *sitt föremål*, en hvar,
I skönhet främst, af allt hvad jorden bar.
Men, Falma nalkas, Falmas ankomst bådas;
En himmelsk syn med mindre verkan skådas.
Ur mångens bröst, hur lätt, på en minut,
Försvann den bild som dyrkats der förut!
"*Hvad hon är skön!*" så hviska strödda hopar;
"*Af alla skönast!*" hela skaran ropar.
Ej att sin ed en hvar ju tänkte på,
Men, rättvis känsla, var en pligt också.
Fort, ner från Stoden, segerkransen rycktes,
Och, lifligt svängd, på *Sethos* panna trycktes;
Som, åt sin Brud, med rörd och tacksam blick,
Gaf rättvist äran, för det pris han fick.

Vid Folkets gny, som nu allt högre väcktes,
Till andra Stoden, tåget redan sträcktes.
Hvem Snillets ära sökte eller gaf,
Stod här sig trött, i omkretsen deraf.
Hit såg man skynda, lärda och poëter,
Som skapat om all ting, förnuft och meter;
Med pannan stolt af eget bifall ren,
Och Ärans pris i sigte, hvar och en.

Till hvem man kom, hans häpna undran hördes,
Att Stodens krans ej än från Stoden rördes,
Fast han var der, och gaf, — offentligt hörd, —
Sin storhet sjelf, det högsta vittnesbörd.

På olikt sätt vid Sethos ankomst hände.
Så snart, på afstånd, ren man honom kände,
"Se der den ädle Talarn" (ropte man,)
"Som, hög i färgor, och i teckning sann,
"Lyft nyss, med glans, en glömd förtjenst ur
griften!
"Han, som bland dem som skillrat våra skiften,
"Tar högt sitt rum, för taflans dubbla dag,
"Af statsmans blick, och målarns mästerdrag!
"Hvars ädla språk, i hvad från thronen flutit,
"Nationens aktning, Smakens bifall njutit;
"Och, hvilkens röst, bland Statens högsta män,
"I sjelfva råd-saln hörs, — och hedrar den!"
Ej flera ord. Men knappast slötos dessa,
Förr'n kransen flög, från Stoden, på hans hjessa,
Med rop och klappning, och som tänkas må,
Med tal, just som hos oss, och svar derpå.

Knappt Sethos än från sin förvirring sansar,
Då scenen byts, och ren med Brud och kransar,
Vid *Fosterlandets Stod* han sig befann.

Med visa samtal tröstande hvarann,
En krets af gamla som, på deras tider,
Gjort Statens frejd, i rådslag eller strider,
Satt här vid Stoden, nu i hvilans år,
Med plöjda pannor och försilfradt hår;
Behållande, med kärleken i döden
Till Bagdads jord, bekymret om dess öden.

Hvart inre värf, hvar yttre-bragds förlopp;
Hvart namn af fullnådd glans, af nytändt hopp;
Hvad grundlöst smäddes, hvad förtjent berömdes,
Allt här, med vishet, pröfvades och dömdes.
Hvem, främst för hären, lyste högst i mod;
Hvem Themis tempel ädlast förestod;
Hvem i fördrag med Perser eller Meder,
Med Statens fördel, bäst förent dess heder;
Hvem, framför allt, omkring Monarkens thron,
Med nit för Prins, men också för Nation,
Bar hvarje sanning redligast i dagen,
Gaf högsta drift åt värfven, kraft åt lagen;
Hvem ändtlig ren, i sin berömda vår,
Väckt högsta väntan om dess äldre år:
Om allt var fråga. Skilda domar falla;
Hvart namn blef nämdt, men Sethos nämd af alla.

Han kom och syntes. Inför Folkets tropp,
De gamlas krets med värdighet stod opp.

Kring Sethos hår, hans dubbla kransar böjas,
Och ruudt om honom tusen röster höjas:
Den tredje kransen, Fäder, felas än!
Han är den värdig; Fäder, gifven den!

Astygorax, den äldste bland de gamla,
Van, med en blick, att deras bifall samla,
Då, hvart han såg, han deraf uttryck fann,
J Fosterlandets Gudar! ropte han,
(Och tog den krans som hölls af Bilden färdig,)
Må denna yngling, bli sin ära värdig! —

Men ännu, tron mig, är han icke. Nej,
Nation och Fäder! Nej, vid himlen ej! —
Så hörs en röst, i det man hastigt röjde
En upplyft hand, som kransen undanböjde.
Bland skarans mängd; den enda hand det var,
Som djerfdes det, och vilja dertill bar;
Kort: Sethos egen. — "Hören mig, J Fäder!
"Hör mig; o Bagdad, Moderstad bland städer!"
(Begynte han). "Från mina första dar,
"Var denna krans, af allt hvad jorden bar,
"Det högsta mål, dit mina tankar sväfvat.
"Men bära den med andras bifall, jäfvadt
"Af egen känsla, — skonen mig derför!
"Ett börjadt lopp ej dermed krönas bör.
"Åt hjeltens kraft att fosterjorden skydda,

"Åt långa år, i ädla mödor flydda,
"Förvaren den! Mig ha'n i ren förlänt
"En dubbel ära, kanske svagt förtjent.
"Gen ej åt krafter, endast nyss försökta,
"Belöningar till högsta måttet ökta.
"Men om en gång, i mera sena år,
"När tiden bleknat äfven dessa hår,
"Om frukter då från styrkans dagar finnas,
"Som gjorde Sethos, kanske värd att minnas,
"Och talade, med nyttans vittnes-röst,
"Till hans beröm, uti hans landsmäns bröst;
"Gen honom då, tillreds att hvilan smaka,
"Den ädla lön han lemnar nu tillbaka;
"Och må han sen besöka Lethens strand,
"Med detta pris utaf sitt Fosterland!

Han slöt, och gick, med bifall af de flesta,
I Bildens hand, att kransen åter fästa,
När, öfver Stoden, hastigt röjs en syn
Af Bagdads Genius, glimmande ur skyn,
Som sänks och närmas, under dessa orden:
(Besök, den tiden, vanliga på jorden.)

"Ditt tal är ädelt, som ditt tänkesätt.
"Gå, och förök med hvarje dag din rätt
"Till denna krans, som du i dag försakar.
"Men öfver Bagdad, om en Genius vakar,

"Som gaf det redan, unge man, i dig,
"Ett bland de stöd, hvarvid det lyftat sig;
"Om ödet dömt dig, att ännu förtära
"En längd af år, i mödor för dess ära;
"Skall ock en lefnad, af förtjenster skön,
"Ej slutas (tro mig) tom på deras lön:
"En lön, som ej förlorad, fast förhalad,
"Med vinst en gång, skall blifva dig betalad.
"Se opp och kän, hvad lott, för seklers dar,
"Bereds åt dig, i framtidens förvar."

Ren tog Geniet sin eldsfärd mot det höga,
När templets famn slöts opp, för skådarns öga,
Och Sethos Bild, i marmorns högsta sken,
Stod synbar der, och känd af hvar och en;
Med anletsdrag, föråldrade, men sanna,
Och, *alla kransarna omkring sin panna.*
Kort var blott synen, kort som drömmen är;
Men, — efter sekler, — stod han sådan der.

FALMAS DÖRR,

ELLER

SLUTET AF SAGAN.

TILL

FR. FR. AF W***.

Om Falmas sanna bild, till anletsdrag och själ,
Åt Sagan en minut, med nöje länt sitt öra,
Så skänke hon en blick åt Sagans slut jemväl,
Hvars korta teckning blott, jag ber om lof att göra.

Från Folk-triumfens gny, med hvar minut förökt,
Den brydda Sethos sjelf, liksom hans sköna Maka,
I deras bonings-famn, sin fristad hade sökt,
Dit, på en afskild väg, de skyndat sig tillbaka.

Dock; hopen vet ej gräns, i känslans öfvermått.
Lik böljan i sitt svall, som hvälfs att stranden hinna,
Den förs i deras spår; men kom att se dem blott
Inom sin slutna dörr, med hastadt lopp försvinna.

På marmorn utanför satt blott en gubbe qvar,
Hvars blick, på ingen vänd, snart vände på sig allas.
Af lyrans konst bekant, i fordna bättre dar,
Han hade börjat ren *den Gamle Sångarn* kallas.

Nu var han kommen hit, fast med förvisnad krans;
Att fira, äfven han, det nya, ädla bandet,
Med sång till Sethos lof, och om Förtjenstens glans,
Belönt af Skönheten, och krönt af Fosterlandet.

Den rest af skaldens kraft, som lefde i hans bröst,
För Sethos och hans Brud, han hade sökt att samla:
Här hade begge dröjt att lyssna till hans röst,
Och, på ett ädelt sätt, gjort heder åt den gamla.

Vid Falmas dörr ännu man honom sitta såg;
En djup och liflig dröm hans sinnen tjusa tycktes:
På lyran hvilande, den ena handen låg,
Den andra, mot hans bröst med ljuf bestörtning
tycktes.

Så satt han rörd och stum. Åt skyn var ögat vändt.
Hvad uppsåt honom fört, en hvar med lätthet
spådde;
Men ingen gissningskraft hann upp till hvad som
händt,
Och till den känslas grund, hvars uttryck han för-
rådde.

Hvad vill du, gamle man? begynte några då;
Låt ej det falska hopp din djerfva själ förföra,
Att du af Sethos smak, ett bifall kunde få,
Och med en röst, som din, behaga Falmas öra!

"J felen (svarte han med stolthet) unge män;
"Ej sökte jag ett pris; men stort är det jag vunnit.
"Och lång kanske för Er, rätt lång, är vägen än,
"Förr'n J den ära nån, som Gamla Sångarn hunnit.

"Likt mig (förtryten det, men tron mig denna gång)
"Såg aldrig än en skald sin ålders-dag förskönad;
"Likt min, — sen Bagdad står — belöntes ingen sång,
"Och ingens, ingens mer, skall blifva så belönad."

"Af Er, J unge män, hvem Falma funne värd
"Det pris, det ädla pris, hon åt min sång beskärde,
"För honom skulle Cirk och Tempel, synas flärd,
"Och Ryktets glans en dunst, och lagerns utan värde!"

"Och nu, vid banans gräns, den gamla Sångarn ger
"Sin lyra, evigt stum, åt Falmas dörr att bära;
"Sen aldrig denna sträng skall nånsin föda mer
"En sång, den sista lik, — till ämne — eller ära!"

DEN VACKRA BEDJERSKAN;

ELLER

TROHETEN I LIF OCH DÖD.

SAGA.

När Kärlekens och Himlens hand
Förent två ädla hjertans öden,
Hvad sällt, hvad oupplösligt band,
I lifvets mödor, ja, i döden!
Nej, de ej mera äro två;
Nej, själ med själ tillhopa gjutes;
Hvart enda nöje samfält njutes,
Hvart qval de samfält undergå;
Och döden sjelf blir sällhet då,
Blott deras lif på en gång slutes.

När hälsan, våren, Hymen ler,
Hvad vällust, lycklige, för er,
Att deras ljufva pligter yrka!
När sjukdom tär, när motgång slår,
Hvad balsam i en makas tår!
Och i en makes mod, hvad styrka!
Men ack! när Dödens grymma slag,
Så öm förening ändtlig bryta,

O

O då, hvad mörk förskräcklig dag!
Hvad heta tårar strömvis flyta!
Hvad rop! hvad qvafda andedrag!
Hvad stumma qval, dem orden tryta!
O hvilken klyfta vore den,
Som, evigt styckad från sin vän,
Då höll en våldsam hand tillbaka!
Då såg en annan tröst att smaka
På jordens rymd för sig igen,
Än grafvens lugn bredvid sin maka!

Tag lärdom af Historiens röst,
Hur djupt, hur våldsamt denna smärta
Slår ner sin pil i qvinnans bröst,
Liksom i sjelfva hjeltens hjerta.
När Seneca af Roms tyrann,
Blef dömd att dödens fasa lida,
Hvad gjorde Paulia? — Gret sin man?
Nej. Hennes dygd föraktligt fann
Att endast gråta, endast qvida.
Med mod, vid philosophens sida,
Hon öppnar ådrorna, som han.
Dess blod, med hans, förblandadt rann - -
"Håll, (ropar smädarn här kanhända,)
"Det rann ej: — hon sin man bedrog!" —

Det rann --- ej ända tills hon dog,
Men dock, tills gubbens lif tog ända;
Sen stämde hon det riktigt nog.

Men jäfvom de pedanters lära,
Som tro att alla dygders glans
Hos fordna Romarn endast fans;
Det nya Rom har mera nära
Ett stort exempels ljus till hands.
Der lefde, för tolf år tillbaka,
En lycklig man på alla sätt:
Ung, vacker, vettig, rik, af ätt,
Och älskad af en älskvärd maka.
Belsano var det namn han fått,
Och hon som honom lycklig gjorde,
Hon het *Graziosa*, som hon borde.
Allting var prakt i deras slott,
Allt fröjd och ömhet när de råktes.
Belsano förde furstlig stat:
Här spisades på silfverfat,
Här i förgylda vagnar åktes.
Stor domestik, i rikt livré,
Kring deras bord, i deras salar;
Stursk framför allt mot ringare;
Från sängen, strax till dejeuné,
Så till toiletten, så på balar,
Koncerter, skådespel, soupé: —

Kort, Rom ännu med afund talar
Om dessa begge lycklige;
Och, efter alla visshetslagar,
Försäkras att, på jordens ring,
Näst deras nätter, ingen ting
Var sällare än deras dagar.

I skötet af ett kabinett
Kring tak och väggar präktigt klädt
Med glas, förgyllningar och siden,
När detta afundsvärda par,
(Som det begaf sig under tiden)
Ett ögonblick allena var;
O då, hvad sällhet skänkt och njuten!
Af ömma uttryck, hvilket val!
Och om en tro hvad löftens tal,
Som aldrig blef tillfyllest knuten!
»Ja," ropte hon, med armen sluten
Omkring hans hals, och ena knät
Långt opp i soffan, — "straffe det
"Den Himmel jag till vittne tager,
"Om din Graziosa dig bedrager;
"Om hon, i allt du henne ger,
"I allt hvad hon sig företager,
"Ej endast sin Belsano ser!
"Och om, den stund hon skulle mista
"Dig, ömme vän, den enda man

"Hon älskat har, och älska kan,
"Ej blef af hennes lif den sista!"

Så svors i förväg längst förut.
Ja, det var afgjordt hos dem båda,
Att samma timme, dag, minut,
Som såg den enas lefnadsslut,
Den andras äfven skulle skåda.

En gammal skrift, af vantro full,
Har sagt, att Fan af alla länder
Bor helst i Rom. — Om slikt nu händer
För Smakens eller Påfvens skull,
Må lärdare än jag förklara.
Nog, — Han förtröt Belsanos lugn,
Och svor vid alla själars skara,
I Kristna kyrkans stora ugn,
Att det ej länge skulle vara.

Hvar läsare som hunnit bli
En smula philosoph till sinnes,
Vet, att en gruflig sjukdom finnes,
Som kallas för me-lan-ko-li.
Den sjukdomen består deri,
(Om någon Optimist mig frågar,
På hvilka prof hon kännas plär?)

Att den olycklige hon plågar
Ser allting, — *sådant som det är.*
Men än ett ondt plär ofta stifta
Med detta förra ett förbund;
Jag menar Jalousien hos gifta,
Som, troligtvis, har samma grund.
I hundra luntor, hvem som gitter,
Må läsa om de qval hon ger;
Men ack! behöfs väl sägas mer,
Än att den usle hon besitter
Tror allt det onda, — *som han ser.*
En sak för lugnet här på jorden,
I alla ställningar fatal,
Fast, lyckligt-vis, ett sällsynt qval
Hos vissa folkslag, närmre norden.
Belsanos var ej detta fall,
Som följden snart bevittna skall.

Bland annat som Graziosa gjorde,
Och hvaråt mången, mindre skön
Än hon, kanhända småle torde,
Var något som af hennes kön,
Dock ofta görs med fördel, — Bön.
O ni, som skyn gudaktigheten
Och rodnen för en andakts tår;
Ni kyrkans barn, af sexton år,
Hur litet ni er fördel veten!

Vid trettio man den förstår.
Vid trettio, man upplyst finner
Hvad bönen ger för himmelsk fröjd:
Hur denna ställning, våldsamt böjd,
Den andakt, som på kinden brinner,
Den perla som ur ögat rinner,
Och denna barm af suckar höjd,
På Gud och menskor samfält vinner.
Vid trettio, man detta finner.
Graziosa ren var der invid.
Ett ständigt larm af nöjens strid,
Tills då, gjort våld på hennes stunder;
Men vid den åldern, ja derunder,
Får könet mindre ondt om tid.
Först får då mannen sjelf små hinder;
Hans stränga pligt ej uppskof tål;
Sen, ser man äfven andra minder:
De hafva också göromål;
Sen är man mera sällan buden:
Kalas blir rart vid vissa år;
Så att, till slut, den Store Guden
Till sällskap ensam återstår.
Dock var det ingalunda detta,
Som förde vår Graziosas fot
Till stora kyrkan gent emot,
Att andakten ibland förrätta.
Men hennes själ, så lifligt god

(Vi det till hennes loford nämne)
Och mycken eld i hennes blod,
Behöfde än, dels luft, dels ämne.
Det fins ej tafla mera skön,
Än hon, bland dessa tempelstoder,
På sänkta knän för Christi moder,
I hela värman af sin bön.
Hvad armar kring dess fötter fördal
Hvad ögon hvälfda ofvanåt!
Och hvilka läppar, ljufligt rörda,
I bedjande och bönhörd gråt!
O kraft af Himlens trogna dyrkan!
Uppbyggelsen gaf allmänt nit;
Fritänkarn sjelf, när han kom dit,
Svor på att ofta gå i kyrkan;
Så starkt kom bönen i kredit.

Bland andra hit af ryktet dragna,
Att se den sköna Bedjerskan,
Var ock, en dag, dess egen man,
I sanning ej den minst betagna.
Belsano van att, i sitt hus,
Se henne dagligt mera föga,
Såg här sin hustru, i ett ljus,
Alldeles ovant för hans öga.
Med möda mättar han sin syn
Af en så ny och sällsam njutning:

För Gud, hvad friskhet på den hyn!
Hvad liflig grace i denna lutning!
I alla rörelser, hvad kraft!
I alla blickar, hvilken ifver!
Hvad uttryck detta mjuka taft
Åt hennes böjda ställning gifver!
Hur rörd, hur brinnande hon blifver! —
Belsano, i ditt tjusta bröst,
Hvad ljufligt hopp sig börjar tända!
Hvem vet om nu ditt namn, kanhända,
Ej går till Gud, med hennes röst!
"Nej. — Ömsom rum att bättre höra!
"Ej nog, ej nog att henne se!"
Så talar han, — men hviskande.
Med varsam gång, och riktadt öra,
Han redan stjäl sig närmare.
Som fågeln, lätt och tyst i fjätet,
Han drar sig, ömsom rädd och glad,
Bakom det helga stenbelätet,
Inför hvars fot hon låg och bad.
Ju mindre hennes ifver släcktes,
Ju mer han såg, i det han kom,
Hur hennes armar ditåt sträcktes,
Ju mer den lust hos honom väcktes,
Att höra henne der bakom.
Friskt – blott ett steg ännu – och sedan —
Men häpnad, som ej tolkas kan!

Der står, vid Gud, ju någon redan! —
Hvem då? — Hin håle, gissar man?
Nej; farligare man än denna;
Men vida från hans skapnad skild:
Blick af en Mars, — Adonis bild, —
Håll opp, håll opp, min svaga penna!
Sky, som Belsano, dessa drag
Af stolthet, parad med behag!
Lär att, som han, ditt intet känna,
Och sjunk i stoft vid detta slag!

Olycklige Belsano, lemna
Ett rum, som din förtviflan gör!
En dolk, — men han står fri derför:
Du har den icke, att dig hämna!
Italienarn, qvafd af harm,
Ur stånd att ord för känslan finna,
Flyr bort, med pilen i sin barm,
Förbannande sin falska qvinna.
"Bedrägliga, fördömda kön,
(Så skrek han ensam med sin smärta)
"Det är då så, som du gör bön,
"Och öppnar för din Gud, ditt hjerta!
"Den nedriga! hur rörd hon var!
"Hur fromt hon kommer hit att skria,
"Hvar dag, sitt *Heliga Maria!*
"Och bakom denna, — står en karl!"

När något visst i pannan stiger
På en Spanior, — strax offret der!
En Ryss ger stryk; Holländarn svär;
Fransosen sjunger; Svensken tiger.
Italienarn ger sig tid,
Att långsamt hämdens timma söka.
Om sättet, med sig sjelf i strid,
Han dröjer, att dess grymhet öka.

Belsano det ock här beslöt.
Han gick ej i sitt hus tillbaka;
Men, i en malmgårds hyrda sköt,
Hvad tårar han för din skull göt,
Andäktiga och grymma maka!
Än såg han dig, i blod och qval,
De sista ropen ömkligt sända;
Än blef det hans förtviflans val,
Att mot sig sjelf sin värja vända.
Nu förekom hur falsk du låg,
Och armarne kring pelarn förde;
Nu denna tanke honom störde:
Hvem vet om hon den skurken såg,
Som stod bakom och henne hörde? —
"Ack vore hon mig trogen än!
"Ack, vore blott min syn bedragen!"
Så skrek han först. — "Nej," skrek han sen,
"Förräderi't är klart, som dagen!"

Naturen, säger en poët,
Som insåg all besvärlighet,
Af detta usla lefnadsloppet;
Gaf oss, från vaggan till vår död,
Två stora tröstare till stöd:
En Sömnen är, den andra Hoppet.
Jag känner, med hans tillstånd sagdt,
En till ännu, som ej är liten,
Ej värd de dödligas förakt,
Men som han glömt: — det är aptiten.
I fall det vanligt var mitt sätt,
Att i bevis och omsvep falla,
Jag hela Skeppsbron kunde kalla
Till vittne på, att jag har rätt.

Belsano, som snart sagdt förvisat
All verlden ur sin qvalda håg,
Och blott för sina tankar såg
Den otro, som hans hustru visat;
Kom dock, med all sin sorg, ihåg,
Att han sen middagen ej spisat.
Mat fans ej der han sig befann.
Välan, hvad skadar, tänkte han,
Att spisa med min falska qvinna?
Hon blir ej falskare derför.
Tvertom, det är just så jag bör
Dess oskuld, eller otro finna.

Den skall bli klar, jag vill ej mer!
Det skrek han till, med sådan ifver,
Att jag i förväg läsarn ber,
Hvad helst nu följden deraf blifver,
Ej bli förskräckt för hvad som sker.

. . . .

Tillbaka ställdes nu hans kosa.
Han kom: satt ner: mat in: man åt:
Tyst, obetjent, skild från all ståt.
Vid hvarje blick på sin Graziosa,
Hans ögon vattnades af gråt.
Nej, aldrig så han henne skattat;
Nej, aldrig syntes hon så skön;
O Gud! att hon dock aldrig fattat
Det orådet, att göra bön!
Hon talte: — "darra falska kön!
"Vik bort, bedragna kärleks minne!"
Så hämden röt, inom hans bröst,
Vid hvarje dolkstyng i hans sinne,
Som trycktes der af hennes röst.

Men huru? Kom han ej att pröfva,
I detta samtal med sin fru,
Dess kärlek? — Väl: Der är hon ju?
När ärnar han sin grymhet öfva?
Man lemne sagans fortgång fri,

Och läsarn snart skall lära känna
Ett nytt manér, att pröfva denna,
Oändligt klokt, — att låta bli.

Soupén var gjord, och qvällen liden.
Förtviflad, grubblande och stum,
Belsano gick i sina rum,
Och frun till sängs, vid midnattstiden.
Hon sof. Allt sof i slottet ren.
Från en kommod, vid hufvudgärden,
En halfsläckt lampa spred sitt sken,
Med sorgligaste lugn i verlden.
Af skuggors natt ett stilla haf,
Kring hennes säng, bedröfligt svallar,
När, vid ett ljud som dörren gaf,
Hon vaknar, vid ett rop som kallar,
Liksom en död väcks i sin graf.

Vid skenets fläckt som lampan sprider,
Hon sitter opp, och ser förkräckt,
En blek gestalt, i nattlig drägt,
Som långsamt fram till sängen skrider.
Hans ena hand en bräddfull skål,
Ett krucifix den andra håller.
Hvars röst? Hvem hör hon? Sin gemål!
Min man . . i himlens namn . . . hvad våller? . .
"Blif ej förskräckt!" — Vid dessa ord,

Dem han med hemsk förställning sade,
Han satte skålen, som han hade,
Midt framför sängen, på ett bord,
Och krucifixet från sig lade.
"Blif ej förskräckt! — tog han igen, —
"Och hör mitt tal med lugnadt sinne:
"Jag stör med sorg din sömn, min vän,
"Men, till min ankomst grunden känn:
"Jag måste dö. Min stund är inne."

Gud! skrek hon, hvad skall detta bli?
"Sänk" svarte han, din röst, min kära,
"Och hasta ej med dina skri,
"En stund som af sig sjelf är nära.
"Väck ingen. Gråt ej. Mitt beslut
"Är oundvikligt och beständigt.
"Förrn denna lampa slocknat ut,
"Skall detta lif; det är nödvändigt."
Belsano! hör då en minut . . . .
Vid himlen som du trott och vördat,
Hvad har du gjort? Ett ord till ljus! —
"Spelt, skymfats, duellerat, mördat
"En Prins . . . af sjelfva Påfvens hus!" —
Fly! - "Fåfängt!" - Dölj dig. - "Fruktlös möda!"
"I morgon dom, arrest och band;
"Att dö med skymf för bödelns hand,
"Att med min egen hand mig döda,

"Se der mitt val! ... Och detta gift" ...
Barbar! i Guds namn, håll tillbaka!
Stöt ner förut, i samma grift,
Din snart till döds förskräckta maka! —
"Nej, lef Graziosa, njut den lön
"För Christi moders trogna dyrkan,
"Att finnas dagligt, i din bön,
"Mer frisk, mer retande, mer skön:
"Bed, för min själ, ibland i kyrkan!"
Hvad hör jag? Gud! Belsano kan
Så grufligt mot vår kärlek synda!
Är det den ed vi gjort hvarann?
Nej, du skall ej dö först, min man, —
"Du måste i det fallet skynda,"
Gaf han till svar; — och nu drack han.
Ur sängen hälften klädd hon springer.
För Guds skull, strax en Doktor! — "Nej." —
Ett motgift! fort! — "Jag tar det ej." —
Nå endast en skål mjölk! ... jag ringer ...
"För ingen del, och inga rop!"
Sätt då i halsen blott ett finger ....
"Nej. Ingen ting af alltihop." —
Du rörs ej, grymme, af min smärta.
Du vill förgås. Välan, barbar,
Känn min förtviflan, känn mitt hjerta;
Med dig jag slutar mina dar.
Och nu hon korset till sig rycker,

Och kysser det, och skålen tar,
Och den till sina läppar trycker — —
Triumph Belsano! Ren hon drack,
När skålen, den hon vårdslöst vänder,
Bums! — halkade ur hennes händer,
Och föll i golfvet ner — och sprack!

Lik spelarn, som ser högsta talet
Af vinst för sig på Lotteriet;
Men finner strax, att han fått Nit,
Och att han såg ofantligt galet;
I följd hvaraf, — till Hospitalet!
Så krossad stod Belsano nu,
Och sådan var hans mine, vid detta.
Hur bad han ej sin goda fru
Dess djupa sorg åsidosätta!
Han såg hur långt dess kärlek gick,
Men dog, — helst ensam, — om han fick.
Belsano, skrek hon, spara, spara
Din hustru detta grymma skämt!
Mitt sista öde är bestämdt,
Och du skall vittne dertill vara.
Ja! ensam döden är mitt hopp.
Vid dessa ord hon våldsamt hastar
Fram till ett lönnskåp; slår det opp;
Tar fram ett pulfver, som hon kastar,

Med

Med mod, i en Chinesisk kopp;
Slår vatten till, med mod, och säger:
"Se här, barbar, som trotsat mig,
"Hvad medel din Graziosa äger
"Att in i döden följa dig.
"Från vår förenings första timma,
"Hon denna sista tillflykt gömt.
"Nu dröj, och du skall snart förnimma,
"Om hon sin ed, sin trohet glömt."
Så talte hon, och tömde koppen,
Och nedsönk i en länstols famn,
Blek som ett lik, matt som en hamn,
Med köld och ryckningar i kroppen.

Belsano var, mot denna ton,
Och denna sista syn, ej väpnad.
Han satt en lång stund tyst af häpnad,
Så en stund till, af reflexion.
Stum såg han än sin hustrus fara,
När hon med svag, beveklig röst:
"Tro mig, Belsano, fly mig, spara
"Ditt ren af döden slitna bröst,
"För smärtan af den grymma tröst,
"Att till min afgång vittne vara.
"Snart grafven oss på nytt skall para.
"Din sista kyss!" — hon denna fick.

"Gif detta kors i mina händer." —
Han gaf. Hon kysste det. Han gick.
Ännu hon en bedröflig blick,
Ännu en suck till afsked sänder.
"Vi råkas innan kort igen." —
Det är min tröst... Farväl, min vän!
Nu till sitt rum han återvänder,
Tar nyckeln ur, slår dörren till,
Och tankfull sig på bädden sänker.
Men, som han tiger ganska still
Med hvad han der i tysthet tänker,
Jag honom deri likna vill.

Hans fru förhöll sig annorledes.
"Du blir då enka! ljufva lott!
"Men hvad? Din man ett mord begått;
"Tar gift, och dör, — och ej beredes!
På en gång skrek hon så, och skref
Ett rörande omständligt bref
Till hennes Biktfar ställdt och ämnadt.
Fort, — jungfrun in! — och löparn opp!
Flyg! — Hvart? — till *honom*... Löparn lopp.
I flygande vardt brefvet lemnadt
Till *honom*, som var van att få
Fruns bref i tysthet då och då.
I flygande kom löparn åter. —

Han fick det? — "Ja. Jag honom fann;
"Han låg." — Hvad svar? — "Han hälsa låter;
"Så fort han klädt sig, kommer han."

Knappt solen med dess första strålar
Sanct Peters koppardôme bestack,
När, i en rikt broderad frack,
Men tyst och varsamt, som på nålar,
Eng ung, gudomligt gjord seigneur,
Smög lyckligt trapporna oppför.
Hvem, frågar läsarn, var då denna?
Men om han sett och kom ihåg
Det ansigte Belsano såg,
När frun på knä för pelarn låg,
Så skulle läsarn honom känna.
Han kom, stod fram, och talte så,
Sen enkan två tre anskri gifvit:
"Min fru! Jag har haft äran få
"Det bref, Ni till er Biktfar skrifvit.
"Ehur ej präst, har jag ändå
"Ett bröst, af nit för eder drifvit.
"Jag vet jag mig ej smickra kan
"Med hopp att giltigt nog betjena,
"*In puncto mortis*, er herr man;
"Men jag är till för er allena;
"Och jag er trött, (kanske med fog)
"Mer verklig tröst hos någon finna,

"Som del i edra tårar tog,
"Än hos en Biktfar, härdad nog
"Att se två vackra ögon rinna.
"Förtörnas ej af detta nit,
"Och mottag, i er djupa smärta,
"Min tjenst, min omsorg, min kredit,
"Liksom, från längre tid, mitt hjerta."

Så föllo Gref *Concinis* ord.
Graziosa gret. De greto båda.
Sen första gråtningen var gjord,
Begynte trösteskälen råda.
Försynen måste, — som hon fann, —
Ett slut vid alla giften fästa:
En skall dö först, hon, eller han;
Och hvem, med ögon, neka kan,
Att det som skett, var här det bästa?
Ung, vacker, älskvärd, dess förlust
Uppriktigt skattad, — "Kanske blefve,
"I öfrigt, ej odräglig just,
"Men *sättet*... sjelfva *sättet*, Grefve!"
Pur fördom! Hvad gör sättet mer?
Man duellar, sårar, såras,
Får döden, sjelf sig döden ger,
Med gift, med värja, — allting sker,
Allt af inbillningen försvåras!
"Men gift!... min Gud, hvad ryslig sak!" —

Bah! gift har ingen elak smak;
Och, tro mig, döden intet heller:
Var viss, min fru, att den fast mer
Är ljuf, ... i fall man dör för er. ....
Helst om en tår ni dervid fäller! —
"Hu! tror ni att han redan då..."
Är död? Rätt död, var viss derpå.
Ack, vore han så glömd tillika!
Det sista framsmögs med en ton
Af fint förstånd, och sann passion;
Två svåra saker att förlika.
Graziosa fann det ej, som jag:
Hon svarte ömt: "Han borde dömma
"Från sorgens första glömda lag,
"Till allt hvad hennes bröst, en dag;
"Var mäktigt att för honom glömma."
Med dessa ord, hvad ögonkast
Din själ, Concini, genomtränger!
Allt uttryck nu hans känsla brast.
Hans mun vid hennes händer hänger
I tysta svar, orörligt fast.
Än äflas hon, med blygsam möda,
Att linda dem ur sköflarns makt,
När dörrn slås opp, så fort som sagdt,
Och midt för dem, står..hvem?... den döda!
Förrådd, besatt, utom sig bragt.

Det är, (som ren är nämdt) bland öden,
Det grymmaste som tänkas kan,
När, oförmodligt, genom döden
Två makar slitas från hvarann.
Men sen det skett; sen en gång man
Betraktat detta hugg, som *gifvet;*
Så har det ock sin svårighet,
Att finna, förrn man ordet vet,
Hvarann på nytt igen, i lifvet.
Nu gifs här väl, i allmänhet,
En mängd af händelser på jorden,
Besatta fall, hvari man sett
Jemväl det klyftigaste vett
Med ängslan leta efter orden:
Men aldrig kan dock denna nöd,
Att hitta på hvad man skall säga,
Så stora svårigheter äga,
Som då man *borde* vara död.
Af denna orsak, äfven skedde,
Att begge två, så hon som han,
Sig funno, midt emot hvarann,
På samtal ganska slätt beredde;
Med omotståndligt löje sedde
Ett ögonblick, af tredje man,
Som fann sig bättre, — och försvann.

I fullt begrepp att exclamera,
Tröt röstens bruk vårt goda par:
Tryckt låg mot pannan handen qvar,
Den öppna munnen slöts ej mera,
Men intet ord från någondera,
Till hvarken fråga eller svar.
Frun ändtlig först till orden tager:
Min man, skrek hon, försagd och matt,
Du lefver än, och ser Guds dager?
Ja, svarte han, och du, min skatt,
Du ock; om allt mig ej bedrager?
Det verkar sent det gift du tog! —
"Ack! jag har visst ej tagit nog!
"Jag säkert än en sats behöfver."
Men allt var ju beställdt? du dog! —
"Ja visst.. jag dog.. men det gick öfver!" —
Nå, som du ej är död, så säg,
Hvem var den herrn du hos dig hade,
Som stod så hurtigt af, sin väg?
Förtälj, hvad vigtigt han dig sade,
Hvarom, så tidigt med hvarann,
Ni här i enrum öfverlade?
Hvem var? hur kom? hvad ville han? —
"Den herrn?... du önskar kunnig blifva,
"Om herrn som gick?.. det var.. välan...
"En Doktor!" — Doktor? Hvartill han? —
"Att mig en större dosis gifva." —

Han såg, dertill, ej ut så slätt!
Här striddes... häftigt! — "Ganska rätt!
"Jag ville strax min lefnad ända;
"Han åter, uppfann tusen sätt
"Att mig från detta uppsåt vända." —
"Guds död! så rik på sätt! En hvar
Är ej så fintlig. — Pause på svar.

Men (höra här någon resonnera)
Är narrn rent af från vettet då?
Han ser en karl i kyrkan stå:
Strax, dolk och död! i brist hvarpå
Han kan sin blodtörst knappt regera;
Ser sen, i sjelfva hustruns rum,
Sitt rofdjur; men står flat och stum,
Tills gynnarn makligt fått passera;
Ser, utom slikt, ännu långt mera,
Men slår omkring, och gör sig dum!
Hvad kan han tänka, kan han ärna?
Har någon nerfsträng mist sin ton
I mannens hjerta eller hjerna?
Är han förryckt? Är han cujon?
Historien svarar ej till detta.
Hon verldens lopp, ej hjernans ser.
Blott hvad som sägs, blott hvad som sker,
Vet hon med visshet att berätta,

Hvarför jag också här vill sätta,
Blott hvad hon vet, och intet mer.

Belsano så sin talan ställde:
Min vän! Af ren så stora prof,
Jag rönt din äkta kärleks välde,
Att om af fler jag fann behof,
Min fordran borde synas grof.
Först hade du förvisso druckit
Giftbägarn samfält med din man,
Om den (som fasligt lätt går an),
Ej halkat ur din hand, och spruckit.
Sen hade du, ej mindre fort,
Af eget förråd dig förgifvit,
Om giftet verkat som det bort.
Ja, samma sak du ändå gjort,
Om Doktorn blott receptet skrifvit.
Det fins ej medel som du spart,
Att dig med hast från verlden skilja;
Så att du qväljs nu, det är klart,
I lifvet, tvert emot din vilja!
Nu ser jag, efter allt förnuft,
Ej öfrigt råd, så framt ej detta,
Att i en vagn oss begge sätta,
Och pröfva Tiberns morgonluft.
Gift verkar bättre då man rör sig.

"Men din duell?" — Allt sofver ju?
Policen sjelf har natt ännu —
Vagn kom; och hans förslag gick för sig.

Hvart for han då? jag ropas hör.
Se der, hvad Sagan bäst förklarar;
Och hvartill den som Sagan gör,
Med skyldig vördnad endast svarar:
Man får väl se hvart kusken kör!

Klatsch!—fort rycks vagnen fram sin kosa.
Vänskapligt gunga fru och man,
På engelsk svigt, bredvid hvarann.
Nej helga Jungfru! skrek Graziosa,
Du spar oss ej, vid lifvet än,
Att strax oss skilja åt igen! —
"Må din förtröstan dig ej svika;
"Mig anar starkt att den bedrar."
Så föll Belsanos korta svar;
Och farten öks, och husen vika.

Klatsch!... Spannet flyger, vagnen rullar,
Kring thermer, tempel, torg och kullar.
En port!... Man stadnar ... hvilken syn!
Ett jernhvälfdt tak, med torn i skyn,
Och famnstjock mur, och dubbla galler!
"I himlens namn, hvart för man mig?"

Med köld Belsano blott befaller
Sin skrämda hustru följa sig. —
En klocksträng ren vid porten skriker.
Man syns . . . Hvad möte, gode Gud!
En Basilisk i klosterskrud,
Bland ljus, och graf-chor, och reliker!
Och femti *Avens* hesa ljud,
Från femti bleka Katholiker!
Graziosa skrämd åt sidan viker;
Vill fly: för sent!...hon fångad är.
Blir ödmjuk: fåfängt nåd begär.
Blir häftigt ond: sig fåfängt harmar;
Och fåfängt gråtande, besvär
Sin man, — som ler åt hur hon larmar.
Dess dom är sagd; hon fjättras här,
Half-rasande i häxans armar.
"Var ej ert val, er fria drift,
"Min fru, — att verlden öfvergifva?
"Se här en väg, att räddad blifva
"Från lifvets qval, förutan gift!
"Sen himlen edra dagar sparat,
"På så beundransvärdigt sätt,
"Hvem har till dem väl större rätt,
"Än himlen sjelf, som dem bevarat?
"Ni älskar bönen. — Glad er då:
"Hvad fält för er att lysa på!
"Ni får ej annat här att göra.

"Den helga Jungfrun väntar, — kom;
"Hon vinkar der, beredd att höra.
"Gå, frukta ej att, der bakom,
"Står någon skurk, som er skall störa! —
"Behåll ej minsta sorg, min fru,
"För min duell och mina öden:
"Vi råkas, om ej mera nu,
"Så fort som nyss, dock säkert ju,
"Som först blef aftaldt, — efter döden?"
Så föll den illskna Romarns tal.
Af sten, för den betrycktas qval,
Som hotar fåfängt att sig döda,
Han flyr; — och som han porten hann,
Jag skall ej glömma, ropte han,
Betala Doktorn för hans möda!
Fort står han trappan utför ned,
Och porten sluts, — och Sagan med.

DET SVÅRASTE MIRAKLET.

SAGA.

Mirakel! (skrek en Musulman;
Sen stormen var förbi, till skeppsfolket i fröjden;)
Mirakel! Mahomet har frälst oss, ropte han,
Har sänkt på min turban en nådig blick från höjden.
Nedom oss, böljans graf stod öppen för vår syn;
Uppöfver, hvälfde blixtens dunder,
Som sönderslet den svarta skyn;
Från luftens rymd, från hafvets grunder,
Allt röt: förgås! förgås! här fins ej räddning mer!
Vår dom var fälld, vårt skepp gick under;
Jag bad, — och Mahomet, för min skull, räddat er!
I bönen jag mitt anlet vände
Emot den sjufallt helga stad,
Der; i Améhnas qved, Prophetens lif sig tände.
Han syntes mig, i det jag bad,
På hafvet der han stod, mitt öga honom kände.
Vid denna skydds-guds första blick,
Åt hafvet och min själ en lika stillhet skänktes;
I höjden, dagens klot sin glans tillbaka fick,
Och stormen teg, och böljan sänktes. —

Ni drömmer, gode man, ni drömmer, ta mej f—
Svor, fast på annat språk, en brun Amerikan,
Som vid en faras hot, så gruflig och så nära,
Karbasat, mer än han var van,
Sin länd och sina lår, till *Stora Harens* ära.
Ni drömmer: Mahomet ej frälst oss ur vår nöd.
Har Mekka, i sin famn, ej sett hans aska bäddad?
Och hvilken narr vill tro sig räddad,
Ur dödens fara, af en död?
Nej vänner, mera kloka varen;
Och om J lefven än, i trots af stormens ras,
Så tacken derför min karbas,
Som ensam blidkat *Stora Haren.*
Vid första rapp jag tog, han reste, veten det,
De helga öronen i vädret,
Gaf akt på smällen, och förlät,
I samma mån han såg att jag gaf friskt på lädret —

O Foe, Härlighetens sken!
(Hof en Tartar sin röst med ifver till det höga)
Du hör försmädarns tal, och hämnar dig ej ren!
Och öppnar med din blixt ej denna dåres öga!
En Hare, — är den Gud han har!
Men unna hans karbas en blink åt mina händer,
Och jag skall sköta så hans länder,
Att han skall minnas dig, du varelsernas far!

Barbarn! Han ser din sol, men för dess upphof
blundar!
Hvi kan jag, med en vink lik dina allmakts bud,
Ej hetsa alla Asiens hundar
I spåret efter narrens gud!
Folk! det var Foes arm, som nyss ur molnet sträcktes,
Och jag, hans tjenare, som vände straffet af.
Vid mina böners ljud, hans åskas lågor släcktes,
Af mina böners kraft fördrefs den storm som
väcktes,
Från en förmörkad luft, och från ett retadt haf.
J haden allihop i böljan fått er graf;
J hörden blixtens dån och rytandet af vågen,
Som slog, med hvar minut, mer krossande och
tungt;
J för orkanens våld förskräckligt underlågen;
J mörkret öfver djupet sågen,
Och jorden skakad var intill sin medelpunkt:
Jag bad: — och sen J! — *Det blef lugnt!*
O Foe! ropte jag, om du dig här förbarmar,
Så lofvar jag att stå, till dina ögons fröjd,
I femton runda år, med alltid sträckta armar,
På spetsen af en stod, om femton alnars höjd.
J som sett undret ske och här dess orsak hören,
Matroser, skeppsbefäl, och passagerare,
Nu dömmen, hvilken af oss tre
J för er frälsning tacka bören.

En fjerde passager, chinesisk Mandarin,
Satt tyst vid deras tvist, som här sin styrka mätte,
Med händerna i kors framför physionomien,
Och mellan fingren log åt helgonen som trätte.
Omsider steg han opp och talade så här:
Det kan väl vara, mina vänner,
Att dessa helgons bön mot stormen kraftig är.
Jag herrarnes kredit hos Skaparn icke känner;
Men tvifla kan man lätt ändå, på allt det der.
Jag alltså än ett prof i ödmjukhet begär.
Träd fram du store man der borta, med turbanen,
Som sätter din prophet i marsch på oceanen;
Ställ dig näst honom du, hvars helgade karbas,
Gör stora Haren mild, och tyglar stormens ras;
Och ändtlig du, hvars nit för Foes ära larmar,
Stig högst fram på gallion, och utsträck dina armar: -
Så, gode herrar! — efter nu
Med verldarnes Regent J den bekantskap ägen,
Att ni till böljan: *lägg dig!* sägen
Och till hans åska: *tystna du!*
Alltså ej tviflas bör, att ju
Er sammanstämda bön, till hämd för eder ära,
Förmår den ringa sak jag ärnar att begära.
Jag fordrar ej, i förväg sagdt,
Att solen, i sitt lopp, på himlens bana hvilar,
Att Gangen vänder om, och mot sitt ursprung ilar

Till-

Tillbaka, samma väg som han till rygga lagt.
Likså begär jag ej att dèt sig göra låter,
Hvad fordom-tids begaf sig dock,
Att månen hälsande, passerar fram och åter
Igenom ärmen på er råck.
Ej heller jag af er betingar,
Att klippan frukter bär, att drifvan blomster ger,
Att elefanten lyfts mot skyn på örnens vingar,
Och örnen, från sin höjd, i smutsen tumlas ner.
Jag påstår icke ens, att nu, i våra dagar,
Den mäktiga karbas, som hafvet tyglat har,
Skall göra en despot till älskare af lagar,
En favorit modest, en bonz till ärlig karl,
Och hindra den kring verlden far,
Att ljuga sin Journal så full som han behagar.
Men himlen, alla tre, godt folk, har skapat er,
Med näsor, mer än vanligt korta;
Nu bedjen, att hans gunst en hvar tillbaka ger
Den lilla stump deraf, som tycks mig vara borta;
Och jag skall tro på allt, i samma stund det sker.

DRÖM, OCH DET ENDAST.

SAGA.

Jag drömmer då och då, — i sömnen, det förstås:
Det går väl ock rätt bra i lås,
Att drömma vakande, och midt på ljusa dagen.
Men' nej; för denna gång, på riktigt vanligt sätt,
I hvilans armar sänkt, af sömnens makt betagen,
Jag drömde jag var död, och drömde nästan rätt.
Välan då, (tänkte jag) min dag är då förliden!
Det är väl som det kan, att mer ej vara till;
Likväl det gifs ett fall, som sämre synas vill,
Det är att vara't, under tiden.
Jag var i skuggors land; och skall, om denna ort
Förtälja hvad jag såg, förutan öfverdrifning,
Så långt det möjligt är, för en som resor gjort,
Att icke ljuga i beskrifning.
Det första som mig mötte här,
Var den förskräckliga portvaktaren *Cerber*,
Med sina trenne gap, som spydde rök och lågor.
Passerade dernäst, bland andra skuggors tropp,
De trenne floderna som dåna i sitt lopp,
Med skum af kokadt beck, och svafveltända vågor.
Jag såg de trenne systrarne,

Som spinna konungens, och slafvens lefnadsöden;
Och item, likaså de tre
Omuteliga domare,
För hvilka slaf och kung skall ställas, efter döden.
En smula längre fram, jag hade äran se
Mamseller tanter, Furierne,
(Gud signe slägten, också tre!)
Med deras orm-frisur kring hufvudet och barmen,
Och gap, som spändes ut af harmen,
Förfölja, fjät i fjät, de usla skuggorne,
Med ris af glödgadt jern, som hvislade kring armen.
Kring dessa jämrens mörka fält,
Der hämdens Gud sin thron bland qvalens offer ställt,
Min häpna blick med fasa dröjdes;
Min afsky högre steg, vid hvarje rop som höjdes,
Och ren min tunga färdig var,
Att brista ut i knot mot varelsernas Far.
När, af en mäktig hand, som mig osynligt sträcktes,
Jag rycktes till de rum, der sälla skuggor bo,
Och der, på blomstrens bädd, i djup, i himmelsk ro,
De glädjas af ett ljus, hvars dager aldrig släcktes.
Här såg jag hvila sig, i gräset rundt omkring,
Regenter, riddersmän, som skyddat menskligheten;
Här nektarbägarn gick, bland dygderna, i ring,
Och hjelten räckte den, med godhet, åt poëten,
Lycksaliga, nu mer, att göra — ingenting.

Här svängde sig i ljusa skrudar,
Som skimrade af himmelsk glans,
Moderna stora män, och skönheter i dans
Med Roms och Greklands halfva gudar,
Och hvarje hjessa bar en oförvansklig krans.
Allt pryddes af en vår, som ej af skiften stördes.
Der stänkte silfrets dagg ifrån ett vattensprång,
Hvars turtur-ljufva knot med evig vällust hördes.
Der promenerades i skuggan af en gång,
Hvars mörka ceder-hvalf i krökta stigar fördes;
Allting var sång och dans, — och åter — dans
och sång.

Nå väl; jag tillstår nu, till slut uppå min saga,
Att om jag såg med harm Tartarens plågo-ugn,
Så hade Elysén, med allt sitt kalla lugn,
Ej heller äran just att länge mig behaga.
Lik andra sälla der, jag drack, och gick, och satt,
Och söng — och dansade — med mera.
Men hur jag grep mig an att hjertligt jubilera,
Det litet trögt sig föll, och liksom litet platt,
Att evigt sjunga och spatsera.
Ren stod jag just på språng att smyga mig derur,
När en förskräcklig gast, en Jätte till figur,
Mig hotande i förväg träder,
Ofantligt stinn af rök och väder,

Och mer, till vidd, ur stånd att rymmas på min duk,
Än någon häradsprobst, förenad, buk vid buk,
Med alla probstarna, hans fäder.
En smula häpen, ropte jag:
Hvad nu? Hvad vill du mig? Hvad ärnar du för slag?
Rätt intet! — hördes spöket svara,
Ty jag är sjelf, min son, till väsen, som till namn,
Det *toma Intet.* — Hvad? Ofanteliga hamn,
Du är, så tjock du står, det *toma intet* bara?
Och har figur och röst? Hur kan det möjligt vara? —
Nå, möjligt eller ej, begrip det som du vill;
Men jag är kung för denna skara,
Och hela trakten hör mig till.
I mig du målet ser för hjeltarnes bedrifter;
Jag står de största lärda bi,
Och fyller verlden opp med tusen tjocka skrifter,
Som ur mitt sköte gå, och vända om deri. —
O sade jag, min kung, stor är din monarki!
Och, som jag rättvist bör förmoda,
Att allt hvad dagen ser, ditt offer måste bli,
Så tag emot mig sjelf, mitt namn, min poësi,
Och håll jemväl min dröm till goda!
Den lycklige min afund gör,
Som strax till dig i födseln hör. . . . !

Så drömde, — icke jag, — må läsarn ej bedragas,
Men fordomtids en Skald, som här ej nämnas vill;

När blott den yngre drägt, de felen, undantagas,
Som höra, honom ej, men öfversättarn till.
För mig är denna dröm ett lärdoms-ämne vorden;
Ty hvem ger tviflarn fält? hvem kitlar gäckaren?
Hvem mer än du, du sjelf, min bildningsrika vän,
Som skapar, i ditt nit, din himmel efter jorden,
Med samma lumpna fröjd, och samma fel som den?
Du skall belönas, Dygd! J skolen straffas, Laster!
Se der förnuftets röst, och sanningskänslans rop;
Men Ma'omet, Svedenborg, Homerus, Zoroaster,
Gån, sägen mig ej mer: J ljugen allihop!
Låt svärmarns hjerna fritt med toma syner proppas;
Låt honom, stor prophet, bland galnare än han,
Beskrifva, rik på dikt, hvad ej beskrifvas kan:
Du visare, gör godt, slut ögat till, och hoppas;
Inbillningen bedrar; men hjertats röst är sann!

JAKOBINEN I GREKLAND.

Jag har ej gåfvan att berätta,
Den är så rar, den är så stor,
Att mången, som den äga tror,
Var aldrig i ett mål, så narrad, som i detta.
Ej nog att, riktigt sann, Historiens kall förrätta;
Man bör förstå till hvar bedrift,
Att här och der en skarf af egen väfnad sätta;
Men skarf, som har förtjenst, som visar att er skrift
Till mål för dikten, valt det sanna och det rätta.
Man bör, som Ariost, som Wieland eller Swift,
Med lätthet alla toner taga;
Ge känslor, ge begrepp, i synnerhet behaga.
(Behaga! — märken, Barn, en vigtig föreskrift!)
Hvad likväl bäst behöfde märkas,
Och hvad J skratten åt, gunås,
Det är, att sagan bör till meningen förstås,
Ett klokt beslut deraf i något ämne verkas,
Ett bättre tänkesätt i något ämne fås.
Men, att en dyrbar tid med omsvep ej förhala,
Se här min saga; gynnen den.
Jag gör som andra talemän:
Bevisar att jag bör ej tala,
Och talar oupphörligt sen.

Hvad blyghet, mitt genie, gå på, som sagan dugde!
Beundran för sig sjelf, gör allt hos oss ibland. —
En Jakobin i Grekeland – – –
(Det der kan låta som jag ljugde;
Men lög jag än så uppenbart,
Tänk efter Herr *Far-opp!* dess mindre medhåll får jag;)
En Grekisk Jakobin, — med Jakobin förstår jag
En vis af packet, det är klart; —
Satt på sitt loft, en dag, och grubblade på staten,
Samt på regeringshjulets lopp.
Han hade, sant är det, rätt litet på sin kropp,
I magen föga mer, och ingenting på faten.
Det der är hårdt; men för en vis,
Hvad grofva ämnen, råck och spis,
Mot ämnen af den art som ljus och allmänt bästa!
Ty satt också den här och tänkte, som jag sagt,
På Staten, och på dem som stiga der till makt,
Och var, — som mången vis, — rätt missnöjd med det mesta.
Som han ej kunde strax, på torget i Athén,
Sin ädla sanningsifver svala,
Och satt här, temligt glömd, på loftet mol allen,
Begynte han, mot vanan, tala
Med Jofur sjelf. — Jag ej förstår
Dig Jupiter, (så föllo orden)
Hvad gör du? säg mig, styr du Jorden?

Jag tror du tar din styl, och låter gå som går.
Jag nämner ej, att här vi än af solen stekas,
Än öfvergifvas af dess bloss;
Att regnets flod än dränker oss,
Och än åt våra fält förnekas.
Jag talar ej om krig, om pest, och vilda djur,
Om våra laster, våra dårar,
Om allt hvad tänkarn ser med löje eller tårar,
Uti en illa byggd, och sämre styrd natur.
Det der allt, — skönt förbannadt illa, —
Är gammalt gräl, ej värdt att tiden dermed spilla.
Men gode Jofur, om du kan,
Säg blott, hur styr du Greklands bygder?
Hvar är den fordna tid, då verlden hos oss fann
Förtjenster, ära, mod, och dygder
I systerliga band förenta med hvarann?
Hvem erhöll förr befäl i striden?
Och hvem, i Statens värf, gehör på torgen vann?
Förtjensten, Jofur! ingen ann.
Är det reson att, nu för tiden,
Hon utan börd och guld ett steg ej hinna kan?
En Krates, en Demad, en Nioias, dito flera,
Se der de stora män som nu Athén regera.
En hvar af dem sin flygt på namnets vingar tar
Till ära, rikedom och välde,
Då dygder, och förtjenst, och snille fjettras qvar
I smutsen, der dem födseln fällde.

På samvet jag dig frågar här,
(Om samvet, posito, hos Gudar existerar)
Hvad syns dig? Är ej allt det der,
Att riktigt göra narr af folk som resonnerar?
Hvad är mot vett, förtjenst och dygd,
Den mest berömda börd, med tom och tanklös hjerna?
Ett skal, som värde får, då, till förnuftets blygd,
Du låter kastas bort det enda, som är — kärna!

På loftet, der han satt, den vise talte så;
Och Jofur gjorde hvad man sällan
Kanhända gör, — han hörde på;
Men lyfte, då och då, på blixten deremellan.
Kring honom sutto der, upp i olympens sal,
De sälle Gudar, temligt bleka,
Bestörte af Oratorns tal,
Som djerfdes Jofur sjelf sitt höga vett förneka.
Slå ner kanaljen! ropte Mars,
Det der går aldrig ann att låta fritt passera.
Det der är högmålsbrott mot Jupiter, bevars,
Slå ner kanaljen! ropte flera.
Kan Jofur, Jofur sjelf! en sådan lexa få,
Hur vill oss mindre Gudar gå,
Om verlden börjar på, med ens, att resonnera?
Ja, — sade Juno, — bästa man,

Den der mani'n, till slut, kan bli en allmän villa,
Och vore jag som du, då märkte jag min sann,
Pedanten, så han teg evinnerligen stilla.
Det samma fann en hvar; men Merkur annat fann.
O store Jofur! sade han,
Geni't har skräckliga extaser.
Jag är vältalighetens Gud,
Och vet hur svårt det är, med åskor och förbud,
Att hindra folk att göra fraser.
Den här går något långt deri;
Men efter dock din thron är temligt högt från jorden,
Och ej så lätt kan störtad bli,
Och ingen thron så lätt kan störtas blott med orden;
Och efter syndarn dock, till någon del, har rätt;
Och efter slå ihjel, är ej det bästa sätt,
Att sin regeringskonst försvara;
Så tror jag nog så godt, att låta syndarn vara.
Men om på slikt ändå bör följa något svar,
Så bjud att jag dermed må ner till jorden fara.
Den milde Jofur log nu bara,
Och nickade till honom: — far!

Merkurius tog sin staf på bordet,
Knöt vid sin rosenhäl den gyllne vingen fast,
Slog manteln om, klöf skyn i hast,
Och stod på mannens loft, förrn gynnarn visste ordet.
Nu tror jag läsarn lätt begriper, om han vill,

Hvad häpnad philosophen kände;
Ej blott att se en Gud, som till hans boning lände,
Men ock att se en Gud, som temligt klart —
var till *)
Han sade: Jofurs son! mitt nit kanske förfört mig --
Olympen är så skild ifrån philosophin, - - -
Jag trodde hörseln ej hos Jupiter så fin - - -
Jag ber om ursäkt, om han hört mig!
Merkurius svarade så här:
Till dig, o store man! jag Jofurs helsning bär;
Han prisar ditt förstånd, och dina reflexioner,
Så väl om tider, som personer.
Det skulle fåfängt, som han ser,
För dina skarpa bliokar döljas,
Att lycka och förtjenst ej gå tillhopa mer,
Då börd och namn tvertom af glans och välde följas;
Han håller med ditt visa tal,
Och tillstår utan omsvep gerna,
Att endast, som du sagt, förtjenst är sak och kärna,
Det andra åter, blott ett tomt och färgadt skal;
Men af en philosoph, som till det sanna fikar,
Den store Jofur ock begär,
Att skönja till hvad grad du varit honom kär,
Och med hvad gunst för dig han bördens lott
förlikar,

*) Man behagade påminna sig, att här talas om den Hedniska Guda-skaran.

Då hàn, som du så tydligt sett,
Precist åt lyckans barn det tomma skalet gett,
Men sjelfva kärnan, just, åt dig och dina likar!

Så talte Majas son, med klokhet och med fog.
Med fraser, fraser bäst besvaras.
Gör narr af svärmarn blott, och tro att ni gjort nog:
Det är till stora fall, som blixten måste sparas *).

---

*) Det torde behöfvas att vid denna bagatell, påminna om den tillbörliga skillnad som alltid måste göras, emellan den sanna medborgerliga Philosophen, och den med rätt så kallade philosophiska svärmaren. Sanningarne, grund-begreppen kunna hos begge lätteligen vara de samma, men sättet att yrka dem, tillfället som dertill väljes, ändamålet, måttet eller öfverdriften, åtskilja dem himmelsvidt. Det som derföre också förtjenar all uppmärksamhet, all vördnad i den enas mun, skall nödvändigt förlora dem i den andras; och se der just det onda, som ifrare af detta slag alltid göra förnuftet och sanningen. Det sätt hvarpå de yrka dem, göra deras meningar till verkliga parodier af philosophens läror, hvaraf följden, likasom af all parodisk öfverdrift, blir den, att slutligen vända det allvarsammaste i verlden till åtlöje. Om jag vore philosoph med gåfvor att verkligen upplysa menniskorna, skulle jag förklara ett uppenbart krig emot alla ifrare. Om jag vore Statsman och tänkte falskt nog för att frukta upplysningen, skulle jag hemligen beskydda dem. En narr af detta slag, hemsökt af Lagen, förlorar sin löjlighet, och det är skada: man borde tvertom med all omsorg akta sig att förminska den.

TALISMANEN;

ELLER

UPPFOSTRAN TILL LYCKA.

HJELTE-SÅNG. *)

Till pris af ingen guld-jetton,
Som, genom väntan, dubbel blifvit,
Och intet slags accessit, gifvit
Med liten, eller stor fason,

*) En fåfänglig mors önskningar och omsorger: e
uppfostran inrättad på det vanligen så kallade förnäm
viset: dess verkan på ett ungt sinne, utan någon af d
naturgåfvor, hvilka stundom förbättra uppfostringen
felaktigheter; ändteligen följderna af allt detta, oc
den unga herrn sedd i lyckan såsom yngling oc
man: se der, sede-målningen af detta stycke, för-
nuftet af detta skämt.

Man väntar sig den rättvisan af billiga läsare, att
den moraliska, den med sann egentlighet så kallade Sede-
Satir, som råder i detta, redan femton-åriga poëm **)
icke förblandas med dessa symptomer af politiskt svär-
meri, som, under Europas sednare skakningar, m
hafva, tilläfventyrs, mer eller mindre vidsträckt med-
delat sig.

Så mycket författarens tänkesätt derifrån åtskilj
sig, så mycket skulle han beklaga, om den sanna
nyttiga, till sitt rätta moraliska ändamål inskränkt
satiren, skulle orättvisligen dela fördömelsen deraf. Ta

**) Denna Not skrefs 1801.

Jag sjunger minnet af en Herre,
Som nu ej mer är till, dess värre,
Men var, när allting sägs: *Baron.*

bort detta moraliska bruk af Vitterheten, och ni tar bort en stor hälft af dess nytta för samhället. Också har denna sanning varit erkänd på alla tider och hos alla nationer. Man har öfverallt och med lika frihet målat flärden af de högres seder, som råheten, dårskaperne af de ringares. Dalins Argus är hos oss ett äldre bevis derpå. Hans Aprilverk ännu ett af samma slag; att förtiga en mängd nyare.

Då här nämnes flärden af de högres seder, må ingen deraf leda den orimliga slutsatsen, som skulle detta fel, med fullkomlig allmännelighet, och utan åtskillnad tillegnas dem. Att påstå sådant, vore likaså oförnuftigt, likaså dåraktigt, som att beskylla alla lärda för pedanteri, alla köpmän för rofflystnad, alla andeliga för skenbelighet, och alla läkare för charlataneri. Man vill blott säga dermed, att detta fel, lättare än andra förenar sig med de förnämas uppfostrings- och lefnadssätt och blir derigenom vanligare deras, än de flesta öfriga. Man skulle likväl hafva orätt att räkna dertill känslan af ett visst medburit, ett visst af födseln redan gifvit värde. Denna känsla är ej en tom inbillning; den har sin grund i sakens verkliga natur, var ofta ett frö till stora dygder, och borde alltid blifva en väckelse dertill. Det är nästan omöjligt att ursprunget från en berömd man, fäderneslandets försvarare eller välgörare, och hans namn, burit af efterkommande, icke skulle medföra en viss fordran på högaktning och tacksamhet. Om för öfrigt hela folkslag, som erfarenheten visar, räkna sig till ära sin urgamla storhet: om vi sjelfve, till ex. ofta med en viss stolthet påminna oss, vare sig våra Göthiska stamfäders hjeltebragder och upphöjda tänkesätt, eller våra vapens fordna inflytelse på Europas hvälfningar, och om ingen förundrar sig deröfver, så ser jag i sanning ej hvarföre, hos enskilta personer, samma slags känsla

Förutan allt slags förberedning
Af längre in- och omkring-ledning;
(Rätt trög, vet himlen, mången gång)
Jag börjar strax min Hjelte-Sång;

Hvarom,

af ett visst ätte-värde skulle vara orimlig, och förtjena åtlöje. Hvad endast och verkligen skulle förtjena det, vore den falska, den högst bedrägliga känslan af detta enda värdes tillräcklighet, mer eller mindre starkt uttryckt i den borgerliga sammanlefnaden; det vore sorglösheten om ett eget deremot svarande personligt, åtföljd, icke dessmindré af de största anspråk; det vore isynnerhet dessa tankesätt, dessa anspråk inplantade af ovisa föräldrar hos deras ännu späda afkomlingar, och sjelfva uppfostran byggd på en förutsättning af rättigheter, hvilken i stället för att, i det unga sinnet, intrycka nödvändigheten af personlig förtjenst, uppfyllde det med flärd, lättsinnighet och pockande stolthet.

Ju sällsyntare dessa exempel dagligen blifva, ju fördragligare, ju oskyldigare blir också satiren deröfver. Och skulle änsköнt till intet enda drag af en sådan målning, något original bland oss finnas, vore taflan dock icke onyttig såsom blott förvarings-medel.

Den stora skillnaden emellan moralisk och politisk satir, kan ej för mycket besinnas, hvarken af författare eller läsare. Den utgör, i dessa ämnen, nästan alltid gränsen emellan det lofliga och det otillbörliga; emellan det som förtjenar hvar rättsinnig mans bifall och hvar god medborgares förkastelse. Då den förra håller sig vid allmänna fel och löjligheter i seder och tänkesätt, vare sig hos vissa personer eller hos vissa stånd, angriper den sednare ständen såsom politisk inrättning, och personer, som antingen styrande, eller inflytande på styrelsen och af den brukade. Man kan kalla den förra förnuftets satir, den sednare hämdens, afundens, parti-aggets, med ett ord, passionens. Den förra syftar alltid till moralisk förbättring, den

Hvarom, till enda förord, gäller,
Att den skall, först, ej blifva lång;
Och sen, ej mycket lögn i, heller.

sednare nästan alltid till en större eller mindre borgerlig omstörtning. Man må finna någon gång för den sednare ett försvar som låter höra sig: men man skall alltid nödgas högakta den förra, äfven då man kunde förebrå den någon bitterhet eller någon öfverdrift.

Men kallom icke bitterhet, detta litet skarpare salt, utom hvilket ingen väckelse skulle gifvas. En from satir är ett oting, som icke låter tänka sig. Gäckeriet är dess element. Man skulle lika orimligen fordra välmenande godhet af en sedemålare, under det han håller satirens penslar, som artighet af en aktor, eller en domare.

Likaså beskyllom ej moral-satiren för öfverdrift, derföre att den framställer målningar, hvaremot inget ting fullkomligen svarar i verkligheten; derföre att den samlar hos en enda diktad person, flera löjligheter och dårskaper än måhända hos någon i sjelfva verket funnits, eller troligen kunde finnas. Man besinne att en sådan karakter sammansättes af en mängd särskilta drag, lånade öfver allt omkring; och att deraf uppkommer, tillika med taflans fullkomlighet, äfven dess nödvändiga skiljaktighet från allt det vanliga. Kanhända fans aldrig én girig sådan som Harpagon, aldrig en skenhelig sådan som Tartuffe. Målningen är visserligen förstorad i jemförelse med den vanliga naturen, men detta förstorar också intrycket. Man söker, likasom i teckningen af dygder, så äfven i den af fel, en viss ideal fullkomlighet, för att genom den större skönheten af de förra, desto mer intaga, och genom den större löjligheten af de sednare, desto mer väcka och afhålla. Egenkärleken säger, vid dessa sistnämda, kanhända en och annan gång högt: En sådan narr gifves ej! men hon säger sig sjelf tjugo gånger i hemlighet: aktom oss att synas likna den!

"Förläna, mäktigaste Fé,
"Den son jag nyss till verlden burit,
"Det söta barn ni här skall se,
"Den hjelp ni åt hans moder svurit!
"Gör honom omtyckt, rik och stor,
"Vid hofvet sedd, af könet liden!
Se der, en önskan af en mor,
Så klok man var det då för tiden,
När hon, för trollet *Nassas* thron,
Bar fram sin lipande Baron,
Uppå ett hyende af siden,
Prydt med en urblekt gullgalon.

Fén sig med nåd till barnet vänder,
Tar det på knät, beser dess händer,
Dess ådrors gång, på hals och bröst,

När en målning af detta slag närmare synes angå någon viss klass af samhället, än de öfriga, ropar oviljan: Satir på stånd! Men de förnuftige tänka annorlunda. De veta att alla stånd hysa en mängd förträffliga menniskor, och likaså en mängd sådana som icke äro det. De veta att stånden, såsom stånd, visserligen aldrig röjt mera värde, mera förädling än i våra dagar; men att, vid loppet till ett gemensamt mål, alltid någon af sällskapet kommer litet sednare. De veta i synnerhet, att fel, dårskaper, likasom dygder och förtjenster, taga sin form och färg af menniskors olika yrken och lefnadssätt, och kunna, utan denna form och färg, icke skillras igenkänneligen. Ropet stannar: men skriften, om den är god, blir qvar. Ungdomen läser den och tänker derpå. Om femti år kanhända tackar man författaren. Det är en ringa tröst, men är dock någon.

Studerar naglar, hårgång, tänder,
Blir ledsen, — grundar, — fattar tröst,
Ger bort Baron, slår opp från jorden
Sin blick, och talar dessa orden;
Till modern, med betänklig röst:

Min Fru, jag vill er ej bedraga:
Er herr Son blir, det har jag sett,
Med tiden, litet slög i vett.
Gif er tillfreds, jag skall så laga,
Att han dess förr, (som ofta skett)
Skall göra lycka och behaga.
Man är ej stum, i brist af skäl;
Tvertom, han öfverallt dess mera,
Skall orda, tvista, decidera,
Och skratta högt, och lyckas väl.
Ert bröst skall fröjdas vid att höra,
På hvad behagligt skamlöst sätt
Han vid ett bord skall ordet föra,
Och jollra platt vid en toilett.
Med insigt något kall bestrida,
Behöfs det för en man af verld?
Han är Baron, och ej en lärd;
Lär honom dansa, fäkta, rida,
Så är han lyckans ynnest värd.
Var viss hon väntar på den lilla,
Så snart han skillnan blott förstår

På stupad häst, och häst som går,
På vagn som körs, och som står stilla.
Han skall, om ej till Fältherrns staf,
Dock vackert högt i grader växa,
Med konsten blott att klä sig braf,
Med riktig ton på *gevür af!*
Och några goda mötens lexa.
Se der, min bästa Fru, se der,
Hvad Lyckans stränghet högst begär.
Nu, hvad det rör att hjelte blifva,
Och att för svärd och kulor stå,
Så, då hans hjertrum äro små,
Och svagt och långsamt bloden drifva,
Jag annat löfte ej kan gifva,
Än att, så länge fridens tröst
Oss jordens Herrskare förunna,
Skall man Baron, på mine och röst,
På dristig gång, och upphöjdt bröst,
Ej från en hjelte skilja kunna.
Ni är ej rik? — Ty värr! — Välan:
Baron gör skuld, han älskar spela,
Han har mätresser som en ann,
Karosser, öppna, halfva, hela,
Och hästar, så för sa'l, som sela.
Sörj ej derför: jag gör att han,
Sin skuld med heder glömma kan,
Och i betalning litet fela;

Tills, trött vid kreditorers gnäll,
Och vid de räkningar de skicka,
Han lyckats att i ögat sticka
På någon borgare-mamsell,
Som, smickrad af hans vagn och drängar,
Skall finna sig gudomligt säll
Att köpa sig, en vacker qväll,
Till *Hennes Nåd*, för faderns pengar;
Och tvingar så Baron till slut,
Att ändtlig välja, en minut,
Den äkta, framför andra sängar.

Att måla nu i all sin höjd,
Vid denna spådda sällhets råga,
Den ädla Friherrinnans fröjd,
Se, dertill når ej min förmåga.
Den unga slaf af Hymens band
Som, vid sin drakes örngått fången,
Hör honom hosta sista gången,
Sen testamentet af hans hand,
I vittnens åsyn underskrifvit,
Och med signet bekräftadt blifvit:
Den sälle bland auktorers tal,
Som, när hans afund starkast brinner,
I något verk af sin rival,
En stor ofantlig dumhet finner:
Den lycklige anföraren,

Som fäster segern vid sin klinga,
Och kör på flykten fienden,
Just då han sjelf höll på att springa:
Nej — alla dessas fröjd är lam,
Nej, den, mot hennes, mer ej väger,
Än hvad parterr och granskning säger,
Mot en skribler, hvars långa dram
Hans eget ljufva bifall äger.

Så svagt, som dess förnöjelse,
Jag skulle hennes tack beskrifva.
Men, for hon fort, charmanta Fé,
Men, värdes mig ett tecken ge,
Att detta allt skall uppfyldt blifva!
Gudinnan svarte: det skall ske.

Nu slogs med Trollspöt. Och hvad skedde?
Jo, från den blomsterprydda jord,
Kom opp, och sig för ögat tedde
Ett stort, med skatter dukadt bord,
Lyft, i en guldked dertill gjord,
Af sex figurer, än ej sedde
I någon arabesk, ehuru sammansmord.
Ett hemligt spel kring bordet klingar,
Och på hvart enda täckfat satt
En liten Silph med gyldne vingar,
Som vaktade dess dolda skatt.

Hvad fans der då för rariteter?
Har läsarn säkert redan sport:
Ha! — tusen sköna hemligheter,
Som verldens undran sedan gjort.
Här myste konsten att förtrycka,
Så påfvisk man den fordom sett;
Der pöste lycka, utan vett,
Der klämdes vettet, stängdt från lycka;
Här låg bevis på redligt fång
För dem, som öppen plundring drifva;
Och der, på Staters undergång,
Ifrån den stund man börjar skrifva.
Bland annat rart, på faten lagdt,
Må nämnas, fast jag glömt det mesta:
Ett halft års gamla lagars makt;
Partiers nit för allmänt bästa;
De andeligas verldsförakt;
Och hofmäns kärlek till sin nästa;
Modellet till en Jakobin
Af lättast färdiga fasonen,
Gjord af en phras, en sång, en mine;
Och giftet af philosophien,
Med hennes stämplingar mot thronen,
I den, och den, och den nationen:
Nu, genom encyklopedien,
Nu, genom pura abstraktionen.
Här låg ännu på andra fat,

En karta på diverse kosor
Till guld och välde i en stat;
Meritmått på en färsk magnat;
En lärd reputation af glosor;
Ett hjeltemod af idel prat;
En vitterhet af idel rosor,
Och ett förnuft för pastorat. *)
Här fans recept mot dödligheten,
Pension för dem som göra gull,
Klart ljus i andehemligheten,
Insöfningskraften hos magneten, —
När skulle listan blifva full?
Nog af, godt folk, med hvad J veten.

Bland detta allt, och mycket mer,
Ej godt, som hvar och en väl ser,
Att hvarken minnas eller trycka,

*) Man må anse, om man vill, detta uttryck såsom syftande på den ringa grad af egentlig förnufts-kultur, man vanligen fordrar af dem som inträda i det andeliga ståndet. Behofvet af ett större antal medhjelpare, har kanhända gjort någon gång denna fordran alltför eftergifven. Auktor måste likväl erkänna, att hans verkliga åsyftning härvid mera varit riktad på en del äldres fördomsfulla nit, hvilka uppriktigt tyckas anse all högre eller finare förstånds-odling, såsom en profan fåfänglighet, mera ledande ifrån än till det rätta ändamålet. Intet tänkesätt synes på en gång mindre vördnadsfullt för sjelfva läran, och mera stridande mot en mängd stora lärares efterdömen.

Fans nu en köstlig Talisman,
Som gafs Baron, och hvarmed han
Ej kunde fela om sin lycka.
Men af hvad art, och hurdan gjord,
Derom har sagan ej ett ord.
Man lär dock tro mig, då jag säger,
Att gåfvan var, så långt jag vet,
Visst ej den kloka rådighet
Den mognade Perikles äger;
Som gjort hans röst med aktning hörd,
I fridens värf, i krigets läger,
Och sjelfva värdet af hans börd
Med snillets värde öfverväger;
Ej heller detta tappra mod,
Som ingaf dig den ädla läran,
Adrast, då faran förestod,
Att förmånsrätten af ditt blod,
Var den att gjutas först för Konungen och äran:
Ej heller, för allt rätt och sant,
Det nit, den manlighet i sinnet,
Som gjort ditt ädla namn, Kleant,
Ännu mer hedradt och bekant,
Än du emottog det af minnet:
Ej heller denna visa dygd,
De kunskapsljus, den glans af seder,
Som pryda dig, Orest, till heder
För dig och hof och fosterbygd.

Från Er, förtjenstens äkta söner;
Må slumpen ta sitt lån igen:
Det är ej Lyckan som er kröner;
Det ären J som hedren den!
Med detta värde, ädle män,
Var aldrig föremålet än,
För någon våpig moders böner.
Nog af; hvad helst det var för sak;
Som gafs Baron och sagan döljer,
Föll denna skänk långt mer i smak,
Och verkan deraf blef, som följer:
Den sälla modern, tjust af hopp,
Med sin herr son, på glada händer,
I häftig guppning ner och opp
Af åker-kamparnas galopp,
Till ätte-rucklet återvänder.
Edukationen blef så gjord,
På anlagd plan af Friherrinnan;
Han lärde dansa på ett bord;
Blef större, lärde läsa innan;
Fick häst, fransyska, egen dräng,
Kokard, preceptor, epauletter;
Red, tolf år gammal, ök i språng,
Och kusken hvislade ej bätter.
Med skäl sågs packets afunds harm,
På slika företräden falla;
Ty, hälsas först Baron af alla,

Få hvita klädet om sin arm, *)
Och dertill hvisla som en charm;
Är allt hvad man kan lystert kalla;
Till Akademien snart han for,
Och gjorde, efter adlig vana,
Sex hela månars lärdoms bana;
I bockskinnsplagg och fäktarskor.
Nu var han man, svor Kungens fana;
For grann till hofs, gick stolt och rak,
Spänd byx, blank stöfvel, sabeln bak,
Höll sin figur för ett mirakel,
Höll nyttigt folk för idelt pack,
Blef aldrig tom på tanklöst snack;
Och ropte *bravo!* på Spectakel.
Såg annars icke stort i bok,
Att ej sin börd i gräl begrafva;
Och höll för en pedantisk tok
Hvem helst som hade lärt sig stafva.
För öfrigt, när han kom och gick,
Det ringa folket honom kände,
På näsans högvälborna skick,
Som han mot firmamentet vände;
På den Friherreliga blick
Han stundom öfver axeln sände;

*) Anakronismen af denna målning torde böra anses mindre klandervärd i en Moral-Satir, der sanningen måste sökas mera i den moraliska åsyftningen, än i den historiska riktigheten.

Och på den sångtrall, som det hände
Att man till hälsning stundom fick.
Det ville knappt gå an, att lemna
Platt utan krig, en hjelte-sång;
Jag derför hastigast må nämna,
Han duellerade en gång;
Men denna fejd blef föga lång;
Ty hvad, gunås, blott händer sällan,
Det hände: striden fick det slut,
Att just som värjan skulle ut,
Så kom förnuftet fort emellan.
En sak som nämns till hans försvar,
På det ej falskt må slutadt blifva,
Af allt det prygel han lät gifva,
Att han till *blodtörst* fallen var.

Nu, allt hvad en förtjenst sig väntе,
Så rar, — allt njöt, allt nådde han:
Accorder, grader på hvarann,
Hof-karakterer, regemente,
Loge och mamsell vid Operan;
Allt, med ett ord, som tecknas borde
Af den som, till sitt yrke blott,
En sann och lycklig tafla gjorde
Af höga herrars höga lott:
Karosser som på fjädrar gungas,
Lackerade i engelsk smak,

Och hof-betjening fram och bak,
Med långa bloss, från hvilka ljungas
Ett helvete kring hjul och tak;
I rummen glas och gull och siden;
Uppvaktning, spring, från dagens rand,
Tills dagen var till ända skriden;
Och starka *bugare* ibland,
Med skrift af högvälboren hand,
På riktiga förfallotiden.
Allt var förtjust, som J väl tron,
När friherrn tog en nådig ton;
Allt strök, vid snäsorna, på skon,
Och kröp sin väg ödmjukeligen:
Så högtansenlig var Baron,
Och till den grad var lyckan stigen;
När ändtlig, som det går och sker,
Omsider gift, — omsider mer, —
(Possessionat bör ni begripa)
Han satte sig till hvila ner
På stora frälset *Bondeknipa*,
Som verlden af historien ser,
Och rökte der i ro sin pipa.
Ty, som en man af rang och ätt,
Blef hjelten sticken, må ni tänka,
När intet allt gick till så rätt;
Och alldenstund hans tänkesätt
Till krig var något svårt att länka,

Helst som kanonen gör så lätt
Den största hjeltes fru till enka;
Och han, dessutom, fann sig mätt
På krig, af tidningarna redan,
Så tog han afsked, rätt och slätt,
Och lefde stor på landet sedan.
Ett så berömligt lefnadslopp
Förtjente visst all himlens hägnad;
Men, till de satans böndrens fägnad,
Kom gikten i hans ädla kropp,
Och Dödens hand skar af det bandet,
Med sin till härjning svängda knif,
Som än höll qvar vid fosterlandet
Ett så förnämt och nyttigt lif.
Hans kropp på likvagn sakta dragen,
Med ståt af facklor och prestaf,
Blef nedsatt i familjens graf
Intill den stora domedagen;
Och ruttnar der, med allsköns fog,
I fanors skygd, som det är troligt
Att det ej var Hans Nåd som tog.
Den stora mannen sofve roligt!

Ja, sofve han i fred och ro!
Men vi som här på jorden bo,
Skall då en hvar af oss bli straffad
Med evigt lika ovisshet,

Hur Talismanen var beskaffad?
Det gör min lifliga förtret,
Att kunna ingenting förvissa:
Ty, hvad en del pedanter gissa;
Om den slags ädla skamlöshet,
Vid hvilken lyckan påstås bunden;
Det är ej blott absurdt i grunden,
Men ock mot all erfarenhet.

BYXORNA,

ELLER

TID OCH RUM *);

SAGA VID KAKELUGNEN.

Hur transcendent man vara må,
Man kan sig från sin kropp ändå
Fullkomligt qvitt, med möda göra:
Och Läsarn skall med undran höra,
Att sjelfva Kant, till och med han,
Behöfver Byxor som en ann.

En

*) Det är en bekant sats, af den nya philosophi, som gjort sig känd under namn af den kritiska, att hvarken Tiden eller Rummet existera i verkligheten, det vill säga, i saker och händelser omkring oss, utan endast hos oss sjelfva, i blotta tanken och föreställningen. Ingen ting är djupsinnigare än en philosophi helt och hållet byggd på denna grundsats, men också ingen ting mera utsatt för en hop otrognas åtlöje, som beropa sig på Sens Commun och sinnenas vittnesbörd. I fall det är sant, som det synes vara, att närvarande rimsaga verkligen intager ett rum ibland dessa samlingar, förmodar man ej att den lär af någon uttydas såsom en sidvördnad emot den kritiska läran, och dess värdiga försvarare. Kanhända är det nyttigt, att ej ideligen tala med entusiasmens varma beundran om ett ämne, af den nödvändiga fordran på kall och lu-

En vis som vill, med stark bestämning,
Må kunna, som en vis har sagt,
Igenom blotta viljans makt
Kurera ledvärk, bröstbeklämning,
Och all slags vätskornas förskämning;
Men ingen vilja räcker till,
Hur satans fermt man också vill,
Att gömma undan mygg och kyla,
Hvad vissa plagg långt bättre skyla.
Det der, med mycket annat sant,
Förnummit af den store Kant,
Och sällan ämne för poëter,
Har dock lagt grund, som jag fått hum,
Till en af de små rôligheter,
Som ske ibland i *Tid* och *Rum;*
Och som vårt land har många vänner
Af kritiska upplysningen,
Så vill jag ock, med hvad jag känner,
Så godt jag kan, befordra den.

pröfning, som en helt ny philosophisk lärobyggnad. Förutsätta fordran på alltid vördnadsbundna meningar derom, är det ej att hemligen förutsätta sjelfva sanningen hvarom det just är frågan? För dem som icke dessmindre kunna förtörnas af detta visserligen oskadliga joller, har Auktor tillagt ett ord i slutet, det enda af alltsammans, som torde förtjena att besinnas. I öfrigt har han gjort sin saga att läsas vid kakelugnen, och att kastas dit.

Ifrån den länstol der kritiken
(Kritiken af Philosophi'n)
För spiran bland ett tjog parti'n,
I abstraktionens tomma riken,
Oändligt värd den Monarki'n;
Precist från stället af den lampa,
Hvars lärda sken kring verlden förs,
Till *Petter*, ner i skrubben, hörs
Ett kroppsligt ljud, som heter *stampa.*
Hur vida stampningen nu var,
Ein Ding an sich – – – (som Tyskan har)
Och ej, hvad Tyskan, och vi alla,
Som tro på Ljusets nya Far,
Erscheinung, pur *Erscheinung* kalla;
Samt med hvad rätt den dömdes gå
Från något *Ich*, derofvanpå,
Som hade saker att befalla,
Gaf Peter bőfveln att förstå.
Men sviken eller icke sviken,
Af bullret som hans sömn förstör,
Han klumpar trapporna oppför,
Och ställer fram sig till gehör,
För Kungen i Metaphysiken.
Nu, som han stod der, gapande,
Och sig på ett *hva ba?* beredde,
En röst ifrån pulpeten skedde:
"Spring, Petter, fort, en Skräddare!

"För allt, en af de säkrast sporda
"För skräddarkonst och samvete!
"Problemet är det följande:
"*Att få ett nytt par byxor gjorda.*"

Mer stolt utaf det värf han för,
Än någon Roms Ambassadör,
Af sina spön och sina yxor,
Går Petter ut, och gör bekant
Kring staden, att den store Kant
Behöfver ett par nya byxor,
Och att, af skräddarenas skrå,
Hvem bästa loford kunde få,
Så för moral som skräddarlära,
Såg här ett fält sig öppet stå,
Att lägga in den största ära,
Som nånsin vans med nål och trå,

I Herrar Konsterfarnas gille
Blef nu en stor konsultation,
Att finna en förtjent person,
En mästare af utmärkt snille,
Som kunde hedra profession.
Ty hedern är det Skråts passion;
Och om jag ej är starkt bedragen,
Fins näpplig någon större vän,
(Modkrämarn kanske undantagen)

Af nyaste upplysningen.
Dock funnos äfven de i laget,
Som slogo Kants system omkull,
Och gjorde spe af företaget,
Att samlas för hans byxors skull.
En ära som de högsta platser,
Ej ens Borgmästarns vår förund.
Dessutom var han måttlig kund,
Och mycket mörker i hans satser.
Men — mängden fann dem äga grund.

Nu, sen man länge larmat hade,
Bland glas och pipor, stoj och rop,
En hedersman i deras hop
Tog ordet; pipan från sig lade,
Och, stödd med handen på sitt stop,
Stod opp och talade, och sade:

"J Bröder! undren ej, jag ber,
"Om jag, fast yngst, begär bland er,
"Att höras först likväl den äran.
"Men det lär vara allom kändt,
"Att jag var, utan skryt, student,
"Förrän jag kom i skräddarläran.
"Och om jag, strax från dessa dar,
"Blef känd och sökt af en och hvar,
"Som nånsin byx på låret spände,

"Till mina studiers pris det ländé,
"Och kom enkannerlig deraf,
"Att jag *Förnuftets former* kände,
"Förr än jag form åt byxor gaf."

"Nu, Män och Bröder, öfvervägen
"Hvem den berömda mannen är,
"Som skräddarkonstens hjelp begär;
"Och sen J det betänkt, så sägen,
"Om J ej samfält ense bli'n,
"Att, sax och nål för honom föra
"Är samma sak, som byxor göra
"Åt sjelfvaste Philosophi'n?
"Än mer: J kunnen ha den heder
"Att räkna, ifrån denna dag,
"Hans vettenskap i slägt med eder,
"Fast litet högre i sitt slag.
"Ty hvilken är den stora gerning,
"Som hans odödlighet beredt?
"Om ej, att han Förnuftet gett
"En ny fason, till söm och skärning,
"Den yppersta man hittills sett?
"Nu fast jag, blygsamt, ej vill sätta
"Vår konst med hans i lika rang,
"Hvad är det likväl, om ej detta,
"Som utgör skräddarens talang?
"Men hvad oss rör långt méra nära,

"Och hvad J likväl knappast tron,
"Det är, att Ni utaf hans lära
"Till *heder* och *profit* beron,
"Två ting, oss öfver allting kära!
"Ty sägen: är det ej, jag ber,
"Hvar helst en kund fått fatt på er,
"Beständigt samma protokoller,
"*Kors, hur Ni lofvar och ej håller!*
"*Kors, räckte tyget ej till mer?*
"Nu, sen den kunskap börjat vinnas,
"Att *Rymd* och *Tid* på jordens ring
"I tankens drömmar endast finnas,
"Och uti inga yttre ting:
"Så ser en hvar, som litet duger
"Till hvad man namn af slutkonst gaf,
"*Att ingen skräddare mer ljuger;*
"*Och intet tyg är stulit af.* —

"Af hvad jag här i korthet ordat,
"J kunnen sakens vigt förstå;
"Men hur ert ädla uppsåt må
"Med största lyster bli fullbordadt,
"Och, genom hvem, i detta skrå,
"Det, Bröder, tål att tänka på.
"Om inom denna stadens vallar,
"Jag skulle sjelf bli den till slut,
"På hvilken valet fölle ut,

"Så vill jag gå dit Åran kallar.
"Nu har jag sagt min mening. — knut!"

Att nu beskrifva, som sig egnar,
Effekten af slik oration:
Hur bifall, hur admiration,
Med famntag öfver famntag, regnar
På talarns ärade person;
Och hur Herr Ålderman sig fägnar
Af sådan lärdom inom Skråt,
Med yttradt välbehag deråt,
På hela Embetslådans vägnar;
Som ock: hur efter tal och krus,
Förrättadt hostande bland hopen,
Diverse bjudningar af snus,
Och snytningar af sig — och ljus,
Och gny med piporna och stopen,
Man skred till val, — votering höll —
Och hur, (som väntas vid en sådan)
Mest hvarje röst på talarn föll,
Med samtligt gammans rop af Lådan:
Att skillra detta, säger jag,
I all sin fulla lystra dag,
Med talarns nya tal om vådan - - -
Och äran - - - af förtroendet;
Betackning, bugning tvers och rätt,
Och slutligt sturska traktamente; —

Se der hvad man, på intet sätt,
Af mig och min talang förvänte.

Hur, natten lång, slogs i, dracks om,
Och hur, — när solen återkom; —
Oratorn sunken, slak och stilla,
Från bordets ända, hvart ni vill,
På en gång väcks vid klämtarns drill,
Med hälften qvar af dusets villa;
Far opp, — och ut; tar mått, skär till;
Vill göra väl, gör fort och illa:
Se der Journaln för nästa dag,
Hvars sanning läsarn lär, som jag,
Af kända rön fullkomligt gilla.

Ren gump vid gump, kring bordets rund,
Man såg i sömmande förbund,
Tre fyra raska män vid slöjden;
Med ryggen krökt, med knät för mund,
Och armen immerfort i höjden.
Det var ett vaxande på trån,
Ett kritande för inläggsmån,
Ett skrik på slöa saxars hvässning,
Af nål, på nål, en färd åt vrån,
Ett spring kring bordet, till och från,
Med prof på knappar, jern till pressning,
Som allt ej sägs, men J förstån.

Kort: aldrig Skräddare-taktiken
Var högre yrkad, bättre lydd;
Och förr'n man såg, från fästet flydd,
Af solens släp den sista fliken,
Såg mäster *Krümpf* den högsta spiken
Af verkstans vägg, högtidligt prydd
Med byxor åt Metaphysiken.

Den morgon kom, den timman slog,
Som skulle kröna företaget,
Och procession sin början tog
Tre qvart till åtta, just på slaget.
Först syntes mästarn sjelf allen,
Med hvit peruk och hand i barmen;
Tre steg bakom, på lätta ben,
En skräddar-ungdom, nyt och ren,
Med byxorna i duk på armen;
Gesälln dernäst; — så efteråt,
Diverse goda män af skråt,
Som Segrarn genom vänskap nära,
Ta del i hans och Gillets ära.

Den store Kant satt redan då,
Okunnig om den lystra färden,
Vid sin pulpet, och gjorde på
Ett splitter nytt förnuft åt verlden.
Ty det var just vid denna tid,

Som, i sin bok om *Evig Frid*,
Han transcendent bevisligt gjorde,
Att allmän fred lät vänta sig,
När Kungar aldrig gjorde krig,
Och alla andra hvad de borde;
Och dertill utsatts den termin
Då en gång hvarje Stats-machin,
Sig sjelf i Republik försätter,
Och kritiska philosophi'n
Tas ann i alla kabinetter.
Då skall det följa, hoppas han,
Att ingen Statens styresman
Skall tro en stats-kupp lofligt vågad,
Förr'n en professor, derom frågad,
Sett på hans plan och sagt, *går an!*
Kant har, att andra skäl förtiga,
De två, som måste hållas med:
Att Republiker sällan kriga,
Och Professorer älska fred.

Hur svårt man också har att störa
En pennas lopp, som, drag från drag,
Man går att till en spira göra,
Han lyssnar dock med välbehag,
Att sina byxors ankomst höra,
Och håller opp att stifta lag
För dem som verldens spiror föra.

Ren står, inför den stora Kant,
Det lärdomsprydda Skråts förvant,
Sin rygg i djupa bugter kröker,
Och räcker Verket. — Kant försöker. —
Men o! hvad syn, hvad dunderslag!
För *allmän fred*, hvad vådlig dag!
Hur philosophen helst må göra,
Med möda kan han deri föra
Den ena foten af sitt *Jag*.
Den gamle tänkarn stretar — stretar — —
Med arm och knä: de gå ej på;
De äro, och de bli försmå.
Nu blir han ond; besväret retar;
"Hvad fan är det, min kära Ni?
"Är Ni från vettet? har Ni satan?
"Ett barn får ju ej *rum* deri?
"Tag bort, — behåll ert fuskeri!
"Jag kastar ej mitt mynt på gatan."

Så talade, i vredes mod,
På sina byxors form bedragen,
Philosophiens regent för dagen.
På skefva ben oratorn stod,
Och vägde, som af åskan slagen:
Physionomien var tom på blod,
I bröstet, bom för andedragen.
Ett sådant snilles plagg försmå!

Hvad skam, inför sitt hela skrå!
Och — fuskeri, — hvad ord att svälja!
Att nesan eller hämden välja,
Tycks blott för honom återstå.
Hvad! — hördes han förtviflad stamma,
Sen första häpnan litet flytt: —
Det är för denna otacksamma,
Som jag orerat och jag sytt!
En rest af gammal vördnad strider
Ännu mot ordet fuskeri!
Det segrar; i sitt raseri,
Svär Mäster *Krümpf*, för alla tider,
Sitt hat åt Kants philosophi.

Nu, — medan, likt ett retadt bi,
Han sig till hämd med gadden lagar,
En reflexion, om er behagar.

Jag tillstår, Mäster *Krümpfs* parti
Mig ej i minsta undran sätter;
Allt rökverk släcks af oförrätter,
Och harmen ändrar meningen.
Och sägen mig, J lärde män,
En * * *d*, * * *e*, * * * *ter*,
Med fler som kunde nämnas än,
Jag ber er, sägen mig uppriktigt,

Sen man bekänt sig till en sekt,
För punkt och prick, stått på sig käckt,
Och funnit omotsägligt riktigt
Hvart lösligt ord, som stiftarn kläckt;
Sen man lagt ned hans adversarier
Och vist sitt nit, hur helst man må,
På bästa sätt man lärt förstå,
Med byxor eller kommentarier;
Om det ej smakar surt ändå,
Att ändtlig skam till tacken få,
Förnekad, midt inför publiken,
Af just den der Förnufts-kritiken,
Man framför Bibeln svurit på?
Och om ej lätt i hågen rinner,
I sådant fall, en sådan plan,
Att inför verlden, — eller stan, —
På första, sämsta skäl man finner,
Ge den berömda auktorn — fan?

Se der precist hvad skräddarn gjorde.
"Hvad? mina byxor — fuskeri!
"Hvad är då er philosophi?"
Han med två eldkols-ögon sporde.
"Hvem fan kan nånsin riktigt se
"Hvad meningar er täcks försvara?
"Och hvem kan viss om följden vara?
"Först skref Ni och bevisade,

"Att *Rummet* fins i tankan bara;
"Nu, vill Ni ha't — i byxorne!"

Det är för er skull, käre Bröder,
Från Norr, - och Kungsholmen - och Söder:-
Som jag, med hjelp af rimmets ljud,
Enfaldeligen tecknar detta,
Att nästa torsdagsqväll, vill Gud,
För er, vid kaklugnen berätta.
Om J ej finnen, gode män,
Den lärda skräddarn fullt så rolig,
Som mången ann Kantismens vän,
Till minsta syns den tanken trolig,
Att han var likså slug på den.

Du som med harm mig förevitar
Ett lekverk af en glad minut,
Betänk jag blott figurer kritar,
Som tidens hand skall stryka ut.
Allt är och blir en lek till slut,
Hvad blotta Bildningsgåfvan ritar.
Men ett System, hvartill geni't,
Sin högsta styrka gått att samla;
Som byggs på fall af tretti gamla;

Som gör apostlar, tar kredit,
Och i hvars natt, med skrik och split,
Snart halfva verlden börjar famla:
Betänk, — om det bedrar vårt nit,
Betänk, — i fall det skulle ramla,
Att det passerar raljeri't!

DEN NYA KOLONIEN,

ELLER

REVOLUTIONEN I SÅNGKONSTEN.

I Parken vid ett gammalt Slott,
(Hvarom jag går förbi hvad Sagan mera talar)
En liten slägt af Nektergalar,
Från förra ägarns tid, sin fristad hade fått,
Och söng, och trefs ännu, fast hälften öfrig blott.

Hit sågs, från kringbelägna ställen,
En mängd af bygdens folk, församlas mången gång,
Att här fördrifva söndagsqvällen,
I gräset, lyssnande på Näktergalens sång.
Och ofta sig med dem, en lyster tropp förena,
Af folk från Hof och Stad, som gjorde sig gemena.
Ren satt man hop, vid hop, i väntan hvar och en,
Att mäster-Sångarn skulle börja,
När midt i trädgårn från en gren,
En röst, af annat slag, lät hastigt sig förspörja;
En stämma, som fast mindre ljuf,
Ej mindre allmän undran väckte;

En

En talare, kort sagdt, af Snille-klassen *Uf*,
Med kroknäbb, fjäderpels, och allting af sitt slägte,
Vid en harang från trädets topp,
Begrips hvad ögon spändes opp,
Och till hvad längd man halsen sträckte.
Nog hör man vackra prof af talekonstens flor,
I stad och i provins, det får en hvar bekänna;
Men knappt skall läsarn, hvar han bor,
Och hvilka mönster han må känna,
Ha hört en oration, så hållen, som jag tror,
I vädret, riktigt sagdt, som denna.

Högtärade Publik, (begynte talarn på)
Hvem vördar ej, i allt, din högsta dom? — Också,
Vi täfla om din gunst och för din domstol darra.
Men tillstå, om du gör dig rätt,
Att du på vissa ting förstår dig temligt slätt,
Och särdeles i sång är dråpligt lätt att narra,
Hit flackar du dig trött, från bygdens vida sköt,
Att höra Nektergalen sjunga;
Och finner Sångarn — himmelskt söt!
Och vet ej att han är, bland alla skogens nöt,
Det lilla sämsta djur, som qvillrar med en tunga!
Det syns väl djerft af mig att ensam träda opp,
Mot hvad i långlig tid ditt högsta bifall vunnit:

Men, — (så långt menskoverldens loppi
Till fågelfänans öra hunnit)
Hvad har du tänkt och trott och högst berömt
förut,
Högtärade Publik, hvars motsats ej till slut,
Ditt bifall lika färdigt funnit?
Förr skreks på Republik med outtrötligt nit,
Nu äro Kejsare och Kungar i Credit;
Förr på Balancen i Europa,
Men snart blef den din Gud, som svälјde alltihopa;
Förr ville du se ljus i hvad en auktor sagt,
Nu vore dumt att slikt begära;
Förr logs åt *Vurmerit* och *Skrocket*, med förakt,
Nu är det höjden just af dina visas lära!
Vid detta nya skick som Snille-verlden fått,
Så omstjelpt snart i stort och smått,
Mot förra dumma hundratalens,
För våra dars beröm, hvad saknas, utom blott
Att också *Ufvens* röst får pris för *Nektergalens?*
Låt fritt i de klimat der sommarvindens fläkt,
Blott smeker usla pjåk, utmärglade personer,
Som pusta under florets drägt,
Och duka borden blott med drufvor och konfekt;
Låt Nektergalen der få pipa sina toner,
I pomerans-berceau'r, och skogar af citroner:
Men, — i vår karlavulna nord,
Der af naturen allt i styrkans former skapas,

Der kålen gör solid ej mindre folk än jord,
Och mjölgröt äts och bränvin rapas,
Der har, ifrån palats till torp,
Naturen, som hon borde göra,
Förordnat andra ljud för annat slag af öra;
Och sångens kall åt *Uf* och *Korp.*
Ty värr en galen tid har rubbat hennes lagar:
Hvar äro de berömda dagar,
Då än en lurfvig rest af hjeltetampars race,
Klef ädelt ner sig här, i drifvor och morass?
Och böjde knän med toma magar,
För munkarnas latin, och Jutarnas karbas?
Då knappt en tanke fans, men båla skägg och knogar?
Och då, — (O Årans tid! O afundsvärda lott!) —
Det spökade i alla Slott,
Fans Jettebon och troll i alla berg och skogar,
Och vandrarns röst fick svar af ufvars röster blott?
Nå väl, mitt Publikum! af dessa gyldne tider,
Tag åter hvad du kan, omsider;
Och slutligt bättre lärd, hvad äkta Sångkonst är,
Fördrif den fuskarflock som dessa grenar bära,
Och låt oss Ufvar blott få bo och bygga här;
Till Smakens vinst och landets ära!

Han slöt. Af stum förundran rörd,
En del satt gapande, liksom att undret fatta.
En större del begynte skratta.

Men ungdomen med sorl från sina platser förd,
Skrek: *bort med Nektergaln! med stymparn!* —
intet hörd!
Och utan krus ur Trägårn körd! —
Man hade, (for den fort) nog länge tålt det matta,
Och merndels jemmerligen platta,
Ja, stundom rent af splitt besatta
Af denna fågels gnäll. Det vore tid en gång;
Att ändtlig föra in den äkta *Styrkans Sång*,
Som ren, för tusen år tillbaka,
Af Norges ufvar söngs på fjellarna för *Kraka*.
Man stödde sig häri, (som rättvist borde ske)
På djupa theoriers lära,
Om Konstens högsta lag, effekt, bestämmelse,
Och hade, — äldre folk i ära, —
En smula högre ljus om slika ting, än de.

Af dessa, höll en del douçören slätt till godo.
Men andra kloka män, beskedligt folk också,
Beskedligt tyckte om att ungdomen *gick på*,
Och funno djupt förstånd i hvad de ej förstodo.
Dock vore måttan bäst ändå.
Man ville ingens rätt bestrida:
Det saknades ej skäl på Nektergalens sida,
Till stöd för det beröm han fått;
Men, Ufven hade ock oändligt mycket godt!

Och då, att *medelpunkten yrka*,
Var, som en vis förmält, den vises ädla del,
Alltså, fast någon brist på skrålets äkta styrka
Väl syntes Nektergalens fel,
Dock borde han ej promt fördrifvas.
Blott yrkades till vinst för stor och redbar smak,
Den billiga och ringa sak,
Att lika rätt och rang åt Ufvens måtte gifvas.
Vår första Musikant i tappra Fäders dar,
Han borde, sade man, få bli vid sysslan qvar;
Man hölle deri med de unga.
Och, för att dömma honom rätt,
Det gafs ett klokt och brukligt sätt,
Som vore, sade man, att höra honom sjunga.

Förträffligt! — skreks i himmelshöjd,
Förträffligt! — Ufven flög med all triumphens fröjd,
Och var, med sitt kapell, tillbaka på sekunden.
Snart såg man hvarje-gren, i trägården, betäckt
Med sångare af samma slägt.
Koncerten började på stunden;
Men maken hölls väl knappt förut på jorderik.
Ty, af trehundra ufvars skrik,
Kom opp och spridde sig kring hela vida lunden,
En sådan helfvetes musik,
Att ingen, hvars tympan var mensko-örats lik,

Stod ut en half minut att höra't;
Och att på en gång, (löjlig syn!)
Allt hvad som menskligt fans, från Hof och Stad
och Byn,
Sprang opp och flykten tog, med fingrarna i örat,
Och hären stigande med spetsarna åt skyn!

Så aflopp den Revolutionen.
Den stora Ufven, i en ring
Af *Nya Kolonien*, som flacksar rundt omkring,
Belöns med hyllnings-skrän af hela Uf-Nationen.
Historiens slut jemväl blef märkligt i sin sort:
På länge, kom ej mer en dödlig dit i marken;
Hvarenda nektergal tog afsked innan kort,
Och endast ufvars skrål gaf ryktbarhet åt parken,
Tills, efterhand igen, man piskade dem bort.

HATTEN.

(EFTER TYSKAN.)

Es gieng dem Hute fast wie der Philosophie.

TYSKA FÖRFATTARE.

I verldens första grofva dar,
Då menskan djurets broder var,
Och följde slägten tätt i spåret,
Då gick hon än, det vet en hvar,
I sol och slask med skallen bar,
Fast böljan flöt ibland ur håret.
Men ljuset måste slutligt bli,
På en gång bröt det fram ur natten:
Det föddes något stort genie,
I tidens längd, som uppfann *hatten.*
Då såg man först, af undran stum,
Hur fordna verlden varit dum,
Hur upplyst nya verlden blifvit.
Man såg hur långt geniet kan gå;
Och det blef sagdt, och det blef skrifvi:
Naturen menskan hufvud gifvit,
Men Snillet satte hatt derpå.

Af dagar trött, och mätt af ära,
Uppfinnarn dog och fans ej mer.
Hans vana var att hatten bära
Med breda skygg, som hängde ner,
Och hvem var ej af samma lära?
Af ingen hjerna drömdes än
Att hatten till förbättring trängde,
Och efterföljarn ärfde den,
Med samma breda skygg som hängde.

Men, efterföljarn var en man,
Som sökte ära, äfven han,
Och snart sitt medel ser och prisar.
Nå hvad? Jo, om en tids förlopp,
Han sig publikt i Staden visar
Med ena skygget fästadt opp.
Omöjligt låter sig förklara
Till hvilken grad man fann det godt.
Se, ropte hela Folkets skara,
Hvad ensam denne man förstått!
I sanning, detta feltes blott,
Och sådan borde hatten vara!

Förbättrarn lyste och försvann.
Men rummet intog snart en ann,
Som herre till den ärfda skatten,
Fann på, om framgång lika trygg,

Att fästa opp ännu två skygg,
Och ge tre långa hörn åt hatten.
Tre hörn: — sublimt! Så tänkt och skedt,
Han träder stolt inför Publiken.
Men då, — då skulle ni hört skriken.
Nej, sådant hade ingen sett!
Kors! ropte man, hvad dödligt vett
Likväl förmår till väga bringa!
J gode Himlar! hvad mot hans,
De förra Snillens flygt var ringa!
Och hvad hans namn skall ge oss glans!

Jag lemnar ur min Saga borta,
Hur mer än en, ej härmed nöjd,
Snart gjorde sig som Snille röjd,
Nu med att hörnens längd förkorta,
Nu genom kullens större höjd;
Och hur, att namnets ära freda
Mot öfvervåld af död och graf,
En sågs, med skygg ofantligt breda,
En ann, med knappt två tum deraf,
Odödligt minne sig bereda.
Nog af, vid hvar förnyad syn
Af hattens vexlande förbättring,
Beröm för auktorn opp till skyn!
Och förra formernas förkättring!
Hvar upphofsman fick sitt parti,

Som utbasunte hans genie
Och föregångarns grofva brister.
Här blef en strid, kan man förstå,
En fejd, ett larm och gräl af twister;
Som ingen mer fick reda på.
Rundister skreko mot *Hörnister*,
Och *stora kullar* emot *små*.
Till dess en dugtig man omsider,
Som tänkt på saken just af grund,
Steg fram bland dem, i lagom stund,
Och tvang dem, efter långa strider,
Att allesammans hålla mund.

Till ljus om denna hvälfning länder,
Att hatten, fordom hvit som ull,
Men snart af dam och fläckar full,
Gick än i arf, ur hand i händer,
Med söndrig karm, och skymlig kull.
Tills den, förställd och bräckt och bråkad,
På femti sätt, af Pehr och Påhl,
Befann sig nu, med smuts och hål,
I den begrundarns äga råkad,
Som börjar här sin stora rôle.

Jag kan ej skillra som jag ville,
Ifrån sin början till sitt slut,
Den underbara bragd af snille,

Som här med svärta, lim och lut;
Och stock och borste, fördes ut.
Nog, allas häpnad blef ej liten,
När hatten flux i dagen kom,
Som af en trollmakt skapad om,
Till svart från hvit, och ny från sliten.
"Nej slikt var hittills aldrig spordt!
"Se der det största af allt stort!"
Så, hvart man lyddes, flögo talen;
Så skreks ur fönster och ur port.
Allt skrek. Det gafs ej den rivalen,
Som vann gehör en half minut;
Kort: staden föga klok förut,
Var af beundran liksom galen.
Svart hatt! — hur stort, hur enkelt ju!
Den som bar hvit härefter nu,
Var värd att stå på dårars listan.
All fejd var slut för evigt på.
Förr skulle strömmen stilla stå,
Och dagen sina lågor mista,
Än hatten kunde möjlig få,
En annan form än denna sista.

Det var förbättrarns stora plan
Helt visst att stifta Frid i Stan,
Och alla hufvuden förena,
Som den i fejd och gäsning satt,

Ej inom samma plank allena,
Men, under samma form af hatt.
Sitt stora syfte ren så nära,
Hvad njöt' han ej för glans af ära!
Han hade tändt exemplets ljus,
Och såg, till glädje för sitt hjerta,
Hur, stan omkring, med lut och svärta,
Arbetades i alla hus.
Snart såg han ock den morgon brinna,
Då hatten, *svart med rundad bord*,
Högtidlig hyllning skulle vinna,
Och han, sin äras minnes-vård,
På hvarje manligt hufvud finna.

Men förr den solen tändas hann,
Man tänke sig hvad i naturen
En hvars förvåning likna kan,
Då, midt på torget, sågs en man,
Med hatt, lik Nyet på himlen, skuren;
Der man ej spår till kulle fann,
Men skyggen klämda mot hvarann,
Och pjesen under armen buren.
Bland outsägligt stoj och skrik
Af en begapande publik,
Som slöt sin rund kring phenomenet,
Stod hjelten, länge kall vid skränet,
Och talte sedan gudalik:

"Det är en låg, förderflig lära
"Af verldens ovän, sundt förnuft,
"Att hatten, — hatten! mannens ära!
"Fans opp, för att på hufvet bära,
"Till värn mot regn och kylig luft.
"Den vise ler, och blygs att höra
"Hur menskor idligt tänka böra
"På deras lumpna hufvudskål:
"Allt stort och skönt har ej att göra
"Med nytta och med ändamål.
"Hvad vi behöfva, hvad vi njuta,
"Det *Godas* namn bland oss har fått,
"Af menskors galna sätt att sluta;
"Det *äkta goda* är dock blott,
"Det som till ingenting är godt;
"I andra ord: det *absoluta!*
"Der, för geniet, är målet satt.
"Dit lyftom oss på Snille-thronen,
"Upp till den stora tanken: *hatt!*
"Ej med förnuftet — alltid platt, —
"Men Phantasien, Inspirationen!
"Ja Bröder! genom dessa två,
"Är verlden till, och hatten vorden.
"För deras ära stridom då,
"Och lemnom efter oss, på jorden,
"En ny, sublim generation,
"Som bär, lik oss, i Gudabarmen,

"Med phantasi, inspiration,
"Vårt hat mot mening och reson,
"Och hatten, alltid under armen!"

Han slöt. På hela mängden ren
Var talets verkan lik ett sken
Af blixtens eld i mörka natten.
Ja, ropte man, beundransfull,
En hatt, ej till för hufvets skull,
Se der den *absoluta hatten!*
Men ock, hvad glans af smädlig fröjd,
Vid detta ord på mången panna!
"Ja, (skrek en röst ur hopen röjd)
"Förr än vid galenskapens höjd,
"Det vore skam för oss att stanna!"
Som, när en omsvängd käpp ibland,
Med träffadt slag af dugtig hand,
Ett Geting-bo i svärmning bringar,
Man ser bestört en ilsken slägt,
Tillförne stum och oupptäckt,
Nu storma fram på tusen vingar,
Med harmens gny, och gadden sträckt;
I klädren, håren, ögonbrynen
De slå sig hoptals ner till hämd,
Och vandrarn flyr från stället, skrämd,
Med begge händerna för synen.
Så sågs på en gång, oförtänkt,

En svärm om hvilken ingen drömde;
Af allt hvad staden splitt-befängdt
I sina hundra vinklar gömde,
Som talarn himmelshögt berömde,
Och ville se på stället hängdt
Allt hvad ej så om honom dömde.
Ej heller gjordes mödan lång
Att hattens rätta form förklara:
Man satt miraklet på en stång,
Med hvilken, under skrål och sång,
En vild förgalnad brödra-skara,
Drog gata opp och gata ner,
Som med upplysningens baner.
Och, för att låta tydligt skåda,
Hur ljus och lugn tillhopa råda,
Högg till, upplysningsvis, en hvar,
Som hatt på gamla sättet bar,
Med ena näfven, eller båda,
Allt som hans blindhet större var.
Hvem orkar hälften ens beskrifva
Af denna pöbel-scens förlopp?
Hur hvarje rådlös Duns, i hopp
Att sig ett kraftigt anhang gifva,
Tog värfning straxt i denna tropp:
Hur man fick se små vilda hjernor
Likt *Polyphemer* hålla hus;
Och nya slag af *Morgonstjernor*,

Som icke ge, men skrika ljus:
Hur allt förnuft i fara sväfvar;
Hvar klok som galenskapen jäfvar,
Förklaras vett- och fridlös, han;
Hvar lurk, mot lån af hals och näfvar,
Tvertom, för en gudomlig man.
Här såg man skrämda mesar smyga
Till hvar sin vrå, så slugt förbi;
Der, af ett kringströdt mot-parti,
Hatt efter hatt i luften flyga,
Ej sällan med peruken i.
Snart efter, smuts och stenar surra,
Mot hvem som ej sitt bifall gaf;
Och hedersmän, med hatten af,
Som darrade, och ropte hurra!
Så for man fram och höll man ut,
För *hatt i absoluta smaken*,
Tills qvällen svept sitt flor kring taken,
Och natten blef så mörk till slut,
Som hvars och ens begrepp om saken.

När stora Rådet kunskap fick
Hur långt förbistringsyran gick;
Begrep det snart, på visa grunder,
Att *Hatten* blef en vådlig grill,
Och att, i Stan, stod illa till

Med

Med det Gudslån som bars derunder.
I ett offentligt, långt edikt,
Fördenskull skyndsamt kunnigt gjordes:
Att, såsom Bedlams-sjukan spordes,
Beklagligt, inom Stans distrikt;
Och detta ondas art och vigt
Var Stora Rådet så beskrifven,
Att sig den sjuke trodde blifven
Ett Himla-väsen på vår jord,
Som med Gudomlig visdom prålte,
Var hård i knogar, mörk i ord,
Samt aldrig hatt på hufvet tålte:
Alltså, och då Senaten, van,
Att sjelf med sundt Förnuft förfara,
Höll nyttigt, för sin visa plan,
Att ock, af sundt Förnuft, bevara
Den lilla rest som fans i Stan;
Ty borde intet få predikas,
I akt att göra derpå slut,
Och intet stryk få delas ut,
Men alla käbblare förlikas,
Och Rådets följande beslut
På alla Stadens knutar spikas:

»Vi, Stadens Råd och Styresmän,
»Till en och hvar, ehur han hete,

"Vår helsning, gunstigt; samt med den,
"Hvad godt och kärt vi annars vete."

"Sen Rådet, på behörigt sätt,
"Den stora frågan pröfva hunnit,
"*Hur Hatten bärs och brukas rätt?*
"Har Rådet oförnekligt funnit,
"Att hatten tillhör hufvudet;
"Att hvad System som derom kläckes,
"Och hvilken form man derpå satt,
"Förblir den alltid samma hatt,
"Hvars gagn så långt allena sträckes,
"Som hufvudet deraf betäckes.
"I stöd alltså af skäl och sed,
"Vill Rådet vänligen befalla
"En hvar i Stan, att lemna alla
"Med hatt på hufvudet, i fred;
"Och inga galna läror sprida,
"Som på ett skadligt sätt förvrida
"Ej hatten blott, men hufvet med.
"Senaten bör sig föreställa
"Att skäl och varning här får gälla.
"I vidrigt fall förordnar den,
"Att hvem som fins nog galen än,
"Och nog mot sundt förnuft försvuren,
"För att, mot hatt ordentligt buren,
"Begynna fejd och gräl igen,

"Med gerning, eller blotta talet;
"Skall genast, förd till Hospitalet,
"Behandlas, efter kliniskt bruk,
"Som en, till hjernan illa sjuk,
"Och strängt af Läkarn observerad,
"Från stället ej beskedas få,
"Förrn ymnigt afkyld och purgerad,
"Samt åderlåten då och då,
"(Ja, om så fordras, trepanerad)
"Han sjelf sin dårskap lärt förstå,
"Och glad att finna sig kurerad,
"Går fredligt hem, — *med hatten på.*"

Hur vidt man sig ediktet ställde
Till efterlefnad, näms ej sen;
Men långt derefter log man än
Åt yrans plötsligt fallna välde,
Och yrans flata hufvudmän,
Som nu bedröfligt fjädren fällde;
Likt svampen, som väl gräsligt svällde,
Men kramas duktigt ut igen.
Ej mer, hur hatten bäras borde,
Till sorl och tvister ämne gaf,
Och ingen efter formen sporde;
Blott han sin tjenst behöfligt gjorde,
Och hufvet hade gagn deraf.

Den Auktorn som jag haft att följa;
Och som, i sanning, nog har mine,
Att något under dikten dölja,
Förklarar ej allegorin.
Han har, vid Sagans slut, allena
Ett ord som rör *Philosophi'n*,
Hvarmed Gud vet hvad han kan mena.

TELÈM OCH MAKÁR,

SAGA EFTER VOLTAIRE.

Thelèm är full af liflighet,
Men ock af nyckers flyktighet,
Af hvilka hennes lynne delas.
Allt ser hon med begärlighet,
Och alltid något henne felas.
Hon älskade med stark passion,
En Thure af helt ann fason.
Sin afbild sjelfva glädjen målar
I hans förnöjda anletsdrag;
Den tunga ledsnans obehag,
Och den slags vilda fröjd som skrålar,
Fly, hvar han syns, utur ett lag.
Hans sinneslikhet är otrolig:
Man sofver ej mer sött än han;
Man muntrare ej vakna kan,
Och hela dagen är han rolig.
Makár var namnet som han bar.
Hans föga kloka älskarinna
Uppå hans lugn förtretad var.
Hon ville tillbes som Gudinna,

Och gjorde väsen alla dar.
Makár, som Ni skall strax få röna,
Tog det parti han borde just:
Han gick sin väg ifrån sin sköna,
Som grämdes djupt af hans förlust.
Ja, hennes sorg blef outsäglig.
Från ort, till ort, hvarthän det bar
Hon lopp att söka sin Makár,
Hvars mistning henne var odräglig.

Till hofvet först hon sig beger,
Har ingen sett, var hennes fråga,
Min engel, ämnet för min låga?
Och vistas ej Makár hos er?
Det blef en fröjd, som Ni väl ser,
Bland all förnämheten kring thronen.
Makár? Aha! så heter då,
Den kära, rymmande personen?
Men han har tort, bör han förstå.
Nå, litet mer om den Patronen!
Bra ung, helt visst? bra vacker kar?
Knappt uppmärksam till detta joller,
Hon svarte tröstlös; Den Makár;
Som all min sorg och saknad våller,
Det är en ojemförlig man,
Som ingen dödlig hata kan,
Och sjelf ej någon dödlig hatar;

Som aldrig kröp, föraktlig slaf,
Sig aldrig spotska airer gaf,
Ej lismar, ej i vädret pratar,
Och hela verlden håller af.

Man svarade till dessa orden:
Det folket lyckas här ej stort.
Sök då Makár på annan ort,
Af alla ställen här på jorden,
Är detta minst för honom gjordt.

Thelèm gick ledsen sina färde.
Fram bättre, om man sagt mig sant,
Ett universitet hon fant;
De veta allting, dessa lärde,
Makár är dem väl ock bekant:
Så tänkte hon, steg in och sporde
En svart peruk med bister mine,
Hvar hennes älskning sökas borde?
Han svarade: ”Philosophi'n
”Har ej en mera benig fråga.
”Vi hålla här i denna sal,
”Disputer, läsningar, och tal
”Om föremålet för er låga;
”Vi våra hjernor dermed plåga,
”Men om och hvar det fins, vet f —”
Thelèm gick längre fram i stan,

Att söka klokare än denne.
En man med krage och koftan
Som hon fick fatt på, sade henne:
Lägg ej ett steg till dem Ni gått;
Makár ej dermed återvinnes;
Ty, om jag riktig kunskap fått,
Är det i andra verlden blott,
Som den der vackra mannen finnes;

Thelème blef sticken som ett bi,
Vid ord, så hjertans litet kloka.
Herr Pastor, skrek hon, menar Ni
Jag stryker landet, som en toka?
Af mig, om Er behagar, lär,
Att den Makár, om hvilken tvistas,
För mig allena skapad är,
Och vistas visserligen här
I samma verld hvari jag vistas.
Ert qvintin vett, ehuru skumt,
Bort se min rätt att honom äga.
Om Ni tar lön att annat säga,
Så tar Ni lön att tala dumt.

Vid dessa ord den sköna hastar,
Från Pastorn, som stod mulen qvar,
Och sig bland Stadens buller kastar,

I hopp att finna der Makár.
Hvem vet, bland dessa vittra gillen,
Om han ej jollrar nu i lag
Med denna mängd berömda snillen,
Som skillrat med så ädla drag,
Hans lugna vishet, hans behag?
En af dem sig till henne vände:
"Han blott i våra skrifter är.
"Vi hafva målat honom der,
"Men utan att vi honom kände."

Thelèm begaf sig längre fram.
Dess väg förbi en högvakt leder.
Nej; söka här, bland rök och eder,
Min visa vän, det vore skam.
Åtminstone har hofvet seder,
Dem blygsamheten slipper fly.
Det fina skämtet kan fördragas.
Men här, om jag steg in, — nej, fy!
Gud vet för hvem jag skulle tagas.

Thelèm, ju mindre ljus hon vann,
Ju mer sin saknad kände ökas.
På Komedi'n, på Operan,
Stod hennes flykting än att sökas.
Man gaf en pjes af Kotzebue:
Dess andra akt begyntes nu,

Men ack, Makár var redan gången!
Thelèm, förtretad tar sin flykt
Upp till det tempel Smaken byggt
Åt Dansen, Poesi'n och Sången;
Såg allt omkring, men ingen skymt
Af hennes ömma vän, som rymt.
Hon såg, — och nu var qvällen liden, —
Ej annat här än fjäs och ståt;
Krachaner, plymer, florer, siden,
Och ansigten af Riksgäldstiden,
Rätt litet nöjda för sin plåt.

Thelèm till aftonen blef buden
Med Drottningen utaf Athén,
Som lemnat qvar regeringsskruden,
Och kom i hyrvagn till supén.
En köpmansfru, med klick af---*inna*,
Var här den Aspasi som böd.
Rikt silfver, bordets öfverflöd,
Och massor af kristall, som brinna,
Allt sådant var, till smakens lof,
I detta borgerliga hof,
Hvart ögat vände sig, att finna.
För öfrigt höga Embetsmän,
Ministrar, små och stora Nåder,
Peruker, med patent af Råder,
Och mycket ljud i samlingen.

Allt var förnämt och grannt och roligt.
Thelèm en stund på vägen var,
Att taga, om det varit troligt,
En hvar af dessa för Makár.
Men ack! det föga länge dröjde,
Förrn hon sitt misstag varse blef:
Ju längre man sin härmning dref,
Ju mer hon olikheten röjde.

En ung Baron, i detta lag,
Satt, hos Thelèm, vid bordets ända;
Han hviskade: Makár och jag,
Vi äro, sen förleden dag,
Förtroligt med hvarannan kända.
Nu stod han nyss, var derom viss,
Med en dansös i en kuliss, —
Ack! svarte hon, — "det kan väl hända!"

Thelèm, som det till slut förtröt,
Att sig förlorad möda gifva,
I harmen ändtlig nu beslöt,
Att vända hem, och der förblifva.
Dess första syn, i rummet trädd,
Var just Makár, vid hennes bädd,
Som satt och väntade sin sköna.
"Gör dig till nytta, sade han,
"Den lilla motgång du fått röna.
"Förnötom lifvet med hvarann,

"I större samdrägt, om du kan,
"Förtroligt glada, lagom kära;
"Och om det gör ditt väl, din ära,
"Att vi ej nånsin skiljas mer,
"Så tag i akt, att ej begära
"Det minsta, öfver hvad jag ger."

Godt folk! er ingen möda gifven,
Att nyckeln till min saga få.
Hvar lärd, i Grekskan litet drifven,
Kan tyda hvem hon pekar på;
Kan ge det ljus er nödigt blifver,
Så om Thelèm, som om Makár; *)
Och göra solklart för en hvar,
Hvad liknelsen förtäckt beskrifver.
Makár! hvar dödlig älskar dig,
Men blott hos få du värdes dröja.
Jag tror dig funnen här hos mig,
Men aktar mig att sådant röja.
Så snart med dig man skryta vill,
Står afund fram att dig förfölja;
Att njuta dig, man dig bör dölja,
Och dölja att man sjelf är till.

---

*) Thelèm betyder viljan, begäret, och Makár nöj eller sällheten.

SKALDE-BREF.

TILL AUGUSTUS.

IMITATION *).

Augustus, född af Gudars ätt,
Som till odödlighetens lager,
Från dina Fäder anspråk drager,
Och från ditt snille, dubbel rätt.
Hvar är du störst? — När du belöner
Den unga Talarns höjda röst?
När knäböjd han, med hänryckt bröst,
Och dristig hand din hjessa kröner?

Nej Cesar, all den äras prakt
Din Konungsliga höghet målar,
Ditt rika hof, din stolta vakt,
Din gyllne vagn som feiskt prålar
Bespänd med tigerklädda fålar;
Din borg i bloss och vapen bragt,
Kanonens dunder, trummans takt,
Och Janitscharens silfverskålar,

*) Uppläst i en af Svenska Akademiens enskilta Sammankomster, i anledning af de nådiga besök hvarmed hon af Konungen vid dessa tillfällen vanligen hedrades.

Och folkets rop från trakt till trakt;
Nej, dessa vittnen af din makt,
Ej högre din förtjenst beskrifva,
Ej teckna Dig, som större man,
Än när, förutan bloss och spann,
Du kommer att ett Samfund lifva,
Som ditt beskydd Du värdigt fann,
Men som ditt Snille blott kan gifva
Den visshet att odödligt blifva,
Som ej ditt välde gifva kan.
Att glädjen af din ankomst sprida,
Förtjusningen Dig föregår;
Behagen leka vid din sida,
Och skämtet ler i dina spår.
Den goda Smak som nu kan djerfvas
Att träda Bores trots emot,
Tar der sitt ställe vid din fot,
Lik nattens fågel vid Minervas;
Och räds ej mer det Lejons hot,
Som, tygladt under dina händer,
Tillförne ligger der och vänder,
Med sakta rytande, sitt klot.
För verldens Prinsar, hvilken lära!
För Nordens häfder, hvilket drag!
Att Hämnarn se af Svitiods lag,
Än strålande af kronans ära,

De

De stolta resars ätt förfära
Med dånet af sitt åskeslag;
Än, följd af Lekar och Behag,
En enkel qvist af lager bära,
Och slutet af en stormig dag
Åt Sång-gudinnorna beskära!

TILL KONUNGEN,

PÅ

LADUGÅRDS-GÄRDET, 1786.

Fordom, fordom i min vår,
För halfannan månad sedan,
Var jag säll, min Kung, — men redan,
Hvilken hastig tyngd af år!
Enslig, sorgsen, öfrig blifven
I den stad Ni öfverger,
Jag med slocknadt öga ser
Snillet, Smaken, tidsfördrifven
Öfvergifva oss med Er.

I ett djup af bataljoner,
Helsad med ett krigiskt ljud,
Af trompetter och kanoner,
Hör jag Svenska Snillets Gud
Tyda tapperhetens bud
För de dammande Sqvadroner.
Åran, denna Gud i fält,
Glänsande af vapnens strålar,

Reser honom der ett tält,
Sådant som Deprés det målar,
Och som Segern det beställt.

Så när Skogen mer ej dånar
Af Dess härars vapenskri,
Och Dess milda ankomst lånar
Glans åt Dess Akademi,
Ser man Hjeltens thron deri
Mellan Minnets döttrar bäras,
Och poetens harmoni
Af de samma blickar näras,
Hvaraf segerns vägar läras.

Men, min Kung, hvad vådligt sätt
Att din hjeltebörd besanna!
Kulan vördar ej din Ätt,
Och hon stannar lika lätt
I en Ciceronisk panna,
Som hon krossar en dragon
Utan musikalisk ton,
Utan känsla för poeten,
Och som går till evigheten
Med Befälets permission.
Tänk om Dig ditt mod förledde
Bortom Nordens Hellespont:

Hvilka tider Du beredde,
Hvilka sorgemoln Du bredde
Öfver Sverges horisont!
Sofve Fädren i de grifter
Som man helgat deras ätt:
Följ dem, Prins, i tänkesätt,
Men, vid Gud, ej i bedrifter!
Samma hjertas varma blod,
Som ger lif i dina skrifter,
Gaf oss döden i ditt mod.

TILL KONUNGEN,

I GÖTEBORG 1788.

När efter den revolution,
Som skall Ert stora namn, till tidens gränsor föra,
Ni satt förgudad på Er thron
Och låtsade att nådigt höra,
Den chorus till Ert lof, de Stora och Nation,
Visst ej blott låtsade att göra;
Med hela detta skräp, så tröttsamt för Ert öra,
Af tal förutan styl, och verser utan ton:
I denna högsta glans af välde och af heder,
Säg, var Ni mera säll, än nu i farans dar,
Då hjertats fria nit Er Spira tryggat har,
Och då Ert tappra folk ej endast ser i Eder
En blixtrande Monark, men en tillbeden far?
Ni kunde säga då, med Elfte Carl, och flera:
"Man darrar för min makt!" Men det ej fyllest var;
Den Tredje GUSTAFS själ bör kunna säga mera.
Och då Ni ser till Ert, och till Er throns försvar,
Oss gå från bygd och hem dit stridens faror kalla;
Då undersåtens nit, gör för sin Konung mer
Än Kungamakten kan befalla;

Bland sanna Svenskars tal, då ingen fins af alla,
Som, äfven obekant, ej ville dö för Er;
Då kan Ni först med visshet säga:
"Man älskar mig, jag lycklig är;
"Och af den krona som jag bär,
"Jag känner sällheten och nöjet öfverväga
"Dess vidrigheter, dess besvär!"

TILL KONUNGEN,

I FINLAND,

EFTER BATALJEN VID UTTIS 1789.

Så länge Snillets eld, som från Er fjäder ljungar,
Och Nordens äldsta Kronas glans,
Er gjorde till en Kung, ibland Europas Kungar
Den älskansvärdaste och vittraste som fans,
Och Eder stora Själ sig nöjde med den krans,
Som Friden, Gracerne och Minnets döttrar gifva;
Så länge var det tryggt att nalkas Er person,
Och Skalden djerfdes mer än skrifva
Till en Monark hvars blixt låg otänd vid hans thron,
Och hvars beröm var då, att Snillets yrken lifva.

Men nu, — då sig Er smak förbytt,
Då Snillets flygt hos Er en annan kosa tager;
Då Phebus följer Er som krigare och skytt,
Och blott Bellonas hand får fläta Eder lager;
Nu, då på stridens fält, förtjust af skrän och skott,
Ni rusar vådligt stor, bland faror och bland dödar;
Då blind för allt det blod, det Svenska blod som flödar,
Den Store Gustaf, är den tappre Gustaf blott:

Nu är att nalkas Er ej godt;
Nu tillåt att en skald bland Edra undersåter,
Som skyr en plump censur från fiendens kanon,
Med Edra åskors brak ej blandar Lyrans ton,
Men gömd, bland Pindens löf, förbidar Segrarn åter,
Och philosoph, om ej poltron,
Beundrar från sin vrå, ett mod som han begråter.

Men, efter Ni så väl förstår
Att Generalers konst och Auktorers skatta,
Och sjelf så stora steg till begges lagrar går,
Så följ Er dubbla drift att strida och författa;
Gif verlden ljus, och härja den.
Jag älskar Snillets krans, och är ej krigets vän;
Men jag fördömmer ej hos Er den lust som råder,
Att basa Ryssarna i nåder.
Hvart Snille har sin gadd, som vill försöka sig.
Cathrina retat Er; – – n har retat mig.
Jag finner nog, min Kung, hvad nöje det bör vara
Med samma hjeltehand att skrifva och att slåss;
Och Mästare i allt, den dubbla konsten para
Att hämna — och förtjusa oss.

TILL KONUNGEN,

EFTER SJÖSLAGET

VID FREDRIKSHAMN 1790.

Voltaire har sagt ett ord som ej mitt bifall fått:
Han säger, Store Kung: "att segra och regera,
"Det är en lek, ett nöje blott;
"Men göra goda rim, se dertill fordras mera!"
Nej, ingen mensklig konst en Konungs öfvergår,
Om med Gustafvisk frejd han skall sin Spira föra:
En vers, bekännom det, är blott en lek att göra;
Men han har rätt, min Kung, att denna lek är svår,
Om den skall finnas värd Ert hägn och Edert öra.
För mig är den för hög: Jag yrket öfverger
På stridens fält, på hafvets bölja,
Att Edra härars fart och Edra flottors följa.
Ni lemnar mig ej tid att värdigt sjunga Er.
Knappt har jag nyss begynt ett Ode till Er ära,
Begynt att söka rim till segrar dem Ni gjort,
När nya bragders rop på nytt en sång begära,
Och nya Rykten tidning bära
Med dubbelt högre röst om något dubbelt stort.

Sire *), om Ni skyndar så att strida och att vinna,
Kan det Er möjligt bli, (med Parkernas behag)
Att midt i Petersburg ge Ryska väldet lag,
Supera, *en vainqueur*, med Krims Beherrskarinna,
Och dess Boyarer se på Er Levér en dag,
Men tänk ej en poet att finna,
Som följer Edra värf, och sjunger Edra slag.

Ni ler åt denna fart, min Kung, hvarmed jag svingar
Mitt hopp, i segerns dröm, till sjelfva Iliums port.
Er visa blygsamhet gör vägen mindre fort;
Men Poesien, min Kung, har ej förgäfves vingar,
Och glädjen har ett språk för hjertat endast gjordt.
Ve den, i allvar bragd, ett vårdslöst öga sluter
För Lyckans hvälfningskonst, i farten på sin boll;
Men ock den, som ej tål att jollret har minuter,
Och, likt ett Riksdags-protokoll,
Justerar skämtets ord, hos den som gläds och njuter.

*) Ibland Svenska språkets öfriga brister, är det också en, att icke äga ett egentligt tilltals-ord, som utmärker den Kungliga högheten. Monark, Prins, Konung, min Konung, Store Konung, äro rätt goda uttryck, men de ersätta ej fullkomligt saknaden. Ordet Sire, är kort och välljudande. Redan antagit i flera Europeiska Språk, har jag trott att det äfven kunde tillhöra vårt, och har gjort ett försök dertill i närvarande Stycke.

I dessa ögonblick, hvem njuter mer än jag?
För skalden, hvilken syn af fasa och behag!
Hvad moln kring Åges fält af Sverges åskor
sträckas!
Hvad deras blixt är jemn och tung!
Hvad tända segels ljus! hvad kölars dån som bräckas!
Hvad eldar böljan bär, som ej af böljan släckas!
Sire, det är visst: Ni slåss ooh bränner — som
en Kung;
Vi andra dödlige, af ryktet blott, förskräckas.
Sire, på den menskllghet, den fina smaks behag
Som ler i Eder blick och Edra anletsdrag,
Hur kunde Rysslands Monarkinna
Förvänta sig det dunderslag,
Att sådan Attila en dag
I *Siri Brahes* Auktor finna!
Och du, hvars bloss vi sett bland sjelfva krigets
brinna,
Sjunk, Tvedrägt, ned till Styx, och blygs hur du
for vill!
Du kände ej den Prins hvars thron du skaka trodde:
Du såg de blomster blott som hörde nöjet till,
Men ej det mogna vett, som gömdt derunder bodde;
Ej denna djupa själ, af hvilkens val berodde,
Att taga hvilket skick på hvilken stund hon vill;
Den själ, hos hvilken allt med lika framgång gäller,
Revolutioner, vers, bataljer, karuseller,

Och som, Skribent, Soldat, Monark och Medborgsman,
Allt efter ämnets dag hvari man henne ställer,
En mängd af själar syns, som vexla med hvarann.
Du såg blott en; — men du såg illa.
Så följde Fabelns verld en lika fördomsvilla;
Så trodde hon ej se, förrn efter handen van
Vid Jupiters förskapningsunder,
I Danaës gyllne sky, i Ledas ljusa svan,
I dessa skepnader han tog för nöjets stunder,
Den fruktansvärda Gud, som hvälfde Ethnas grunder,
Den Gud som, från sin thron, förskräckte med sitt dunder,
Olymp och menniskor, och jord och Ocean.

TILL KONUNGEN,

EFTER SJÖSLAGET VID SVENSKSUND 1790.

Den mildaste Monark som jordens rundel bär,
Har till den visaste bland undersåter skrifvit: *)
"Sen L - - - förlofvad är,
"Han mig och Sångmön öfvergifvit.
"Men sen han fått sitt pris en gång af Hymens hand,
"Och njutit, i de giftas land,
"Sin välkomst efter vanligheten,
"Så får väl, som förut, den lyckliga poeten,
"En stund af öfrig tid att minnas mig ibland."

Ja. På de massors tyngd som af Ert snille röras,
På dessa segrars glans som hedra Ert befäl,
På dessa flottors flykt, som drabbas och förstöras,
Och dessa farors hot, som slutas — alltid väl:
Ers Majestät bör tro, och tror med stora skäl,
Att det ogörliga ändå till slut kan göras.
Men glömma Er, min Kung! det enda kan ej ske.

*) I ett Bref till då varande Kansli-Rådet och Ridd. v. Rosenstein.

Så långt kan Ödet sjelf ej tingens lag förbyta.
Nej, intet folk skall deraf skryta,
Och intet tidehvarf exempel deraf ge.
Den lager Cesar gick att bryta,
Ännu på Latiens grus vi ofördunklad se,
I trots af tidens natt och af barbarerne,
Som delt och härjat jordens yta.
En Prins förgätas kan, som slås, — ej en som slår,
Som vet i segerns glans att krigets motgång vända.
Den GUSTAF glömma kan, se, honom bör det
hända
Att glömma åskan då hon går,
Och dagen, då dess lågor blända!
CATHRINA denna stund, kanhända ville det
Med all förtjenstens rätt till thronens majestät,
Af hundra lagrar höljd, och värd att flera bära,
Hon utan delning njöt Monarkers högsta ära;
Hon vore, ensam Stor, förutan Er, ännu;
Regenters, Krigares och Stiftares exempel;
Men GUSTAF kom i Minnets Tempel,
Och sade höfligt: plats, min Fru!

TILL KONUNGEN,

EFTER EN SJUKDOM.

Den falska Nornans grymma hand
Min svaga lifstråd redan stäckte.
Ren stod jag vid Kocytens strand,
Och armarne åt Karon sträckte.
Min största saknad var den Kung jag lemnade,
Den Hjelte jag i trots af aggets rop tillbeder,
Den enda store Man, jag nånsin trott mig se,
Oaktadt hvad jag läst i Riksdags-skrifterne
Till svenska frihetsnitets heder,
(Och fast en skald är lätt en smula Romare.)
Jag gick, min Kung, att om din ära,
Ditt visa snilles höjd, ditt oförskräckta mod,
Bland dina Fäder vittne bära,
Och hjeltar af din ätt i andra verlden lära,
Ditt värde till en thron, befäst med deras blod.
Med minnet fullt af dina dagar,
Jag gick att läsa opp, bland hundra ämnens val,
För Gustaf Adolf dina lagar;
För Cicero ditt sista tal;
För Fredrik dina bref; för Voltaire dessa skrifter
Der du, på scenen hans rival,

Drar svenska dygder fram ur glömda svenska grifter;
Och för en mer berömd, än liknad General,
Det lof hvarmed du krönt hans segrande bedrifter.
Mitt högmod smickradt var af det förmätna hopp,
Att ensam länge ordet föra
Bland undersamma skuggors tropp,
Som skulle trängas om att dina bragder höra,
Och lägga örat till, att fatta deras lopp,
Så mycket skuggor hafva öra.
Men ödet annorleds bestämt.
Jag af din storhet än ett vittne skulle blifva,
Ännu åt din förtjenst ett rättvist offer gifva,
Och Parkens hot var blott ett skämt,
Som med sin tjenare hon roat sig att drifva.

Men Konung, sen på nytt jag upp till dagen gått,
Om ingen afton snart, lik dem jag äga fått,
Betalar dem jag mist, och dem jag kunnat njuta;
Om grafvens natt jag undangått,
Att här, i glömskans natt, förstelna vid min luta,
Och om, ur Parkens hand, jag räddat — lifvet blott,
Då är jag narrad på min lott,
Och Spånmöns hand besvär att mina dagar sluta.

TILL

TILL

ÖFVERSTE KAMMAR-JUNKARN *)

HERR GREFVE OXENSTJERNA

VID LÄSNINGEN AF POEMET

DAGENS STUNDER.

Apollos Son som sjungit *Dagen*,
Den dag du åt Parnassen gett,
Är visst, sen Eva vardt bedragen,
Den vackraste som verlden sett.

Sen denna dag af evig glans,
Skall ingen natt ditt minne hölja;
Men Phebi egna strålars krans
Ditt stora namn i sekler följa.

Jag vet, att längst från seklers tider,
Dess ära låtit vörda sig;
Men detta nya sken den sprider,
Begynner, store Skald, med dig.

*) Sedermera Riks-Rådet och Riks-Marskalken.

Du, Oxenstjerna, upplyst vet
I den försvundna smakens dagar,
Att återfinna hennes lagar
Och vägen till odödlighet.

Flydd var, af ädel vitterlek,
Den dagning Norden börjat skåda;
Men Du och Kellgren syntes båda:
Ljus blef på nytt, och dimman vek.

En Hjelte, Snillets Son och Vän,
Steg opp att Svenska Spiran bära;
Apollo sade: sjung hans ära!
Och Du och Kellgren söngo den.

Vid Eder sammanstämda röst,
Ett högre lif hos Göthen qvällar;
Och hårdheten utaf hans fjällar,
Har flytt från hans förtjusta bröst.

Med *Hoppets* ädla Sångare,
Han lärde gjuta känslans tårar;
Med *Löjets* Skald, åt tidens dårar
Han lärde ömka sig och le.

Så söngo Maro och Horats,
Med denna renhet, denna styrka;

Så, bland de Snillen dem vi dyrka,
Din Store Morbror vann sin plats.

O Skald! hvem vördar jag i dig?
Du lifvar känslan, sprider dager,
Och ungdomsgrönskan af din lager,
Med ingen tid förvandlar sig!

De lefnadsqval som trycka mig,
Vid dina ljufva Sånger sluta,
Och jag en lycklig dag får njuta,
Så ofta som jag läser Dig.

Förr skall den Sol som i sitt lopp
Kring himlens vida bana hastar,
Uti sin rullning höra opp,
Och sakna sjelf det ljus hon kastar;

Förr skördemannen i de länder,
Som hennes vändningspunkter nå,
Med fåfängt arbetsamma händer
En evigt sluten jord beså:

Än tidens afund skall förtära
Det Oxenstjernska Snillets bloss,
Och detta Namnets dubbla ära,
Beröfvas dyrkare hos oss!

TILL EN FÖRNÄM HERRE;

DÅ HAN VALDES TILL DIREKTÖR AF SVENSKA AKADEMIEN (1786) *).

Jag gratulerar Vitterheten
Till hennes nya Direktör,
Som sjelf så vackra saker gör,
Ty deri ligger rareteten.

*) Detta och påföljande trenne Stycken, skrefvos för-dom till en Man af börd och rang, hos hvilken egen-skaperna af Suille, bravoure och personliga behag, icke synas hafva blifvit bestridda: för öfrigt, på sin tid, uppriktig Skyddsvän af Språket, Konsterna, Vit-terheten, och som under ett fjerndels sekels vänskaplig relation till Författarn, (ehuru mycket upphöjd öfver honom) aldrig gifvit honom, i enskilt afseende, or-sak till andra tänkesätt än erkänslans och tillgifvenhe-tens. Ensamt från dessa anledningar härleda sig när-varande rimbref, hvaraf ett och annat går, i år, nära trettio år tillbaka, och som alltså synas billig-vis ej böra dömmas efter politiska hänseenden, hvilka när dessa Stycken skrefvos, antingen ej ännu ägde rum, eller ej borde ihågkommas. Att med tyst hand återhämta och bortgömma dessa obetydliga minnen af enskilt och mångårig förbindelse, hade, utan tvifvel varit den säkraste och lättaste utvägen; isynnerhet sedan sjelfva föremålet upphört att mera finnas. Må äfven just för detta sistnämda skäl, lemnas derhän huruvida denna utväg hade tillika varit den bästa och

Nog sätter en Baron sig lätt
Vid öfra ändan utaf bordet,
Och presiderar på sitt sätt,
Och gör allt annat ganska rätt,
Så när som blott att föra ordet.
Men det är, som Ni vet, en sak
Fatal för hundrade Baroner,
Att, hos ordförande personer,
Man fordrar Snille, fordrar Smak;
Och det som fäst än större fara
Vid denna vittra värdighet,
Är den fördömda pligt att vara
Tillika auktor, som Ni vet.
Men auktor, så, att man författat
För folk af känsla, folk af vett;
Ej så, att man åt kryddbon skattat
Komediér, dem man tårar gett,
Och Sorgespel, hvaråt man skrattat.

För Er del, tar Ni, min Baron,
Den första stolen i vårt Gille,
Med lika rätt af eget Snille,
Som af Talangens protektion!

värdigaste. Med sina tänkesätt har Författarn ej kunnat förena dem; och här, i valet att ogillas för sina rim eller sitt förhållande, ej kunnat tvcka om hvilketdera han borde underkasta sig.

När fans den värdig att beskydda,
Som den ej njöt beskydd hos Er?
Och jemte skydd, det der *med mer*,
Hvarmed vi våra rätter krydda?
Om det är GUSTAFS hand som ger,
Kan GUSTAFS öga dock ej röna
Det sanna, men förgätna sköna,
Som Lyckan satt ur sigte ner;
Och om man uti Eder ser
En Mecenat, som kan belöna,
Så hedrar man jemväl i Er,
En domare, som vet att kröna
Med mera val än ofta sker.

Den Lager Ni dock sent förvänte,
Som Årans hand vid Snillet fäst:
En Fröken som Er ser till häst,
Framför Ert Nylands Regemente,
Skall föga komma på den tron
Hos Er att röja egenskapen,
Af en författande Baron,
Och af en qvick Poet i vapen,
Som svänger med sin division.
Hvem ock, på sporrarna, kokarden,
Och den der långa släparns dån,
Som skräller ofred långt ifrån,

Skall nånsin gissa sig till Barden?
Med hemlig harm jag förutser
Att Mars skall ständigt dela Er,
Till hälften med det vittra Gillet.
Men, det förstår att ta igen
Sin Preses, i Herr Öfversten,
Och draga stöflorna af Snillet.
De Nio systrar, med ett ord,
Till Dundrarns trots, Er skola sätta
Vid öfra ändan af sitt bord,
Och sig af Edra blickar mätta,
Och hviska till hvarannan detta:
"Det är för oss som han är gjord!"

TILL DEN SAMMA,

PÅ DROTTNINGHOLM,

(1789).

Förtjust att Eder återfinna,
Jag gick, försedd med hög pollett,
Att äran af Ert sällskap vinna.
Men ärans mål är ej så lätt
Att på en eftermiddag hinna,
Änskönt i kraft af hög pollett.
Jag for ej jag, som andra fara,
Att djupt politiskt öfverslå,
Hvad Staten, i en stund af fara,
Må vänta mer, utaf en skara
I svarta jackor, än i blå?
En ann den knuten lösa må;
För min del låter jag den vara,
Jag är försigtig då och då.

Jag for, att endast råka Eder,
Er, Son i mod af Dundrets Gud,
Och Son af Smakens Gud, i seder;

Er, Krigs- och Skaldekonstens heder,
Förtjent af begges lagerskrud,
Tillreds att begges vapen föra,
Och född med lika lyckligt öra
För lyrans och kanonens ljud.
Omsider framländ så till vida,
Att jag Ert rum i sigte fick,
Med högmod jag att skåda gick
Poeten, i mundur att strida,
Hur epigrammet i hans blick,
Förliks med pampen vid hans sida;
Och hur man gör, när man är qvick,
Att synas grym och fruktan sprida.
Jag trodde, efter gammalt lag,
Er alltid än i kretsen finna
Af små Amourer, små Behag,
Som aldrig kunde, tänkte jag,
Från Er, och der Ni fins, försvinna.
Jag fann dem af ett annat slag:
Brunlagda, klumpiga och stora;
En var från Lexan, en från Mora;
Musköt för fot, numrerad hatt;
Ambrosian under tanden satt,
Och Nektarn dunstade ur munnen,
Så himmelsk den, ur Kronans tratt,
Var nyss till aftonfägnad runnen.
Jag rummet der Ni legat fann,

Och der, hvem? — ingen. Blott en ann,
Än den jag sökt, som var försvunnen.

Det börjar gå som jag har spått:
Ert sällskap blir ej lätt att vinna.
Snart blir det i Historien blott
Man kan Herr Generalen finna.
Ni liknar dessa himmelsbloss,
Som, då de närmast ögat brinna,
Långt bort i rymderna försvinna,
Att högst ifrån, bestråla oss.
Förlåt mitt bref en smula ether;
Ju bättre mine man gör poeter,
Ju större likhet alltid fans
Emellan Hofmän och planeter.
Men, lemnom begge deras glans,
Och tänkom blott som männer böra,
Dem Fosterlandets ära rör:
Det är ej nog att loford höra,
Man äfven det förtjena bör;
Och, efter man skall något göra,
Sitt minne man odödligt gör.
Att trotsa döden, när man dör,
Var Snillets gamla sats och vana.
Jag är prophet ibland, minsann,
Jag hade spått, i Er, den man

Som skulle hedra GUSTAFS fana,
Och hvad jag hade spått, det sker.
Farväl. Gör krig och vers, med mer.
Njut nöjet af att stödja throner,
Och finn Er säll, i Ärans famn,
Bland edra svarta Kupidoner;
Vi Akademiska personer,
Berömma gerna Krigarns namn,
Emot hans andel af Jettoner.

TILL DEN SAMMA;

I GEFLE (1792).

Om ej det kalla Gefles luft,
Och dessa värf ej mindre kalla;
Som vid dess Riksdag förefalla,
Bytt all Er känsla i förnuft,
(Den sämsta händelse af alla:)
Om Gracerne, som förr hos Er,
Förlikts så väl med Krigarns lager,
Förlikas än, hvad sällan sker,
Med tråkiga Finans-förslager,
Och spasmer, — hvilket vore mer!
Om van, sen fjorton dar, att höra
Ett Plenums adeliga skrål,
Den lena Sångmöns tungomål
Har än ett värde för Ert öra:
I sådant fall förlåts hon väl
Det jollerbref hon åter skrifver,
Liksom den Riks-stöld hon bedrifver,
I den minut hon från Er stjäl.

I Politikens mörka sköte,
Hvad gör man då, Herr General?
Här hörs ej annat från Ert möte,
Än primo *Tal*, secundo *Tal:*
Herr Landt-Marskalken harangerar,
Herr Erke-Bispen likaså;
De andra Stånden, begge två,
På samma sätt. Man deputeras:
Strax nya tal, med svar derpå.
Ett tal från Sköfde, ett från Trosa, —
Godt, Herr Baron; på stället godt;
Men Ni, som alla ställen rosa
För Snillets grace i högsta mått,
Var mild, behjerta rimarns lott,
Och lägg till Riksens Ständers prosa,
Om intet mer, — en visa blott!

Väl sägs om Mästarn af Naturen,
Att det på talegåfvan var,
Han skillde djurens Kung, från djuren,
Men denna sats är föga klar,
Och gröna fågeln bort i buren,
En annan mening derom har.

Men, om orera, som predika;
Ej alltid solklart nog sin man

Från gröna fågeln skilja kan,
Så gör det andra gudalika;
En sats, som ej är mindre sann.

I fall, som Ni, jag kunde göra:
En sång, odödligheten värd,
Och värd en mäktig Konungs öra,
Jag bar den fram, i offergärd,
Åt den Monark, hvars röst och svärd,
Med lika häpnad prisas böra.
Det är för mig, som är poltron,
En fabel, hur man kan förena
I arm och mod så mycken sena,
Med denna nerf i styl och ton;
Hur man, till denna höjd, kan para
Förtjenster af det skilda slag,
Att hjelte med hans rykte vara,
Och talare, med hans behag.
Hans lager Cesar köpa ville
För blodet af en ny Pharsal;
Och Tullius lyssnar till hans tal,
Med afundsjuka på hans snille.

Min rätt är ej att, för hans thron,
Bland deras flock som ordet föra,
Få slipa med min hvardagston

Hans fina Ciceronska öra.
Men, om min rimmande person
Han enskilt värdigades höra,
Se här den lilla oration
Jag, för hans fötter, skulle göra:

"Prins, i hvars väsen himlen lagt
Den storhet han, med sparad makt,
Bland tjugo likars tal fördelar:
Dig önskas här, ur stoftets natt,
Det enda stora som Dig felar,
Den stora Mogols gyllne skatt.
Men låt en stråle deraf skina
På mig, och sen Du fort och sällt
Om Riks-Finanserna beställt,
Så sänk en blick jemväl på mina.
Job säger: *Menskan föds till strid*;
Och din poet, som det besannar,
Gör ej så lätt som Du, sin frid,
Min Kung, med Hofven dina grannar.
Döm sjelf, om ej en mäktig thron
Med rätta rimmarns klagan våller,
Som, fast i nådigaste ton,
Dock alltid Lejonets portion
Utaf hans ringa arf behåller. *)

*) Frågan angick ett litet arf i Dannemark, hvarvid den så kallade Droit d'Aubaine eller Jus detractus hade, efter Danska lagarna, blifvit ansedd gällande.

Jag kan ej jag; som Du, Monark;
Af Sextitusen värjor stark,
Med argumenters blixt och dunder,
Af goda, digra lispunds grunder,
Begära skäl af Danmemark.
Jag ville hellre kunna göra
Sex Tragedier fort och väl,
Som mera smickrade ditt öra,
Och bättre målade din själ,
Än konsten att slå folk ihjäl,
För att dem få till hvad de böra.
Men jag är trött, vet Skalders Gud,
Vid dessa phrasers toma ljud,
Hvari vi gudaspråket sätta.
Jag mins, min Kung, ett lyckligt hopp
Som skänktes att min skada rätta:
Ett verkligt gudaspråk var detta,
Ty jag är viss att det fylls opp;
Viss, att få snart mitt offer bära
Åt tvenne Förstars ädelmod,
Förenade, till Nordens ära,
I vänskap, likasom i blod."

Se der, hvad jag att säga hade,
Ifall jag inför hjelten stod;
Om annars jag, af brist på mod,

Som väl är troligt, — intet sade.
Med vördnan ofta i förbund,
Går fruktan darrande i fjätet,
Och strålarna från Majestätet,
Ta orden bort ur bedjarns mun.
Men Ni, som Himlarna beskära
Den lyckan, och gjort värdig den,
Att äga i Er Kung, en vän;
Som ser hos Hjelten, skådad nära,
Hvad hjertat hyser stort och godt,
Då vi, på afstånd, skönja blott
En höjd, en glans som oss förfära;
Ni, som för Sverges Vitterhet,
Har dubbla skäl att ömsorg bära,
Som både Skyddsvän och Poet,
Med egen del i språkets ära;
Ni, med ett ord, Herr Elephant,
Så dråpligt med den konst bekant
Att grace och tour åt allting gifva:
Åt Ert förstånd, Er fina smak,
Förtror ett Phebi får sin sak,
Hos Nordens Lejon att bedrifva.

TILL DEN SAMMA,

I STRALSUND. (1807)

Förtjusare! — (är denna titel
Ej likså god, till språk och ton,
Som, *Högvälborne Herr Baron?*)
Begynnom strax med det kapitel
Som rör mig närmast, — Er person.
Ni säger att Ni är, nu mera,
Blott en ruin af hvad Ni var:
Ty värr, ty värr, så äro flera!
Men all ruin är ej så rar
Som den af Balbeck, af Palmyra,
Och Slottet i Persepolis:
(När Ni läggs till, således fyra,
Af stort och oförgängligt pris!)
Men, jag är viss att Ni förvärrar
Hvad i sig sjelf är måttligt blott;
Ty stora Försteliga Herrar
Bo ej i platt förfallna Slott:
Och de som det Palats bebygga,
Hvars fall Ni tror Er hotad af,
För oförstördt bestånd deraf,
Mig än i långa tider trygga.

Hör, om jag känner dem ej väl:
Först bor deri en förnäm Själ
Af gammal grekiskt adlig stämma;
För hvilken ej en *Ctesiphon*,
En *Klinias*, en *Neoklis* Son,
Som ättelägg sig skulle skämma;
Ljuf, djerf till bragd, och liksom de,
Lät lyckan dundra eller le,
Ur stånd att under blixten buga;
Ej annan, med en Gunstlings lott,
I Damast-rum på Stockholms Slott,
Än under torftak i Kaluga: —
Dernäst, ett tappert krigiskt Mod,
Som Segerns vägar ren förstod,
Då vi mot Österns Rese gingo;
Och som, med stör förlust af blod,
De Ryske hopar pröfva fingo;
Ett mod, i faran djerft och rakt,
Der hon ej fins, modest och spakt,
Och än det samma som vid Ingo:
Lägg till, en gäst från Empiréen,
Ett Snille, fullt af grace och sken,
Som kom att GUSTAFS dagar hedra,
Och som af gåfvor, allas fått,
Ej skaldens, krigarns, tänkarns blott,
Men, orthographer, äfven edra. *)

*) Har afseende på ett utlåtande om Svenska Akademiens

Ännu har grönskan af dess krans
Ej flytt för år och vidrigheter;
Ännu det stiger fram med glans,
Bland hvad i Sverige fins och fans
Af Statsmän, Riddersmän, Poeter.
Och nu, att komma till min sats:
Hur låter sig väl tro och säga,
Att sådana Magnater äga
Blott en ruin till sitt palats?
Nej, nej, den boning som dem hyser,
Den måste, (hvad Ni säga må)
Om den, till glansen utanpå,
Ej som ett Troll-Slott mera lyser,
Till minsta, dock ännu — bestå.
Dessutom säg, hvad gör också
Om den förlorat något föga,
Af ytans friskare behag,
Blott den står qvar med alla drag
Af djerfheten och af det höga?
Ju mer, till yttre praktens flärd,
Af åskor bränd, af tiden tärd,
Ju mera, för betraktarns öga,
Romantiskt skön och minnesvärd.

Stafnings-Lära, författadt af denna Herre, och som han, i egenskap af Akademiens Ledamot hade öfverlemnat till d. v. Konungen.

TILL FRU GREFVINNAN * *

Om jag, med *Karstens* röst och växt,
En serenad Er kunde gifva,
Förtjent af Er att gillad blifva,
Grefvinna, vet Ni hvilken text
Jag på min luta skulle drifva?
Jo denna, som Ni minnas tör,
Ur fordna sångers glömda skara:
"Det är ej nog att tillbedd vara,
Det till Gudomligheten hör,
Ej blott att dyrkas, men att svara."

Så söng jag, då jag fordom ung,
Monarkers bifall sökte vinna.
Jag kunde då i verlden finna
Ej något jemnhögt med en Kung;
Jag kände Er ej än, Grefvinna!

Klokt är det råd förnuftet ger:
"Fly Hofvens buller och de höga!"
Men ack, hur trögt ändå det sker!
Och hvad förnuftet hjelper föga,

Så länge Hofvet hyser Er,
Och den förnuftige har — öga!

Jag hedras, det är sant, ej stort
Med orsak att det lugn förlora,
Som tillhör denna glömskans ort;
Grefvinnan far berömligt fort,
Att ej med sina bref förstora
Det onda hennes ögon gjort.

Men hur ert samvet härom dömmer
Och huru kristligt Ni än gör,
Och hvad man vill, och hvad man bör;
Så är det icke Er man glömmer.

Jag är så sticken, en poet
Sig nånsin understod att vara,
Emot sin själs Gudomlighet.
Hos oss väl frågas, jag det vet:
Kan en förnäm Grefvinna svara,
Med väl bevarad värdighet,
På en ofrälses artighet?
Min sats, i sådant fall, är denna:
Hon tar med framgång sitt parti,
Att svara en oadlig penna,
Om hon har vett och smak, som Ni.
O.n-ej, — bör hon sitt värde känna,
Och låta högvälboret bli.

Ni har ej detta skäl, Grefvinna,
Ty född att alla segrar vinna,
Det eder lott att synas blef,
I samqväm, kärlekens Gudinna,
Och qvickhetens, i edra bref.

Säg förr, hvad sjelf jag ofta säger,
Att följd och sökt, som jag Er mins,
Af allt hvad främst bland Snillen fins,
Och allt hvad Hofvet finast äger,
En skam för dem, det skulle bli,
Om en minut Ni kunde vara
Nog lemnad åt Er sjelf, att svara
En sjukling, på hans rimmeri.

Men hvilken qvickhet man må äga,
Fins troligtvis en stund ändå,
Då sjelfva *B--gen* måste gå,
Af brist på mera qvickt att säga,
Och *O***a* öfverväga
Hur han skall väl mot Er bestå.
Ja, då med mindre makt att röra,
En ann behöfver af Guds dag,
Hvar timme, utan undantag,
Att vissa svåra segrar göra,
Med edra ögon, ert behag,

Ni blott ett ögonblick behöfver;
Alltså, Grefvinna, slutar jag
Att Ni ändå har stunder öfver.

Vid denna envishet om svar,
Er vackra mun skall säkert mysa,
Och säga: *hvilken fåfäng karl!*
Jag ber Er denna tanke hysa,
Och gifve himlen att så var!

Låt se likväl, åt hvem Ni skänker
En tid, så delad och så kort,
Och hvem som gör att Ni ej tänker
På edra slafvar längre bort.
En *R - - - n*, — som jag kan nämna
Stor Man, i mina bref till Er,
(Dem jag förmodar han ej ser:)
Omistlig äfven, bör man lemna,
Der skämtet rår, och der man ler.
Men vet Ni, af hvad anda dragen,
Han kommer, med sin trygga mine,
Till Er, hvarannan stund på dagen?
Jo, för att stjäla från Behagen,
Förtjenster åt Philosophin.

En *O * * * a*, — låt så vara,
Gud-Phebus sjelf i poesi,

Och Fan-Voltaire i repartie.
En *B-ge* — ganska värd att para,
Som Öfver-Engel i saillie,
Med nyssnämda, sublima, rara,
Och Luciferiska genie.
Men tro mig, dessa söka bara,
För deras dräpande Satir,
En enda bland de skönas skara,
Som, utan skäl att den befara,
Att deråt skratta, öfrig blir.

En *B-je*, nekom ej hans värde,
Han har behag, han har merit:
Modest, — men resonnör med nit, —
Bland Damer, konstnärer och lärde,
Hvar helst han sättes, hör han dit.
För öfrigt, fin och ljuf i seder,
Sann philosoph, förnuftig vän,
Sådan kanske, till Hofvens heder,
Sjelf eremiten valde den.
Men hvilken modesti som visas,
En hvar likväl sitt värde ser;
Hvem har förstånd, som ej vill prisas,
Och ej vill prisas, helst af Er?
En bifallsvink af Er, Grefvinna,
Den, tro mig, (och det gör Ni lätt),

Den smickrar på helt annat sätt,
Än till och med det loford vinna
Af sjelfva Kant, att man *har rätt.*

En egen glans åt detta gille
Den store Svenske Phidias ger,
Hvars ära himlen, som jag ser,
I tvenne hälfter dela ville:
Europas aktning för hans Snille,
Och då och då en blick af Er.
Men räds omsider faran röna,
Att låta Er för ofta se
Af denna nya Promethé,
Som plundrar, hvar han kan, det sköna.
Ej mera djerf den förre var;
Ty vet, af kärlekens Gudinna,
När han en bild för händer har,
Han ingen stöld i tvekan drar,
Och det är ej, som Ni skall finna,
Af en tillbedjansvärd Grefvinna,
Just alltid hufvudet han tar.
Tänk ej omöjlig denna våda.
Mins hvad ibland, förr än man tror,
En öppnad schal, ett trolöst flor,
Ett böjligt taft, en fläkt förråda;
Hvad gången, dansen, redan båda;
Och tro att spejarns konst är stor!

Inbilla Er, om några månar,
Pygmalion-Sergels hand, en dag,
Som tjugo röfvade behag
Åt någon nyfödd Cypris lånar,
Ja, tör väl hända, drag för drag,
Er, med er egen bild förvånar.
Hur grekiskt bar, hur marmorhvit,
Skall detta gudlösa geniet
Ej midt i verkstan ställa Eder;
Och föra, sjelf förtjust ibland,
Omkring sitt verk, en långsam hand,
Som konstnärns fina känsla leder!
Kors! ropar Ni, hvad fasligt tal!
Jag tillstår vådan är fatal,
Men ingen Phidias grubblar mycket;
Gunås, det största mästerstycket,
Är, hvart Ni går, Geniets moral.
En grekisk Sergel fabeln prisar,
Som hemligt eld från solen stal.
Jag tycker mer om hans rival,
Som stjäl från Er, — men stjäl och visar.
Ren tycks mig se, hur hop på hop,
Med bifalls, med beundrans rop,
Skall omge hans Olymp af stoder,
Och hviska halfhögt, vän till vän,
Se hit! Se här står Kärleken,
Och, tvifvelsutan, der — hans Moder!

Grefvinna, se åt hvilket lag
Ett föga rättvist öde skänker
Er sälla åsyn, dag från dag.
En hvar på sig i tysthet tänker,
Och ingen blott på Er, som jag.
Allt hvad förnämt och vittert heter,
Var alltid bäst att lagom tro:
Jag undantar ej ens poeter,
När de i hufvudstaden bo,
Blott må Ni deras offer gilla,
Som sig i någon småstad fäst;
I synnerhet som rimma illa,
Var ganska viss, de mena bäst.
Jag syns Er orättvis, Grefvinna,
Och liksom litet afundsjuk;
Det är poeters gamla bruk,
Värdt, att hos mig förlåtligt finna.
Hvem har väl rätt att vara't mer,
Än den, som långt från Eder, ser
Sitt glömda lif i mörkret sluta,
Då dessa ljusens englar njuta
Det paradis att skåda Er?
Gack ej att dem förtjenster läna,
Som envist nekas af min sång:
Det är för mycket, på en gång,
Att både njuta, och förtjena.
Sätt icke allt i Snillets ton,

Och dräp ej dem Ni redan smärtat;
Gör litet rätt jemväl åt hjertat,
Man bör ej sjelf försmå sin thron.
Men Ni är hård som Kaukas klyfta:
Man blir det genom segrars tal.
Till hvilka phraser, i sitt qval,
Den sorgsna rimmarn sig må lyfta;
Hur långa vers han skicka må,
Ni finner mera eld ändå,
I dem som *O***a* skickar.
Ha, grymma! Svårt ej vara bör,
Att sätta eld i hvad man gör,
När man den får af edra blickar!

Till Fru B. C. O***

Ett bref från en Poet, — ännu vid edra år!
En myrtenkrans, som räcks er silfverprydda hjessa
Ifrån en Skald med mörka hår,
Hvars hjerta väl ännu kan hafva en prinsessa,
Som ej tillfyllest myrten får!
Döm då om Ni är glömd; om ur vår cirkel dragen,
Ni saknas än af oss, bland Stockholmska behagen,
Och om Ni säger sant, att Ni ur verlden går.

Tag ej exempel af Semira *);
Semira var blott skön. — Hon ej densamma blef,
Sen Astrild på dess barm fått hundra skördar fira,
Och pilten ur dess hår, mot hennes afton, ref
Den krans, hvarmed han sågs dess friska morgon sira.
Det blef ej hennes lott att trotsa tidens spira,
Ej hennes vettenskap, — ack nej!
Den stora konst Ni fick, att härjarns välde svika,
Som visar oss att vett gör höst och sommar lika,
Och att Behagen åldras ej.

*) Detta ställe innehåller en åsyftning på ett af de Erotiska Oderna, hvilket blifvit i denna Samling uteslutit.

Men Tiden vet sin hämd att taga;
Behagen åldras ej. Nej visst. Men deremot
Hvad deras nerver blifva svaga!
Den gamla bofven vet så laga,
Att Dottren måste göra bot,
För sina och sin Mors förtjenster att behaga;
Den lilla hör ej opp att klaga.
Hon krasslar, under sakta knot,
I ring med nöjena, — fast med tyrannisk fot,
I spåret följd af deras aga.
Nyss hon en tandfluss öfverstått,
Som annars ej är englars lott,
Om Skriftens ord oss ej bedraga. —
Det hindrar ej att ju, vid bättre stund igen,
Dess himmels-bruna ögon jaga,
Igenom rimmarns bröst, sin pil för roskull än.
Jag säger, som Ni ser, i fåvitsko en saga.

För öfrigt allt som förr. I husen litet gräl,
Ibland Kusinerna om baler och kalaser.
För min del, sitter jag, som håller mig reel,
I sofforna och säger phraser.
För öfrigt hvad man gör, i Hufvudstan? — man leds.
Man läser torra blad, hvarur man är tillfreds
Att någon skymt af mening fatta.
Man platta pjeser ser, prologer mera platta,

Men plattast på musik af "---r sätta
För öfrigt rimmas föga mer;
Af Popes och Voltaires konst man barnsligheten ser.
Hvad minsta värde har, – (hvem frågar snart ej detta)?
Att sätta ord ihop med samljud och behag,
Mot blott den simpla sak att kål och bönor sätta?
Hvad är, för den som ser det vigtiga, det rätta,
Ett slag på lyrans sträng, mot smedjans hammarslag! —
Och mot ett nyttigt företag,
Den lappriskonst att det, i vackra rim, berätta?
Allt väl, mitt goda Fosterland!
Men sen en tacksam jord belönat brukarns möda,
Med kål och bönor nog till föda;
Sen släggans varma son med hård och sotig hand,
Skott dina vagnar, dina plogar;
Sen du af nyttans värf, ett hvart fullbordadt vet,
Hvad gör din hvila säll, benägna allmänhet?
Det är tre vackra ting: tobak, och kort, och krogar; *)
Än högre prisas bör, i högre spherers ljus,
Visiter,

*) De som, kanhända finna detta sista ordet lågt, behagade påminna sig att det icke alltid har denna lägsta och vanligaste betydelse. Hvar och en vet att det i hvardagstalet, åtminstone skämtvis, nyttjas äfven om värdshus, källare, och alla slags publika förtäringsställen.

Visiter, sqvaller, dans, högt spel och fina rus;
Men en harmonisk rad, som dina känslor väckte,
För likars nöd, och likars väl;
Men något lyckligt drag, som lyste opp din själ,
Som öfver ögats krets din tankes forskning sträckte,
Och gaf den små begrepp om värdet af ditt slägte;
Se det, — det vore ock, om jag mig yttra må,
Just ej så oförtjent, att någon aktning få.

Men nog om Lyran, eller Lutan;
Till prosan ordningen dernäst.
Ett Sällskap *Sundt Förnuft*, ett Sällskap det förutan,
Bekriga här hvaran. Det sista prisas mest.
Man tvistar, full af smak, om hvem som sjunger bäst:
Den Greska Philomel, den rama svenska Göken *).
Och * * * messar som en prest,
Prosaisk poesi **), gudomligt skön, — för köken!
Den sekt som sig förstår på spöken,

*) Vitter disput för många år sedan i St. Posten.

**) Ett slags vitterhet, som man vid samma tid försökte att hos oss allmännare införa. Bland de tusen små dårligheter, som tid efter annan passerat genom den förunderliga mennisko-hjernan, har det också varit en, att Skaldekonsten ej vore annat än ett förändradt namn på prosan. Man blåste opp denna sistnämda, till en viss osmaklig grad af svulstighet, och denna sålunda förderfvade prosa, kallade man poesi. Naturlig talang, förvärfvad konst, timmets behag.

På andar, Nummer-Lotteri,
Drömtydning, Alkemisteri,
Och som förhunграr på försöken
Att blifva rikare än vi,
En defensif traktat till stånd har hunnit föra,
Med Magnetisterne, att begge vinna luft
Mot Riddarne af *Sundt Förnuft* *),
Och lofva sig att dem till somnambuler göra:
Af hvilken rara konst de hafva stort behof,
Om deras dårskap ej skall synas alltför grof;
Men hvilken rara konst de dock ej borde drifva,
Så uppenbart i hvad de skrifva.

. . . .

Se der de ädla värf, dit svenska vitterheten,
Igenom Kungars hägn och Akademiers gull,
Sig lyft så prisvärdt hög, som önskvärdt lärofull
För respektive allmänheten.
Och som en luttrad smak tar till
Hos prosaisten och poeten,

meterns musikaliska rörelser, allt sådant behöfdes ej mera! Man bevisade den nya konstens förträfflighet med allt, utom med dess framgång. Det synes icke som ett enda af dessa försök öfverlefvat sin födelsestund.

*) Hvar och en påminner sig Sällskapet Pro Sensu Communi, dess skrifter och dess motståndare. Se noterna till Poemet: Man har ej snille för det man är galen, och se dem ofta, gode läsare.

Den icke mindre sökas vill
I allmänna Societeten.
Sublima bild af evigheten,
Der likaså hvar dag gör godt för tusen år!
Hvad försmak man af — — heten
På dina soffor stjelpt, i dina samqväm får!

Ty föreställ Er ej man samlas att fördrifva,
De toma stunder af sitt lif,
Med alltid vexlande och glada tidsfördrif,
Som fält åt tankegåfvan gifva,
Som bildningsgåfvans utflygt lifva,
Som pröfva snillets fyndighet,
Föröka hjertats känslighet,
Sådana, med ett ord, historierna beskrifva
Att Hjelten, hvaraf Grekland skröt,
Och gossen som det skulle blifva,
Och Philosophen sjelf, — (då han ej var ett nöt,
Som kunde väl, gunås, sig också der begifva)
Uti Aspasias hus och hennes sällskap njöt.
Dem lättom Grekomen ej Jupiter förunde
Att de, i värdig tyngd, i samqväm svara kunde
Emot en svensk besuten man.
Man der i sällskap gick, af orsak, att man fann
Att sällskap egnar menniskan.
Hos oss man samlar sig att dela
Sin småhet eller tyngd besvärligt med hvarann:

Att säga intet, först, med allt det ljud man kan,
Sen åter ingenting, — och spela.
Så vidsträckt lofsång njut, som din välgerning hann,
Du tanklöshetens frälserman,
Som påfann, till dess tröst, att femti lappar pricka.
Din upptäckt jemnar allt, den dumma och den qvicka.
Två pligter lefna'n fick: att *blanda* och att *ge*;
Och Snillet hos de dödlige,
Två föremål: *slå ut*, och *sticka*.
Från Stora Mäns Olymp din blick tillbaka hvälf,
Och se, fastän ditt namn försvann med tidens elf,
Din ära, midt i den, stå grundfast som en klippa.
Du lärt, åt Lyckans son, den stora konst att slippa
Det sämsta umgänge han ofta har, — sig sjelf.
Du öppnar rikedomens bankar,
För äfventyrarns hopp, som bleknar och som drar,
Ännu, med skakad hand, om sista plåt han har.
Du håller lättingen för ankar,
Som svärmar hus från hus, att stanna — Gud vet hvar.
Du lemnar tillflykt och försvar
Åt Brukspatronen utan tankar,
Som tröttnar i diskurs och gör bankrut på svar;
Sitt eftermiddagsrus mot giktbesvären tar,
Och till det runda bord, der vinningsnöjet sprider
Dess fyra färgors glans, med solens lika klar,

Besvärligt pustande, på gyllne krycka skrider,
Med lasset af den buk han drar.

Och Du, som trots den rätt som skägg och senor yrka *)
I dina herrar ser blott slafvar som dig dyrka;
Du svaga, ljufva Kön, hvaråt naturen gett
Behagens, jollrets konst, i brist af tankans vett;
Sen du i den försökt din styrka,
Och sen din vackra mun allt lappri återsagt,
Som Sqvallret året om, för dina öron bragt;
Sen Op'ra, Komedi och Kyrka,
Visiter, väderlek, koncert, supéer, bal,
Gasetter, moder, vittra tal,
Intriger, ordnar, promenader,
Romaner, giftermål, dueller och maskrader —
Sen detta allt är tömdt, och omtömdt, — vackra kön,
Bekänn att *Hjerter Kung* är välkommen och skön!
Hvad tillflykt kunde du väl äga,
Som snällare dig rädda vet
Ur den fördömdaste af all förlägenhet,

*) Författaren, som anser detta ställe för en ganska obillig Satir, och som under många års förlopp, haft tillräckligt rådrum att förändra sina felaktiga tänkesätt, skulle visserligen också hafva förändrat eller utelemnat hela denna tirad, om ej verlden vore full af lofskrifter öfver det vackra könet, som fullkomligt vederlägga hans orättvisa. Han har sjelf gjort en och annan deribland, och ärnar göra ännu flera.

Den, att ha ingen ting att säga?
Jag undantar det fall, att någon blid Försyn,
På det du måtte tankar finna,
Låt synas, samma dag, ett jertecken i skyn;
Låt några hus i aska brinna;
Låt en förmörkelse i Solen komma på;
En delinqvent till döden gå;
Med mera, som bland oss med djup förundran höres.
Men, då en sådan gunst af Himlen sällan göres,
Tag dina mått med vishet så,
Att du en tillflykt har, dit du i faran länder.
Betänksamt din figur i modets formar stöp,
Och under det du korten vänder,
Bred ut försigtigt en i sänder,
Af dina retelsér, som på en disk, till köp;
Hvälf ett par svandunsmjuka händer
Att hämta in ett stick, som lyckans Gud dig sänder;
Beklaga, leende, din lyckas återfall,
Och mellan läppar af korall,
Förråd en dubbel rad af alabaster-tänder;
Smyg fram en samrådsblick, till den du spelar mot,
Att låta ömt förstå hvad spel han kunde göra;
Fäll ner, i tankarna, ett kort bredvid din fot,
Som vinkar, åt hans hand, ditt lof att dervid röra;
Och blotta, lägligtvis, för tvungen och för varm,
Konturen af en snöhvit barm,
Som skulle Sokrates förföra. — — —

Men håll, förmäme! — — ropar Ni,
Är det att artigheter skrifva,
Att mot mitt eget kön – – Förskräckt att bannad blifva
För ett förfinadt smickreri,
Jag svarar; dubbelt mera fri:
Att gäck med dagens sköna drifva,
Det är att er förtjenst; det högsta loford gifva.

Men Ni då, som oss öfvergett,
När vill Ni låna oss ert sällskap och ert vett,
Att våra trötta samqväm lifva?
Jag hade gerna sett, den jag så gerna såg,
Men jag är slät, vet Gud, på tåg.
Jag kan ej, simmande, lik Heros hjelte bryta
Igenom natt och haf, och böljorna som ryta;
Ej Atalantas lik, med lätt och härdad kropp,
Med snabb och senig fot, af företrädet skryta,
För sjelfva fålen i sitt lopp;
Och ej med Ikars flygt, igenom luften flyta.
Och att jag, rätt och slätt, en åkarsläde tog,
Det vore ej poetiskt nog.
Men kom att våra nöjen dela,
Förnya dem vi ägt, och gif oss dem som fela.

Ja kom. Besök på nytt en öfvergifven ort.
Förbanna ur vår krets, tvång, tanklöshet och kort.

Kom, att ert gamla rum i våra samqväm taga;
Kom, våra karlar lär, som Ni tillförne gjort,
Att lifvet utan spel fördraga;
Lär våra damers tropp, som Er ej sakna bordt,
Att utan fjäs och flärd behaga.
Och mig, som rimmar immerfort,
Lär mig den vises lugn i alla öden finna;
Att icke sucka bort de dar, som dock försvinna,
Att ljuft tillbaka le åt en förfluten vår,
Ur mörkret af den höst som slutar mina år;
Att ock med trötta känslor nära
Den blida mensklighet för menskliga begär,
Som på en annan tid jag kunnat andra lära;
Lär mig att vara vis med lättaste besvär,
Och dygdig utan att förfära;
Att välja, som det egnar sig,
Och som det höfs en vis, förskjuta;
Med styrka nog, att längre njuta,
Med klokhet nog, att råda mig.
Lär mig med lösa tömmar styra,
En själ, för skyldigheten spak,
I nöjen kanske än för djerf att äfventyra;
Och att behålla deras smak,
Sen jag förlorat deras yra.
Men lär mig, framför allt, den stora konst Ni fick,
Med alltid öppen själ, att andras känslor dela;
Att se med fröjd, hos dem, de njutningar mig fela;

Att efter deras smak, begrepp, och ödens skick,
Förändra mina ord, mitt umgänge, min blick;
Med lindrigt hjelpsam hand den qvaldes skador hela;
Med den förnöjda le; med hvar och en, kort sagdt,
Förlåta lynnets fel, fördraga vanans makt,
Och, — blir ej bättre, — äfven spela!

Till M. C. F.

(1788.)

För Gustaf Fosterlandets Far
Jag skallade i krigstrompetten.
Godt! tänkte jag, jag lemnat har
Mitt namn i Seklernas förvar;
Men sockerstrutarne och spetten
Ha ock sin rätt i våra dar.
Låt Seinens barn och Tiberns rosa
Sin Henriade, sin Eneïde:
En Mälarns åbo ler dervid;
Han läser Snillet *Pfeiffers* prosa,
Och finner den långt mer solid.
Se der vår gyllne vittra tid!
Dock, lemnom helgd åt Sanningslagen:
En Verkstadsman, som veckan ut,
Står böjd med förskinnet för magen;
En Krämare, som hela dagen
Har fingrarna uti sin strut;
Hur skulle Sångmön och Behagen
Få deras hyllning en minut?
Men folk af Stånd? — Man borde tycka,
Som under dessa högre tak,

En högre bildning . . . Sällsam sak,
Att ofta bildningen till Lycka,
Är annan bildning än till Smak!
Så ser Ni Konstnärns händer byta
En jordklump till en Gudabild,
Och ge den grofva massans yta
En form, från ämnet vida skild:
Hvar muskel er beundran vinner,
Hvart hår Ni med förtjusning ser,
Dess läppar le, dess öga brinner,
Men konsten blott till ytan hinner,
Och allt det inre är dock, — ler!

Men denna tiden kunde gifva
Satiren ämnen, svarar Ni;
Och om det skaffar harm, att skrifva,
Ger det ock sätt att hämnad bli.
Jag denna läras grund besannat.
Hur mången Skald i mörker glömd,
Blott genom denna konst, ej annat,
Först gjort sig fruktad, så berömd;
Man har beundrat och förbannat.
Jag sjelf, vid mera glada år,
Med mindre kännedom af tiden,
Försökt min udd i Flacci spår,
Och gick, oaktadt egna sår,
Ej sällan lagerkrönt ur striden.

Man åldras, håg till allt förgår.
Ju mognare man lär att dömma,
Ju mer man lugnets värde ser.
En dristig sanning rykte ger,
Men säkrast är att blott berömma:
Om ingen glans man deraf drar,
Om man ej afund sysselsätter
Att öka skenet af ens dar,
Så offrar man ock sina nätter
Till bättre värf än sitt försvar.
Tro mig: hur Lyckans gåfvor mätas;
Och hvad man kallar Årans lott,
Man för sig sjelf är lycklig blott,
Den vise ber om att förgätas.
De kransar af Publiken flätas,
Man är ej säll, fast man dem fått;
De styckas dertill allt för smått,
Och af för mycken galla frätas.
Förgäfves tjust af GUSTAFS blick,
För några stulna ögonblick,
Den Södra Sångmön Sverige helsar:
Från dessa snöbetäckta fjäll,
Från dessa kännare i pelsar,
Hon hastigt sig med flykten frälsar,
I Seinens blomsterprydda tjäll;
Der bör hon bo, der är hon säll.
Må dårens bröst sig barnsligt gläda;

Att bli med deras lof belönt,
Som skulle smäda hvad de kröut,
Och skulle kröna hvad de smäda,
Med andra nyckers välbehag:
Ett allmänt lof har sitt behag,
Men, att det en belöning finna,
Man blott det borde egnadt se,
Åt dem, som det förtjent att vinna,
Af dem som det förtjent att ge.
Ej att jag vill hos Skalden släcka,
Det nit man Sångmön lifva ser,
Att glansen af det namn hon ger,
Från Stockholm längst till Skåne sträcka,
Admiratörens fingrar bläcka,
Och läsas opp och undran väcka
På Kaffehus och Spisqvarter.
Han triumferar när det sker;
Men vis är den som endast traktar
Till nöjet af det tysta vett,
Som blott vill se, ej blifva sedt,
Och med Horatius föraktar
Det lof som kännarn icke gett;
Som nöjd att *Rosenstein* behaga,
Att *Oxenstjernas* bifall nå,
Och att af *Phebus-Kellgren* få
Ett ord till tröst, och ett till aga,
Åt slutna lådors vård förtror.

Ett namn af ingen tok förtrutit,
Tills döden öppnar hvad han slutit,
Och på hans mull den lager gror
Han kunnat bryta, men ej brutit.

Men Ni, som här i björnars land,
I hoppet mig så rikt begåfvar
Med myrth och lager, band om band,
Hvem ger mig då den myrth Ni lofvar,
Om den ej räcks af eder hand?
Men räcks den först på Lethens strand.
Då fägrar den förseut mitt sinne.
Må alla Lagrar fritt stå inne;
Men vackra Sångmö, men jag svär,
All myrthen måste skänkas här:
Den ena för poetens minne,
Den andra för hans hjerta är.
Jag lagren efter döden vinne,
Jag myrthen lefvande begär.

TILL DOM-PROSTEN HERR DOKTOR ÅLF. (1795).

Nej min syn mig ej bedrager,
Ålderstigne, vittre Vän,
Då jag verkligt af er Lager,
Finner grönskan liflig än,
Och er Sångmö fin och fager.
Ödet så med vishet ställt,
Att, för allt hvad vi ha sällt,
Bli vi sjelfva snarast ljumma:
Tro mig dock, en Skaldemö,
Född, som er, att aldrig dö,
Blir ej heller nånsin gumma.
Hon är skön, var viss derpå;
Skön, som icke utan fara,
Hustrurna ibland plä vara,
Mer än männerna förstå.
Att åt glesa hår som gråna,
Eller kinder som förvåna
Med en bild af död och graf,
Hasselns färg och rosens låna,
Har ej hon behof utaf.
Säg mig ej att vänskap prisar,

Hvad af smaken jäfvas; — nej!
Tala ej om vinterns isar,
Cyperns vintrar ha dem ej.
Kunde jag, på *Nasos* lyra,
(Som kanske i fordna dar)
I en lycklig känslas yra,
Slagen till ett qväde styra,
Oförrnckt af sångens far:
Fick jag, kring Permessens stränder,
Utan straff af rummets Gud,
Plundra Floras blomsterskrud,
Med ännu förlåtna händer;
Kanske då, till yngres harm,
Skulle jag er Sångmös barm,
Med en gillad blomma smycka;
Kanske då en prisad krans,
Henne lik, till färgors glans,
På dess vackra panna trycka.
Men jag har, (om jag det haft)
Intet öfrigt af poeten;
Hvarken ljufhet, eller kraft,
Ej en gång fåfängligheten;
Hon, som senast öfverger
Så väl skalden som den lärde,
Men med allt ert dubbla värde,
Likväl aldrig fans hos Er.

Klenast bland mitt lands poeter,
Till talang och digestion,
Står jag närmast Plutos thron;
Men min rätta sjukdom heter
Fruktlöst hat mot dårligheter,
Fruktlöst nit för min Nation.
Plågan, att en kropp förstöra,
Verkar långsamt, har jag sport,
Men ett dödssätt som går fort
Är att tänka, se och höra.
Och hvem en gång dervid van,
Fortfar här på samma viset,
Gör sig snart, till paradiset,
Vägen gin från hufvudstan.
Hela den *Scriblerska* ätten
Qvalde mig ej fyllest än;
Luther, F—n och Kämnersrätten,
Felades att bistå den.
Dock: hvart irrar jag igen?
Låt mig hellre allting glömma,
Hellre om de dagar drömma,
Då jag visligt undandöljd,
Njöt hos Er en lycklig gömma,
Oberömd men ej förföljd.
Långa, ljufva sammanvaro,
Med en lärd, odödlig vän,

Hur ditt minne gläder än!
Tullius, Flaccus, Naso, Maro,
Voro våra umgängsmän.
O hur jag förakta ville
Allt mitt Svenska rimmarbråk,
Mot den flyktade epok,
Då man, ledd af deras Snille,
Skref och talte deras Språk!

TILL HERR PROFESS. FRANZEN.

(VID LÄSNINGEN AF HANS TAL OM SVENSKA DROTTNINGAR.)

»Fågeln, fäst vid ägarns hand,
"Som man ser beständigt ila
"Af och till, förutan hvila,
"Hela längden af sitt band:" *)
Denna bild är mensko–sinnets;
Evigt kastadt af och ann,
Mellan *Hoppets* rymd och *Minnets*;
Den är skön och den är sann.

Blott Ni satt Er ner att skrifva,
Strax vid sidan, jemte Er,
Sätter *Bildningen* sig ner,
Med sin pensel och sin skifva,
Der man alla färgor ser.
Tanken fram på duken buren,
Form och lif och skönhet får,
Och för ögat synlig står,
Som Guds tanke i Naturen!

*) Denna lyckliga liknelse, finnes i ofvannämde Tal.

Men det fins, som Ni väl vet,
En modern Gudomlighet,
Glänsande och kall som isen;
Barn af ett galanteri
Mellan Snillet, och Kaprisen;
Född att faderns plåga bli,
Och som krånglar jemt med prisen,
I en viss Akademi;
Denna kinkiga personen,
Som för *Smaken* hälsas plär,
Ofta blott dess apa är,
Och bär namn af *Goda Tonen*.
Ådel, men till nerver svag,
Hörs hon öfver allting yrka
Stylens fina, franska lag,
Illa nöjd med tusen drag
Af naïft behag och styrka.
Tänk ej hon sitt bifall ger
Oafkortadt, ens åt Er.
Anse Er som redan bådad,
Att till doms för henne stå,
Så för hvad beträffa må,
Sällheten i bottnen skådad,
Som för ynglingen på tå!

Ni må le, om Ni så tycker;
Åt det språk den stolta för,

Eller, som man höfligt gör,
Låtsa gilla Damens nycker.
Lika kär för våra bröst,
Lika ljuflig för vårt öra,
Öfver Signilds skär vi höra,
Auras Nektergal, din röst.
Du må *Saimens Öar* sjunga,
Eller *Födslodagens* fest;
Eller *Riddarn* på sin häst,
Med sitt spjut i *Drakens* lunga;
Eller *Janas nya flor;*
Och den lilla Segerhjelten,
Som i kapp med vädren for
Öfver drifvorna och fälten;
Eller *Menskans Anlete,*
Skådeplats, der lust och ve,
Brott och höghet, lugn och ånger,
Stundligt vexla deras fjät:
Kan man, säg mig, bära det,
Och ej älska dina sånger?

* * * * * * * * * * * * * * * * * * *

TILL FRU MULLER,

ALCEST 1788.

Alcest, Alcest vid dessa tårar,
Vid ljudet af din ömma röst,
Hvad mig den armes öde sårar,
Som döden färdig står att slita från ditt bröst!
Ty fins en manlig själ, som utan qval förlåter
En skönhet vid hans bädd, som gråter?
Och fins, i skuggors land en så lycksalig hamn,
Som strax ej vände om att grafvens fängsel bryta
I fall han nektarn fick mot dina kyssar byta,
Och Elisén emot din famn?

Men när du hastar sjelf att dagens ljus försaka,
Då räck din hand, och känn hur skådarns hjerta slår!
En Gud dig återför i famnen af din maka:
Det var i fabelns tid, det sker ej mer i vår.
Alcest, när du från oss till skuggors boning går,
Hvem ger dig åt vår Scen som saknar dig, tillbaka?
Hvad Gudars makt? Hvad tal af år?

Belönta för en konst som stannar i mitt öra,
Jag ofta röster hör åt molnen hvirfla sig,
Med rättvis fordran nog att min förundran göra.

De skryta blott; — du vet att röra:
För dem är händrens dån, men hjertats val för Dig.
Du talar till min själ, du genomtränger mig;
Jag hör ej Konstens röst, jag tror Naturens höra.
I dina ögonkast jag känslan målad ser,
Hon sig åt din gestalt, åt dina later delar;
Din blick förnekar ej den rörelse du spelar,
Ej dina anletsdrag den ton din strupe ger.
Det är en åldrig sed, (om minnet ej bedrager)
Att skänka hvar Talang som vår beundran får,
En liten efterfest af törne, på dess lager,
Som för att säga: *Mins, att konstens väg är svår!*
Du vet, när sådant sker, hur man det undergår.
I brist af deras lof, som dina segrar smärta,
Och deras, hvilkas smak tar skäl af deras ätt,
Med kännarns var tillfreds, som tar dem ur sitt hjerta
Och dö en vacker dag, att allmänt njuta rätt.

Du dör ej du, Alcest, du väcker opp de döda;
Och för mirakler född, du gör dem utan möda:
Thessaliens Kung och jag bevisa det ju här?
Längst från det mörka land, som bortom grafven är,
Vi komma, — jag och han, — att Dig vårt offer bära;
Men, — med så olik rätt, att lika känslor nära, —
En af oss bättre gjort att evigt stanna der!

TILL KELLGRENS SKUGGA.

(I ANLEDNING AF SÅNGEN ÖFVER HANS DÖD.)

Du som skall rättvist skäl åt Sverges saknad gifva,
Så länge Sverge än förtjenstens värde vet!
Emottag denna Vård, din högsta rättighet;
Om så, med minsta rätt, en Sång må kallad blifva,
Som aldrig uppnå skall ditt namns odödlighet.

Svag var, jag känner det, den röst som dertill väcktes.
Än hördes ej mitt namn, då ditt förgudadt var;
Skön brann ännu din Sol, då ren min lampa släcktes;
Och min beundran blott dig öfverlefvat har.

Kanske skall seklers tid i saknans natt försvinna,
Förrn Sverge skryta kan af än en Skald som du.
Men, att med snillets höjd din vishet parad finna,
Hvad nya seklers tid behöfs kanske ännu!

Den rätt jag lemnar dig, har jag ej alltid njutit.
Du ser om, på ditt namn, jag hämnar mig igen.
Blott afund har jag känt; ännu jag känner den;
Men evigt var mitt bröst för hatets ormar slutit!

Vid mina första steg, din jernhand mötte mig.
Min ungdom stöttes bort, med hån, ur Snillets tempel.
Men fåfängt vid dess port, din klubba höjde sig,
Då dina lärors ljus, ditt rykte, ditt exempel
Mig förde till ett rum deri, — oaktadt dig!

Af mig skall du likväl ej mindre ömt begråtas,
Som stor och älskvärd skald, som vis och älsk-
värd man;
Ty ädel var den vän, jag snart i häcklarn fann.
Och Örnen Kellgren lätt ett makthugg kan förlåtas,
Som loppan - - - m platt ej förlåtas kan.

Af oförrätters harm, att minnet evigt gömma,
Hur svårt mot en förtjenst, hvars värde, hvars behag,
Förföra hvar minut den sårade att glömma!
Hur ljuft, tvertom, o Gud, att hedra och berömma!
Ja, glad skall denna famn mot T — d sjelf en dag,
Med slocknad fiendskap och hämmadt löje sträckas,
Så snart från étherns rymd, från skrytets toma spher,
Med sansning af sig sjelf, och ändtlig trött att gäckas,
Till rimlig storhet blott, han värdes stiga ner.

Jag gömmer som du ser, min gamla ton och vana.
Naturen, ädelt fri, behagar mig i sång.
Min tanke qväfs och dör i höga phrasers tvång.
Lik Solen hvälfde du din gyllne himmels-bana;

Min år, i nattens moln, den låga månans gång.
Lik Örnen såg man dig, din flygt åt fästet höja,
Af tusen ögon följd, och prisad — alltid mer:
Mig ser man, Svalan lik, (om verkligt man mig ser)
Den krökta strandens grus, med sänkta vingar plöja.
Beundrad i din höjd, du föll med glans, och gaf
Ditt namn till evig skänk åt tidehvarf som följa:
Min sommars korta lif, af ingen visstes af,
Och lika obemärkt skall vintren mig fördölja,
På bottnen, innan kort, af Evighetens haf.

TILL HERR HOFJUNKARN, SEDAN KAMMARHERRN OCH RIDDAREN, SILVERSTOLPE,

VID LÄSNINGEN AF POËMET FOSTERLANDS-KÄNSLAN.

Med en panna, märkt af tiden,
Satt vid hyddans låga dörr,
En soldat, som burit förr,
Likt en ann, ett namn ur striden.

Men det hade varat kort,
Hvilan blifvit all hans vinning,
Styrkan flytt, och från hans tinning,
Segerns märken fallit bort.

Sorgsen satt han, efter vana,
När en man i styrkans år,
Kom, med Lagern kring sitt hår,
Ilande från stridens bana.

Kom, åt Fosterbygdens famn,
Att ett sonligt offer bära,

Sen han gjort sitt eget namn
Till en del utaf dess ära.

När han såg den äldres lott,
Eld och kraft och mod försvundna,
Och af lagrar, fordom vundna,
Några löf kring tröskeln blott.

Du har lefnans skiften pröfvat;
Gode man! så var hans tal;
Bär som skänk af en rival,
Hvad dig tidens våld beröfvat.

Nu sin krans man honom ser,
Från sin egen hjessa rycka;
På den gamles panna trycka,
Och fly bort att skörda fler.

Icke blott ibland Soldater,
Räcks en krans af Segrarns hand:
Äfven skalden har ibland
Ädelmodiga kamrater.

Ingen älskar att han glöms,
Ingen att fördunklad finnas;
Men man tål att öfvervinnas,
I en vers der man beröms.

TILL ÖFVERSTE KAMMAR-JUNKARN,

SEDERMERA

HANS EXCELLENCE STATS-RÅDET

HERR FRIH. FLEMING,

LANDTMARSKALK 1810.

Åt ädla Fäders namn, som hedrat dessa länder,
Ni ger den glans Ni länt, med ökadt sken igen.
Den första Talarns rum, bland Ridderliga Ständer,
Står an en värdig Son af fordna stora män.
Till malmar, slussar, hvarf, och tappert styrda
strider,
Som pryda minnet af Er ätt,
Ni lägger nu, Ni sjelf, som egen minnes-rätt,
Ett lika upphöjdt kall, i vådligare tider,
Med samma fordna lof beklädt;
Och mera ädelt språk, till samma tänkesätt.
Jag spår, att snart skall allt, hvad Lyckan högst
förlänar,
Ej bli, till pris åt Er, för stort;
Och propheterar nu, som jag från början gjort,
Till det som väntar Er, från det som Ni förtjenar.

TILL DEN SAMMA m. m.

I ÖREBRO, 1812.

Jag skref på Örebro, för tvenne somrar sen,
Till första Talarn då, bland Ridderliga Ständer,
Och gör i denna stund helt visst detsamma än,
Fast Silfver-Stafven mer ej fins i samma händer.
Låt andra, efter Er, gå nu med den åstad,
Att, för Historiens pris, mot Splitets andar strida:
Ni har förvärft hvad de förbida;
Ni läser, med beröm Ert Namn på hennes blad,
Och sitter domare, Ni sjelf, vid hennes sida,
Med *Horn* och med *Tessin*, på samma heders-rad.
Nu, säg mig, ädle Man, förtälj mig hur Ni funnit,
Och hvilket sällast prisas må:
Att syfta till en höjd? att ren den hafva hunnit?
Att kämpa för en krans som feltes än att få?
Att åse, dermed krönt, hur nära andra nå,
Till det beröm man sjelf för alla tider vunnit?

Till Hof-Kansleren m. m. Herr Friherre af WETTERSTEDT, då han under en resa var H. KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN följaktig.

Jag såg, i går, en skönhet i sin char,
Till ögats glans, och liljans färg på kinden,
Och slöjan fläktande för vinden,
Lik Astrilds mor, då hon till Cypern far;
Men snäckan ej på molnen kördes,
Den flög på gatan fram med larm;
Och af en mörblå kapprocks arm,
En fruktad spira öfver spannet fördes.
Nu, till en hälft, fast likheten bedrog,
Och ej ett dun sågs till af af dufvo-paren,
Jag likväl föga vilse tog,
Ty sjelfva *Falma* gungades i Charen.
Der satt hon ensam: skön, men intet glad;
Med sorglig likhet af ett rosenblad,
Som, från sin stjelk, de grymma vindar sprida.
Hvem undrar och med skäl derpå?
Dar komma, dar och veckor gå.
Men ingen *Sethos* syns vid hennes sida:
Den *Tredje Kransen*, vins ej mera så. *).

---

*) Se Poemet de Tre Kransarne.

TILL HERR PRESIDENTEN m. m. EDELCRANTZ,

DÅ HAN UTNÄMDES TILL DENNA VÄRDIGHET.

Nå, litet har man lof att låta Afund svida:
Var stor Poet, förträfflig Lärd,
Hos främmande berömd, och egnas aktning värd,
Den våndan tål hon vid att lida.
Men stiga, grad från grad, till Öfver-Intendent, —
Till Kommendör, — till President, —
Det är tortur; det sträcks för vida!
Hvar får hon, nu i hast, de nya dikters tal,
Som fordrades att harmen trösta?
Hvar får hon pennor nog och halsar till sitt val,
Att dels i skrift och dels i tal,
Förnuft och Sanning öfverrösta?
Om dock, beskedligt nöjd att högbetitlad bli,
Ni höll i duglighet den ädla medelvägen,
Och vore, genom Ert genie,
Och Edra kunskaps-ljus oss mindre angelägen;
Om blott, (i fall ej mer) den gåfvan var Er del,
Att, gradvis med Er rang, bli kall och sträf och stel,
Och på distans med gamla vänner,

Det

Det vore något ren, och likt med hvad man känner;
Men, likhet med Er sjelf, vill alltid bli ert fel.
Ja, Gud förlåte mig, så President Ni kallas,
Hvem mins ej än i dag, i Er,
Den fordna Konglig Sekreter,
Som, fin i umgängsvett, förbindlig i maner,
Var sjelf af stor förtjenst, och gjorde rätt åt allas?
Nå väl: af sådan man, tänk efter hur det käns,
Att *Gud Allsmäktig nu befallas!*
Men himlen sätter väl det onda någon gräns,
Och Lyckan, bör man tro, blir snart förnuftig åter;
Åtminstone så klok, att hon ej hända låter,
Att Ni, till slut en dag, blir äfven Excellence.

SMÅ-STYCKEN,

AF

ÅTSKILLIG ANLEDNING.

* * * * * * * * * * * *

TILL

HANS MAJ:T KONUNG

GUSTAF III.

Vid emottagandet af en Lagerkrans, som KONUNGEN *tillika med ett nådigt bref hade värdigats tillsända författaren.* *)

(1789)

Virgilii Lager: — hvilken ära!
Det hör, som fordom, alltid än
Augustus till att skänka den;
Men ack! till hvem att henne bära?

Två lika fall man aldrig ser
Förnyas i Naturens rike:
Och der hon skapt Cesarers like,
Der skapar hon ej Maros mer.

---

*) Lagrarna voro, enligt brefvets lydelse, hämtade på Virgilii graf.

Den 16 Mars 1807.

Nej, ädla hjerta, store man,
Förgäfves för ditt lif min bön till Himlen ställdes;
Af Himmelen den bifall vann,
Men, Afgrund log, och GUSTAF fälldes.

Hvad? redan femton flydda år,
Och knappt en röst som höjs, om Dig att vittne bära!
Har Tiden mist sin makt att hämna hjeltars ära,
Men Smädelsen ej sin att gifva nya sår?
Går Sanningen, som förr, ej mer i tidens spår?
Och var mitt hopp en dröm att fjäten voro nära?

Än flyter denna tår som vördnan helgat har
Med evig kärlek åt Ditt minne.
Ännu, inför Din bild, jag hviskar alla dar;
En gång skall ljus gå opp i hvart förvilladt sinne,
Och orättvisan sjelf förstå hur stor Du var!

Inskrift på en ColonneRostrale, vid en Fête på Kongl. Hofvet.

1809.

Åt
Hoglands Segrare,
till evig Minnestolk,
Af lagern som Han gick att på dess böljor skära;
Och,
Efter tjugo års förökt, odödlig ära,
Åt
Sverges Räddare och Fadern för sitt Folk.

Med en Julklapp till KONUNGEN *i Hennes Majestät* DROTTNINGENS *Namn.*

1809.

Om Ödet lät min makt emot min önskan svara,
Så vore denna skänk en Fortunati pung,
Som skulle, ej af guld en flyktig skatt förvara,
Men en, af sälla år, åt Sveriges Far och Kung.

Med helsans hela kraft Han åter skulle blänka;
På sin begynta väg till ny odödlighet,
Och Sveriges Räddningsman, åt Sverges öden skänka
I många år ännu, en Faders vaksamhet.
O, huru afundsvärd jag då mig skulle kalla,
Af denna gåfva från min hand,
Som gjorde lyckliga Monark och Fosterland,
Och Gifvarn lyckligast af alla!

Verser, tillagda i Dramen CHRISTINA, *då detta Skådespel uppfördes vid tillfälle af* HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN CARL AUGUSTS *hitkomst,* 1810 *).

— — — — — — —

Men om jag af mitt hopp mig ej förblindas låter,
Så ger mitt val i dag en Kung åt Sverge åter,
Af dem som Himlen gömt att, med en kraftig hand,

*) Det är Drottningen som talar, och som, efter att hafva nämt Prins CARL GUSTAF till Thronföljare, tillägger dessa rader, i det hon nedstiger från Thronen. Se Kellgrens Saml. Skr. Tredje Uppl. 1 Band. sid. 220 sista raden.

Ge lyftning åt ett Folk och trygghet åt ett land.
En Prins, som i förtjenst de ädla Vasars like,
Skall ärfva deras lof, så väl som deras Rike,
Och lemna åt sin Ätt, i trots af stormars hot,
Ett mäktigare land än det han tog emot.
Gå Prins! att Ödets röst och Himlens vilja lyda;
Begynn att stödja ren en Thron som Ni skall pryda;
Och, till de Hjeltars namn, som Sveriges ära gjort,
Lägg till, i Tidens bok, ett nytt, ej mindre stort.

Verser, tillagda i Lyriska Tragedien GUSTAF WASA, *då den uppfördes vid tillfälle af* HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN CARL JOHANS *hitkomst*, 1810. *)

— — — — — — —

Strid, GUSTAF, strid; och blif en Krona värd,
Som Förstar af din ätt i sekler skola bära;
Tills än en gång ditt Fosterland,

*) Det är Sveriges Skydds-Engel som talar. Se Kellgrens Samlade Skrifter. Tredje Uppl. 1 Band. sid. 47, 8 raden.

Mot lika farors hot, och fallet lika nära,
Skall tryggas, liksom nu, utaf en Hjeltes hand,
Blott Son af sina bragders ära.
Ty vet, att, efter flykt af långa tidehvarf,
Sen tretton CARLARS Namn gett glans åt detta Rike,
Skall Sverge se på nytt en Hjelte-Kung, din like,
Som Du, sitt eget verk, och värd din Spiras arf.

Under en Transparent år 1814, som föreställde
HANS MAJ:T KONUNGEN,
stödd på Svenska skölden. *)

I nödens ögonblick, till Svea Folks beskydd,
Du mottog denna sköld att bära:
Bar den — i stormig tid, — men med odödlig ära,
Och går att lemna den, förökt och lagerprydd.

---

*) Hos H:s Exc. Herr Grefven, Stats-Ministern för Utrikes-Ärenderna.

Verser, afsungne vid Illuminationen i Stockholm år 1814, af en person som föreställde Ryktet, och som visade sig i en dekorerad hvälfning emellan tvenne Transparenter, föreställande HANS MAJ:T KONUNGEN *och* HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN. *)

Med ilad flykt jag far, att genom sekler föra
Två nya CARLARS namn, som Sveriges ära gjort:
Min röst med detta Namn har fyllt en forntids öra,
Och efterverlden skall ej höra
Ett mera kärt och mera stort.

Under en Transparent vid samma högtidlighet, som föreställde HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN **)

Ditt visa mod har skänkt en Krona åt Din Far;
Åt Sverge, än ett haf till gräns och till försvar;
Dig Sjelf, ett evigt rum i Minnets Guda-tempel;
Men, åt den Hjelte-Ätt som, efter Dina dar,
Skall pryda Nordens Thron, blef största gåfvan qvar:
Ditt Namns beröm och Ditt exempel!

---

*) Hos H:s Exc. Herr Grefven, Stats-Ministern för Utrikes Ärenderna.

**) Hos H:s Exc. Herr Grefve BRAHE.

*Under en Transparent af lika föremål, vid samma högtidlighet *).*

Ditt eget stora Namn och CARLA-Namnet värd,
Du har, med Statsmans ljus och Segerhjeltens svärd,
Lyst opp ditt Fosterland, och hägnat menskligheten.
Emottag lönen Dig beskärd,
I Sverges tacksamhet, Europas vördnadsgärd,
Två Kronor, och Odödligheten!

Under ett Porträtt af HANS KONGL. HÖGHET KRONPRINSEN, *som visades Författarn.* (1813).

I bredd med hvem af hjeltar det ock vore,
Om honom säg: *den Tappre*, och *den Store!*
Och sen, med stolthet och med glädjens tår,
Lägg till, att han är Svensk, att han är vår!

I anledning af en Buste, gjord af SERGELL, *och som Författarn först efter hans död hade tillfälle att se.*

Den största Konstnärs hand som Svenska jorden bar,
Har skänkt i denna bild, åt Efterverldens öga,

*) Hos Herr Kof-Kanslern m. m. Frih. af WETTERSTEDT.

Den största Man i våra dar:
Behöfver hon väl mer, för att om sekler säga,
Hvem Hjelten och hvem Konstnärn var?

Till Fru Grefvinnan Sparre, *(sedan gift* Tersmeden) *med ett exemplar af Författarens Skrifter.*

Den gård som, för Er fot, af Skalden lägges ner,
Han åt de *Tre Behagen* ägnar:
Emottag med beskydd hans offerskänk, jag ber,
Jemväl på de två andras vägnar.

Till Fru Commerce-Rådinnan Lenngren, *med samma Skrifter.*

Euterp, Polhymnia, eller Klio,
(Jag vet ej hvilket namn Ni bär på Helikon)
Med godhet tag emot, af en bland aderton,
Det offer han bär fram för en ibland de Nio.

En Auktor till sin hustru, med ett af sina arbeten.

Din qvickhet, vore den min lott,
Så vore denna bok med dubbel framgång gifven;
Men hade jag din vishet fått,
Så vore den, kanske, alldeles intet skrifven.
Man dömmer ej sig sjelf; men Himlen gaf din man,
Då han i dig en vän, en maka honom unde,
Allt hvad en svag förtjenst på jorden trösta kan,
Och hvad den yppersta i lön begära kunde.

Under Herr Landshöfdingen v. ROSENSTEINS *Porträtt, måladt af Herr Professor* v. BREDA.

Hvem är den minnesvärde man,
Hvars likhet dessa drag förvara?
Den, som hvar dödlig tror sig vara,
Och Diogen likväl ej fann.

Under samma Porträtt, skänkt till en Dame.

Sanningen af anletsdragen
Denna Bild för ögat fått;

Vänskap gaf den åt Behagen,
För att ses med hjertat blott.

Till Herr Hof-Intendenten och Riddaren SERGELL *med författarens Skrifter.*

Då Bronzen och då Marmorn bära,
Ditt namn, O Sergell! och din ära,
Till slutet utaf seklerne;
Då lefver rimarns korta minne,
På några spridda blad af ett förgängligt linne,
I verser, ofta mer förgängliga, än de.

Emottag dessa blad likväl af Tacksamheten,
Ett rum i ditt förvar hon blott för dem begär.
Om tecknarns konst var skänkt poeten,
Han gjorde ett emblem af *Medelmåttan* här,
På knä inför *Fullkomligheten*,
Med denna bok i hand, som hon till offer bär.

På en Portfölj tillhörig Hans Exc. R. R. m. m. Herr Grefve OXENSTJERNA, *och som innehöll dess Poetiska Skrifter.*

Homerus söng, och Grekland trodde
Att Astrilds mor en gördel bar,

I hvilken alla Gracer bodde:
För min del jag den tanken har,
Som visst fann bifall, om den spordes,
Att det af denna gördel var,
Som Er portfölj med tiden gjordes.

Till en förnäm Dame, med ett exemplar af Talande Taflan.

Min Tafla är en Gubbe bara,
Som talar och som svarar — *Ja!*
I kärlek är det svaret bra;
Men bättre kunde Svararn vara.

Min Tafla, jag är viss derpå,
Helt annat bifall skulle vinna,
Om hon var lik en viss Grefvinna,
Och sade samma ord ändå.

Till Fru Grefvinnan RÅLAMB, *under en opasslighet.*

Poeten sig ej understår,
Att störa möjligtvis Er morgondröm, Grefvinna,
För att en önskad kunskap vinna,

Om

Om helsans tillstånd, sen i går.
Men hvad poeten sjelf har ingen rätt att våga,
Sig Poesi'n tillåtit spår;
Och Skalde-Konsten låter fråga,
Hur Konsten att behaga, mår.

Till Den Samma vid en bortresa på Landet.

Res lyckligt, älskade Grefvinna,
Att återse på nytt igen,
Er like, Er rival och vän,
Den vackra blommornas Gudinna.
Och *Fånö!* du som alla år,
Din prydnad af vår saknad får,
Var stolt att Mälarns Paphos vara!
Ditt namn är litet sällsamt blott;
Men om hvad jord har Venus rådt,
Der ej förnuftet stått i fara?

Till Den Samma, i anledning af några verser skrifna af en stor Skald, till författarens beröm, och som visades honom.

Det är ett gammalt kändt manér
Hos denna Skald af högsta rangen:

Åt andra han berömmet ger;
För sig behåller han talangen.
Tro mig, hur mild han synas må,
Och hur han må oss andra prisa,
Den grymme som har skrifvit *Disa*,
Har alltid mördat oss ändå!

Till Hans Exc. m. m. Herr Friherre FLEMING *vid läsningen af en bland dess skrifter.*

På en gång rörd och tjust, man *Lehnberg* läsa tror.
Men samma Pierid, (att hemligheten säga)
Var begges Edra Snillens mor.
Hans styl, när han försvann, blef qvar i Eder äga,
Och Ert genie, kort sagdt, har ärft sin äldre bror.

Till en förnäm Dame, med Författarens Arbeten.

Uppå den gyldne frukt som *Eris* fordom dar,
Lät midt i Guda-Salen falla,
Stod skrifvit: *Höre till den Skönaste af alla!*

Min skänk ej guldets värde har,
Men bär de samma ord som hennes äpple bar;
Och hvilken är så blind, som ej skall genast finna,
Hvem som är gåfvans ägarinna?

Till Fru Grefvinnan MÖRNER, *född* ARFVIDSON, *med samma skrifter.*

För Grace och Snille läggs min gåfva ner:
I deras hägn ber Skalden att bli tagen.
Af ringa pris är den tribut han ger;
Men budet lyder: *offra åt Behagen!*
Och då, hvem tillhör offret, om ej Er?

Till Herr Hof-Kansleren m. m. *Friherre* AF WETTERSTEDT, *med samma skrifter.*

I allvar ädelt språk, i skämt behag och snille;
Är mindre hvad ett pris åt denna gåfva ger,
Än hvad författarn lära ville
Af Den, för hvilken hon läggs ner.

Under Herr Expeditions-Sekreteraren SJÖBERGS *Porträtt.*

Dig gaf ej Lyckan guldets, bördens glans;
Men hjertats heder, krönt med Snillets krans.
Väl den som Himlen likt med dig beskärde,

Att se med köld hvad hopens afund gör;
Att göra verser, seklers bifall värde,
Och ingen gerning som han rodnar för!

De tvenne Förslagen.

Mot begge skrek man, hör jag sägas;
Men skilnan synes vara den,
Att mot det första skreks, förrn det var pröfvadt än,
Och mot det andra skriks, ju mer det öfvervägas.

Grekiska Språkets undergång.

Det greska Språkets fall är nära,
Svor nyss en Auktor på sin ära,
Som öfversatt ifrån *Homer*.
Men hur så nära då, jag ber?
Jo, han det bättre ärnar lära,
Och ärnar öfversätta mer.

Svårigheten.

Jag hör att mina vers siffleras,
Af våra unga Snillens flock:
Sifflera kunde jag väl ock;
Det värsta är att läsa deras.

Våldet på BELINDAS *Lock.* *)

I hvad man vet att man förstår,
Att man på bifall billigt pockar,
Man öfversättarn medge får;
Men, *Våldet på Belindas lockar*,
Görs intet som på annat hår.

Dialog.

A. Poet blef jag, af högre skäl,
Än blott för namnets lumpna ära. —
Z. Nå också, på det lapprit nära,
Har företaget lyckats väl.

Rätta Bönen.

Bed ej så ifrigt himmelen
Att ingen ond brå död må rycka
Utur din famn, din bästa vän:
Bed om du vill behålla den,
Att han ej gör en ond brå lycka.

---

*) Titeln på en öfversättning af Popes Rape of the Lock, som utkom anonymt, för några år sedan.

Röster till Apollo.

1:sta Chören.

Apollo, hägna vårt parti!
Gör verlden snart ur bojan fri
Af hvarje gammal pröfvad lära!
Låt Nonsens hållas för genie,
Och Sophistik och Svärmeri
Bli titlar till den vises ära!

2:dra Chören.

Apollo, hör dem ej deri!
Vänd af ett nesligt barbari;
Och lemna, för din egen ära,
En smula qvar, det bedje vi,
Af ljus, i Philosophens lära,
Och mening, i vår Poesi!

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

form 410